

ACTA HISTORICA HUNGARICA TURICIENSIA **XXIII. évfolyam 4. szám**

Pannon Kultúraközösség Kutató és Képzőközpont Folyóirata
2008/B.

A ZÜRICHI MAGYAR TÖRTÉNELMI EGYESÜLET 57. SZ. KIADVÁNYA

Zürich, Budapest, Adelaide, Athén, Bangkok, Beijing, Beregszász, Boulogne
Sur Mer, Brno, Carrigmore, Csikszereda, Felsőőr, Heidelberg, Helsingborg,
Honolulu, Koppenhága, Lendva, London, Pozsony, Szabadka, Vancouver

Szerkeszti a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tudományos Tanácsa

BASA György történész középiskolai tanár, basagyorgy@freemail.hu

BÉRCZI Szaniszló CSc, csillagász, egyetemi docens, bercziszani@ludens.elte.hu

CSÁMPAI Ottó CSc, etnopszichológus, habilitált egy. docens, csottoster@gmail.com

CSIHÁK György DrUniv, közgazdász, történész, zmte@freemail.hu

DARAI Lajos CSc, filozófia történész, főisk. tanár, zmtehu@gmail.com (főszerk.)

FRISNYÁK Sándor DSc, földrajztudós, ny. egyetemi tanár, kokai@zeus.nyf.hu

HARAI Dénes CSc, intézetigazgató egyetemi tanár, harai.denes@zmne.hu

JENEI Erzsébet történész, középiskolai tanár, jenei.erszebet@yahoo.com

J. ÚJVÁRY Zsuzsanna PhD történész, egyetemi docens, zsujvary@gmail.com

KÖLTŐ László CSc, régész, vegyészmérnök, múzeumigazgató, kolto@smmi.hu

NAGY Kálmán hadtörténész, ny. huszárezredes, csilla0518@deltaped.hu

RIHMER Aurél vitéz, könyvtáros, történész, granasztói@yahoo.com

SLAVIĆ Magdolna PhD vegyészmérnök, slavicm@freemail.hu

SZABÓ István Mihály DSc, biológus, MTA tagja, ny. e. t., szabo.istvan18@chello.hu

SZABÓ A. Ferenc CSc, politológus, egyetemi tanár, szabo.a.ferenc@zmne.hu

SZEDERKÉNYI Tibor DSc földtudós, egyetemi tanár, szedertib@vnet.hu

VIZI László Tamás PhD történész, jogász intézetig. főisk. tanár, vizilt@externet.hu

ZACHAR József DSc, történész, habilitált egyetemi tanár, jzachar@yahoo.com

E SZÁMUNK TARTALMA

JELENÜNK

Csihák György: A Nagy Csalás — a világ pénzügyével.

Cser Ferenc—Darai Lajos: Pénzt fiadzó pénz, vagy fenntartó törődés?

SZENT KORONA

Végh Tibor: Összefoglaló a Magyar Szent Korona üzenetének kutatásáról.

MAGYAR ABC

Fabó László: Agyafűrt isztambuli rovás.

MAGYAR ÓKORTÖTÉNET

Cser Ferenc—Darai Lajos: A Kárpát-medencébe gyökérző magyar ókor.

KÖNYVISMERTETŐ ÉS BÍRÁLAT

Csámpai Ottó: Etnikai szocializáció a hagyományos és modern udmurt társadalomban (Pozdejev, I. L.: Etnicseszakaja szocializacija v doindusztrialnom i szovremennom obszesztve: opit i problemi prejemstvennosztyi).

Cser Ferenc: Még hosszabb vándorlásunk (Szabó István Mihály: A magyar nép eredete. Az uráli népek eurázsiai-amerikai őstörténete)?

Cser Ferenc: Turáni szómágia (Sípos Erzsébet: Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a Kárpát-medencében. Dél-Mezopotámiai városok).

Dr. Cser Ferenc: Időhídépítés a Világ első Királyához (Gönczi Tamás: Nimród gyűrűje. Nimród a régi magyar múltban és az archaikus magyar hagyományban).

JELENÜNK

Csihák György:

A Nagy Csalás – a világ pénzügyével¹

*Napjaink legnagyobb szabású gazdasági csalása a világban a pénzügyi- és a valutarendszerrel való üzelmek útján történik. A tanulmányban bemutatjuk az utat a valóságos pénztől a névleges pénzig: miként lesz az állami pénzből magánpénz. A következő lépés, amikor a látszatpénzből anyagi eszközök lesznek, ezek az anyagi eszközök, **anyagi javak egyeduralomhoz juttatják tulajdonosait**. Ez a helyzet pénzreformot követel, s így lesz a **világpénz**. A világpénz pedig megnyitja az utat **a világméretű pénzügyi csaláshoz**. A tapasztalat azt is megmutatta, hogy a legtöbb kormány saját pénzét is megcsapolja, ha teheti, ha a központi bankjára és annak pénzmennyiségi politikájára hatni tud. Arra kell tehát törekedni, hogy a pénzt mind a hivatal, mind a pénzarisztokrácia befolyásától függetlenné lehessen tenni, hogy azok csalárd játéka kizárható legyen.*

Napjaink legnagyobb szabású gazdasági csalása a világban a pénzügyi- és a valutarendszerrel való üzelmek útján történik.

A pénzügyekkel való visszaélés elsődlegesen azzal vált általánossá, hogy világméretű lett, miáltal a nemzeti kormányok révén már nem ellenőrizhető, nem akadályozható, mert idejélmúlt nemzeti törvények következtében tulajdonképpen törvényesen történik.

Az viszont biztos, hogy mint minden csalás, úgy tartósan, hosszú távon ez sem válhat az áldozatok tartós kárára és a tettesek gazdagítására, mivel egyetlen szabad pénzügyi rendszerrel sem lehet tartósan visszaélni.

I. A valóságos pénztől a névleges pénzig

Az elmélet szerint, *a pénz legális csereeszköz*, ami *értékmegőrzésre is szolgál*, ezért kibocsátása régebben az állam kizárólagos joga volt. A *pénzként szereplő arany-, ezüst- és rézpénzt* az állam verette. Az állam szavatolta a fém tisztaságát és az érme súlyát, miáltal kül- és belföldön mindenki ismerte bármely érme értékét. Így *a fém pénzérme nemcsak csereeszköz, hanem tartós érték hor-*

¹ A dolgozatban szereplő minden adat nyilvános.

dozója is volt.

Az államnak aranya és ezüstje kellett legyen a pénzkadáshoz. Ezért volt fontos, hogy a bánya is az állam kezében legyen, hogy ily módon az érmét kiadhasssa. A polgárok viszont tudták, hogy az állam csak annyi pénzt adhat ki, mint amennyi nemesfémé van. Tehát *a nemesfémkészlet volt az alapja a természetes nemesfém pénzrendszernek*. Ötvözkor a nemesfém arányának csökkentésével uralkodók egyre-másra megpróbáltak több pénzhez jutni, mint amennyi nemesfémük volt. Az eredmény az lett, hogy kereskedők, polgárok a rossz pénzt továbbadták, a jót megtartották, mígnem mindenki rájött a dologra és a rossz pénzt újra be kellett olvasztani. *Természetes nemesfém pénzrendszerek voltak egészen az első világháborúig.*

A természetes nemesfém pénzrendszernek az a hátránya, hogy az arany nem szaporítható a gazdaság növekedése mértékében, így a pénzhiány a gazdaság erőteljes növekedését fékezi. Ennek következtében sok állam áttért az indirekt, *a közvetett aranypénzre*: rendelkezvén egy bizonyos arany mennyiséggel, erre alapozva kiadtak *állami bankjegyet*, amit könnyebb szállítani, amivel egyszerűbb fizetni és nagyobb értéket lehet őrizni. Értéke azon alapult, hogy ez a bankjegy *a központi banknál bármikor bemutatható és megfelelő mennyiségű aranyra vagy ezüstre cserélhető volt (aranyvaluta)*. Ilyen alapon az állam akár több *névleges pénzt* adhatott ki, mint amennyi nemesfémé volt, mivel általában csak kevés bankjegy tulajdonos ragaszkodott bankjegye aranyra történő beváltásához. Normális körülmények között, kevesebb mint 10 % arany elégséges volt 90 % -kal nagyobb pénzforgalomhoz szükséges bankjegymennyiséghez.

A rendszer működött világszerte, mivel olyan országok is, amelyek aranykészlettel nem rendelkeztek, meghatározott *átváltást biztosítottak* saját nemzeti bankjegyük és más olyan bankjegyek között, amelyek aranyhoz voltak kötve. Mindaddig, amíg ez a biztosított átváltás valóban működött, a polgárok bíztak abban, hogy ők – még ha kétszeres átváltás útján is – névértékű bankjegyüket valóságos pénz érmére (aranypénzre) cserélhetik, tehát legalább közvetett biztonságuk volt.

II. Állami pénzből magánpénz

Az állami pénztől való eltérés útján a döntő lépés az USA-ban történt 1913-ban a Federal Reserve System magalapításával. Noha az amerikai alkotmány szerint csak arany és ezüst lehet törvényes fizetési eszköz, a Rothschild és a Rockefeller vezetésű két magán pénzmágnás csoport által alapított kartell megszerezte a jogot saját pénz kiadására, amely pénz hivatalos fizetési eszköz lett, amiért kezdetben az amerikai központi kormány kezeskedett. Az első világháború után ez a bank összevásárolta a világ aranykészletét, aminek az lett a következménye, hogy sok más pénz nem tudta aranyfedezetét megőrizni, az elértéktelenedésben összeomlott, s így létrejött *az első gazdasági világválság*.

Ezért a második világháború után 1944-ben Bretton Woodsban meghatároz-

ták az új arany-dollár tartalmát. A világháború alatt az USA a hadviselő felektől aranyban követelte a fizetést hadiszállításaiért. Egy sor állam aranytartaléka – így a magyar is – mint hadizsákmány az USA-ba vándorolt. Így oda került több mint 30'000 tonna arany — több, mint amennyi az összes többi országnál volt. Ez az arany a dollár fedezetét szolgálta. Mivel a világ központi bankjaiban többnyire a dollárt mint *tartalékpénzt* tartották, az USA több dollárt tudott kiadni, mint amennyi aranya volt. A világ államainak ugyanis dollárra volt szükségük, hogy megvegyék azokat az alapanyagokat, amiket csak dollár alapon árultak. Az arany mellett egyre inkább a dollár lett *a központi bankok fő pénztartaléka*. Megkezdődött a dollár uralma a világ felett.

Nixon elnök 1971-ben felmondta a dollár aranyra való átváltási kötelezettségét (tehát az arany-dollár tartalmát) és egyúttal az állami kezességet is. Azóta *a dollár-pénzjegy* nem valódi arany, állami kezességgel sincs fedezve, hanem *a Federal Reserve Bank (FED) magánpénze*. Azóta a dollár és a világ minden más pénze – kivéve a svájci frank – nem értékálló, hanem csak nyomtatott hivatalos *fizetési papír*. Ez alól egy kivétel van: a svájci frank, amit soha le nem értékelték, amit a Svájci Államszövetség, továbbá valamennyi kanton saját bankjában lévő aranykészlet több mint 100 %-ban fedez.

Törvénnyel ugyan kényszeríthető egy semmivel sem fedezett pénz állami csereeszközként való elfogadása, de értékmegőrzésre nem. A pénztulajdonos bizalma kell ahhoz, hogy pénzét hosszútávon értékmegőrzőnek tartsa. Valamely szabad *menntiségi-pénz* hosszútávú átváltási értéke – vagyis a *bizalom* – *a pénz*, illetőleg a *pénzmennyiség hiányától függ*. A gond az, hogy *az utóbbi 30 év alatt a világban az áruk forgalma csak négyszeresére, míg a pénzmennyiség negyven-szeresére nőtt*.

A pénz mennyiségének növekedése mindig *inflációt* eredményez, az infláció viszont nem más, mint *a pénz elértéktelenedése*. A baj orvoslására három gyógymódot találtak:

1. a *Federal Reserve System*, a *diktatúrák* és az *alacsonyan fejlett országok* a *"szabad menntiségi-pénz"* elvét követték, ami azt jelenti, hogy a politika és a magánbanktulajdonosok pénzzel való üzelveit *a törvény nem szabályozza*;
2. a legtöbb ország az *"irányított menntiségi-pénz"* elvét érvényesítette. Ezek előírták, hogy központi bankjuk meghatározott célokat kövessen, mint növekedés, teljes foglalkoztatottság stb. A nemzeti politikának ez elegendő befolyási lehetőséget biztosít a központi bankra és a pénzre, és rendszerint oda vezetett, hogy politikai befolyásra a nemzeti pénz elértéktelenedett (pl. Franciaország, Olaszország, Spanyolország stb.);
3. a német pénzügyi szakemberek már a Bundesbank alapításánál semleges, államtól független *"negyedik hatalmat"* igényeltek a bank számára, hogy ellent tudjon állni a pénzmennyiségre való politikai nyomásnak, hogy a polgárnak bizalma legyen a pénz értékállandóságában. Valójában a Bundesbank kötelezően örködött a DM értékállandósága felett (*semleges*

pénzelmélet) és messzemenően független volt az államtól. Ez oda vezetett, hogy a DM mint szilárd pénz, egyre inkább keresett pénztartalék és érték-tárgy lett. Ez után már nem meglepő, hogy Thacher és Mitterand minden ellenkezést lesöpörve nyomult a DM ellen, feladását a német újraegyesítés feltételéül szabva. Anglia persze nem csatlakozott az euróhoz.

Természetesen jelentős árfolyam-feszültség alakult ki olyan pénznemek között, amelyek egyike független állami bank által értékét őrzi, – mint a DM, – míg a másikkal állami bankok, sőt magánbankok önös céljaik szerint szabadon fondorkodnak.

Míg a német márkát a Bundesbank aránylag értékállóan tartotta, más fontos pénznemek viszont mennyiségük növekedése és az infláció következtében egyre jobban elértéktelenedtek, természetesen a pénzvagyron tulajdonosai intézkedéseikkel a kemény pénznemek felé fordultak és a puhákat kerülték. Így a DM a dollárral való versenyben mint pénztartalék egyre nagyobb szerephez jutott a világ gazdaságban és a központi bankokban.

Mindenek előtt világossá vált, hogy a forgalomban lévő pénz mennyiségének állandó növelése az úgynevezett kemény pénzek esetében, mennyire puhává tette a magán- illetve állami pénzeket. A pénzérték állandóságára ügyelő Bundesbank, a pénzmennyiség növelői és az infláció hívei körében a fő zavaró tényező lett — nem csoda, hogy a DM megszüntetésével ezt a zavart meg kellett szüntetni, hogy a politika által irányított, önállósággal nem rendelkező Európai Központi Bank hatáskörébe vigyék. Szűk körben elhatározták, hogy a német nép ne határozhasson saját értékálló pénze elvesztése fölül. A nép szabadon soha nem áldozta volna föl a DM-t.

Eközben – a svájci frank kivételével – a világ egyetlen pénzneme sem rendelkezik valóságos értékkel, a világ pénze elszakadt minden értéktől, nyomják gond nélkül mint papírt, és szüntelen szaporodása révén elértéktelenedik. Hogy az emberek még mindig azt hiszik, hogy a kezükben lévő papírpénznek értéke van, annak köszönhető, hogy fondorlatos átváltási gyakorlat révén látszat érték-arányokkal ámítanak. Nevezetesen, ezekkel az átváltási arányokkal (devizakurzusokkal) pontosan azok a csoportosulások ügyeskednek, amelyek a pénz mennyiségét is növelik. Eközben az amerikai pénzarisztokrácia által birtokolt és vezetett Federal Reserve System gyakorlatilag kézbe kapta a világ pénzét:

1. a FED-magánpénz-dollár már mennyiségénél fogva is uralkodik a világban: a forgalomban lévő pénzmennyiség több mint 75 %-a dollár;
2. az amerikai pénzarisztokrácia, az általa ellenőrzött nyersanyagpiacon is kieroszakolta, hogy csak dollárban kereskedjenek. Aki az olaját nem az értéktelen dollár, hanem euró ellenében akarja eladni, terroristának minősítik (Szaddam);
3. a többi ország központi bankját is kényszerítik, hogy pénzkészletüket egyre nagyobb mértékben dollárban tartsák; az Euróbankban ez 90 %. Tehát a többi pénznem, mint pl. az euró, több mint 90 %-ban értéktelen, csak az amerikai pénzarisztokrácia akaratán és hatalmán alapuló papír-dollár ere-

jén nyugszik;

4. eközben még a nemzeti bankokat is óvatosan, vagy keményebben (pl. Svájc esetében) arra szorították, hogy aranytartalékukat dollár ellenében kiadják, vagy "kikölcsönözzék". Így a világ aranykészlete ismét, mint az előző világgazdasági válság előtt, a FED kezében összpontosul, úgyhogy az új aranyfedezet (arany tartalom) csakis az ő akaratuk és parancsuk szerint lenne megvalósítható és a FED tulajdonosai az aranyár újrendezése révén (prof. Greenspan szerint feltehetőleg 6'000 dollár), lenne megvalósítható, ami pénzügyi reformot, s így számukra az évszázad üzletét jelentené.

Az amerikai pénzarisztokrácia, a tulajdonában lévő FED segítségével az egész világon kézben tartja a pénzt. A *dollár magánpénzük*, rajtuk kívül senki nem biztosítja, minden erővel fondorkodnak vele, szaporítják, és egyre jobban kihasználják világuralmi céljaik elérésére, és arra, hogy a világ fontos nyersanyagait és értéktárgyait összevásárolják.

Az amerikai pénzarisztokrácia a dollár mennyiségének szakadatlan növelésével korlátlan mennyiségű szabad eszközzel rendelkezik, amivel megveheti az egész világot. Ezzel a dollártömeggel az amerikai állam is kiadhat többet, mint amennyi a bevétele. A dollár mennyiségének ilyen tisztességtelen növelésével egyoldalú előnyhöz jut, mind az uralkodó amerikai pénzügyi világ, mind az általa uralt amerikai vezetés. Ez az oka annak, hogy az utolsó 10 évben a dollár mennyisége egyre gyorsabban nőtt.

Amerika 1982 óta a külvilág felé rémisztően eladósodott — az adósság összege jelenleg 5'200 milliárd dollár. Az egész világról beözönlő dollártömeg biztosítja működőképességét.

A német államadósság 1'300 milliárd euró, ami percenként 1'500 euróval nő.

Az amerikai állam adóssága a külföld felé szintén drámaian megnőtt. Az amerikai állam is mind nagyobb mértékben szállítat magának az egész világról anyagi javakat, amiért értéktelen papírt ad — a sarcolás modern módja.

Ravasz szervezés és zsarolás eredménye, hogy a dollár mennyiségének eme mérhetetlen növelése nem vezetett már régen a dollár bukásához és a felek által való elutasításához. Évek óta az amerikai pénzarisztokrácia és állami vezetés gazdaságilag és politikailag arra kényszeríti a világ jelentős központi bankjait (Euróbank, Japán, Kína stb.), hogy kivitelükért kapott és összegyűlt értéktelen dollárjukat mint állítólagos értékálló pénztartalékot megtartsák. Gyakorlatilag Kína, Japán és Európa központi bankjai a polgáraik által szállított javak ellenében kapott mind nagyobb mennyiségű értéktelen dollárt készleteznek állítólagos értékálló tartalékként. A csatlósok pénze az egyre jobban elértektelenedő dollárra támaszkodik — következésképpen pont olyan értéktelen. Így valamennyien egyazon értéktelen pénzhajóban eveznek: a pénzszaporítás New Yorkban és Washingtonban élő kitalálói éppúgy, mint segítők a csatlósok központi bankjaiban.

Ezzel azonban az adós USA maga vette kézbe, hogy a dollár hivatalos leér-

tékelésével hitelezőit milyen mértékben szegényíti – azaz becsapja – és önmagát a többiek kárára mentesíti. A dollár minden leértékelése, *a dollármennyiség kb. 80 %-át kézben tartó külföldet szegényíti*. Az adós szabadon eldöntheti, hogy saját adósságát mennyire csökkenti, mivel hitelezőit becsapja.

A közönségnek eközben a csalárd módon kezelt árfolyamokkal és árfolyamkezeléssel azt sugallják, hogy a hamis pénz és a gátlástalanul növelt pénzmennyiség még mindig tisztességes átváltási értéket képvisel. Ha a pénztulajdonosok rájönnek, hogy csak papírértéket tartanak a kezükben és minden más csak ügyeskedés, félrevezetés, ami csak az amerikai pénzarisztokrácia hatalmától és céljaitól függ, akkor:

1. a pénz forgási sebessége jobban nőne a pénz visszautasítása miatt;
2. menekülés indulna az értéktárgyak felé;
3. ezzel drámaian emelkedne, majd rohamos lenne az infláció (a pénz elértéktelenedése);
4. a polgárok pénzbeli értékei (értékpapírok, járadékok, alapok stb.) a régen esedékes módon elvesztenék értéküket, összeomláshoz, második börzetrachhoz vezetne;
5. az elértéktelenedés következtében az egész pénzügyi világ intézményeivel, kötelezettségeivel összeomlana;
6. miáltal a pénzügyi újrendezés elkerülhetetlenné válik.

A pénzérték drámai csökkenése ellenére állandósága álmát egyelőre álcázva fönntartják a törvényes fizetési eszköz művi fenntartása révén. Ilymódon csalóvá válik nemcsak az amerikai pénzügyi arisztokrácia, amely az ő FED-jével egyre gátlástalanabban szabadítja a világra a dollártömeget, hanem játékostársai a központi bankok is, mint az Euróbank stb. Ezen bankok vezetői jól tudják, hogy időközben a dollár mennyire értéktelen, mégis támogatják a dollár hivatalos fizetési eszköz ábrándját, politikai okokból hallgatnak, saját pénzüket szinte teljes mértékben értéktelen dollárral fedezik, miáltal saját pénzüket is éppoly értéktelenné teszik. Ha bekövetkezne a rendezés, pl. az Euróbank itt állna minden érték nélkül. A legtöbb állam aranya, csak mint lehetséges követelés létezne, és nem mint valóságos arany, ami legfeljebb, feltehetőleg a Federal Reserve Banknál lenne, ahonnan viszont kikölcsönözték, tehát az összeomlás alkalmával nem lehetne hozzányúlni. *A rendszer abból él, hogy ezt a csalást se nyilvánosságra hozni, se megvitatni nem lehet.*

Tények:

1. a világ legfontosabb pénzeit (dollár, euró, yen stb.) oly gátlástalanul szaporították és oly ingatag lábakon állnak, hogy polgáraik számára már nem töltenek be értékmegőrző szerepet;
2. az egyes pénznemek közötti átválthatóság már nem biztosított, művi úton van fönntartva, a sok fondorlatoskodás és félrevezetés következtében;
3. az amerikai pénzarisztokrácia papírpénze, a dollár, már régóta elvált minden anyagi értéktől (mint az arany), vagy pénzmennyiségi kötöttségtől, tehát elveszítette nemcsak értékmegőrző szerepét, hanem félrevezeti a vi-

lágot is világméretű árfolyamügyeskedéssel, az értéktelen magánpénz gátlátalan szaporításán alapuló látszólagos átváltási értékével. Csak ezzel az ügyeskedéssel és az amerikai pénzarisztokrácia hatalmával lehet a dollárba vetett "bizalmat" elhitetni. Ezzel szemben, ha a piaci résztvevők tudnák, hogy a kezükben lévő pénzjegy névértéke nem más, mint magánemberek értéktelen ígérete, akiknek már rég nem volna szabad hinni, akik a hatalommal és a pénz értékével állandóan mesterkednek, visszaélnék, akkor ebbe a magánpénz dollárba vetett bizalom összeomolna.

Azonos a helyzet a részvényekkel: *a legtöbb részvény már nem érték, csak értékremény.* Aki a nagy részvény-hosszban azt hitte, sokat fog keresni, a részvényár zuhanásakor megtudta, hogy a részvény a papír értékén kívül csak remény hordozója, ami gyorsan eltűnhet. A börzejátékokban a nyereség vagy veszteség csak remény, nem anyagi érték. *Pont így van ez a pénzzel is. Annyit érnek, mint a papír, amire nyomva vannak.* Minden más csak értékremény, ami a züllött, de a világ legerősebb pénzügyi hatalmába vetett hitből táplálkozik.

III. Miként lesz a látszatpénzből anyagi eszköz

A piac résztvevői, ha tudnák, hogy pénzügyi rendszerünk végülis a magánpénz-dollár függvénye, és hogy ez a pénz minden értéktől független, csak a pénzarisztokrácia ügyeskedését és visszaélését szolgálja, akkor az emberek elveszítenék hitüket, pénzüket nem tartanák értékmegőrzőnek, hanem a pénz folyamatos elértéktelenedése előtt pénzüket értéktárgyakba menekítenék. Pontosan ezt teszik a FED mögött álló, minden idők legnagyobb pénzszaporítói: *az egyre értéktelenebbé váló pénzzel évtizedek óta felvásárolják az értéktárgyakat, amit csak elérhetnek:* nyersanyagkészleteket, ipari műveket, ingatlanokat és minden, többé-kevésbé érintetlen külföldi tőkeérdekeltséget, barátságosan, vagy ellenségesen, szinte minden áron. Évek óta a világ értéktárgyait, amit csak megvehet, nemcsak az amerikai pénzarisztokrácia vásárolja, hanem az amerikai állam is, és gátlátalanul eladósodik érte a külföld felé — amíg a külföldi hitelező bízik a dollár értékében, vagy amíg politikailag kényszeríthető, hogy a hamis dollárt pénztartalékba vegye.

IV. Hogyan vezetnek az anyagi javak egyeduralomhoz

A FED mögött álló pénzügyi arisztokrácia céltudatos anyagi-eszköz politikájával és hamis dollárjával felvásárolt egész piaci részeket, ahol egyedülállóvá és egyeduralmukodóvá vált: gyémánt, arany, réz, cink, urán, telekommunikáció, gázvezeték-rendszer, nyomtatott- és elektronikus hírközlés, élelmiszer (Nestlé, Coca-Cola), a hadiipar és a légi szállítás nagy része stb.

Most folyik a gén-manipulálással való uralomszerzés. A génmanipulált állatok és növények szabadalmazottak és engedélyhez kötöttek, feltehetőleg a jövőben tudatosan szaporításra képtelenek. Ha tehát sikerül a génmanipulációt nagy

területen kiterjeszteni, akkor pl. minden földműves kénytelen lesz a génvetőanyagot monopoláron venni, mert saját termését nem tudja vetőanyagként használni.

Egy másik ilyen játék folyik jelenleg a cukorpiacon. Az EU cukorpiacát saját piaci renddel szabályozta azért, hogy a földművelőknek megmaradjon a cukorrépa termelés, mivel ez sokuknál megélhetési kérdés. A répacukor viszont drágább az amerikai kartell által trópuson termelt nyerscukornál. Az amerikai pénzarisztokráciához tartozó Nestlé és Coca-Cola közösen azt követeli a tőlük függő tudósoktól és politikusoktól, hogy a nemzetközi szervezetekben (GATT, Mercosur) lépjenek fel "a cukorpiac liberalizálásáért". Amint ez a felszabadítás megtörténne, a drágább répacukor nem tudná tartani magát az olcsóbb nyerscukorral szemben, véglegesen összeomlana az európai cukorpiac, amit átvenne – a kezdetben olcsóbb, később viszont drágább – amerikai pénzarisztokrácia által uralt nyerscukor kartell.

Hogy az amerikai pénzarisztokrácia milyen módszerekkel vesz át egész ágazatokat, mutatja a Primacom esete. Ez a kábelhálózatot működtető cég különösen kedvező módon működik, és már régóta szemet vetett rá az amerikai pénzarisztokrácia (telekommunikáció monopolizálása). Először beépültek a Primacom vezetésébe, majd ráerőszakoltak kölcsönt 30 %-os kamattal, s végül a jól működő cég a kamatfizetés miatt nehéz helyzetbe került, mire az US-Bank szerint "most olcsón átvehető". A játék éppen most jutott utolsó fordulóhoz.

Hasonló játékba kezdett az amerikai pénzügyi körök képviselője Aaron Sommer a német Telecommal. Ezek a körök összegyűjtik valamennyi telekommunikációs vállalatot, hogy világszerte egyeduralmuk alá hajtsák. Sommer megvett az amerikai pénzarisztokráciától egy kis amerikai Telecom céget harmincszoros áron – 30 milliárd US dollárért – azért, hogy a német Telecom a saját vagyonából ezt a céget megvegye. A következő lépés volt, a német Telecom részvények árcsökkenése, hogy azután az amerikai beruházó olcsón megvegye. Egyenlőre ebben a játékban Aaron Sommer túllépte saját határát és belebukott. Ez azonban az amerikai pénzarisztokrácia terveit csak visszaveti, de nem akadályozza. A Telecom magánosítása és eladása terv szerint tovább folyik.

Hasonló játékot üznek a világ energiapiacán, mivel ezek a körök a maguk embereit már elhelyezték az eladásról döntő bankok és intézmények vezető testületeiben. Az amerikai pénzarisztokrácia képviselője, Brzezinski szerint 20 éven belül *uralni fogják a világ vizét*.

V. Hogyan vezetnek az anyagi javak pénzreformhoz

Ha jól értjük a pénzügyi világ vezetői tervét, akkor a pénz mennyiségét addig kell növelni és értékét csökkenteni, amíg a világ valamennyi lényeges javait felvásárolták és uralják.

Ezek a vezetők jól tudják, hogy pénzhígításuk nem marad titokban, és egyszer az értékvesztett dollárba vetett bizalom elenyész. A most ellenőrzésük alatt

tartott *lappangó infláció* a pénz nyílt, rohanó elértéktelenedéséhez vezet, ami *szükségszerűen pénzreformba kell torkolljon*. Pontosan ez a vezető pénzügyerek és az USA érdeke.

1. A pénzarisztokrácia a hamis dollárral előzőleg összevásárolt elegendő anyagi értéket, tehát a pénzreform nem fogja érinteni, mivel a rossz pénzből, időben értékálló vagyont kovácsolt. Miután eközben sok területen monopolhelyzetet biztosított magának, akár a világtól is követelni tud monopolárakon különleges adományokat. *A világ urai bevétele már nem az adó, hanem a diktált nyereség lesz.* A pénz urait senki nem tudja abban akadályozni, hogy az arany, a gyémánt, a réz, a cink, a vasérc, az urán, a víz, a vetőmag, vagy az energia árát 10, 20 vagy akár 30 %-kal emelje és ily módon a világ népeit külön adományra kényszerítse. (Ez már most is történik az olajjal.) A világon még soha nem létezett ilyen pénzügyi hatalom, még soha senki és semmi nem volt a világ számára ilyen veszélyes.
2. Ravasz módon, az amerikai pénzügyerek a hamis dollárt főleg külföldre vitték. A dollárkészlet több mint kétharmada már nincs az USA-ban, hanem hitelezőinél. Az USA ugyanis az elmúlt években a külföld felé egyre jobban eladósodott. A külföld árut (anyagi javakat) szállított, amiért értéktelen dollárt kapott. Valamennyi központi bank tele van a hamis dollárral. Ha ez hirtelen elértéktelenedik, akkor úgy háromnegyed mértékben az USA-n kívüli központi bankokat és államokat sújtja. Akkor aztán bánhatják a központi bankok, hogy aranyukat eladták és saját nemzeti pénzük – mint a yen vagy az euró – alapjávé (mint devizakészlet) tették. Az uralkodó dollár összeomlásával bukik a csatlósok pénze is, mivel biztosítékuk egy része a hamis dollár. Más szóval: a dollár várható "reformálása" a világ valamennyi pénzének reformját vonja maga után, mivel ezek legfőbb fedezetéül ma még a hamis dollár szolgál. *Hogy tehát a magánpénz – a dollár – szakadatlan szaporítása az amerikai pénzarisztokrácia tulajdonában lévő FED által a dollár puhítását eredményezi, és ez egyre erősödő inflációhoz, végül pénzügyi reformhoz vezet, ez a pénzügyi tudomány alapjához tartozik, amiben senki ne kételkedjen.*

VI. Pénzreformból világpénz

Prof. Greenspan egyszer, óvatlanságból azt mondta, hogy "2007-ig valószínű az alapvető rendezés (Dollárkorrektur), és akkor szükségszerűen *a dollárt és az eurót "euró-dollár" néven egyesíteni kellene*". Az amerikai pénzarisztokrácia számára ennek értelme van, mert a dollár csalás 2007-ig eltarthat, legkésőbb addig fenntartható az amerikai pénzarisztokrácia zavartalanul szaporított, egyre jobban elértéktelenített és csak művi úton életben tartott magánpénze iránti bízalom. Tehát *a legközelebbi jövőben valami történni fog a dollárral*. Ha akkor a dollár az euróval egységes világpénzzé válna az amerikai pénzarisztokrácia elérné fontos céljait:

1. az új pénznem meghozná a régi pénzben való adósság leértékelését, miáltal a hitelezők, akik a régi pénzt tartják, ennek megfelelően veszítenének. Ha például az új euró-dollár 20 régi dollárt, vagy 15 eurót ér, akkor a régi pénz ennek megfelelően leértékelődik, a régi pénznemben hitelezők veszítenek, tehát megérte a játék a magánpénz kiadóinak;
2. ezzel mindenekelőtt az amerikai állam is veszítené adósságából. Jelenlegi külföldi adóssága 5'200 milliárd dollár, 50 %-os leértékelésnél már csak 2'600 milliárd dollárt jelentene;
3. vesztes lenne minden régi-dollár tulajdonos, akik készlete 50, vagy akár 90 %-ban leértékelődne. Ez különösen érvényes Kína, Japán és Európa központi bankjai magas dollár-tartalékára;
4. *az amerikai pénzarisztokrácia fő célja azonban a világpénz elérése, ami fölött uralkodik.* Az euró-dollár rendszerben, az amerikai pénz-elit tulajdonában lévő FED szükségszerűen többségi tulajdonos lenne, s így ez az elit uralná az új pénzrendszert. Erre a feladata létezik már a Nemzetközi Fizetések Bankja, egy magánszervezet, amelynek részvényei többségét az amerikai pénz-arisztokraták már titokban felvásárolták. Ha ez a bank lenne az euró-dollár-pénz új központi bankja, akkor véletlenül ugyanazok a magántulajdonosok lennének ennek a központi banknak a tulajdonosai, mint akik előzőleg a FED tulajdonosai voltak. Ők akkor újfent szabadon tudnák ugyanazt a pénzkadási játékot játszani, mint amit a FED tulajdonában tettek, még hozzá magasabb szinten — ráadásul úgy, hogy a pénzreform következtében adósságukat elvesztették. Az eddigi világpénz szaporítást, a nagy pénzügyi csalást, a pénzreform eltüntetné. *Az új rendszer a régi tettesek zsebébe játszaná az új pénzt*, miáltal megengedné nekik az új euró-dollárral való új játékot újabb 20-30 évre.

Az amerikai pénzarisztokrácia így módon, pénzügyi csalással nemcsak a világ anyagi javait monopolizálná, – közte életfontosságú dolgokat, mint a vetőmag, az élelmiszer, a víz, az energia és a fémek, – hanem ezen túlmenően egyeduralkodó helyzetbe kerülne, kénye-kedve szerint alakíthatná a pénzügyi helyzetet, ami olyan pénzgyár lenne, mint a mesebeli aranypénzt tüszögő számár.

Eme pénzcsalás közhírré tétele nem fog világméretű felhőrdülést okozni. Elintéznék mint "összeesküvési elméletet", vagy "amerikaellenességet", vagy ép-penséggel mint "antiszemitizmust" (Rotschild), avagy az efféle közlést egyszerűen magakadályoznák, hiszen az amerikai pénzarisztokrácia birtokában van az egész nyomtatott és elektronikus hírközlés. A játék felismerése viszont fontos az emberek számára, akik a játszma vesztesei lehetnek. *Akinek tehát pénze van, halljon és olvasson.*

A fináncoligarchák nagy játékában a világ minden piaci résztvevője vesztes, aki túlságosan bíz a pénzben, aki még mindig azt gondolja, hogy a pénz a maga csereköztető szerepén túl még értékmegőrző is. A pénz folyamatos elérték-

telenedése az elmúlt 40 esztendő alatt az embereket láthatóan még nem ébresztette fel. Az elértéktelenítés a következő években vágtatni fog a keserű véghez, mert ez a tettesek célja. Aki tehát súlyt helyez saját vagyona hosszú távú érték-megőrzésére, az nem maradhat a pénzértéknél, a biztosítási szerződésnél, nyugdíjnál, hozadéknál se készpénznél, hanem át kell menjen anyagi javakba, amint a pénzarisztokrácia is mutatja.

VII. Távlati célok a világméretű pénzügyi csalással

Amennyire kívülállóként megállapítható, az amerikai pénz-arisztokraták eredeti célja az volt, hogy *uralják az amerikai pénzt- és azon keresztül az amerikai piacot kényük-kedvük szerint kihasználhassák*. Ezt a célt szolgálta a magán központi bank rendszere, a FED. Amint Kennedy előterjesztett törvényt ezen magán pénzügyi rendszer államosítására, hirtelen meghalt. Ha valaki hozzányúlt ehhez a magánpénz lehetőséghez, elveszítette vagyonát, életét. Eközben az amerikai pénzarisztokrácia hosszútávú célja túlnőtte a nemzeti keretet. Célja *a globális magán pénzrendszer*, amit a világban az általa uralt magán-dollárral megszemezően el is ért, hiszen ez lett a fő pénztartalék, az már csak formalitás, hogy legyen egy világpénz is — az *euró-dollár*.

Ha tehát meg akarjuk akadályozni a magán pénzarisztokrácia javára történő második világpénz-csalást, és egyáltalán a pénz mennyiségének növelésével való ügyeskedést, akkor biztosítani kell minden pénzt a kormányzati, vagy a magán csalás, minden le- és felértékelési játék ellen. Ez viszont biztosan nem elérhető, ha a pénzt átengedjük a magán pénzarisztokráciának. Ezek ismét kihasználják a fondorkodási lehetőséget és abból hasznot húzva a világot a pénzszaporítással becsapják és kihasználják.

A tapasztalat azt is megmutatta, hogy *a legtöbb kormány saját pénzét is megcsapolja*, ha teheti, ha a központi bankjára és annak pénzmennyiségi politikájára hatni tud.

Tehát arra kell törekedni, hogy a pénzt mind a hivatal, mind a pénzarisztokrácia befolyásától függetlenné lehessen tenni, hogy azok csalárd játéka kizárható legyen.

Az biztos, hogy az aranyalapú pénzzel nem lehet olyan könnyen játszadoxni, mint a mennyiségi-pénzzel. Valamennyi aranyalapú pénzzel a gond a rendelkezésre álló arannyal van, hiszen a világ aranykészlete nagyobb részét az amerikai pénzarisztokrácia kapta kézbe. Így valamennyi aranyra épülő pénznem esetében is ők lennének a nyerők és kizsákmányolók. Megoldásként marad tehát *a mennyiségi-pénz*. *Ez a pénz azonban nem lehet szabad, esetlegesen meghatározott, hanem független pénzügyi cél szerint kell alakuljon: a pénz mennyisége nem nőhet gyorsabban az árumennyiségnél.* A pénzügy világból nem indulhat ismét felvagy leértékelő hatás a pénzre és a világgazdaságra. Ez kizárólag olyan semleges és független központi bankok útján elérhető, amelyek mint "negyedik hatalom" élnek, nincsenek magánkézben és kormányok se befolyásolják. Például a

Deutsche Bank eredeti formájában, mielőtt beerőltették az Euróbankba, megközelítette ezt a kívánatos állapotot.

A bekövetkező pénzügyi reform egyedülálló lehetőség lenne a tettesek, a pénzügyi ügyeskedők és haszonlesők megbélyegzésére, ugyanakkor a közhangulat segítségével olyan központi bankrendszer létrehozására, amely nem áll se a magán pénzarisztokrácia, se a kormányok befolyása alatt. Ez lehetne az évszázad lehetősége.

Megakadályozni egy független központi bankrendszert mindennek előtt a pénzarisztokrácia tudna, amely a már tulajdonában lévő Nemzetközi Fizetések Bankja segítségével előkészítette a következő központi bank- és pénzügyi rendszer új átvételét. Ezért elengedhetetlenül szükséges a lakosság és a politika *felvilágosítása*, nemcsak a monopolkapitalizmus és a pénzügy veszélyeit illetően, hanem az új pénzügyi rendszert illetően is.

Zürich, 2005. május

Cser Ferenc—Darai Lajos:

Pénzt fiadzó pénz, vagy fenntartó törődés?²

I. Bevezetés

Minden vállalat, illetve vállalkozás fogalmának alapértelme tartalmazza azt a szellemi vagy természeti célt, kifejtett hatást, amit tevékenységével elérni kíván. A pénz fiadztatása ezzel szemben csupán önmagában vett haszonszerző tevékenység, és nem törődik egyéb célokkal, összefüggésekkel. Korábban még a politikai gazdaságtan igényelte az állami szerepvállalást a magánvállalatok, illetve a magánszemélyek számára összeférhetetlen vagy nem kifizetődő területeken,³ ám a későbbi közgazdaságtan már az államot is a gazdasági szereplők egyikének tekinti, minthogy megszűnt teljességre törekvő gondoskodása a közszféráról, a közjó biztosításáról. Ettől kezdve a költségvetés keretlehetőségei érvényesültek e téren, ill. a költség—haszon számítások határozták meg e területet.⁴

Nagy kérdés azonban, hogy előrelépésnek tekinthetjük-e ezt az államszerepet szűkítő változást, és megtörtént-e ez egyáltalán, lecsökkent-e, megszűnt-e ez az állami szerep, hiszen a közjó fogalmának leszűkítése nem tartható ellentmondás, azaz annak eredeti szerepköre fenn kellett maradjon valamilyen módon. Kérdéses azonban, hogy ha nem az állam maradt a közjó felelőse, mert korlátozott lehetőségű szervezetté vált, akkor kicsoda? A válasz igen ésszerűen következik, hogy a korlátlan hatalom felel tovább a közjóért. És akkor már csak

² *Fenntartható fejlődés, fenntartható társadalom és integráció* c. MTA VEAB konferencia. Komáromi Napok, Komárom, 2005. április 28.

³ Vö. Smith (2000).

⁴ Lényegében ez áll tehát a háttérben annak, ahogy a hegelianizmus összemosta Hegelt Fichtével és Kanttal is, illetve Hegellel helyettesítette mindkettőt, s Marx pedig a hegeli rendszert illuminátusi céljai érdekében (azaz következtetlenül, a logikai ellentmondásokkal nem törődően) átertelve, nem isteni, szellemi, hanem anyagi alapon állónak írta le a társadalmat. Eszerint az eredeti, majd a kezdetleges természet adta emberi körülmények túlhaladása az emberi fejlődés lényege, amit a társadalmasodás azzal ér el, hogy egyetemes nembelivé, világtörténelmivé teszi az egyént. Ennek során a mindent kisajátító tőke megjelenése teljesen lerombolja a természeti jelleget, de kialakítván az emberi egyetemességet, lehetővé válik annak a közösségre hivatkozó egyéni szintű visszaállítása. Így a megvalósult szocializmus csupán – a Marx emlegette és követelte – tőkekoncentráció és a tőkés rendszernek költségkímélően kemény, sok emberáldozattal járó módon történt nemzetközivé, globálissá tévése egyik fejezete, részterülete volt. Ez pedig, ha manapság még nem fejeződött be, akkor most bizonyára a még radikálisabb formáját fejleszti ki, vagy ha befejeződött, akkor ma már a marxi kommunizmusban élünk. (Vö. Marx [1961] p.: 703-706.)

ezt a korlátlan hatalmat kell megtalálnunk, ami nem lesz egyszerű, de nem is lehetetlen. Hiszen történelmi és emberiség léptékben tekintve a dolgot, csak az elkülönült kormányzati egységek zárttá válásával, azaz a modern nemzeti piacok, vámhatárok és nemzetállamok létrejöttével alakult át az ókori és középkori (birodalmi, emberi) egyetemesség nemzeti elkülönült gazdaságokká és államokká, s csak első látásra, a felszínen látszik ilyennek. A folyamatok mélyén ugyanis a már igen régóta érvényesülő átfogó hatalmi összefüggések megmaradtak, legfeljebb pénzügyi, azaz banki és hitelügyletekké alakultak, s mint ilyenek továbbra is határokon és nemzeteken átnyúlva meghatározó befolyásra törekedtek.

Ugyanakkor viszont az imént feltárt ellentmondást okozza, hogy e korlátlan pénzügyi hatalom nem államként, hanem csak korlátozott felelősségű társaságként működik, ami nem mást jelent, mint a közállam kisajátítását ennek a magáncélnak a biztosítására. Mert a szűkített közjóról gondoskodó korlátozott bevételű és cselekvőkörű állam mégis elvégzi a teljes közfeladatot, de nem az állampolgárok érdekében, hanem a korlátlan hatalom érdekei szerint. Ez tehát leszűkül a rendőrállami szerepkörre, az adósság behajtására, a hitelrészletek törlesztésének zavartalanná tételére, s nem terjed ki valóságos fejlesztések megrendelésére és támogatására, a társadalom egészséges működésének a biztosítására. Ez utóbbiakra szolgáló forrásokat ugyanis a korlátlan vagy valódi hatalom már azelőtt elvonja a társadalomtól, hogy azok annak állama rendelkezésére állhatnának. Mindennek a kihatásaként már a vállalatok, a vállalkozások sem a társadalom boldogítására vállalkoznak, hanem haszonszerzésre kényszerülnek. S ezt csak a korlátlan (pénzügyi vagy banki) hatalom mintájára szervezett, nemzeteken átnyúló nagy méretekben képesek végrehajtani, amennyiben szintén korlátozott felelősség vállalással, nem kell gondoskodniuk az olyan költségnövelő tényezők biztosításáról, mint az infrastruktúra, az oktatás, az egészségügy, a nyugdíj, vagy éppen a különböző társadalmi területek megújítása, fejlesztése. Azaz ezt ők is szintén a szűkített bevételű nemzetállamtól várják el, akinek erre aztán már igazán kevés marad, hiszen csökkentett bevételeit rendőrállami feladataira már jórészt elköltötte. Ráadásul jelentkezett még egy harmadik hasonló szervezet is, amely szintén megpumpolja az államokat, és ez a politikai integráció. Ennek lettünk részesei nemrég mi is, és bizony egyelőre kevés jele van annak, hogy ne ebbe a hármass csoportba soroljuk azt, ami ott velünk történik.

Am sokáig nem vettük észre, hogy mennyire alapvető jelentőségű és veszélyes ügyek ezek, nem lepleződött le, hogy bizonyos társadalmi–gazdasági szereplők mintegy kiválogathatták a jövedelmező ágazatokat, tevékenységeket maguknak, hiszen amit ezek a nyereségkergetők elhanyagoltak, azt a többi terület résztvevői, a többi ember, az anyatermészet, a Föld kipótolta, legalább is úgy látszott. Vagy az állam pótolta aztán, mígnem a globalizációval az államok teljesen háttérbe nem szorultak, s ekkor lepleződött le mindennek végzetes mivolta, a globális problémákkal, a szélsőséges természetszennyezéssel, az erőforrások kimerülésével, a termelési költségek emelkedésével, a természetrombolások helyreállítási költségeinek ugrásszerű megnövekedésével. Hiszen az Adam

Smith-féle láthatatlan kéz csak azokra a tevékenységekre vonatkozik, amiket az egyének vállalhatnak, a közösség egészének szerepkörére nem. Mintha a bankrendszer a világban – értelemszerű célja ellenében – képes lenne, sőt meg akarná akadályozni a közösségi szervezeteket, főként az államokat, adósságcsapdába hajtva őket, hogy eredeti szerepkörüket betöltsék. Ezért aztán nem véletlen, hogy ők (a bankok bankjai) a kvázi világkormány módján való működésüket ímmel-ámmal végzik, még mindig csak a saját hasznuk biztosítására (futnak a pénzük után), s költségtakarékosság címén elveszik az államok ama üdvös tetteinek lehetőségét is, amikkel azok jól-rosszul elősegítették közösségük boldogulását. S ehhez jön még a transznacionális vállalatok és a politikai integrációk ügye, illetve költsége. A nagy államok talán jobban járnak, mert több marad nekik, többet képesek megtartani, és csurran-cseppen oktatásra, egészségügyre, míg a kicsiknél nem marad, mert elviszi a saját apparátus fenntartása — hogy a banki, a termelési és a politikai folyamatok zavartalanságát biztosítsák. Itt most nem beszélünk olyan részletekről, hogy hadikutatásokra van pénz, rákkutatásra nincs, az örökletes betegségek csak a gazdagoknál vannak egyelőre felmérve, s ők forszírozzák a genetikai beavatkozást is saját maguk tökéletesítésére — de hogy ezzel mit szabadítanak ránk, nem tudható, de az a rombolás, amit az majd okoz, valószínűleg még a legnagyobb globális problémákat is felül fogja múlni.

A neoliberális gazdaságmodell szerint minden megtermelt érték a piacon megmértetve jut el a fogyasztóhoz. Ezért elvileg megtörténhet, hogy semmit nem ott fogyasztanak el, ahol megtermelik, hanem hihetetlen mennyiségű termék utazik az egyes termelőktől az összes fogyasztóhoz a kereslet alakulása szerint. Japán sört isznak Ausztráliában, ausztrál bort Franciaországban, francia bort Magyarországon, magyar bort Chilében, német sört Japánban. S mivel a szállítás is az ipar része, az értékteremtő csak a mezőgazdaság és az ipar, közvetlen élelmiszer- és ipari termék-fogyasztással, ám a mezőgazdaság élelemfogyasztása elenyésző az ipari módszerekkel folyó termelés miatt, mialatt a termőföld már az élőtőke része.

Így viszont a termelők semmiféle ráhatást nem gyakorolhatnak termékeik sorsára, kiszolgáltatottak az üzletmenetben, s a kereskedelem, illetve az azt pénzügyileg kezelő, ellátó kölcsöntőke szerezheti meg esetleg a teljes hasznot. Ez a pénzszaporítás olyan gyakorlata, amikor az értékteremtés és annak pénzzé alakítása elszakad egymástól. Tehát a kereskedelem és a pénztőkés elit alakítja értékké a pénzt, fölözi le a társadalmi hasznot.

De a kereskedelem és az elit fogyasztása eltűnik a szem elől, és az ellenőrizhetetlenül felszórólt árakon csak ő juthat hozzá bizonyos különleges eszközökhöz, például a médiához, miáltal a 'szabad média,' a 'szabad sajtó' fogyasztóját azzal a meghatározott információval láthatja el, amivel csak akarja. Megfejezve mindez a reklámok végeláthatatlan és egyre alacsonyabb szellemi szintet kielégítő áradatával, a propaganda minden eszközét bevető, szinte az agymosással felérő gyakorlattal. A lényeges, hogy minden mozogjon, és bárki bárhol a vilá-

gon, ha ellenállást mutat, ne tudjon a saját erejére támaszkodva megállni a lábán, teljes mértékben ki legyen szolgáltatva a tőkének.

Többet megtudhatunk tehát azon akadályok forrásáról és természetéről, amelyek mai világunkban a bolygónkat és az egész emberiséget átfogó fenntartható fejlődés útjában állnak, ha részleteiben tekintetbe vesszük a pénzhez kötődő folyamatot az emberi társadalom történetében. Ez a pénz megjelenésével, a pénzkibocsátással kezdődött már igen régen, és az első pénzhamisítással, pénzrontással folytatódott, majd áttért a pénzteremtésre, azaz a pénzt fiadztató pénzkölcsönzés gyakorlatára, s egészen a modern banktőkéig jutott, és a pénz mai szerepéig bezáróan tart. Mindeme vizsgálatok közben persze figyelemmel kell lennünk arra, hogy a folyamat főszereplőinek nem annyira a céljaival, törekvéseivel találkozhatunk, hanem legfeljebb felfogásuk, önképük változó és változatlan vonásaival, azok megnyilvánulásaival.

II. Pénz és ban az ókorban

Szempontunkból igen érdekfeszítő megközelítést nyújt a banktevékenység babiloni eredeztetése, különösen akkor, ha kitér annak a történelmi eseményekre gyakorolt hatásaira. S még lenyűgözőbb számunkra az erről szóló tanulmány, ha tárgyat közérthetően, napjaink gondolkodásmódját alkalmazva mutatja be. *David Astle* azon túl, hogy képes minderre,⁵ még frappáns mottókkal is érzékelteti a téma komolyságát: T'ai Tsung (627–650 kínai császár szerint amint „réztükörbe”⁶ nézvéen megigazíthatjuk kalapunkat, ősi időkbe tekintvén, megtanulhatjuk, miként lássuk előre birodalmak felemelkedését és bukását.” Az *Enmerkar Eposz* pedig így ír egy tökéletes birodalomról: „Akkoriban, Shubur országa, a bőség és igazságos rendeletek földje, / Az egy nyelvű Sumér, a fejedelmi rendeletek nagyszerű földje, / Uri, a bőség hazája, Martu földje, a biztonság országa, / Az egész mindenség, az egységes nép, / Egy nyelven hódolt Énilil előtt.” A harmadik mottó *Augustus Boeckht*-tól való: „Az értelmi képesség azonban önmagában nem elegendő a cselekvéshez. Szükség van a fizikai erő segítségére is, amit teljesen a pénz, az emberi erőket mozgásba hozó, ezen óriási rugó irányít és hangol össze.”⁷ És még az *Előszó* előtről egy bibliai idézet: „Minthogy a pénz sokak pusztulása volt és királyok gondolatát zavarta meg.”⁸

S ha itt a vizsgálandó téma a nemzetközi pénzhatalomként ismert erőnek – pénzteremtő tevékenysége következtében élet-átalakító tényezőként való – ókori, valamint még korábbi megjelenése, az alkalmazott vizsgálati mód nem kizárólag az ókori nyelvek, feliratok ismerete terén való jártasságon alapul, hanem egyéb eszközöket is alkalmaz. Mert hiszen az ókori civilizációkról szóló kézi-

⁵ Astle (1997).

⁶ Vö. a magyar arany és ezüst lélektükör elvontabb és gazdagabb szerepével. (Lásd: Magyar [1975]).

⁷ Boeckh (1828).

⁸ *Siráék Fia*, 8:2.

könyvek, annak ellenére nem foglalkoznak se pénzügyekkel, se a csererendszerrel, – a kifejezetten gazdaság- és pénztörténeti munkák kivételével, – hogy e civilizációk létrejöttéhez ezek szükségesek voltak.⁹ Ha nagyritkán valamelyik eredetiből való szövegfordítás érinti is e kérdést, nem kap több figyelmet a pénz, mint egy serleg, gyűrű, pecsét vagy kőalak.¹⁰ Mintha nem lenne jelentősége, említetlen marad, hogy miként alakult a megfelelő folyamatos élet fenntartásához szükséges cikkek többletének elosztási rendszere — az élelmiszer, az éghajlat és a szokások szempontjából. Pedig nyilvánvalóan erős és átható civilizációs hajtóereje volt a csere rendszerének az emberek között, tehát a független hatalom részéről kibocsátott, s a tőle elkülönült magánszemélyek által forgalmazott csereegység megjelenésének.

Ez a mulasztás szinte már rejtélyes, – mégha eleve kevés adat áll is rendelkezésre – mert az emberi gyarapodásnak, az emberiség előbbre jutásának feltételeiről, a civilizációként ismert fejlődést előidéző erők hatásairól, az ősi városkultúrák felemelkedését előidéző legfontosabb tényezőről, a csererendszer gépezetének felépítéséről rendelkező elvekről van szó, amely gépezet az utóbbi háromezer évben pénzként működött. S amint a Boeckh-idézet rámutat, minden civilizációnak alapvető ereje a többletet a társadalmi piramisban elfoglalt helyük és szükségleteik szerint az emberekhez irányító rendszer, s ez mindaddig fenntartja az élet igazi természetes rendjét, ameddig buzgó uralkodó helyes törvénye szabályozza. Ezért a tárgykör jelentőségét lényegében megértettnek véve, e hallgatás okán semmiféle összeesküvésre nem kell gyanakodnunk.¹¹ A történetek csupán a tények töredékeit feltárván, részismeretekből nem következtethetnek azoknak az egész szövevényes életre gyakorolt hatására, meghagyják ezt az egyes kutatási ágak szakértőinek.

Bár tehát az ókori pénzügyek létező, működő dolgok, összefüggések, hatások, velük kapcsolatban alig találunk valamit a következő mozzanatokról: 1. Az akkori pénzügyek korunkra gyakorolt befolyásáról (az ókori idők sokat elemzett általános hatásához hasonlóan). 2. Az ősi idők pénzfilozófiájáról, ennek tudományos forrásból származó elméletéről.¹² 3. A magánszemélyek pénzteremtésé-

⁹ S ama tény ellenére, amit a lexikon *pénz* szócikke említ: "Aranyból és ezüsből már legalább 4000 éve készítenek pénzt, s legalább 2600 éve vezették be a standardizált, meghatározott súlyú és nemesfémtartalmú pénzérméket." (*Britannica* [1998]. P.: 577.)

¹⁰ Astle megjegyzései: Jastrow *Asszíriája* nem említi a pénzt. Breasted *Egyiptom történetében* az csak két oldalon szerepel (97-98) a 600-ból. William M. Flinders-Petrie: *Egyiptom történelme* c. könyvében pedig a pénzt csak nagyon röviden érinti. John Marshall és E. J. C. McKay a Mohendzso-daroi ásatásokról szóló feljegyzéseiben, valamint Charles Woolley és mások mezopotámiai leletekről szóló írásaiban szintén nincs adat a pénzügyekre. Christopher Dawson az *Istenek korában* egyetlen utalást ad a pénzre (131). King *Babilon története* sem foglalkozik a pénzzel. (Lásd: Astle [2000], Előszó.)

¹¹ De, mint Astle megjegyzi, a liberális Dr. Carroll Quigley professzor, a *Tragedy and Hope* írója szerint létezik ilyen összeesküvés. (Astle [2000], uo.)

¹² Legfeljebb olyan ókori filozófusok, mint Plátón, Arisztotelész, Szókratész, Zénón jöhetnek számításba, és a késői Alexander del Maron.

nek, pénz kibocsátásának következményeiről.¹³ 4. Azokról az erőkről, amik a történelem során a trónjukon – az általuk megszemélyesített államhatalom vagy isteni akarat alapján – szilárdan ülő, s a pénzteremtés és kibocsátás előjogát szorosban kezükben tartó uralkodók megdöntését kezdeményezték. 5. Az ezen előbbi erők által céljaik elérésére alkalmazott, aranyat és ezüstöt forgalomba hozó módszerekről, és a nemesfémek birtoklását jelölő eszközökről.

Mivel a Közel-kelet városaira a Kr. e. I. évezredben – a bányászati célú acél-eszközök s a korlátlanul hozzáférhető rabszolgaáru megjelenése miatt – Astle szerint az ezüst viszonylagos bősége volt jellemző, s a bevezetett érmerendszer adott súlyú, finomságú érméi kézről-kézre járhattak, ez a magán fémáradat örökre megtörte a város istenének a papkirály és a papság által gyakorolt égből kapott hatalma alapját, a Ziggurat-raktárakban lévő többlet felosztásának meghatározását és a cserék feletti ellenőrzést.¹⁴ Mert az ezüstöt a nemzetközi cserékben való kiegyenlítő szerepéből fakadt értéke miatt tévesen hitte örökkévaló érték meghatározójának a papkirály és a papság, s megtűrve az ezüsthajszát, ő maga is felemésztődött az isteni törvénnyel együtt, az ezüstöt birtoklók új hatalma által, ami saját jogon teremtdött, mint előbb maga az isten. A helyi isten törvénye fölé emelt paranccsal a nemzetközi nemesfém-kereskedelmet folytató, ezüstbirtokos csoport tehát – állítja Astle – nemcsak a pénz nemzetközi csereértékét szabta meg, hanem a király kinevezésének hatalmát is gyakorolta. Amivel azonban a minden isten feletti isten az ő szolgálójává vált, s ugyanakkor az írnokoktól és papoktól kőtáblákra vésett, az állami raktárházakról rendelkező, cserét irányító törvény istenét szolgálói és eszközei szintjére alacsonyította. Így bár szakadék választ el bennünket ezek ismeretétől, az isteni törvényekkel ellenkező, magán-személyek általi hamis csereegységgel kapcsolatban mégis lehetnek elgondolásaink. Amint ezek hatásáról is, amit az isteni királyi, papi hatalom által irányított nép életének természetes rendjére, mindennapos dolgaira gyakoroltak.

De a történelem előremenetének egyetlen mozzanata sem tekinthető alapvetőnek, meghatározónak.¹⁵ Hiszen sem pénz, sem gazdagság nem véd meg például, ha gyengék, fegyvertelenek vagyunk, a mindenáron győzni akaró kegyetlen

¹³ Pedig Mezopotámiáról az agyagtáblák iratai révén többet tudunk, mint a későbbi civilizációkról. S nemcsak az ókorra vonatkozóan nincs adat, hanem napjainkra vonatkozólag sem. Ám ebben Astle téved, mert legalább Friedrich Hayeknek vannak ilyen elemzései napjainkra vonatkozóan. S érdekes, hogy Hayek felfogása abban is hasonlít az itteniekre, hogy szerinte is mai szempontok alapján lehet elemezni a régmúlt gazdaságát, azaz beszélhetünk pl. a monopóliumokról az ókori Egyiptomban. (Vö. Hayek [1944], Hayek [1948], Hayek [1976], Barry [1979]).

¹⁴ Mialtal az élet helyes és nyugodt folyását továbbra is fenntarthatták volna.

¹⁵ Mint Astle idézi Rostovtsev neves közgazdaság-történész: „Történelmi munkáimban azonban azt tartottam útmutató irányelvnek, hogy sose feledkezhetünk meg az élet összetettségéről és egyetlen jellegzetesség se tekinthető alapvetően meghatározónak.” — Rostovtsev: *A Social and Economical History of the Hellenistic World*, I. k. VIII. (Astle [1997], Előszó.)

hódítótól. S az erényt, becsületet, jámborságot, azaz az emberi élet értékeit az emberek tudatából kiszorító pénzhalmozási mánia betegségként pusztít, óriási hadseregnél hatásosabban dönt gyors és elkerülhetetlen romlásba népeket. Mert a gazdasági szervezet mindenkor a hadsereg fölött áll, az államhatalom alapjaként.¹⁶ Habár pénzes, de ha kimerült a nép, meghódol az erőnek, s a hatalom is szükségli a pénzügyek szigorú szervezetét a fegyver gyártására vagy vásárlására. Így az élő történelmi emlékezetben, különösen a bronzkor, a fegyvergyártás tömegesedése és tökéletesedése óta, mégis megjelenik az emberi élet alapvető és meghatározó jellemvonása eme pénzügyi szervezetben, s ama nemzetközi cserére rendelkezésre álló nemesfémekben, amiket a csak külföldön beszerezhető fegyverekre, hadianyagokra és a fegyvert gyártók bérére fordítanak.

Ezért az ismert történelem nem sokkal több, mint civilizációk küzdelme külső vagy belső¹⁷ pusztítójuk ellen, avagy erőfeszítés a vetélytársként jelentkező kultúrák lerombolására. A béke csupán belefáradás a szüntelen háborúba, melynek burjánzó rákbetegsége – mint Astle fogalmaz – az emberi nem arányosan terjed az elmúlt 3000 évben — a másik rák, a magán vagy felelőtlen pénzteremtés, kibocsátás növekedésével. E tevékenység mára annyira felfokozódott, annyi rosszat felhalmozott, hogy az ember földi szereplésének hátralévő ideje bizonytalanná vált, s akár nagyon rövid is lehet. Ez is indokolja, hogy figyelembe vegyük az emberiségnek azokat a hosszú korszakait, amelyek jóval az írott történelem előtt, ezektől a civilizációs rákfenéktől mentesen, építéssel teltek, s melyek eredményei még e határtalan rombolások közepette is, máig az emberi boldogulás alapjául szolgálnak.

Az ősi műveltségek világának pénzére és annak előteremtőire vonatkozó ismeretek ugyan töredékesek, ám Astle arra következtet belőlük, hogy az írásos emlékekből ismert legkorábbi időktől fogva jelen van az emberi történelem lefolyását meghatározó szerteágazó törekvés a fizetőeszköz kibocsátás megkaparintására. E törekvés képviselői a nemesfémek nemzetközi és országon belüli csereegységgé tételének gondolatát szorgalmazó, azt elterjesztő szervezetet alkottak, mintegy a napjainkban annyit emlegetett összeesküvés-elméletek¹⁸ előzményeiként. S tudatában ama hatalom nagyságának, ami az e csereegység alapjául szolgáló nemesfém készletek és nemesfém bányászat feletti ellenőrzéssel elérhető. Ez tehát először még a távoli időben megvalósult, amikor az ezüst használata elterjedt a külföldi kereskedelemben fennálló egyenlegek rendezésének kényel-

¹⁶ Amint azt Astle szerint Kautilya, a hindu klasszikus *Artha-Sastra* című munkájában, az uralkodók számára a jó kormányzás elérésének módjaival Sarvepalli Radhakrishnan and Charles Moore : *A Source Book in Indian Philosophy*, 219-220. szerint megmutatta. (Astle [2000], uo.)

¹⁷ Astle ezt az ősi egyiptomi versikét idézi ide: "Egyiptom kapui szilárdan állnak mint Inmutet / Nem nyílnak meg nyugatnak, / Nem nyílnak meg keletnek, / Nem nyílnak meg északnak, / Nem nyílnak meg délnek, / Nem nyílnak meg a bent lakozó ellenségnek." — Christopher Dawson : *The Age of the Gods*, 148. (Uo.)

¹⁸ Lásd: Cleon Skousen: *Naked Capitalist*. (Astle [2000], Előszó.)

mes, könnyen szállítható eszközöként. Ez már a neolitikus időkben megtörtént, állítja Astle, amit olyan leletek bizonyítanak, mint amik szerint a mezopotámiai Kis városbeli Azag-Bau dinasztia idején (Kr. e. 3268–2897) tört ezüst súlyegységben fejezték ki az értéket (azaz a pénzt) — bár ez bizonyos korlátok között, szigorúan csak az országon belül történt.

A földeladást följegyző táblákon az eladókat a mező ezüstje evőinek¹⁹ nevezték, mert kapcsolatot láttak a pénz elvont fogalma és a kézzelfogható ezüst között, amire a pénz jeleit vették. Az ezüst értékét pedig a nemzetközi kereskedelem szokásai adták, a kereskedelmi útvonalakat ellenőrző vándorkereskedők egymás közti cseréit rendező szabályok szerint. Így a külkereskedelemben létrejött egyenlegeknek az egységnyi súlyú törtezzüsttel való rendezése következtében kialakult Mezopotámia városaiban egy olyan értékrend, mely az élet legfontosabb terményeinek – árpának, búzának stb – az árát az ezüst nemzetközileg elfogadott értékében fejezte ki, ám hogy ez mikor történhetett, lehetetlen minden kétséget kizáróan megállapítani.

Tény, hogy már a Kr. e. 4. évezredben eladásokat és pénzben kifejezett cse-reértékeket jegyeztek fel, ami mutatja, hogy már abban az időben ismert volt az elvont pénzegység fogalma, s az állam törvényrendszerének szerves részét képezte. Viszont az országon belüli árfolyam szabályozó beavatottakat – nevezetesen a papokat és írnokokat – kivéve, a legtöbben képtelenek voltak felfogni az ilyen rendszer jelentőségét. Ez még többnyire napjainkban is így van, nem csoda hát, ha akkor ott az értékek nemzetközi árfolyamokban való kifejezésének hibájába estek.²⁰ E végzetesnek bizonyult tévedés idézte elő végül ama hatalom összeomlását, ami közvetítésével az istenkirály a népét szolgálta, s később aztán további következményként az istenkirályok létének értelme és – Astle szerinti – jótékony célja is feledésbe merült.

Astle további rekonstrukciója szerint, amikor az ilyen szövetkezésre hajlamos nemzetközi csoport tartotta kezében a pénz alapjául szolgáló ezüstöt, a pénz bőségét vagy hiányát saját érdekei szerint határozta meg. Ez azért történhetett meg, mert az ezüst utánpótlás forrásai távol voltak a civilizációtól, amely pénzek

¹⁹ Astle hivatkozása: *Cambridge Ancient History*, I.k. 371. E furcsa kifejezés első olvasásakor hajlamosak vagyunk azt feltételezni, hogy hiba csúszott a kőtáblák jeleinek megfejtésébe. Azonban az *Awake* című folyóirat zairei munkatársa szerint az ország őslakosainak törzsfőnökei az európaizálást megelőző időben *Tuye Tukadie*, *Tuye Tukadie mukuba* szavakkal nyitották meg a rézbányászás időszakát. — *Awake*, 1974. július 8-i szám, 25. E kifejezés annyit tesz, hogy menjünk, együnk rezet, de értelemszerűen azt jelenti, menjünk, gazdagítsuk magunkat, hogy biztosítva legyen megélhetésünk. Hasonlóképpen, a föld eladóit, a mező ezüstjének evőiként leíró kifejezés is ugyanebből az alapfelfogásból ered, és arra utal, hogy földjüket ezüstért eladván, gazdagították magukat az élet alapvető szükségleteinek biztosítására. (Astle [2000], uo.)

²⁰ Vesd össze a mai európai és világhelyzettel, amikor egységes európai valuta bevezetésére törekszenek, illetve amikor a dollár mint pénz világalma kétségtelen, mégha ezzel kockáztatják is, hogy a különböző területek eltérő hatékonyságáról megszűnik a hiteles információ szerzés lehetősége.

alapjaként használta az ezüstöt. A pénzt pedig a váltóhelyek törvényei alapján ruházták fel értékkel, a magánszemélyek által ellenőrzött árucikk forgalmazás szokásai szerint, ami viszont valójában az uralkodó joga lett volna. Amikor nem volt ezüst, nem volt pénz sem, és az árak estek. Ugyanez történt aztán az európai világban az elmúlt 2000 évben, teszi hozzá Astle, ahol viszont akkor nem volt pénz, amikor nem volt arany.

E kibontakozott törekvések emberiség ellenessége Astle szerint leginkább a hatalmat támadó, szüntelenül gyűlöletet keltő propagandából ismerhető fel. Az ókorban és előtte a városok istenei ellen ágáltak, a viszonylag újabb korokban pedig a Róma romjaiból kinőtt királyságok ellen — merthogy miközben a pénz előállítása és kibocsátása által az állam gazdasági életét kezükben tartották, az istenek és királyok létét minden másnál nagyobb kellemetlenségnek érezték. Itt azokról van szó minden korban és országban, akik a bankár hivatalát látták el. Hiszen a nemesfémalapot használó országokban ők voltak az értékek, és következőképpen az állam gazdasági életének meghatározói.

Sir Charles Woolley, Ur városának feltárója szerint, a Kr. e. 4-3. évezred során a mezopotámiai városállamokban az árpa súlyegysége határozta meg csereértékként az áruk és szolgáltatások értékét.²¹ Az arany és ezüst közkézen forgott, s értékét az árpa súlyegységének állandó értékéhez kötötték. Hammurábi idejében (a Kr. e. 2. évezred fordulóján) az állami tisztviselők fizetését árpában állapították meg, de ezüstben fizették ki. Az árpa állandó értékéhez viszonyított egységnyi törtezüst csereértékére alapozott pénz mindinkább az elszámolás elvont egységévé vált, mint azt hosszú idővel megelőzőleg már Sumériában is. Ám a rendszerből legtöbb hasznot húzó nemesfém-alkuszok és pénzváltók hamarosan találtak gyenge királyt és megvesztegethető papokat, s rávették őket, hogy kiengedjék kezükből a város ellenőrzését, ami az általuk szolgált isten előjoga volt. E tisztségviselők aztán szemet hunytak gonoszabb, a Ziggurat hatalmát aláásó tevékenységek felett is.

Mint Christopher Dawson írta e korról: „Eredetileg csak az állam és a templomok bírtak széleskörű kereskedelmi kapcsolatok létesítéséhez szükséges erőforrásokkal és megalapozottsággal. A templomszolgákat, más városokban utánpótlás beszerzését lehetővé tévő hitellevelekkel, távoli megbízatásokra küldték. Mi több, a templom volt a közösség bankja, ahonnan kamatra pénzt lehetett kölcsönözni, és a földműves előleget vehetett fel terménye ellenében. Tehát Mezopotámiában a 3. évezred során nemesfémre, mint csereegységre alapozott, szabályszerű pénzgazdaság alakult ki, ami serkentette a magánvállalkozást és valódi tőkés fejlődéshez vezetett. Továbbra is a palota és a templom volt a közösség gazdasági életének központja, de mellette és oltalma alatt kibontakozott egy

²¹ Charles L. Woolley: *Abraham*, 123.

sokoldalú tevékenység, ami a szabad kézművesek és kereskedők céheiben és egyéni kapitalisták vállalkozásaiban jutott kifejezésre.”²²

Dawson sokatmondó tájékoztatása kőtáblák megfejtésére és a tárgykör tanulmányozóinak eredményeire alapult, bár Astle szerint nem látta meg az ember e fontos korszaka háttéréből azt, hogy a biztonságos pincékben megőrzésre állítólagosan elhelyezett ezüstről vagy egyéb értékről kiállított hamis elismervények forgalomba hozása által érték el a pénzkészlet titkos és magán jellegű növelését, mert az árusok a tényleges fém helyébe elfogadták ezeket a pénzként működő nyugtákat. Az uralkodók nem ismerték fel ennek veszélyeit, és így könnyen jóváhagyták a látszólag ártalmatlan gyakorlatot, vagy szemet hunyjanak felette, különösen ha az érdekeltté tett papok és írnokok javasolták. Őket a vétellel és eladással velejáró magánvagyonuk kifejlődése kapcsolta be ebbe a tevékenységbe. Charles Woolley szerint az Ur városából az egész ismert világra kiterjedő kereskedelem bizonyosan Európába is elért.²³ Az élet legfontosabb szükségleteit árpa – bizonyos évszakaszban felértékelt – értékében kifejező ezüstegységekről kiállított hitellevelek, váltók és fizetési ígérek (csekkek) segítségével folyt az árucseré.²⁴

Mint Woolley megjegyezte: „Az akkor ismert világ legnagyobb részére kiterjedő kereskedelem figyelemreméltó zökkenőmentességgel folyt annak segítségével, amit egyfajta, termények értékére alapozott papírpénznek nevezhetnénk. A jelenkori árucseré rémét, az árfolyam-ingadozást kiküszöbölte egy olyan fizetőeszköz, ami végső fokon az élet legfőbb szükségleteinek függvénye volt, bár valódi értékkel bíró közvetítő alkalmazása tette használhatóvá. A vándorkereskedő rátermettsége és ítélőképessége döntötte el, hogy mire váltotta be követelését.” Sir Charles Woolley és Jacquetta Hawkes további megállapításokat tett: „A kereskedelmi útvonalakon berendezkedett ügynökök által támogatott hitellelvel oldották meg a nehézségeket. Gabona küldeménnyel útnak indult kalmár bármely útjába eső városban eladhatta rakományát, és kapott egy rézben vagy ezüstben kifejezett értékkel megjelölt agyagtáblát, amiért – ott vagy máshol – vehetett valamit, amit további útja során haszonnal tudott eladni. Az ilyen ügynökök által látra beváltott táblácskák voltak a papírpénz ősi megfelelői.”

A városa istenét képviselve a kalmár pénzt adott kölcsön. E pénz pusztán számokkal agyagtáblára jelölt, elvont fogalom volt, ami mögött korábbi időkben a város istenének rendelkezési hatalma állt, később viszont a mai bankár akkori megfelelője által kiállított ezüstváltó. Ha szükséges volt, mert a templom nem engedélyezte tovább tevékenységét, a kalmár ezüsttel tudta bizonyítani a maga teremtetten elvont pénze egy részét. Így a karavános vagy utazó kalmár hitelnyújtó-

²² Dawson (1928), p. 130.

²³ Bizonyított, hogy a sumér műveltség már a dinasztikus kor előtt is a Káspi-tengerig terjedt. Lásd, Woolley : The Sumerians, 47.o.

²⁴ Abraham című könyve 124. oldalán a Prehistory and the Beginnings of Civilization című műben (615.o)

tása a mai gazdasági segélyhez hasonlatosan működött. Ha figyelembe vesszük, hogy a kereskedő eleinte kizárólag csak az őt felkaroló templom hitelével gazdálkodhatott, akkor – mindaddig, amíg a templom volt a legfőbb hatalom – az ilyen gazdasági segély az állam politikájának eszközévé lehetett, ami által szolgátságban tarthatta a kisebb országokat, és munkával láthatta el a hazai kézműves műhelyeket. A nép és az uralkodó osztály elégedett lehetett, hogy volt munka bőven, és az alárendelt országok lakói is meg tudták vásárolni szükségleteiket és a luxuscikkeket. A hitelek törlesztése – mint ma is – az uralkodó ország kézművesei számára szükséges nyersanyagok szállításával történt. Ezen nyersanyagok értékét a befolyásos államban, az ezüstnek az árpa értékéhez viszonyított, nemzetközi ára szerint szabták meg.

Az ezüst magánszemélyek általi, egymás és az állam közötti forgalmazása elkerülhetetlen növekedésnek indult, aminek hatására a kalmárok képessé váltak saját hitelüket és pénzteremtő hatalmukat felhasználva önállóan üzletelni, megkerülve a Ziggurat istentől eredő gazdaság feletti ellenőrzését. S a távoli bányászat feletti uralmukon keresztül képessé váltak a korábban elvű papság megfertőzésére a személyes vagyon képzetével. A távoli földeken folyó fegyvergyártást markukban tartva pedig, bárki elpusztítására harcias népeket tudtak felszerelni, mozgósítani.

E kalmárok származása ugyan nem ismeretes, de az igen, hogy oly messzi helyekről is Sumériába utaztak, mint az Indus-völgyi kultúrának ma Mohendzso-daro és Harrapa néven ismert városai, és az ország nemesfém-szállítói voltak, amint ezt a Mohendzso-daroban²⁵ és Urban²⁶ talált sumér és Mohendzso-daroi pecsétek mutatják. Ők ismerték fel aztán, hogy a fémeket vagy pénzt ígérő, agyagtáblára karcolt pusztá feljegyzéssel maguk is előállíthatnak működő pénzt. Ezzel képessé váltak a mindent adó városi isten helyett a saját isten-felfogásuk iránt bizalmat kelteni az emberekben, és kiválasztottságukat – titkos és bizalmi társulattal – intézményesíteni. E különleges, minden más isten feletti istenük imádatával nemcsak egyetlen város, – Úr, Kis, Lagas vagy Uruk, – hanem az egész világ felett uralkodni rendeltettek.

A nagy Hamurábi 7. törvénye némiképp bizonyítja ezen állítólagosan letétbe helyezett értékek ellenébeni hamis nyugták kiállításának gyakorlatát, s ezen eljárás veszélyeinek felismerését. A rendelkezés azt célozta, hogy a társadalom e rákfenéjének terjedését – mivel a civilizáció pusztulásához vezetne – megakadályozzák. Bright professzor szerint Hamurábi törvénykönyve az eshnummuai király által akkádul és az isini Lipit-Istár által sumérul kihirdetett két törvénykönyv pusztá átdolgozása, és kb. Úr elamita kifosztása (Kr. e. 1950) és a Mezo-

²⁵ E. J. C. McKay: Further Excavations at Mohenjo-Daro, 582.o.

²⁶ Sir Charles Woolley: Excavations at Ur, 112. „Alkalmakként a tengeren túlról hozták az Úr műhelyeiben megmunkált nyersanyagot. Szállítólevele tanúsága szerint, a csatornán keresztül a Perzsa-öbölből Úr kikötőjébe érkezett egyik hajó aranyat, rézércet, keményfát, elefántcsontot, gyöngyöt és drágakövet hozott.”

potámia feletti amorita-elamita politikai hatalom létrejötte²⁷ idején, amikor az Is-ten által gyakorolt hatalom már megbomlott, került kibocsátásra. Mindkét törvénykönyv jóval régebbi, mint Hamurábi törvénykönyve, s ebből adódóan utóbbi a már Ur-Nammu (Kr. e. 2278-2260) idejében vagy még korábban létező rendelkezések átírata lehetett.²⁸

A büntetés súlyossága és a törvény, kódexbeli magas helye arra utal, hogy nem újkeletű baj ellen irányult. Talán az Úr városát elpusztító guti, elamita, amorita és hettita támadások oka is e bűn lehetett, minthogy a hajdani pénzhatalom – a maihoz hasonlóan – legalább annyira foglalkozott az otthonául szolgáló ország ellenségeinek felfegyverzésével, mint a támadók maguk. Ennek ellenére a történészek nem tulajdonítottak nagy jelentőséget Hamurábi e rendelkezésének, és kevésbé figyeltek rá. A jelenkori magán pénzkibocsátás eredetének alapos ismerői előtt viszont világos annak célja és jelentősége:²⁹ „*Ha egy ember tanuk vagy szerződés nélkül ezüstöt, aranyat, szolgát, szolgálányt, ökröt, juhot, szamarat vagy bármi mást vásárol vagy vesz át megőrzésre egy ember fiától vagy szolgájától, az az ember tolvaj és halállal lakozzék.*”³⁰ A letétbe helyezett értékek valós tényét bizonyító szerződés vagy tanuk követelménye tehát bizonyos mértékig elejét vehette a veszélynek, hogy arany- és ezüstművesek, vagy az ügyleteket bonyolító kalmárok, nem létező értékek ellenében hamis nyugtákat állítsanak ki. Astle szerint ezen ősi időkben is legalább annyira lehetséges volt ilyen nyugták törvényes pénzként való forgalmazása, mint napjainkban.

De ha a megvesztegethető papság szemet huny e tevékenység felett, az ilyen hamis pénz – ami elromlott világunk félrevezetően szépítgető szavával: hitel – a külföldi piacokon is ugyanolyan jól működik, mint a belföldi kereskedelem-ben. Sőt, talán még jobban, mivel belföldön mindig fennállt a veszélye, hogy fény derül a tevékenység bűnöző természetére. Ám erős és eltökélt uralkodó a Hamurábi 7. törvénye által előírt büntetés súlyosságával elejét vehette e tevékenységnek, ami viszont azóta folyamatosan megvolt, s a XVI. századtól fokozottan felerősödött és állandósult. Mindenütt láthatók következményei, végki-menetele pedig előrejelezhető.

Babilon királyának rendelkezései, amint korábbi a törvények is, a nemesek, szabad emberek, kalmárok, szolgák életének szabályozására irányultak. Egyik társadalmi osztály javára sem tettek kivételt. Akkor még nem éltek az olyan megtévesztő kifejezések, mint az üzletember vagy a bankár. A király még teljes hatalmú uralkodó volt, mindenkinek igazságot adó törvényeit kőbe vészték, a piactérre állították, hogy nemes és nemtelen láthassa, mi szerint kell élnie. A kalmárookra a törvény könyörtelenül súlyos büntetéseket szabott ki tisztességtelen

²⁷ 11. John Bright : A History of Israel, 44.o.

²⁸ 12. Charles Leonard Woolley : The Sumerians, 25.o.

²⁹ Lásd Andreades : History of the Bank of England

³⁰ Hamurábi 7. törvénye . G.R. Driver & John C Miles : *Ancient Codes and Laws of the Near East*

üzletvezetésük miatt. Némiképp a hindu rendszerhez hasonlóan, mintegy alacsony kasztban tartották őket, és a papságot és nemességet kellett szolgálniuk. Helyet kaptak az életben olyan eszközként, ami által a nép általánosságban jobban élhetett.

Hamurábi rendelkezései nem fordítanak különösebb figyelmet e kasztra, de kihirdetésük idejére már teret nyert a magán pénzkibocsátás, a magánvagyon. A nemesi kaszt pedig ekkorra már tudatlanságból vagy romlottságból behódolt a pénzként ismert csodának. Amint a történelem folyamán később is, amikor ostoba királyok által jóváhagyott, az ország pénzügyeivel megbízott magán pénzteremtő hatalommal kerültek szembe. Legjobban mutatja ezt Anglia történelmének utóbbi négyszáz éve — jobban, mint az írott történelem bármely más korszaka.

Hamurábi idejében azonban a helyzet még nem volt olyan reménytelen, mint ma. A kereskedelmet még nem olyan öncélnak vették, aminek értelmében embereknek joga lehetne a népet bármi módon megrontani, maguknak hasznot, s titkos és költségmentes pénzteremtő eljárással az ügyletet pénzelő bankárnak kamatot nyerni. A ma ismert pénzkölcsönzés és kereskedelem akkor még nem vált azzá az eszközzé, ami által ma az embereket lenéző titkos társaságok magát az élet fáját akarják kidönteni, s a pusztulás magvait elhinteni az életnek az idők kezdete óta elrendeltetett természetes és igaz rendjében. A magán pénzteremtők és kalmár csatlósaik abban az időben még nem jutottak el addig a pontig, hogy az istenekkel és választottjaikkal nyílt szembeszállásra szövetkezzenek, s üzletmenetük részeként bábót ültessenek a hatalmasság helyére, mint az utóbbi időkben oly gyakran.

III. Monopólium, banktőke, bankhitel és nemzeti bank

A XIX. század – elsősorban az európai műveltségek területén – a gazdaságok, az életformák teljes átalakulását eredményezte. Az átalakult életformához a háttér hitvilág és felfogás is gyökeresen átalakult. A módosult felfogást a tengerhajózás gépesítése erőteljesen terjesztette a nem európai területeken, amivel felbolygatta az Európától távoli hagyományos életformákat is. A gyarmatosítás kialakította a gyarmattartók felsőbbrendűnek vélt rétegét, és alájuk rendelte a gyarmati lakosságot.

De a század végére az ipari és mezőgazdasági tőke összevonódása létrehozott egy új formát, a monopóliumot, ami mint az ország- és birodalmi határokon átnyúló gazdasági szervezet, méretei s a kis számú konkurens jelenléte miatt, gazdaságot-társadalmat meghatározó erővé nőtt. A monopólium sajátos felfogást képviselve, egyeduralmat jelent. Nemcsak a gazdaságot jellemzi az egyeduralomra való törekvés, hanem ez a szellemi élet területén is tapasztalható. A vallásokhoz tapadó egyházak nagy része igyekezett minden más hitformát kiszorítva egyeduralkodó helyzetbe jutni.

Ám a vallások általában csak jól meghatározható határokkal övezett területekre terjedtek ki, és ezeket a határaikat igyekeztek térítéssel tágítani. Egyiknek sem sikerült a határait az egész Földre kiterjeszteni. Ezzel szemben a hírközlésben a pénz hatalom a saját szellemiségét a hírközlő és szórakoztató eszközei révén egyeduralkodóvá teheti a világon, mialatt a kevésbé tőkeerőseket kiszorítja a 'szellemi piacról', s ugyancsak a gazdaság résztvevői is igyekeznek a maguk tőkeerejével az ellenfeleiket kiszorítani a piacról, és megteremteni a maguk egyeduralkodói helyzetét, monopóliumát. A pénz tehát olyan uralmi helyzetet igényel, amely független minden államtól, minden helyi gazdaságtól, ezért az egész Föld-golyóra kiterjedő egyeduralkodásra törekszik. A pénz uralmát közvetítő szervezet a bank, és az egyeduralkodásra a banktőkének van elsődleges igénye és esélye.

Az emberi élet számos alapvető elemének megszűnése magát az emberi életet veszélyezteti. A társadalmi lény ember önmagában, magárahagyatottan lényegét veszítve általában elpusztul. A társadalmi léthez azonban nemcsak az anyagi szükségletek kielégítése tartozik, hanem bizonyos fokú szellemi igény kielégítése is.³¹ Ilyen szellemi igény a társadalom szellemi élete, s annak egyik alapvonása a vallásosság. A tudományos ateizmus a társadalom vallási igényét mákonynak, kábítószernek tekintette, és károsként meg kívánta szüntetni. Ez elsősorban a szervezett rítusokkal működő egyházak ellen irányult. A vallás teljes megszüntetése azonban ellenkezett a világi értelmiség saját szellemi igényével, ezért új vallást teremtettek: az anyagi világra épülő vallást, aminek központi eleme, célja, azaz istene a pénz.

A pénz ugyan nem öröktől fogva létező valami, de alapvetően a munkamegosztásra épülő társadalomban szükséges termékcsereit segíti elő, azaz *csereeszköz*, ezért a kereskedelemben van a legnagyobb szerepe. Innen származik az *értékmérő* szerepe, ami azért meglehetősen ködös szerepkör. A harmadik szerepkör a megtermelt értékek felhalmozása, a *kincsképzés*. Ekkor a pénz kicsapódik a társadalom életéből, és rejtetté válik. S átmenetileg a kicsapott pénz más ügyletek céljaira felhasználható, amivel új szerepkörre tesz szert: *tőkévé* válik.

A mezőgazdaság termelékenységé határozza meg alapvetően, hogy a lakosság milyen arányban vehet részt másféle tevékenységben. Még a XIII. században is egyértelműen a föld nagysága határozta meg azt, hogy mennyi és milyen felszerelésű katona, lovag vehetett részt a Szentföld védelmében, és ez akkor még meglehetősen nagy volt. A fordító eke elterjedésével a föld hozama megnőtt, és ezzel lehetővé vált a lakosság egy tetemes részének a földművelés alóli fölmentése és velük más tevékenység végeztetése. Ez a tevékenység a kézművesség területén történt, aminek következtében a céhek, kézműves iparok munkaeerővel bővebben ellátottak lettek, kialakulhatott a bér munkás tömeggel működtetett ipar. Ezt a folyamatot neveztük ipari forradalomnak.

³¹ Baigent (1990), pp.: 176-184.

A XII-XIV. századi katonai hadjáratok költsége tetemes volt. A haderőt előbb elő kellett teremteni, föl kellett szerelni, eljuttatni a Szentföldre, ott élelmezni, az elesetteket kárpótolni. Mindehhez az előtt kellett a pénzt megteremteni, mielőtt annak eredménye, haszna megfizetődött volna. Különösen kényelmetlenné vált a helyzet akkor, amikor a vezér valamelyik király fogságba esett, és tetemes összegekbe került a kiváltása. Ilyen helyzet volt Oroszlánszívű Richárd német fogsága, vagy a IX. Lajos kétségbeejtő veresége miatt bekövetkezett fogsága Egyiptomban. A királyoknak, a főnemeseknek ezért nem volt elegendő a saját felhalmozott értékük, pénzre volt szükségük, előre, amit majd a föld későbbi jövedelméből teremtettek elő, és adtak vissza.³² Ezt a pénzforrást nevezzük hitelnek.

A kölcsönvett pénz azonban maga is áru, és ezért annak is van ára. Aki használja a kölcsönvett pénzt, az általában úgy használja, hogy befekteti azt, azaz fölépíti a gyárát és megindítja abban a termelést, vagy megvásárolja az árut, majd elszállítja, és másutt értékesíti, stb. Így sikeres gazdasági tevékenysége és a befektetés eredményeként a befektetett összegnél nagyobb összeg térül meg számára. Ebből visszafizethető a kölcsön, de kifizethető a pénzkölcsön ára, a kamat is.³³ A kamatot éves szinten szokás meghatározni, és nagyságát a kölcsönvett összegre vonatkozó arányban szokás megadni. Az elfogadható mértékű évi kamat általában az összeg 5-10%-át jelenti, az évi 15 %-os, vagy ezt meghaladó kamatot uzsorakamatnak nevezik, amit olyankor szoktak alkalmazni, amikor a kölcsönvevő kiszolgáltatott helyzetben van.³⁴

³² Másik jövedelemtermelő forrás a kereskedelem volt, meg a nagybirtokok áruvisszatartó joga, a kereskedelem adóztatása. A kereskedelmi haszon fontos forrás volt Bizánc életében, ahol a nyugat-keleti kereskedelmi útvonalak az észak-déli útvonalakkal találkoztak. Ugyancsak kereskedelmi bevételekre tettek szert a tengeri kikötők melletti települések.

³³ Hagyományos, közösségi műveltségekben, mint pl. a kanadai indiánokéban másként jelentkezett a kölcsön. Amikor valakinek bőven volt termése, akkor totem oszlopot állított és ennek alkalmából a vendégeit gazdagon megajándékozta – általában azokat, akiknek akkor rosszul sikerült a termés. Amikor neki volt gondja, akkor ő kapott másoktól ajándékot. Ez egy fajta társadalmi bank, ahol nem számítanak kamatot. Erre vonatkozó értesüléseket olvashatunk, pl. az Ottawai Múzeum bemutató termeiben. Az európaiak aztán ezt megtiltották, aminek eredménye az indiánok gazdasági összeomlása lett. Ugyancsak ilyen megfontolásokból származhat az a magyar szokás, hogy disznóöléskor kóstolót küldenek egymásnak a családok 15-20 helyre, aminek viszonzásaképpen egész télen, nagyjából hente friss húst és hurkát kapnak ők is vissza. Egyoldalúnak látszó ajándékozás szüretkor szőlőt, almászüretkor almát stb. küldeni olyanoknak, akiknek nincs ilyen termésük, ám az így megajándékozottak bizonyosan megtalálják a módját a viszonzásnak.

³⁴ A kamat nagysága manapság több tényezőtől függ. Elsősorban a helyi kereslet és kínálat határozza meg (a piac), és a nagysága általában a pénzromlást meghaladó mértékű. A pénzromlás pedig az államháztartás függvénye. Költekező államban a pénz értéke rohamosan romlik – nagy az infláció – és ezért a pénzbefektetések előmozdítása érdekében nő a pénz ára, nő a kamata. A lakosság körében felhalmozódó pénzt manapság az államok szándékos pénzrontással igyekeznek mozgásba hozni, de leginkább a maguk számára eltulajdonítani.

A hitel a kereskedelem létfontosságú eleme. A kereskedő pénzt kér kölcsön, amin megvásárolja azt a terméket, amit elszállítva értékesít, és az eladott áru árából a befektetett összeget visszakapja. A kölcsön lehet rövid és lehet hosszú távú. A kereskedelmi kölcsönök rövid távúak, néha csak napokra szólnak. Hosszú távú kölcsönökre van azonban szüksége a termelőknek. A mezőgazdasági termelőnek előbb meg kell munkálnia a földet, abba magot kell vetnie, azt gondoznia, majd általában egy év múlva aratja le annak a termését. A befektetése, a kölcsöne ezért éves nagyságrendű használatot jelent. Iparvállalkozásoknál az ipari létesítményt föl kell építeni, abba berendezéseket, gyártó eszközöket, szerzőségeket kell elhelyezni. Ez még hosszabb idejű befektetést jelent, általában 5-10 évesek ezek a befektetések. A gyártó berendezéseket aztán működtetni kell, amihez nyersanyagot, energiát, vizet stb kell előre vásárolni, de a működtető munkaerőt is meg kell fizetni. Ez utóbbiak már rövidebb idejű, de a kereskedelmi kölcsönöket azért meghaladó lejáratú kölcsönrel valószínűsíthetők meg. A hosszú idejű befektetést beruházásnak, a működéshez igényeltet forgó tőkének nevezik.

Mindezen hitelek a kincsképzésre szánt értékekből fedezhetők, feltéve, hogy van olyan szervezet, ami ezeket összefogja, raktározza és működteti. Ez a szervezet a bank.

A ma ismert bank nem régi találmány. Különösen nem a nemzetközi mértékű forgalmat lebonyolító bank. Ennek a legkorábbi megjelenése a Templomos Lovagrendnél tapasztalható. Nekik nemzetközileg kiterjedt hálózatuk volt, és a pénzmozgás ezen a hálózaton belül folyamatos volt, ezért megtehették, hogy az egyik helyen kölcsönadott pénzt a másik helyen kapják vissza. Ezzel új lehetőséget teremtettek: a kölcsönt fölvevők hitellevelet állítottak ki, amit esetleg valaki más váltott be, fizetett ki. A kölcsönvevőt egy másik kölcsönvevő fizette ki egy hitellevelettel, és ezzel őt tehermentesítette az adósága alól, átvállalta annak fizetőkényszerét.

A hitellevelet megteremtette annak a lehetőségét, hogy sokkal nagyobb összegek kerüljenek ki ígéret formájában a forgalomba, mint amik mögött valódi értékfedezet rejlik. Ezért a bankban elhelyezett érték többszöröse lehetett az, amit a bank forgalmazott. Kiadhatott úgy pénzt, hogy mögötte nem volt fedezet, ugyanakkor a kölcsönt fölvevő nem csak az eredetileg nem létező pénzt fizette vissza, hanem annak a nagyon is létező árát, a kamatot is. Ezért, miután a nem létező, azaz fedezet nélküli kötelezvény visszatért a bankhoz, a kamatot jelentő valódi érték is megjelent a banknál, növelve annak tőkéjét. A banknál elhelyezett érték, mint tőke – azaz a bank alaptőkéje – ezáltal megsokszorozta a jelentőségét, és ez teszi a banktőkét az összes többi tőkéhez viszonyítva megkülönböztetetté.

Banktőke eredete a kereskedelemhez köthető. A tőke ezért elsősorban a kereskedelemmel foglalkozók kezén gyűlt fel. Különösen nagy pénztőke gyűlt fel a reneszánszot követő felfedezésekhez kapcsolódó tengeri kereskedelmet lebonyolítók kezében, aminek az egyik kiemelkedően fontos központját az észak-európai tengeri államok alkották. Ez volt a HANZA szervezet, aminek a köz-

pontja Hága volt. A XVI. század során az északi protestáns államokba vándorolt a zsidó tőke is, és itt létesített bankközpontokat. Ezekre a tengeri kereskedelemben ekkorra kulcsszerepet játszó rabszolga kereskedelem lebonyolításához volt leginkább szükség. Az ipari társadalom kialakulásával az ipar megteremtésénél és működtetésénél is a banktőke jelentősége egyaránt megnövekedett, és ezért hamarosan a polgáriasodó társadalom számára a pénztőkét szolgáltató bankrendszer létszükségletté nőtt ki: létrejöttek a bankházak, kialakultak a bankár dinasztiák. Ezek közül különös figyelmet érdemelnek azok, akiknek a legfőbb tevékenysége az államok pénzforgalmának a biztosítása, az államvezetés hitelígényeinek a kielégítése volt. Erre a célra szolgálnak manapság a 'nemzeti bankok', amik valójában különleges jogokkal felruházott magánbankok.

1694-ben William Patterson és társai megalapították az 'Angol Nemzeti Bankot',³⁵ azt a látszatot keltve, mintha a bank az angol nemzet ellenőrzése alatt lenne. Holott e 'Nemzeti Bank' csupán vezető szerepre tett szert az állam működésének pénzelésében, és megkapta az állami pénzkibocsátás kizárólagos jogát. Alapítói tudták, az emberek nem szívesen vesznek fel aranyat fizetőeszközként, szívesebben visszatartották a betéteik után kapott *letétnyugtát*, és néha azt használták fizetőeszközüln, tehát papírpénzt használtak. Ezzel létjogosultságot nyert és elterjedt a papírpénz általános kereskedelmi fizetőeszközként. A Nemzeti Bank által kibocsátott letétnyugta ugyanis pénzként működött. Minthogy sokan nem váltották be, hanem számlájukon jóvá írták a pénzforgalmat, a Bank sokkal nagyobb mennyiségben bocsáthatott ki kölcsönöket, mint amennyi annak a fedezetét jelentő betéti érték volt. A kibocsátott hitel a Bank betétállományának a tízszeresét is elérhette, és az ez után szedett kamat már valódi érték, valódi pénz volt. Ez a papírpénzkészítés lényege. A pénzt kibocsátó 'Nemzeti Bank' fedezet nélkül adhat kölcsönt, ám annak a kamatait valódi érték formájában a Bank saját magának teszi el.

A találmány Angliából indulva hamarosan más államokban is követőkre talált. Az államok általában, de különösen háborús események idején tetemes kölcsönre szorulnak, ezért mellettük sorra létrejöttek a pénzkibocsátásra szakosodott, az államok működését pénzelő 'nemzeti bankok'. Az államok általában a hitel alapösszegét nem fizették vissza, ellenben évente a kamatokat busásan. Amikor lejárt a hitel határideje, akkor újból kölcsönt vettek föl, abból kifizetve az előző adóságot, és most már más körülmények között, más hitel kamatait fizették, amihez forrást az állam adók beszedéséből merített. Így az állam kiadásait az adófizető polgárai fedezték és fizették meg kamatostól. Ezért adódott a furcsa 'ellentmondás', hogy a háborúk valójában a háborúságot pénzelő köröknek kamatoztak, azoknak termeltek hasznot, miközben a háborúskodó államok és azok gazdasága alapvetően csak megszenvedték a háborút, végzetesen eladósodtak.

³⁵ Skousen (1982), pp.: 19-20.

Az Angol Nemzeti Bank – megalakulása feltételei szerint – hitelezett az angol államnak. E hitel 1698 és 1815 között 885 millió fontra növekedett. A Nemzeti Bank másutt is mindenütt gondoskodott róla, hogy az állam sose tudja visszafizetni az adóságát, hiszen amíg ez a helyzet fennáll, rendszeresen megcsapolhatja az adófizetők által megtermelt állami jövedelmet, sőt ő és a mögöttes erők – a hitel biztonságát hangoztatva – ellenőrizhetik az ország gazdaságát és politikáját. És a Nemzeti Bankok számára létkérdéssé vált, hogy minél több háborús összetűzés legyen, mert ezzel szaporodott tőkéjük a legnagyobb mértékben, és került egyben az államok gazdaságának is minél nagyobb szelete az ellenőrzésük alá. 1945-re pl. az angol államadóság elérte a 22503 millió fontot, és emiatt csupán az 1945-46 közötti időszakban ennek az adóságnak a kamatköltsége 445 millió fontot tett ki.³⁶

IV. Az évezredes tapasztalatok tanulsága

A királyok érthetetlen – öntagadó, mi több, az isten előtt általuk képviselt emberek érdekeit megtagadó – döntései, melyek a két legutóbbi, az európai népekre nézve katasztrofális hatású, úgynevezett világháborút elindították, nem-hogy jóindulatú erő utasítására születhettek, hanem kifejezetten és teljességgel gonoszként jellemezhető erő sugallatai voltak.³⁷ A nemzetközi pénzkibocsátás-szabályozás közelmúltig arany által hajtott óriási gépezetének tevékenysége ma már majdnem az egész világot átkarolja. Ám láthatóan nincs változás sem azok hozzáállásában, akiket irányít, sem az irányítók nem ismerik be az isteni hatalommal való visszaélésüket, önmaguk és társaik javára elkövetvén azt. A mindenfelől ránk leselkedő pusztulás ellenére, világuralmuk eljövételének beszűkült képzetétől mámorosak, midőn majd – úgy gondolják – mindenek felett uralkodhatnak. Pedig most már világos lehetne előttük – mint minden gondolkodó ember előtt is –, hogyha ez a sokat emlegetett, haladásként ismert képzetbe burkolt örület nem állíttatik meg, semmi nem marad, csak egy olyan vég, melyben nem lesz se sírás, se halotti dal, mert tényleg nem marad senki, aki énekeljen, vagy akinek énekeljenek.

Ez az európai népek végét jelentheti, akiknek szorgalmas munkája teremtetten egyébként jelen világunk java részét. Sőt talán az egész emberiségre nézve is végpusztulást jelenthet — de még Földünkre is, lakóhelyünkre, otthonunkra és reménységünkre, az űr és idő szédítő végtelenségében.

³⁶ Carr (1958), p.: 25.

³⁷ Mint Nagy-Britannia ostobasága is, amint megengedte, hogy a Brit Világbirodalom a legutóbbi két “nagy” háborúba sodródjon. Az Augustus császár által említett emberhez hasonlítható ez, aki arany horoggal ment horgászni — mindent elveszthetett, és csak oly keveset nyerhetett.

A viszonylag közeli múltban, az egyszerű lelkekkel érintkezvén, a királyság és az istenség még azonos volt. Isten és földi helytartója, a papkirály volt a gazdasági javak teremtőjének és szabályozójának tekintve, a piacokat nem titkos társaság, vagy az emberiség főösvénye mellett ólálkodó, egymásba kapcsolódó csoportok javára hozták létre, hanem azért, hogy a Mindenható előtt szerényen leboruló nép teljesebb életet élhessen, elfogadván létét Isten örök és végtelen akaratának részeként — ki-ki a maga idejében és idejével az élet piramisának gondosan elhelyezett alkotóelemeként szolgált.

Az elmúlt 3000 év története jórészt az igazság szándékos vagy önkéntelen eltorzításának szövevénye, ennek várt³⁸ és most már hamarosan esedékessé vált beteljesülő végzetével. A királyok lényegében a féltitkos társaságok szócsövévé és kardjává váltak, akik a pénz anyagát ellenőrzik mióta arany, ezüst és réz a kézzelfogható jele. Az egyenlő cserét eredményező erő mögötti isteni rendelkezést azon osztályok akarata váltotta fel, akik markukba ragadták a civilizáció szilárd alapját — a rabszolga-kereskedők, a karavánozók, a kivetettek és a bűnözők, akik az ősi városkultúrák szélein és a kereskedelmi utak mentén éltek. A nemesfém volt ezen akarat eszköze, aminek utánpótlását az ilyen osztályok vezetői tartották kezükben — a rabszolga-kereskedelem ellenőrzésével, minthogy a nemesfémek esetében a bányászat még a kemény vasszerszámok készítése és hatékony olvasztási eljárások bevezetése után is csak ritkán hozott hasznot rabszolgák alkalmazása nélkül.

Az évezredek során az emberek tudatában a nemesfémek árukkal és szolgáltatásokkal szembeni magas értékéről, mi több, értékmegőrző adottságáról elültetett képzet eredményeként ezen idegen és érzéketlen emberek hatalma kizárólagossá vált az általuk felváltott hatalom felett, ami a város jóindulatú istenének akarata volt.

E tévhitből eredően leromlott az uralkodó, korábban a nép jólétére, igaz és tiszteletreméltó életére irányuló törvénye. Csupán bámulatra felemelt jelképpé vált, hogy a nép le ne nézzen és lássa, amint a gonosz maga az életfa gyökerét rágja, elpusztítván a békességet és jóságot. Azokat a féltitkos csoportokat sem volt szabad látni, amelyik oly gyakran e gonosz forrásai voltak, és az államok életben értelmet és nyugalmat találó és a király törvényei alatt természetes rendben élő népei iránti megvető érzéketlenségükben az emberiség érdekeivel kifejezetten szembenálló rejtett erőt alkották.

A város istenének akaratát, avagy parancsát képviselő pénz – állami raktárházakra vonatkozó pusztá rendelés – nemesfém–árucikkpénz titkos forgalomba hozatala általi felváltásával, e nemzetközi felfogású csoport kamarái titkosságából képes volt gúnyt űzni az egyszerű nép hitéből. Megszakadt a papkirályon és papon keresztüli, Isten és ember közötti lánc, és beteges célok foglalták el a helyét. Természetesen nem azért, hogy az emberiséget esetleges mennyországba vezessék, ahol minden csupa élet, fény és reménység, hanem, hogy pokolba jut-

³⁸ Vö. a Jelenések könyvével.

tassák, ahol a szabadulás érdekében a tömeges öngyilkosság gondolata is örömmel elfogadható.

Felhasznált irodalom

- Adelskog (2000), Lars: *A Bildenberg-csoportról 2000*. Talets Vetenskap (svéd tudományos magazinból, magyar fordításban).
- Albright (1966), W. F.: *The Amarna Letters from Palestine*.
- Alford (2000), Alan F.: *When the Gods Came Down*, New English Library, Hodder & Stoughton.
- Allegro (1970), M.: *The Sacred Mushroom and the Cross*.
- Allegro (1972), M.: *The Chosen People*. London.
- Allen (1972), Gary & Larry Abraham: *None Dare Call it Conspiracy*, Rossmoor, California.
- Ambrosy (2001), Anna: *The Brave Nation*, Hungarian Life, Melbourne.
- Armstrong (1994), Karen: *A History of God* Mandarin, London (Originally Heineman, 1993).
- Anderson (1789), Adam: *An Historical and chronological deduction of the Origin of Commerce*. Four Vols.. London.
- Anderson (1926), Benjamin: *The Value of Money*. New York.
- Andreades (1929), A.: *Annales D'Histoire Economique et Sociale. (Les Finances de Guerre d'Alexandre Le Grand)*. Paris.
- Andreades (1933), A.: *History of Greek Public Finance*.
- Andreades, A.: *History of the Bank of England*. (reprint)
- Andrewes (1967), A.: *The Greeks*. London.
- Andrews (1996), R. & P. Shellenberger: *The Tomb of God; The Body of Jesus and the Solution to a 2,000-Year-Old Mystery*. Little Brown and Company, London.
- Anonymus (1977): *Gesta Hungarorum*, Hasonmás Kiadás. Pais Dezső ford. Magyar Helikon, Budapest.
- Ardagh (1992), J. & C. Jones: *Cultural Atlas of France*, Time life.
- Aristotle: *Oeconomia*
- Aristotle: *The Ethics*.
- Arnold, Arthur Z.: *Banks, Credit, and Money, in Soviet Russia*. Columbia.
- Arrianus, Flavius: *Anabasis Alexandri*.
- Artamanov (1962), M. I.: *Kazár történelem*, (oroszul) Leningrád, Koestler (1991) idézetében.
- Ascherson (1996), Neal: *Black Sea*. Vintage, London.
- Ashley (1933), William: *Economic Organization of England*.
- Astle (1997), David: *The Babylonian Woe. A study of the Origin of Certain Banking Practices, and of their effect on the events of Ancient History, written in the light of the Present Day*. Published as a private edition (szerzői kiadás), Harmony Printing Ltd, Toronto.
- Babelon (1897), Ernest: *Les Origines de la Monnaie*. Paris.
- Badinel (1842), James: *Trade in Slaves*. reprint. New York.
- Badinyi-Jós (1986) Ferenc: *Istenes honfoglalók, Ősi Gyökér* Buenos Aires.
- Badinyi-Jós (1986a) Ferenc.: *A magyar szent korona arányrendszerének és mitológiájának Közel-Kelet-i kozmológikus vonatkozásai*, Vitairat. Buenos Aires. Minthogy dátum nem szerepel a munkán, a felhasznált irodalom szerint 1984 és 1990 között készülhetett. Pap Gábor hivatkozásai között (Pap, 1997, p. 39) az 1986-os dátum szerepel, amit átvettünk.
- Badinyi-Jós (1989) Ferenc: *Alapelvek a magyar őstörténet kutatásban, Ősi Gyökér XVII. #5*, Szeptember- Október. Buenos Aires.
- Badinyi-Jós (1996) Ferenc: *Igaz történelmünk vezérfonala Árpádig*, Orient Press, Budapest, 1996

- Badinyi-Jós (1998), F.: *Jézus király a pártus herceg*. Ősi Örökségünk Alapítvány, Budapest.
- Baigent (1990), M., R. Leigh & H. Lincoln: *The Messianic Legacy*, Corgi, London (Originally in 1986).
- Baigent (1990a), M. & R. Leigh: *The Temple and the Lodge*, Corgi, London (Originally in 1989).
- Baigent (1992), M., R. Leigh & H. Lincoln: *The Holly Blood and the Holly Grail*, Corgi, London (Originally in 1982).
- Baigent (2000), M., R. Leigh: *The Inquisition*, Penguin, London (Originally in 1999).
- Baines (1991), J. & J. Málek: *Atlas of Ancient Egypt*, Time Life, (Originally in 1984).
- Bakewell (1952), Paul: *What are we using for Money?*
- Bamm (1968), Peter: *Alexander the Great, Power as Destiny*.
- Bandholz (1993), H.H.: *Napló nem diplomata módra: Román megszállás Magyarországon*, ford. Barabás M. Magyar Világ Kiadó, Budapest. Eredeti: *An Undiplomatic Diary*, Columbia Univ. Press, N.Y. (1933)
- Banerjee. N.C.: *Economic Life and Progress in Ancient India*.
- Baráthosi Balogh (1976) Benedek: *Elpusztult hunos véreink*. Magyar Kultúra, Buenos Aires.
- Baring (1968), Frances: *Observations on the Establishment of the Bank of England*. New York.
- Barry (1979) Norman P.: *Hayek's Social and Economic Philosophy*. London.
- Batey (1994), C., H. Clarke, R.I. Page & N.S. Price: *Cultural Atlas of the Viking World*, Time Life.
- Bauval (1997), R. & G. Hancock: *Keeper of the Genesis; A quest for the hidden legacy of mankind*. Mandarin.
- Bay (1990) Zoltán: *Az élet erősebb*, Csokonai-Püski, Debrecen-Budapest.
- Benke (1989), T.: *Maroons In Babylon: Notes Toward Understanding Rastafari*, Tanulmány, kéziratban. Montreal, Canada.
- Beöthy (1878) Leo: *A társadalom keletkezéséről*. in: A magyar néprajz klasszikusai; Az ősi társadalom magyar kutatói, sz. Ortutay Gyula. Gondolat, Budapest, 1977. pp.: 27-140.
- Beöthy (1882) Leo: *A társadalmi fejlődés kezdetei*. in: A magyar néprajz klasszikusai; Az ősi társadalom magyar kutatói, sz. Ortutay Gyula. Gondolat, Budapest, 1977. pp.: 141-200.
- Berta (2002) Tibor: *Az idő kód* Biotér-Natura Kft. Budapest.
- Bethlen (1996) Gábor Gimnázium: *Honfoglalás 896-1996*, Compact Disk, Hódmezővásárhely.
- Black (1993), C.F., Mark Greengrass, David Howarth, Jeremy Lawrence, Richard Mackenney, Martin Rady és Evelyn Welch: *Cultural Atlas of the Renaissance*, Times.
- Bobula (1982) Ida: *A sumír-magyar rokonság*, Editor Esda, Buenos Aires.
- Boeckh (1828), Augustus: *Public Economy of Athens*. London.
- Bolin (1958), Sture: *State Currency in the Roman Empire*.
- Boyce (1991), Mary: *Zoroastrianism*, in Hinnells (1991), pp.: 171-190.
- Breasted (1956), John: *A History of Egypt*. New York.
- Bright (1960), John: *A History of Israel*. London.
- Britannica* [1998] *Hungarica XIV. kötet*. Magyar Világ Kiadó, Budapest.
- Brown (1991), Joseph Epes: *Religions in Primal Societies*, in Hinnells (1991), pp.: 392-454.
- Burns (1927), A. R.: *Money and Monetary Policy in Early Times*.
- Burns (1948), A. R.: *Pericles and Athens*. London.
- Burton (1878), Richard F. *The Gold Mines of Midian*.
- Burton (1898), Richard F.: *The Jew the Gypsy and el Islam*, Angriff Press, Hollywood, California (Reprint).
- Bury (1900), J.B. *A History of Greece*. New York.
- Cahill (1995), Thomas.: *How the Irish Saved Civilization*. Anchor Books, N.Y.

- Cambridge Ancient History.*
Cambridge Economic History.
 Canney (1933), M.A.: *Ancient Conception of Kingship*. London.
 Canot (1928), Theodore: *Adventures of an African Slaver*.
 Carr (1955), Guy: *Pawns in the Game*. Omni.
 Carr (1958), William Guy: *Pawns in the Game*, Angriff Press, Hollywood, California.
 Carson (1962), R.A.G.: *Coins, Ancient, Medieval, and Modern*.
 Cassel (1968), Gustav: *The Downfall of the Gold Standard*.
 Cassel (1968), Sir Ernest: *Lloyd's Bank in the History of English Banking*.
 Chadwick (1958), John: *The Decipherment of Linear "B"*
 Chadwick (1996), H. & G.R. Evans: *Atlas of the Christian Church*, Time Life (Originally in 1987).
 Chadwick, John: *The Chinese Repository* (Memorials to the Emperor; ii, p. 279; xv, p. 211; xx, p. 290; re. money and circulation).
 Chaloupka (1993), G.: *Journey in Time: The World's longest Continuing Art Tradition*, Reed.
 Childe (1926), G.V.: *The Aryans, A Study of Indoeuropean Origins*. Kennikat Press, London.
 Church (1914), A. J.: *Carthage*. New York
 Cicero, Marcus T.: *Orationes*.
 Clapham (1944), John H.: *History of the Bank of England*.
 Clapham (1951), John H.: *Concise Economic History of Britain*.
 Clark (1965), G., S. Piggott: *Prehistoric Societies*, Hutchinson, London.
 Colbourne (1928), Maurice: *Unemployment or War*. New York,.
 Colbourne (1933), Maurice: *The Meaning of Social Credit*.
 Colles (1991), B. P. Donovan: *Pacific Religions*, in Hinnells (1991), pp.: 413-424.
 Cook (2004), Catherine, Adam Harrieh, Adah Kay: *Stolen Youth; The Politics of Izraels's Detention of Palestinian Childrem*, Pluto Press,
 Cornell (1991), T. & J. Matthews: *Atlas of the Roman World*, Time Life, (Originally in 1990).
 Courtois (1999), Stephan & Nicolas Werth: *The Black Book of Communism*, francia eredeti-ből angolra fordította: Jonathan Murphy Mark Krame. Harvard Univ. Press. Cambridge, USA.
 Cousins (1991), L. S.: *Buddhism*, in Hinnells (1991), pp.: 278-343.
 Cowan (1997), James: *The Elements of the Aboriginal Tradition*, Element Books, Shaftsbury (Originally: 1992)
 Crossan (1994), J.D.: *Jesus; A revolutionary biography*, Harper, SanFrancisco.
 Cunliffe (1998), Barry: *Iron Age Societies in Western Europe and Beyond, 800-140 BC*. in: *Prehistoric Europe*, Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford. pp.: 336-372.
 Czeglédy (1977) Károly: *Ugorok és türkök Kazáriában*. in.: *Magyar Őstörténeti Tanulmányok*. Ed.: Bartha A. Czeglédy K. és Róna-Tas A. Akadémia Kiadó, Budapest. pp.: 5-64.
 Cser (2000) Ferenc: *Gyökerek: Töprengések a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei származásáról*, Szerzői Kiadás, Budapest.
 Cser (2004) Ferenc és Darai Lajos: *Az egység jelképe az eurázsiai műveltségekben*, ZMTE.
 D'Israeli (1828), Isaac: *Commentaries on the Life and reign of Charles the First, King of England*, Henry Colburn, London.
 Dalseme (1970): *Monnaie, Histoire de l'Or, de l'Argent, et du Papier*.
 David (2002), Rosalie: *Religion and Magic in Ancient Egypt*, Penguin Books, London.
 Dawson (1928), Christopher: *Age of the Gods*. London.
 de Lange (1991), N.: *Atlas of the Jewish World*, Time Life (Originally in 1984).
 Del Mar (1885), Alexander: *History of Money in Ancient Countries*.
 Del Mar (1886), Alexander: *History of Monetary Systems*. London.
 Del Mar (1886), Alexander: *Money and Civilization*. London, 1886.

- Del Mar (1886), Alexander: *The Science of Money*. London, 1886.
- Del Mar (1899), Alexander: *History of Money in America*. London, 1899.
- Del Mar (1900), Alexander: *The Middle Ages Revisited*. New York, 1900.
- Del Mar, Alexander: *Barbara Villiers or a History of Monetary Crimes*.
- Desroches-Noblecourt (1963), Christiane: *Tutankamen*.
- Desroches-Noblecourt (1963), C.: *Tutanhamon; Life and Death of a Pharaoh*, Penguin, London.
- Dimont (1962), Max.: *Jews, God and History*. New York.
- Dimont (1994), M.I.: *Jews, God and History*, (Revised and updated edition) Mentor Book.
- Douglas (1970), C. H.: *The Monopoly of Credit*. Omni.
- Dömötör (1981) Tekla: *A magyar nép hiedelemvilága*, Corvina, Budapest.
- Drábik (2000) János: *Csak fegyverrel sikerült tönkretenni a Kossuth-bankót* in: Leleplező Országkrónika Könyvújság 2000/2.
- Driver (1952), G. R.: *Ancient Codes and Laws of the Near East*.
- Drosnin (1997), M.: *The Bible Code*, Weidenfeld and Nicholson, London.
- Drummond (1996), W.: *Oedipus Judaicus, Allegory in the Old Testament*, Bracken Books, 1996 (Originally in 1811)
- Du Cange (1954) Dominu: *Glossarium Mediae et Intimae Latinitatis*, Tomus Septimus, (az 1883-1887 kötetek változatlan utánnyomása, Akademische Druck, Graz).
- Dunbar (1891), C. F.: *Theory and History of Banking*. New York.
- Dunbar (1892), C. F.: *Bank of Venice*. Quarterly Journal of Economics.
- Dunlop (1954), D. M.: *The History of the Jewish Khazars*, Princeton.
- Dunlop (1971), D. M.: *Khazars in Enciclopaedia Judaica*, Koestler (1991) idézetében.
- Dümmerth (1977) Dezső: *Az Árpádok nyomában*, Panoráma, Budapest.
- Einzig (1949), Paul: *Primitive Money*. London.
- Eisenman (1992), R.H. & M. Weise: *The Dead Sea Scrolls Uncovered*, Element, Brisbane.
- Eisler (1998), R.: *The Chalice & the Blade*, Harper, San Francisco.
- Ellis (1994), Peter Berresford: *The Druids*, Constable, London.
- Elsom (1941), John R.: *Lightning over the Treasury Building*.
- Engell, J.: *Studies in Divine Kingship in the Ancient Near East*.
- Evans (1921), A.: *The Palace of Minos IV*. 4 Vols. London.
- Faludy (1989) György: *Pokolbéli vig napjaim*, Magyar Világ Kiadó Kft. Pécs.
- Feather (1999), R.: *The Copper Scroll Decoded*, Thorsons, London.
- Finkelstein (2002), Israel és Neil Asher Silberman: *The Bible Unearthed: Archeology's new vision of ancient Israel and the origin of its sacred texts*. Touchstones, N.Y.
- Fisher (1920), Irving: *The Purchasing Power of Money*.
- Fisk (1920), Harvey E. *English Public Finance*. New York.
- Flinders-Petrie (1897), W. M.: *A History of Egypt*. London.
- Flood (1995), Josephine: *Archaeology of the Dreamtime; The story of prehistoric Australia and its people*. Angus & Robertson, Sydney.
- Folio (1993) VIP Kft.: *Biblia CD 5.0*. Budapest.
- Folkert (1991), Kendall W.: *Jainism* in Hinnells (1991), pp.: 256-277.
- Fortune (1805), Thomas E. F.: *History and Charter of the Bank of England*.
- Fortunes (1987), Dion: *The Mystical Qabalah*, Aquarian/Thorson, London (eredetileg 1935).
- Frankfurt (1948), F.: *Kingship and the Gods*. New York.
- Freeman (1926), Kathleen: *Work and Life of Solon*. London.
- Gábori (1974) Miklós: *Ala Tau – Ararát. Régészeti utazások*. Gondolat, Budapest.
- Gadd, C. J.: *Ideas of Divine Rule in the Ancient Near East*.
- Gardner (1996), L.: *Bloodline of the Holy Grail*, Element, Brisbane.

- Gardner (2001), L.: *Bloodline of the Holy Grail*, Penguin, Ringwood. Gardner (1996) átdolgozott változata.
- Gardner: *History of Ancient Coinage*.
- Gaster, T. H.: *Divine Kingship in the Ancient Near East*.
- Gimbutas (1982), M.: *Goddesses and Gods of Old Europe, 7000-3500 B.C.* Berkeley and Los Angeles, Univ. of Los Angeles Press.
- Gimbutas (1982a), M.: *The Goddesses and Gods of Old Europe 6500-3500 BC Myths and Cult Images*, Thames and Hudson.
- Gimbutas (1991), M.: *The Civilization of the Goddess*, Harper, San Francisco.
- Glatz (1996) Ferenc: *Magyarok Krónikája*, 2. Kiadás, Officina Nova, Budapest.
- Golb (1996), N.: *Who Wrote the Dead Sea Scrolls? The Search for the Secret of Qumran*, Touchstone.
- Gordon (1949), Cyrus H.: *Ugaritic Literature*. Rome.
- Gouleitch (1962), Arsene de: *Czarism and Revolution*. Omni.
- Gramfors (1991), Bo: *Earthhistory*, Earthbooks Inc., Denver.
- Grant (1969), Michael: *From Imperium to Auctoritas*.
- Grant (1988), Michael: *The Ancient Mediterranean*, Meridian, N.Y.
- Green (1936), John R.: *A Short History of the English People*.
- Grem (1971), June: *The Money Manipulators*. Enterprise.
- Griffith (1968), G. T.: *The Mercenaries of the Hellenistic World*.
- Grimal (1965), P. ed.: *Larousse World Mythology* Hamlyn, London.
- Groseclose (1934), Elgin: *Money, The Human Conflict*.
- Groseclose (1961), Elgin: *Money and Man*. New York.
- Grote (1946), George: *Greece*. London. 1846-1856.
- Guerber (1992), H.A.: *Myths of the Norsmen - From the Eddas and Sagas*; Dover pub. Inc. NY, (Originally: G.G. Harrap, London, 1909).
- Guissepe (1966), John: *The Bank of England*. Chicago.
- Guizot (1854), F. P. G.: *Histoire de la Revolution d'Angleterre*, Paris.
- Guizot (1974), F. P. G.: *The History of Civilization. Reprint*.
- Haeblerlin (1910), E. J.: *Aes Grave*. Frankfurt.
- Halevy (1996), Y.: *Historical Atlas of the Holocaust. United States Holocaust Memorial Museum*. Macmillan Pub. N.Y.
- Hammond, Bray, and the staff of the Board of Governors of the Federal Reserve System: *The Federal Reserve System*.
- Hamvas (1993) Béla: *Hexaküimion*, Életünk könyvek, Budapest.
- Hamvas (1994) Béla: *Tabula Smaragda*, Életünk könyvek, Budapest.
- Hamvas (1994a) Béla: *Mágia Szutra*, Életünk könyvek, Budapest.
- Hancock (1993), Graham: *The Sign and the Seal*. Mandarin, London (Original: W Heinemann, London, 1991).
- Hargreaves (1965), E. L.: *The National Debt*. London.
- Harper (1965): *Harpers Dictionary of Classical Literature and Antiquities*.
- Hasebroek, Johannes: *Trade and Politics in Ancient Greece*.
- Hattersley (1933), C. M.: *Wealth, Want, and War*. London.
- Hawkes (1968), Jacquetta: *Dawn of the Gods*. New York.
- Hawkes, Jacquetta: *Prehistory and the beginnings of Civilization*.
- Hawtrey (1965), R. G.: *The Art of Central Banking*. London.
- Hayek [1944], F. A. von: *The Road to Serfdom*. London.
- Hayek [1948], F. A. von: *Individualism and Economic Order*. Chicago.
- Hayek [1976], F. A. von: *Denationalisation of Money*. London.
- Heichelheim (1958), Fritz: *An Ancient Economic History*. 1958-1970.

- Henderson (1932), Fred: *Money Power and Human Life*.
- Herodotus: *The Histories*.
- Hinnells (1991), John: *Handbook of Living Religions*, Penguin Books, London. (Originally 1984)
- Hirmer (1968), Max: *Greek Coins*. London.
- Historical sketch of the Paper Money of the American Colonies*. 1969.
- Hitler (1972), Adolf: *Mein Kampf*, Radius Book/Hutchinson, London.
- Hobbs(1943), Franklin: *Gold the Real Ruler of the World*.
- Homer: *The Iliad*
- Homer: *The Odyssey*.
- Howarth (1994), P.: Atilla: *King of the Huns: The Man and the Myth*, Constabla, London.
- Hubai (1990) P., Pröhle K. & Rugási Gy. (szerk): *Jézus Rejtett Szavai*, Vízöntő könyvek, Holnap Kiadó.
- Humboldt (1900), Alexander: *The Fluctuations of Gold*.
- Huskinson (1912), Thomas W.: *The Bank of England's Charters—The Cause of Social Distress*. London.
- Hutchison (1998), Robert: *Their Kingdom Come*, Corgi, London (Originally Doubleday, 1997).
- Illig (2000),Heribert: *Das erfundene Mittelalter*
http://www.kitalaltkozepekor.hu/heribertillig_kitalaltkozepekor.html
- Illig (2002), Heribert: *Kitalált középkor – A Történelem legnagyobb időhamisítása*, Allprint Kiadó, Budapest
- Ipolyi (1853), A.: *Magyar Mythologia* Változatlan utánnymás. Magyar Kultúra, Buenos Aires, 1977.
- Jacob (1832), William: *An Historical Enquiry into the Production and Consumption of the Precious Metals*. Philadelphia.
- Jacobs (1985), Virginia Lee: Benke (1989) idézetében. Nem adja meg a pontos forrást.
- Jain (1929), L. C.: *Indigenous Banking in India*. London.
- James (1993), P.: *Centuries of Darkness*, Rutgers Univ. Press.
- Jánosi (1975) Ferenc: *A gazdasági fejlődés trendvonaláról* Magvető Kiadó Budapest .
- Jánosi (1979) Ferenc: *Az akkumulációs lavina megindulása*, Magvető, Budapest.
- Jánossy (1966) Ferenc: *A gazdasági fejlődés trendvonala és a helyreállítási periódusok Közigazgatási és Jogi Könyvek*. Budapest
- Jastrow (1915), M.: *The Civilization of Babylonia and Assyria*.
- Jevons (1863), William S.: *A serious fall in the price of Gold ascertained and its Social Effects set forth*. London.
- Jevons, William S.: *Money and the Mechanism of Exchange*.
Jewish Universal Encyclopedia.
- Ji (1989) Csing: *A változás Könyve*, Háttér Lap és Könyvkiadó, Budapest.
- Johns (1903), C. H. W.: *The oldest Code of Laws in the World, Hammurabai*.
- Johns, C. H. W.: *Assyrian Doomsday Book*.
- Johnson (1995), G.: *Cultural Atlas of India*, Time Life.
- Jonas (1992), H.: *The Gnostic Religion*, Routledge, London.
- Josephus (1964), Flavius: *A zsidó háború* Gondolat, Budapest. Fordította: Révai József.
- Josephus (1966), Flavius: *A zsidók története*, Gondolat, Budapest. Fordította: Révai József.
- Josephus (1980), Flavius: *A zsidók története*, Európa, Budapest. Fordította: Révai József.
- Kemp (1923), William: *Precious Metals as Money*. London.
- Kenan (1967), H. S.: *Federal Reserve Bank*. Ocala, Florida.
- Képes Krónika*, Kálti Márk, Geréb László fordítása, Szépirodalmi Kiadó, Budapest. 1978.

- Kersten (1995), H. & E. R. Gruber: *The Jesus Conspiracy*, Element, Shaftesbury, (Originally in 1992).
- Keynes (1940), John M.: *How to Pay for the War*. New York.
- Keynes, John M.: *General Theory of Employment, Interest and Money*.
- Kézai Simon Mester Magyar Krónikája. Fordította: Szabó Károly. Magyar Elektronikus Könyvtár, http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/mo_kozep/kezai/cimrol, 1999.
- King (1915), Leonard W.: *A History of Babylon*. London.
- Kingston-Higgins (1949), A.: *A Survey of Primitive Money*.
- Kiszely (1967) István: *Sírok, csontok, emberek; Embertan a régészetben*. Gondolat, Budapest.
- Kiszely (1996), István: *A magyarság őstörténete. (Mit adott a magyarság a világnak.)*, Püski, Budapest.
- Knies (1888), Carl: *Geld und Kredit Vol. I of "Das Geld"*.
- Knight (1997), C. & R. Lomas: *The Híram Key*, Arrow, London.
- Knight (1998), C. & R. Lomas: *The Second Messiah*, Arrow, London.
- Knupfer (1963), George: *The Struggle for World Power*.
- Koestler (1981) Arthur: *Sötétség Délben*, Újváry-Griff, München.
- Koestler (1990), A.: *A Tizenharmadik Törzs - A Kazár birodalom Öröksége*, Kabbala, Budapest.
- Kovács (1994) Ágnes: *Icinke-picinke; Népmesék óvodásoknak*. Móra, Budapest.
- Kovács (1997) Vilmos: *Kik voltak...? Nyelv- és őstörténeti írások a honfoglaló magyarság kialakulásáról*. Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség, Ungvár.
- Kraay (1962, Colin M.: *A reply (to W.P. Wallace) Numismatic Chronicle, P. 417*.
- Kraay (1968), Colin M.: *Greek Coins*. London.
- Kraeling (1918), Emil G.: *Aram and Israel*. Columbia.
- Kramer (1944), S. N.: *Sumerian Mythology*. (Translation of the Epic of Enmerkar of Uruk). Philadelphia.
- Lakatos (1981) Géza: *Ahogy én láttam*, Aurora Könyvek, München.
- László (1967) Gyula: *Hunor és Magyar nyomában*, Gondolat, Budapest.
- László (1974) Gyula: *Vértesszőlőstől Pusztaszerig*. Gondolat, Budapest.
- László (1997) Gyula: *A honfoglaló magyar nép élete*, Püski, Budapest.
- Laum (1924), B.: *On the Origins of Money*. Jena.
- Layton (1995), B.: *The Gnostic Scriptures, Ancient Wisdom for the New Age*, Doubleday, Sydney.
- Lee (1977), Desmons: *Plato: Timaeus and Critias*, Penguin Books, London.
- Leick (2002), Gwendolyn: *Mesopotamia – The Invention of the City* Penguin Books, London. (Original 2001).
- Lenormant (1878), Francois: *La Monnaie dans l'Antiquité*.
- Levi (1993), P.: *Atlas of Greek World*, Time Life, (Originally in 1984).
- Lewis (1929), A. B.: *Melanesian Shell Money in Field Museum Collections*.
- Lewis (1992), Bernard: *The Arabs in History*, Oxford Univ. Press. Oxford. (Original in 1950).
- Lichtheim (1948), M.: *The High Steward Akhmenru*.
- Lincoln (1992), H.: *The Holy Place*, Corgi, Verona.
- Livius (1929), Titus: *Early History of Rome*. Chicago.
- Locke (1696), John: *Several papers relating to Money and Interest and Trade*. Reprint: New York. 1968.
- Lot (1939), Ferdinand: *End of the Ancient World*. New York.
- Lovas (2002), István: *Emberirtások*.
- Macartney (1974), C.A.: *Hungary - A Short History*, Edinburgh University Press, Edinburgh..
- Mack (1993) B.L.: *The Lost Gospel; The Book of Q & Christian Origin*, Harper, San Francisco.

- Macpherson (1805), D.: *Annals of Commerce*. 4 Vols. (contains: *The New Fashioned Goldsmiths.*). London.
- Madden (1881), F. W.: *Coins of the Jews*. London.
- Madden (1967), F. W.: *History of Jewish Coinage*. Reprint. New York.
- Magyar (1975) Adorján: *A lelkiismeret aranytükre*. Duna Könyvkiadó, Fahrwangen.
- Mallowan (1947), M. E. L.: *Kingship and the Gods*. London.
- Malthus (1968), Thomas R.: *Measure of Value*. New York.
- Malthus, Thomas R.: *On Population*.
- Mándoky Kongur (1993) István: *A Kun Nyelv Magyarországi Emlékei*; Karcag, (Keleti Örökségünk I).
- Mansueti (1966), Guido: *Etruria and Early Rome*. London.
- Marco Polo (1969): *The Travels of Marco Polo*. Yule Edn.
- Marquardt (1888), Joachim, *Manuel Des Antiquites Romaines, De l'Organization Financiere*, Tome X. Paris.
- Marschalkó (1958) Lajos: *Világhódítók*, Süli, London
- Marsden (1963), V.E.: *World Conquest through World Government*, Britons, London.
- Marshall (1931), John: *Mohenjo-Daro* London.
- Martin (1998), Hans-Peter, Schumann, Harald: *A globalizáció csapdája*, Perfekt, Budapest.
- Marx [1961] Károly: *A tőke. I. kötet*. Kossuth Könyvkiadó, Budapest.
- Maspero (1894), G.: *The Dawn of Civilization*. London.
- Matthew (1991), D.: *Atlas of Medieval Europe*, Time Life, (Originally in 1989).
- Mattingly (1923), Harold: *Roman Coins*. London.
- Mayeir (1992), M.: *The Gospel of Thomas; The Hidden Sayings of Jesus*, Harper, SanFrancisco.
- McCulloch (1857), John R.: *Old and scarce tracts on Paper Currency and Banking*. London.
- McCulloch (1933), John R.: *Selection of scarce and valuable tracts on Money and Metallic Currency*. Reprint, London.
- McKay (1939), E. J. H.: *Further Excavations at Mohenjo-Daro*.
- McLeod (1892), H. D.: *Theory and Practice of Banking*.
- McNair (1961), Wilson R.: *God and the Goldsmiths*. Omni.
- Mellaart (1960), James: *Catal Huyuk*.
- Mellaart (1967), James: *Catal Huyuk*. London.
- Michell(1946), Humphrey: *The Economics of Ancient Greece*.
- Michell(1952), Humphrey: *Sparta*. Cambridge.
- Miles, John C.: *Ancient Codes and Laws of the Near East*.
- Mises (1985), Ludwig von: *Liberalism in the Classical Tradition*, 3rd Edition, Cobden Press, San Francisco. (Original: in 1927).
- Mises, von (1949), Ludwig, *Human Action*. Yale.
- Mitchell (1903), Wesley C.: *A History of the Greenbacks*.
- Mommsen (1888), Theodore: *Manuel Des Antiquities Romaines*.
- Monroe(1923), A. E.: *Monetary Theory before Adam Smith*.
- Montgomery (1947), J.F.: *Hungary: The Unwilling Satellite*, The Devin Adair Co. N.Y.
- Mónus (1996), Áron: *Összeesküvés: a Nietzschei Birodalom. A szabadkőműves bűnszövetkezet*. Interseas Ed. Santon, Isle of Man.
- Moore (2002), Michael: *Stupid White Men*, Penguin Books, London.
- Morgan (1827) W.M.: *Free Masonry Exposed*, Morgan, (Utánnnyomás).
- Morgan(1965), Victor E.: *History of Money*. London.
- Nagy (2000) Ákos: *A kor halad, a vér marad. A vércsoport jelentősége a magyar őstörténet kutatásában*. Magyar Őstörténeti Kutató és Kiadó, Budapest.
- Napoleon III. (1865): *Julius Caesar*. 2 Vols. Translation.

- Neckar (1785): *Finances of France*. Paris.
- Nile (1995), R. & C. Clerk: *Cultural Atlas of Australia, New Zealand & The South Pacific*, Time Life.
- Noonan (1957), John T.: *The Scholastic Analysis of Usury*
- O'Shea (2000), S.: *The Perfect Heresy; The Life and Death of the Cathars*, Profile Books, London.
- Oesterly and Robinson(1932): *A History of Israel*. Oxford.
- Oppenheim(1949), A. L.O. *The Golden Garments of the Gods*.
- Oppenheim(1967), A. F.: *Letters from Mesopotamia*. Chicago.
- Oppenheimer (1999), S.: *Eden in the East* Phoenix, London. (Original: 1998).
- Orbán (1982), Balázs: *A Székelyföld. Válogatás A Székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi és népismereti szempontból*, 1-6. kötetből, Pest, 1868 – Budapest, 1873.
- Orwell (2000), George: *Animal Farm*, Penguin Classic, London. (Original: 1945).
- Orwell (2000a), George: *Nineteen Eighty-Four*, Penguin Classic, London.
- Osman (1991), A.: *Moses: Pharaoh of Egypt*, Paladin, London.
- Osman (1993), A.: *The House of the Messiah*, Grafton, London.
- Oxford Classical Dictionary*.
- Padányi (1989), Viktor: *Dentu-Magyararia*, Turul, Veszprém.
- Palotás (2002), Pál: *Koszorús Ferenc öröksége*, Kézirat.
- Pap (1999) Gábor: *Hazatalálás*, Püski, Budapest.
- Pap (2001) Gábor: „A tizenegyedik parancsolat: NE HAZUDJ!” c. előadássorozat keretében, 2001. december 5-én (Magyarok Háza) elhangzott előadás.
- Payne (1959), Robert: *The Gold of Troy*. New York.
- Pearson (1967), Kenneth: *The Dorak Affair*. London.
- Penetration of Money Economy in Japan, and its Effects upon Social and Political Institutions*. London.
- Phillips (1996), G.: *The Search for the Grail*, Arrow, London.
- Picknett (1997), L. & C. Prince: *The Templar Revelation*, Bantam Press, London.
- Pickthall (????), M.M.: *The Meaning of the Glorious Koran*, Mentor, N.Y.
- Pigott (1961), Stuart: *The Dawn of Civilization*. New York.
- Pink (1952), Carl: *Triumviri Monetales and the Structure of the Coinage of the Roman Empire*.
- Piper (2004), Michael Collins: *The Rhodes Scgolarship & the Frive for World Empire*, The Barnes Review, May/June pp.: 36/40.
- Plaro: *The Laws*.
- Plato: *The Republic*.
- Pliny: *Naturalis Historia*.
- Plutarch: *The Lives*.
- Poliak (1941), A. N.: *A kazárok áttérése a judaizmusra*, (héberül), Zion, Jeruzsálem (Koestler (1991) idézetei).
- Poliak (1951), A. N.: *Kazária – Egy európai zsidó királyság története* (héberül), Mossad Bialik, Tel Aviv (Koestler (1991) idézetében).
- Polybius.
- Postan, M. M.: *The Rise of a Money Economy*. Economic History Revue.
- Postlewaythe (1759). *Dictionary of Trade and Commerce*.
- Potter's Greek Antiquities*. London.
- Poulsen (1920), F.: *Delphi*. London.
- Quigley (1966), C.: *Tragedy and Hope – A History of the World in our Time*, McMillan, N.Y.
- Quigley (1966), Carroll: *Tragedy and Hope*. New York.

- Raack (1991), B.C.: *Stalin's Plans for World War II*. *J. of Contemporary History*, 26 pp.: 215-227
- Radhakrishnan (1957), Sarvepalli: *A Source Book in Indian Philosophy*.
- Ramsey (1952), A.H.M.: *The Nameless War*, Britton Publishing Co. London.
- Raynal (1783), Abbé: *History of the East and West Indies*.
- Read (2001), P.P.: *The Templars*, Phoenix, London.
- Redford (1993), D.B.: *Egypt, Canaan and Israel in Ancient Times*, Princeton, New Jersey.
- Reed (2000), A.W.: *Aboriginal Stories* Reed Books, Sydney. (Original: Reed New Holland, 1994).
- Reid (1850), Sir Edward J.: *Japan*. London.
- Reid (1991), D.: *Japanese Religions*, in Hinnel (1991), pp.: 363-391.
- Renfrew (1973), C.: *Before Civilization; The Radiocarbon Revolution and Prehistoric Europe*. Jonathane Cape, Thirty Bedford Sq. London.
- Renfrew(1972), Colin. *The Emergence of Civilization*.
- Report of a Royal Commission on Banking and Finance*. (Brief by Mel Rowatt) Ottawa, 1964.
- Ridgeway (1892), William, *The Origins of Metallic Currency and Weight Standards*. Cambridge.
- Rieu (1959), E.V.: *Homer: The Iliad*, Penguin, London (Originally 1950).
- Rieu (1989), E.V.: *Homer: The Odissey*, Penguin, London (Originally 1946).
- Roaf (1991), M.: *Cultural Atlas of Mesopotamia and the Ancient Near East*, Time Life.
- Robinson (1990), J.M.: *The Nag Hammadi Library in English*, Harper San Francisco, III. Ed.
- Rogers (1887). Thorold: *The First Nine Years of the Bank of England*.
- Rogers (1888). Thorold: *Economic Interpretation of History*.
- Rogerson (1992), J.: *Atlas of the Bible*, Time Life, (Originally in 1985).
- Rohl (1995), D.M.: *Pharaohs and Kings, A Biblical Quest*, Crown publ. New York.
- Rostovtsev (1944), Mikhail I.: *A Social and Economic History of the Hellenistic World*. Oxford.
- Roux (1992), G.: *Ancient Iraqu* Pinguin,London. (Original: George Allen & Unwin, 1964).
- Rowatt (1964), Mel: *Brief submitted to Royal Commission on Banking and Finance*. (In respect to "sophisticated" practices governing creation of so-called "National Debt" in modern-day Canada.) Ottawa.
- Runciman (1994), Steven: *History of the Crusade*, The Folio Sciety, London.
- Sally (2001), Razen: *What is liberalism? Dr Razeen Sally explore the intellectual foundations of liberal thought* <http://www.lse.ac.uk/>
- Sandars (1960), N. K.: *The Epic of Gilgamish*. London.
- Sanning (1983), Walter, N.: *The Dissolution of Eastern European Jewry*, Institute for Historical Review. Torrance.
- Saso (1991), Michael: *Chinese Religions*, in Hinnells (1991), pp.: 344-364.
- Schlieman (1967), Heinrich: *Mycenae*. (reprint) New York.
- Sée (1928), Henri: *Les Origines Du Capitalism Moderne*.
- Seffert (1904) Oscar: *A Dictionary of Classical Antiquities*.
- Seligman (1934), C. C.: *Egypt and Negro Africa. A Study in Divine Kingship*.
- Seltsman (1933), Charles: *Greek Coins*. London.
- Shakir (1993), M.H.: *The Qur'an*, Tahrika Tarsila Qur'an, N.Y.
- Shanks (1993), H. in *Understanding the Dead Sea Scrolls*, Ed. H. Shanks, Vintage Books, New York.
- Shaw (1930): *Theory and Principles of Banking*. London.
- Sherrat (1998), Andrew: *The Emergency of Elites: Earlier Bronze Age Europe, 2500-1300 BC*. in: *Prehistoric Europe*, Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford. pp.: 244-276.
- Sholl (2002), Andrew: *Completed Jew*, Comsoda Communications, East Keilor.

- Shorter (1991), Aylward: *African Religions*, inn Hinnells (1991), pp.: 425-438.
- Silberman (1995), N.A.: *The Hidden Scrolls, Christianity, Judaism, and the War for the Dead Sea Scrolls*, Mandarin.
- Simon (2000), Andrew, L.: *Admiral Nicholas Horthy: Memoirs*, Simon Pub. Safety Harbour.
- Simpson (1987), D.P.: *Cassel's Latin and English Dictionary*, Collier Book, Macmillan, N.Y.
- Sinclair (1803): *History of the English Revolution*. London.
- Sinclair (1994), A.: *The Sword and the Grail*, Arrow, London, (Originally in 1988).
- Skousen (1970), Cleon W.: *The Naked Capitalist*.
- Skousen (1982) W. Cleon könyvbíró: *A leleplezett Kapitalizmus; Könyvbírálat és kiegészítés Quigley Carrol dr: (Tragedy and Hope - A History of the World in Our Time, McMillan co. NY 1966) Tragédia és Reménység című könyvéhez*. Ford: Ödövényi Péter. Canadian Intelligence Publications Box 130 Flesherton ontario, N0C 1E0 Canada.
- Smith (1885), William: *History of the Bible*. London, Ontario.
- Smith (1992), Adam: *A nemzetek gazdagsága*. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest.
- Soddy (1931), Frederick: *Money Versus Man*. London.
- Soddy, Frederick: *Wealth, Virtual Wealth, and Debt*. Omni.
- Stanton (1991), Don E.: *Mystery 666*, Mareanatha Revival Crusade, Secunderabad Perth.
- Steinsaltz (1976), A.: *The Essential Talmud*, Basic Book, USA.
- Strabo: *Geography*; (Books: VI, VII).
- Strachey (1933), John: *The Coming Struggle for Power*.
- Suetonius: *The Twelve Caesars*.
- Summers (1994), Montague: *The History of Witchcraft*, Senate, London.
- Sutherland (1951), Carol Humphrey V.: *Coinage in Roman Imperial Policy*.
- Sutherland (1959), Carol Humphrey V.: *Gold*. London, 1959.
- Sydenham(1926), Edward: *Roman Republican Coinage*.
- Szabó (1971), Miklós: *A kelták nyomában Magyarországon*. Hereditás. Corvina Kiadó. Budapest.
- Szegő (1999) György: *Két ima egy istenhez*. Múlt és Jövő, Budapest.
- Szelényi (1977) Iván, Konrád György: *Az értelmiség útja az osztályhatalomhoz*. Kéziratban.
- Szent Biblia*. Károlyi Gáspár fordítása, Bibliatársulat, Budapest 19??
- Tacitus: *The Annals*.
- Tacitus: *The Histories*.
- Tagányi (1878?), Károly: *A faluközösségek története Magyarországon*. in: *A magyar néprajz klasszikusai; Az ősi társadalom magyar kutatói*, sz. Ortutay Gyula. Gondolat, Budapest, 1977. pp.: 336-380.
- Tamagna (1942): *Banking and Finance in China*. New York.
- Tawney (1926), R. H.: *Religion and the Rise of Capitalism*.
- Taylor (1998), Timothy: *Thracians, Scythians, and Dacians, 800 BC-AD 300*. in: *Prehistoric Europe*, Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford. pp.: 373-410.
- Taylour (1964), Lord William: *The Mycenaeans*. London.
- Tedzsüman (1988), Mahmud: *A Magyarok története - Tarih-i Üngürüş*. Blaskovics József fordítása. II. Nagy Szittya Történelmi Világkongresszus, Cleaveland
- Thiering (1992), B.: *Jesus the Man, A New Interpretation from the Dead Sea Scrolls*, Doubleday, Sydney.
- Thiering (1995), B.: *Jesus of the Apocalypse, The Life of Jesus After the Crucifixion*, Doubleday, Sydney.
- Thiering (1998), B.: *The Book that Jesus Wrote: John's Gospel*, Doubleday, Sydney.
- Thucydides: *he Peloponnesian War*.
- Time (1991) Life Books Editors: *The History of the World, The Human Dawn*.

- Time (1991a) Life Books: *Winds of Revolution: 1700-1800*. Amsterdam.
- Time (1992) Life Books Editors: *Lost Civilizations, The Holy Land*.
- Time (1992a) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Egypt: Land of the Pharaohs*.
- Time (1994) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Rome: Echoes of Imperial Glory*.
- Time (1994a) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Greece: Temples, Tombs, & Treasures*.
- Time (1994c) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Celts: Europe's People of Iron*.
- Time (1995) Life Books Editors: *Lost Civilizations: Etruscans: Italy's Lovers of Life*.
- Time (1995a) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Early Europe: Mysteries in Stone*.
- Time (1995b) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Mesopotamia: The Mighty Kings*.
- Time (1995c) Life Books Editors: *Lost Civilizations, Anatolia: Vaulted of Cultures*.
- Tooke (1838), Thomas, *History of Prices*. London. 1838-1857.
- Toutain (1930), Jules: *Economic Life of the Ancient World*.
- Trescott, Paul B.: *Money, Banking, and Economic Welfare*.
- Unterman (1991), A.: *Judaism*, in: Hinnells (1991), pp.:19-55.
- Ure (1922), P. N.: *The Origins of Tyranny*. New York.
- Varga (2001), László (szerkesztő): *Kádár János bírái előtt*, Osiris – Budapest Főváros Levéltára, Budapest.
- Vennard (1963), W. B.: *Conquest or Consent*. Boston.
- Ventris (1956), Michael: *Documents in Mycenaean Greek*.
- Vermes (1995), G.: *The Dead Sea Scrolls in English*, IV. Ed. Penguin Books.
- Vermes (1995a) G.: *A Zsidó Jézus*, Osiris Kiadó, Budapest.
- Vickers (1965), Vincent C.: *Economic Tribulations*. Omni.
- Vincent (1994), Mary & R.A. Stradling: *Cultural Atlas of Spain & Portugal*, Times.
- Vissering (1877), G.: *On Chinese Currency*. Leyden,.
- Wallace (1962), W. P.: *The Early Coinage of Athens and Euboia* (P.23) Numismatic Chronicle.
- Wallis Budge (1971), E.A.: *Egyptian Magic*, Dover Book, N.Y. (Originally in 1901).
- Wallis Budge (1990), E.A.: *The Book of the Deads*, Gramercy, (Originally in 1960)
- Wallis Budge (1991), E.A.: *Tutankhamon Amenism, Atenism and Egyptian Monotheism*, Dover Publ. New York, (Originally in 1923).
- Walls (1991), Andrew: *Christianity*, in Hinnells (1991), pp.: 56-112.
- Warburg, Paul M.: *The Federal Reserve System: its Origin and Growth*.
- Warmington (1960), B. H.: *Carthage*. London.
- Watson (1947), M. O.: *Class Struggle in Ancient Greece*.
- Webster (1919), Nesta: *The French Revolution*, Constable and Company Ltd. London,
- Webster (1921), Nesta H.: *World Revolution*, Constable and Company, London.
- Webster (1924), Nesta H.: *Secret Societies and Subversive Movements*, The Christian Book Club of America.
- Webster (1964), T. B. L.: *From Mycenae to Homer*. London.
- Weightman (1991), Simon: *Hinduism*, in Hinnells (1991), pp.: 191-255.
- Welch (1991), Alford T.: *Islam*, in Hinnells (1991), pp.: 123-170.
- Westerman (1930), William L.: *Warehousing and Trapezitae Banking in Antiquity*: Journal of Economic and Business History. III, pp. 30-54.
- Westerman, William L.: *The Slave Systems of Greek and Roman Antiquity*: American Philosophical Society, Philadelphia.
- White, (1966) William C.: *Jews In Kaifeng*. reprint Toronto.
- Wilson (1932), Robert McNair: *Monarchy or Money Power*,
- Wilson (1978), I.: *The Turin Shroud*, Hutchinson of Australia.
- Wilson (1993), A.N.: *Jesus, Flamingo*, London.

- Wilson (1999), I.: *The Blood and the Shroud; New light on the Turin Shroud Mystery*, Orion.
(Originally 1998).
- Woodhead (1970), Geoffrey: *Thucydides on the Nature of Power*. Harvard.
- Woolley (1937), Charles L.: *Abraham*. London.
- Woolley (1950), Charles L.: *Ur of the Chaldees*. London.
- Woolley (1953), Charles L.: *A Forgotten Kingdom*. London.
- Woolley (1954), Charles L.: *Excavations at Ur*. London.
- Woolley (1963), Charles L.: *Prehistory and the Beginnings of Civilization*.
- Woolley (1965), Charles L.: *The Sumerians*. New York.
- Xenophon (1771): *A Discourse upon improving the Revenues of the State of Athens*. Tr. Charles Davenport. London.
- Yadin (1993), Yigael: *The Temple Scroll – The Longest Dead Sea Scroll*. In: *Understanding the Dead Sea Scrolls* ed. H. Shanks, Vintage, N.Y. pp.: 87-115. (Originally Random Hous, 1992, N.Y.).
- Yates (1972), F.A.: *The Rosicrucian Enlightenment*, Barnes& Noble, USA.
- Zakar (1973) A.: *A sumér hitvilág és a Biblia*, Szatmári I. kiadása, Garfield, (Originally 1972).
- Zakar (1978), András: *A magyar őstörténet felé*, Az Erdélyi Világszövetség kiadása, Buenos Aires.
- Zétényi (1997) Zsolt: *A Szentkorona-eszme mai értelme*. Püski, Budapest.

SZENT KORONA

Végh Tibor:

Összefoglaló a Magyar Szent Korona üzenetének kutatásáról³⁹

A címben foglalt kutatást 3 induló feltételezés alapján tárgyalom:

- a.) Lehetséges, hogy a Szt. Koronán (a továbbiakban Szt. K.) levő zománcképeken ábrázolt szentek névünnepeinek évköri sorrendjéből képi üzenet olvasható ki.
- b.) Lehetséges, hogy a Szt. K.-ban – működése idején (azaz koronázáskor) – energiaáramlás folyik, és ennek útja a képek valamilyen sorrendjében követhető nyomon.
- c.) (=a+b) Lehetséges, hogy az energiaáramlás útja éppen a névünnepek sorrendjében történik.

A képi üzenet keresésével, illetve az energiaáramlás útjának keresésével – eddigi ismereteim szerint – hárman foglalkozunk: Pap Gábor, Németh Zsolt és dr. Végh Tibor. (A továbbiakban P. G., N. Zs., V. T.)

V. T. (2000-ben) P. G. 'Hazatalálás' c. kötetében olvasott a képi üzenet keresésének feladatáról (és annak P. G. által megkísérelt kivitelezéséről). P. G. az ottani tanulmányában nagyon határozottan a következő sarkalatos tényezőkből álló meggyőződését fejtí ki:

- 1.) A zománcképek szentjeinek *névünnepét naptári sorrendbe* állítva fontos *képi üzenethez* juthatunk. ('Hazatalálás' – a továbbiakban Ht. – 549. old.)
- 2.) „... a Koronának gyönyörű *üdvörtörténeti rendje* van.” (Ht. 528.)
- 3.) a zománcképekben rejlő üzenet „kifejezetten *évköri-asztrálmitológiai* hangszerelésű.” (Ht. 548.)
- 4.) „Ha a véletlenek szaporodnak, akkor a normális és becsületes kutató nem tekinthet el tőlük.” (Ht. 524.) Tehát nemcsak a 'kerek' bizonyítékok, hanem a sok véletlennek tűnő, de egyező irányba mutató valami is figyelemreméltó!

³⁹ Végh Tibor rövid összefoglalója szembe megy Pap Gábor és áttételesen Badiny Jós Ferenc gondolatmenetével, amennyiben nála – kimondatlanul – nem a babiloni zodiákusból jön a kereszténység, hanem a Szent Koronára is felkerült szellemiségből, amely bizonyára nem akkor keletkezett, amikor a Szent Korona készült. — A szerk.

- 5.) „... ha 2 nagyon bonyolult rendszer ... hézagatlanul fedésbe hozható, akkor ... már nem lehet azt mondani, hogy ez bizonytalan hipotézis.” (Ht. 550.) Tehát az analógia is elfogadható segítség a kutatás eredményének értékelésében.
- 6.) A sorbarendezés kivitelezésére P. G. a következőket írja elő: (Ht. 549.)
- 6.1. Csillagászati szemléletmód szerint kell gondolkodni és eljárni. (Tehát pl. mások a hónapathárok, mint a jan. 1-gyel kezdődő évben.)
 - 6.2. A névünnepekhez ki kell keresni a hozzájuk tartozó csillagjegyeket. (Figyelem, nem fordítva: a csillagjegyekhez alkalmas dátumot keresni!)
 - 6.3. A 19 képből csak 16-ot kell figyelembe venni. (T. i. 3 kép – a Teremtő, Krisztus és Szűz Mária – nem köthető egyetlen ünnephez.)
 - 6.4. A sorbarendezeit a 'legkisebb változtatás' elve szerint kell végezni. (Gondolom, ez az amit a természettudományokban 'lex minimine' hívnak, és azt jelenti, hogy amit meg lehet egyszerűen csinálni, és a lehető legkevesebb energiával, anyaggal, legrövidebb idő alatt, stb., azt ne csináljuk bonyolultabban, lassabban, drágábban, stb.)
 - 6.5. „Ne diktáljunk a műnek!” (Ht. 549.) Ez nagyon fontos. Arra figyelmeztet, hogy ne előzetes koncepcióra keressünk mindenáron igazolást.
 - 6.6. Az abronconson kicserélt 2 kép eredetijére vonatkozóan P. G. – az általa feltételezett személyekkel kapcsolatban – nyomatékosan hangsúlyozza, hogy az feltételezés. (Ht. 550-551.)
- 7.) P. G. arra is felszólítja az olvasót (Ht. 540.), hogy „...tanuljuk meg leleplezni a szellemi szemetelőket!” (Vagyis léteznek olyan elképzelések, amelyeknek már megtalált bizonyítékok – és esetleg analógiák – ellentmondanak.)
- 8.) P. G. a Ht. 514-515. old.-án azt írja, hogy a nemzetközi közvélemény előbb-utóbb szóvá fogja tenni, amiért a Szt. K. összefüggő programot alkotó képeire még nem íródott (magyar) könyv,⁴⁰ és ezt a feladatot nem lehet sokáig büntetlenül halogatni. (Tehát az eddigi eredményeket, vagy annak tűnő munkákat késlekedés nélkül össze kellene gyűjteni és értékelni, nem pedig egyet közülük egyeduralkodóként őrizni.)
- 9.) P. G. (a 'Fehérvár — fehér folt' c. könyv – Püski, 1999 – Függelékében) hitet tesz amellett, hogy a kutatóknak együtt kell működniük, és annak a véleményének ad hangot, hogy ha a kutatók egymást elvtelenül kímélgetik, az egymás lebecsülését jelenti. (V. T. semmiképp se szeretné az igen tisztelt többi kutatótársát lebecsülni.)⁴¹

⁴⁰ Vesd össze Végh Tibor e tárgyban készített alapvető művét, amely elektronikus kiadásban érhető el. Vesd össze Dr. Végh Tibor: *Mit üzen a Szent Korona? (Intuitív asszociációs tanulmányok)*. 2006. Lásd a www.nemenyi.net honlap Könyvtár rovatában.

⁴¹ *Végső soron tehát Végh Tibor csak a saját vonala kidolgozására vállalkozott, és a másik kettő kritikájára nem. A maga szelíd módján fogalmazva végülis azok legkeményebb – tényszerű – kritikáját adja ugyan, de ezt így nem mondja ki, megmarad ama gondolatmenetben, amibe mindhárom ismertetése valamennyire belefér. Ám Végh Tibor nyilvánvaló-*

V. T. P. G. munkásságának egészét igen nagyjelentőségűnek tartja, elismeréssel adózik P. G. bámulatos asztrál-mitológiai háttér-tudása és beleérző képessége, valamint többször zseniálisnak is mondható sejtései iránt, és különösen becsüli azért a dicséretes bátorságáért, ahogyan – a már megtalált bizonyítékok birtokában teljes joggal – bírálja az akadémikusokat.

Ezért V. T. P. G.-nak az előbbieken ismertetett tényezőkből összeálló meggyőződését helyesnek tartja, a képek sorrendjére vonatkozó követelményekkel és elvekkel egyetért, azokat magára nézve is kötelezőnek elfogadja. Egyedül ahol a feltételezés értelemszerűen mindenki számára szabadságot ad (: 6.6. pont), ott tér el a véleménye, vagyis Attila és Buda helyett más személyeket tételez fel az abroncon hátul kicserélt 2 kép helyén eredetileg.

V. T. megpróbálta a képi üzenet kiolvasása reményében a szentek névünnepét úgy naptári sorba rendezni, hogy az abroncon kicserélt 2 kép helyén Szt. Józsefet és Keresztelő Szt. Jánost tételezte fel, mivel észrevette, a 'közeliállóság' feltűnően közös jellegét a 2 kiemelt kép (a Teremtő és Krisztus) közvetlen környezetében, így azt Szűz Mária környezetében is irányadónak vette, s ezzel az 'elvvel' egészítette ki a P. G.-tól átvett és elfogadott elveket.

A sorbarendezi eljárásban szigorúan ragaszkodott a P. G. által kinyilvánított és megkövetelt elvekhez és feltételekhez. Vagyis:

- A szentek névünnepeinek a naptárból történt kigyűjtése *után* kereste meg a hozzájuk tartozó csillagképeket (és nem a csillagképekhez keresett megfelelő dátumokat képviselő szenteket). Tudomásul vette, hogy sem a Vízöntőben, sem az Ikrekben nem talált szenteket, nem akart eleget tenni olyasféle előzetes koncepciónak, hogy minden csillagképhez feltétlenül kell tartoznia szentnek a Szt. K.-n. (Arról a helyzetről, hogy 2 jegyben nincsenek szentek, később Born Gergely bizonyította be, hogy indokolt, de magának P. G.-nak is van – a Ht.-ban – tanulmánya pl. a Vízöntő 'kiüresedettségéről'.)
- A talált dátumokat időadat-tartalmuknak megfelelően a jellegük szerint hozzájuk illő dimenzióba és annak képi megjelenítésre alkalmas hagyományos formájába, az évkörbe helyezte, — eleget téve ezzel P. G.-nak az évköri-asztrálmitológiai hangszerelésre vonatkozó megállapításának is. (V. T. kutatási módszerében ez az újdonság, a lényeges sajátosság. Holott valójában nem kellene újdonságnak lennie, hiszen P. G. már maga kijelölte ezt az irányt, bár nem erre indult el, hanem az időadatokat a tőlük idegen – a térbeli – dimenzióban próbálta elhelyezni és követni, azaz a Szt. K. felületén.)

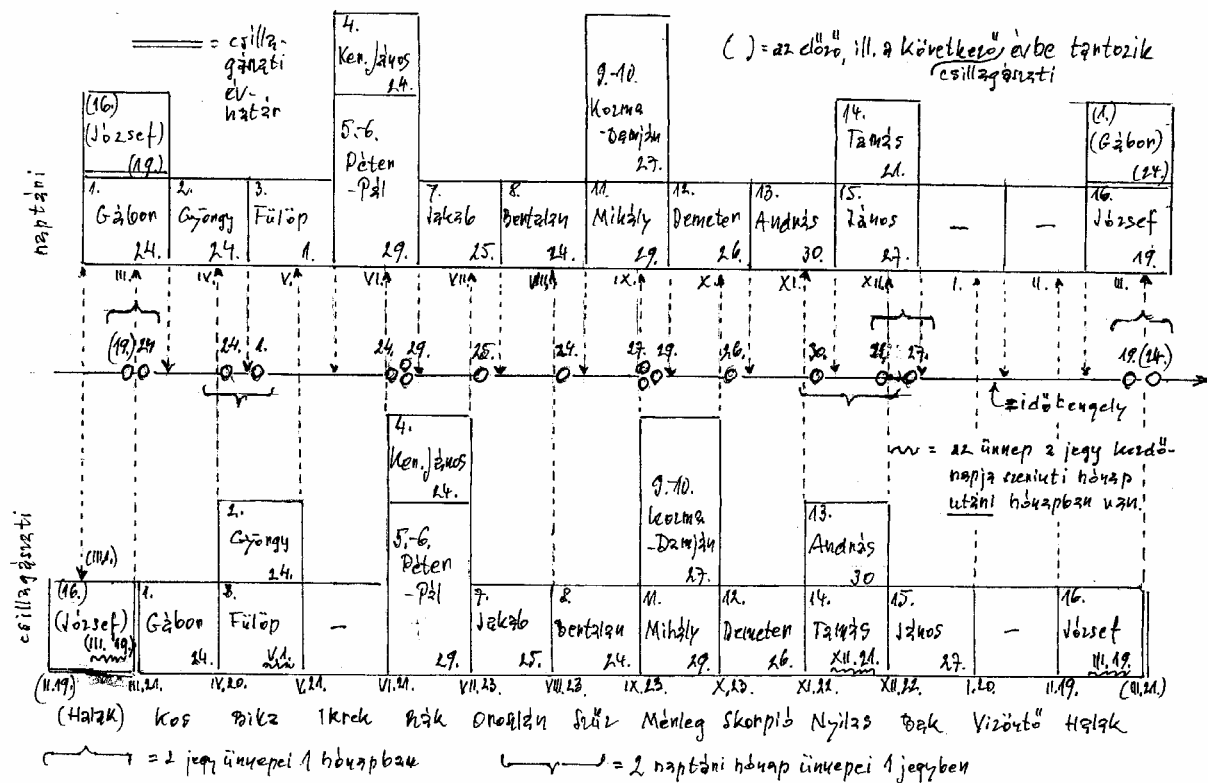
vá tette, hogy csupán a szereplő szentek és névünnepük naptári évköri – és nem állatövi évköri – jelentősége hordoz számunkra bármiféle üzenetet, fogható az fel üzenetként, azaz eszmeként. És bizony ez az eszme nem más, mint a kereszténység elődjének tekinthető eszmekör (amit Badinyi Jós Ferenc annyira keresett, s amit mindenki más szkíta-hívő is a szkíta-kereszténység egészen ellentmondásos fogalomkörével ad vissza). — A szerk.

- A dátumok felsorolását a tavaszi Napéjegyenlőséggel kezdte (és nem januárral, mint P. G.) — eleget téve a csillagászati szemléletmódra vonatkozó követelménynek. (Így Gábor – III. 24. – áll az 1. helyen, bár az abroncon van a képe, amiről P. G. azt írja, hogy „tipikusan rossz kezdés” Ht. 544. Holott az – ugyancsak P. G. által meghatározott – üdvtörténeti jelleg is az Angyali Üdvözlettel való kezdést indokolja. Továbbá a sorrendnek a Teremtőtől való kiindulási és oda visszaérkezési követelménye is így teljesül azáltal, hogy V. T. sorrendjének 1. és utolsó helye között az egyenes vonal épp a Teremtőre mutat!)
- Tamást V. T. (XII. 21-edikei ünnepével) Nyilasként állította a rendszerbe, mert a leghitelesebb asztronómiai adatok szerint ünnepe még a jegy utolsó napja, és a Bak csak XII. 22-edikén kezdődik. (P. G. Tamást Jánossal együtt Baknak minősíti.)
- V. T. pontosan követte a naptári sorrendet, ezért előbb áll nála a IX. 27-edikei Kozma és Damján, mint a 2 nappal későbbi, 29-edikei Mihály. (Pap G. azzal a ’felkiáltással’, hogy „mindhárman Mérlegek”, előbbre veszi a későbbi Mihályt.)
- A névünneppükkel a naptárban ugyanazon a napon található szenteket V. T. az évkörön egyetlen adatként tüntette fel (Péter–Pál VI. 29., Kozma–Damján IX. 27). Így a 16 kép 14 dátumot eredményezett az évkörben. (P. G. Pált elszakította Pétertől, mondván, hogy „Pállal érdemes indulni”. Ht. 549. Az ’érdemes’ szóval elárulta, hogy előzetes koncepciója van, éspedig, hogy minden csillagjegynek legyen képviselője.⁴² Elvei szerint viszont ez diktálás a műnek. Péter és Pál kettészakítása nemcsak eltérő gyakorlatot jelent Kozma és Damján együtt hagyásához képest, azaz nemcsak következetlenség, de ellene mond P. G.-nak a Ht. 555. old.-án olvasható fejtegetésének is, ahol t. i. fontosnak tartja, ha 2 szentnek közös az ünnepe és a Szt. K.-n egymással szemben helyezkednek el. Nos, ez a 2 körülmény fennáll Péternél és Pálnál ugyanúgy, mint Kozma és Damjánnal, sőt, 2 szinttel magasabban, mert felső képek a pántokon, és nem az abroncon vannak. Továbbá: hogyan képviselheti VI. 29-edikét az egyedül maradt Péter? Akkor neki is saját külön ’egyszemélyes’ ünnepet kellett volna találni. VI: 29. és a Pál fordulása (I. 25.), mint

⁴² *Mivel az állatövi csillagképek a babiloni mondakör szülöttei, és a mérsékelt égövön azok a csillagképek nem is látszanak, valamint a Kárpát-medencei magyar műveltség nem él a Zodiákus semmilyen felhasználásával, Végh Tibor e megjegyzése fontosabb, mint gondolkodnánk, mert még a kereszténység itteni előzményére is utal, amennyiben a szentek névünnepe nem az állatövi csillagjegyekhez igazították eredetileg, hanem a földművelő emberiség életének üteméhez, amit ezek szerint örömhírként a Magyar Szent Korona kiválóan ábrázol, őriz és hirdet. — A szerk.*

ünnepek tartalma közötti különbséggel V. T. tanulmánya a Függelék 1. pontjában – és annak későbbi kiegészítésében – foglalkozik.⁴³

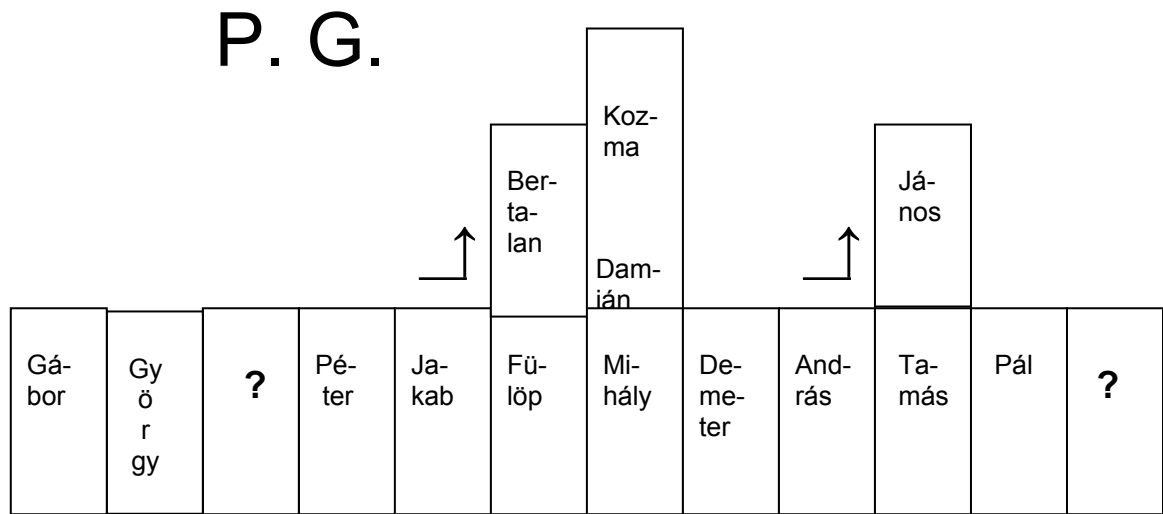
- V. T. egyszer sem érinti a sorrendjében a 3 kiemelt kép egyikét sem, mert P. G. ezeket kizárta a sorrendből. (P. G. viszont többször érinti őket.)
- V. T. évköri adatkezeléséből szimmetrikus rendszer bontakozik ki, ami képi üzenatként ki is olvasható. (P. G. sorrendjét – se a naptári időskálán, se máshogy – ábrázolva semmiféle rendszer nem bontakozik ki, holott többször is állítja, hogy a szentek sorrendjéből rendszer bontakozik ki. Lásd a 2. ábrát.⁴⁴
- V. T.-nál a csillagászati és a naptári rendszer emberfelettien varázslatos összhangja látható. (1. ábra.) Vessük ezt össze P. G.-nak az egymással fedésbe hozható 2 bonyolult rendszere és annak bizonyítékként való elfogadhatóságára vonatkozó kijelentésével.

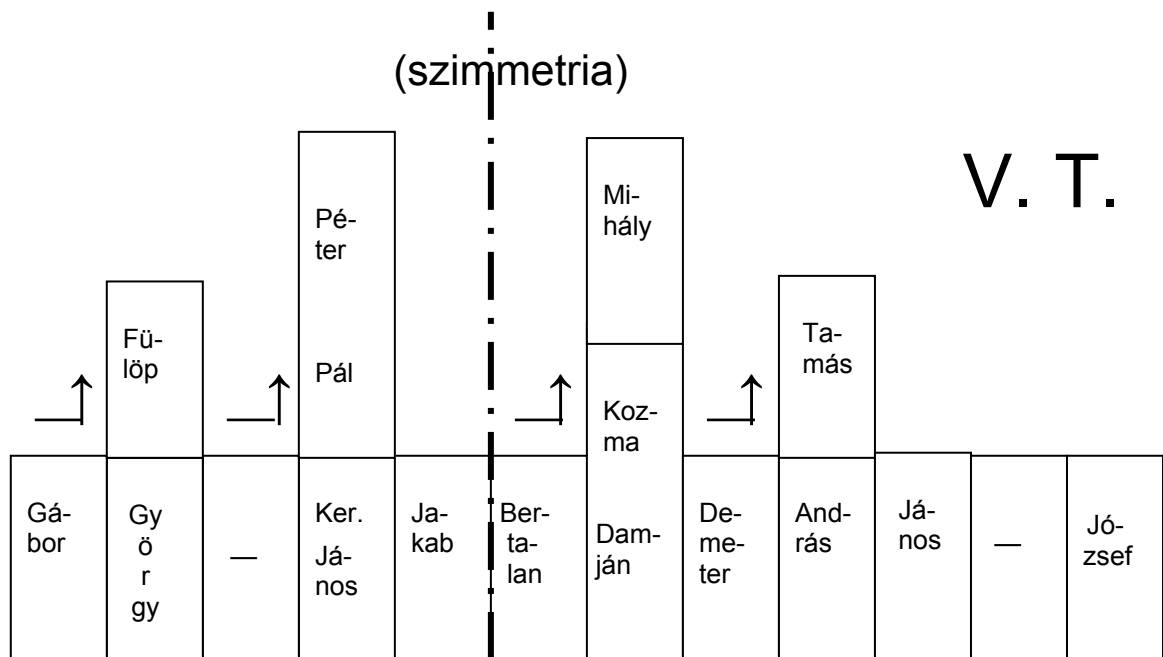
1. ábra. A naptári és a csillagászati rendszer összehasonlítása.

⁴³ I. 25. Pál megtérésének, és nem mint apostolnak az ünnepe. Pál képe nem azért kerülhetett a Koronára, mert megtért, hanem mert apostol.

⁴⁴ Dr. Végh Tibor: *Mit üzen a Szent Korona?* c tanulmány 75. sz. melléklete, amely megtekinthető a www.nemenyi.net könyvtárában.

K · Bi · I · R · O · Sz · M · S · Ny · Ba · V · H

↑ és → = időrend, ill. sorrend.

2. ábra. A szentek és a Zodiákus jegyei P. G.-nál és V. T.-nál.

- V. T. évkörös feldolgozású rendszeréből a Szt. K. Boldogasszony-központúsága olvasható ki. A rendszer a szabályszerűségek és összefüggések garmadáját tartalmazza és vonultatja fel.⁴⁵ (P. G. az ő sorrendjéből semmiféle képi üzenetet nem olvasott ki. Legalább is V. T. ilyet nála leírva nem talált, és másokat is hiába kérdezett, ilyesmiről senki nem tudott neki beszámolni. V. T. hangsúlyozza, hogy P. G. a szentekről egyenként – de csak egyenként – csodálatos dolgokat derít ki és mond el, de ezeket az adatokat nem fűzi össze képi üzenetté.⁴⁶ P. G. mindezek ellenére azt állítja [Ht. 550], hogy „egyszerűen nem lehet másképp végigjárni ezt a szentsort.” A 2 állítás azonban – mármint hogy kell lennie üzenetnek, és hogy másképp nem lehet végigjárni a szentsort, – kizárja egymást. P. G. sorrendjéből nem jött ki üzenet, tehát lennie kell más sorrendnek is. Ide tartozik még az is, hogy P. G. sorrendjéről Hervay T. által megrajzolt ábra – ami szintén nem tekinthető üzenetnek – a következtetések ellenére is ugyanazt a tengelyt tartalmazza, mint V. T. évköri ábrája.)
- V. T. a tanulmányában Fülöpről többszörösen bebizonyítja, hogy szervesen illeszkedik az évköri rendszerbe, sőt – szkíta-térítő párjával, Andrással együtt – különleges szerepe is van. (Burucs Z. ezekre az adatokra épít további gondolatokat.) P. G. kétféle módon viszonyul Fülöp sorbaállításihoz. Egyrészt V. 1-jei névünnepe szerint tartja besorolandónak, de ott kivételnek tekinti, másrészt (a Ht. 550. old.-on levő ábra szerint) Bertalannal együtt a Szűz jegyében szerepelteti. P. G. azért tartja kivételnek Fülöpöt, mert V. 1-jei ünnepe 1 nappal túllépi a Bika IV. 20-adikától kezdődő jegyének első harmadát, IV. 30-adikát, míg a többi szent ünnepe – P. G. szerint – mind a jegye első harmadában van. Ez az általánosítás azonban valójában Tamásra nem érvényes, mert – mint az előbbieken már láttuk – jegyének, a Nyilasnak az utolsó napján áll. De P. G. önkényesen előbbre hozta a következő jegy, a Bak hónaphatárát 1 nappal korábbra, XII. 22-edikéről XII. 21-edikére. Itt tehát igen meglepően la-

⁴⁵ Végh Tibor szerint tehát a mezőgazdálkodás éves rendjét jelölik a szentek és az időpontok, azokból talán a legfontosabbakat, és hozzátehetjük: azért is lettek hozzájuk a kereszténységben szentek rendelve, és a szentek legendáinak megszerkesztésekor ezeket a régi ismereteket tették át, most már a babiloni-bibliai mondanakör és a zodiákus hatalmi jellegűvé válható torzításainak megfelelően. Végh Tibor szerint például nincs is a Szent Koronán a három téli hónapban szent, amikor nincsen paraszti munka a határban. Vagy nála a termékenység – kultuszt folytató Nagyboldogasszony – van az éves szimmetria középpontjában, azaz ő a csúcspont, addig növekedik a termés, majd attól kezdve betakarítják, aratják, szüretelik, elteszik télire, stb. — A szerk.

⁴⁶ Ami arra mutat, hogy a szentekkel azért van minden rendben, mert őket rendelték a naptári időponthoz, mintegy az adja szenti tulajdonságukat. S mivel az a mérsékeltégövi éves körbe illő időpont, a Zodiákus állatövi körébe nem illik bele. Az illesztés pedig csak erőltetett (vagy erőszakos) lehet. — A szerk.

zán kezelte P. G. a csillagászati hónapathárt, míg Fülöp esetében a hónapatháron *belüli* dekádhárt igencsak szigorúan vette.)

- (Nem tartozik ugyan szorosan ide, de meg kell említenem, hogy – bár nem értek az asztrológiához, de – nem tartom megalapozottnak P. G.-nak azt a merev ragaszkodását a csillagjegyek 1. dekádjának ’szüretlen’ jellegéhez, amivel Fülöp kivételességét indokolja, mégpedig asztrológiai alapismeretekre hivatkozva. T. i. – pusztán józan ésszel gondolkodva – ha a Nap sem hajnalban ontja a sugarait a legerősebben a Földre, hanem délből, akkor a csillagképek miért az 1., és miért nem a 2., azaz középső dekádban mutatnák a leghatékonyabban a tulajdonságaikat? Hiszen akkor a legfüggetlenebb a jegy a többi jegy hatásától, és inkább az 1. és 3. dekádban érheti hatás a szomszédos jegyeiktől. A Gergely-naptár középkori 10 napos ugratását és az ókori asztrológia könyvek adatainak ehhez képest elmaradt, de szükséges átértékelését gyanítom e mögött az el-
lentmondás mögött...)
- V. T. hosszú éveken át nem értette, miért volt P. G. ilyen következetlen saját követelményeihez képest. Azt az eljárást, ahogy a követelmények ellenére P. G. a sorrendbeállítást ténylegesen elvégezte, V. T. csak P. G. követelményeihez képest tudta vizsgálni, mert semmiféle más szempont nem befolyásolta. Érthetetlen volt V. T. számára, hogy olyan nagy tudású kutató, mint P. G., hogyan engedhetett meg magának ilyen következetlenségeket, hiszen ezzel saját hitelességét ásta alá. (Az olvasó ugyanis P. G. asztrológiai fejtegetéseit legfeljebb tudomásul venni képes, de ellenőrizni nem. A naptári időrendet viszont bárki ellenőrizni tudja. S ha ebben következetlenségeket talál, méltán teheti fel magának azt a kérdést, hogy „ha P. G. az ilyen – könnyen ellenőrizhető – témában következetlen, akkor mi a biztosíték arra, hogy a túlnyomó többség által ellenőrizhetetlen témában fenntartás nélkül hinni lehet neki?”)
 - V. T. különösen azt nem értette, hogy amikor P. G. az előadásaiban – szóljon az akár a népmeséről, akár Csontváryról, akár a nagyszentmiklósi kincsről – az első 5 perc után szinte magától értetődő könnyedséggel átlendül a fizikai valóság talajáról az asztrálmítológia szellemi szintjére, akkor a szentek sorrendjének keresésében – éppen a saját maga által megszabott elvek segítségével – miért nem tudott átlendülni az évkörös szemléletre, módszerre?

Aztán (2007-ben) V. T.-nak módja volt megismerni Németh Zsolt zseniális analógiáját, amellyel a szentek képeit a részecskefizika elemeivel hozta párhuzamba, és ennek segítségével – kristálytiszt logikával és vitathatatlan következetességgel – felderítette az energiaáramlás útját a Szt. K.-ban.⁴⁷ És V. T. csak akkor értette meg igazán, hogy miért volt P. G. következetlen.

⁴⁷ Németh Zsolt: *A magyar Szt. Korona*. BKL Kiadó, Szombathely, 2007. *Nem tisztünk itt megmérni, hogy a Németh Zsolt dolgai mennyire lehetnek elfogadhatók, mert ahhoz ala-*

V. T. a N. Zs. részecskefizikai analógiáját⁴⁸ megismerve értette meg, hogy mi állhatott P. G. következetlensége mögött. Merthogy ebben a dologban 2 szándék van. Az egyik az előtérben van látszatként, a másik a háttérben, burkolt, ki nem mondott szándékként, de ez volt az erősebb. Egyszerűen arról van szó, hogy P. G. – feltehetően – zseniális módon megsejtette az energiaáramlás útját, és egyúttal feltételezte (ahhoz, hogy ezt ki is tudja mutatni), hogy az esetleg az időrendet követi. De ezt a zseniális sejtést nem hozta nyilvánosságra, nem írta le érthető szavakkal. Csak annyit nyilvánított ki, – de azt meglehetősen félreérthetetlenül, – hogy az időrendet keresi. Azt, hogy az időrend mögött az energiaáramlás útját sejtí, elhallgatta. Ezek után nem csodálkozhat, – és főleg nem sértődhetne meg, – ha az olvasó a kinyilvánított célt és a ténylegesen kivitelezett eljárást tudja csak összehasonlítani, és akkor, ha ezt megteszi, következetlenségeket talál. Amit talál, azt csak ennek a 2 ténynek a függvényében tudja értékelni, a kinyilvánított követelményekből és a végrehajtott eljárásból. Az olvasó nem tudhatja, hogy P. G.-ban, ebben a nagy tudású kutatóban zseniális sejtés munkálkodott, de azt nem akarta az orrunkra kötni. Nyilván meg lehetett az oka rá, de az elhallgatás árát kell megfizetnie akkor, amikor az olvasó nem érti, miért következtelen P. G. Egyszerűen azért, mert ha a szigorú, pontos, manipulálatlan, logikus időrend, amely a követelményei maradéktalan betartásával alakítható ki, nem igazolja a sejtését az energiaáramlásra vonatkozóan, ha az nem látszik eléggé illeszkedni a sejtése által megkívánt célhoz, akkor – ’szent’ igyekezetében, magabiztos elhivatottsága érzésétől hajtva, az eredmény megtalálásának belső kényszerétől sürgetve – inkább erőszakot tett az időrenden, (pl. kettévágta a folyamatot, de persze ezzel nem sikerült az energiaáramlás fő- és mellékágát eltalálni), hogy megpróbálja a burkolt szándékot (az energiaáramlás útjának kiderítését) és a kinyilvánított célt (a naptári sorrendet) legalább részleges összhangba hozni.

V. T. előtt a részecskefizikai analógia ismeretében vált csak világossá, hogy itt 2 feladat rejtőzik: az üzenet megtalálásnak feladata és az energiaáramlás útjának felderítése.⁴⁹ És tévútra sodródik az, aki ezt a kettőt egy kalap alatt várja

posabban körül kellene járni az általa felvetett és meghirdetett elképzeléseket, ami már túlnőne a lábjegyzetbe írható szerkesztői megjegyzéseken. Nem véletlen kételyeink eloszlátásához azonban máris előzetes kérdések fogalmazódnak a részecskefizikai kérdéskör bevonása kapcsán. Mit húznak rá mire, minek alapján jön itt ki a kettősköri sorrend? Hogy kerülnek ide a részecskék és főként a fizikájuk melyik része vonatkoztatható a szentek képeire? Mi itt a mondanivaló, mi a részecskefizikai összefüggés üzenete? — A szerk.

⁴⁸ Bár tehát Németh Zsolt írását nem ismerjük és nem is akarjuk itt megítélni, eléggé sokat tudunk a részecskefizikáról olvasottságot tekintve, hogy kijelentsük, ha a Szent Koronának valóban van részecskefizikai mondandója, az igen meglepő, mert olyasmit tételez fel, amit eddig nem tudtunk oda visszavezetni. Ellenben hogy ha valami logikai rendet azzal is azonosítanak – utólag – azt el lehet képzelni. Ahogy az Állatövre felvetettek tulajdonságokat és azok nem onnan erednek, ugyanígy meg lehet ezt is teni. — A szerk.

⁴⁹ Milyen energiáról van ott szó? Vagy megint fogalmi zavarokkal állunk szemben? Vezérlő jelet energiával azonosítanak, mert energiacsomagot vezérel? Mi értelme van egy azonos forrású és végső helyű energiaáramlásnak? Hogy függhet egy energiaáramlás a felhelye-

megoldhatónak. Nem, ez 2 külön világ. Ezért 2 külön téma is. És épp ezért nem lehet az egyikben mégoly eredményes módszert a másikra ráerőltetni. Mind-egyik témának megvan a maga sajátos módszere, ami a téma jellegzetességeit veszi figyelembe, és azért képes eredményt hozni. De helytelen dolog az egyik témát a másikhoz, mint mércéhez próbálni viszonyítani. (N. Zs. a könyvében V. T. sorrendjét és észrevételeit az energiaáramlás, és P. G. folyamata szempontjából elemzi. Így az elemzés eredménye torz, mondhatnám téves, mert módszerbeli összeférhetetlenségen alapszik. Ugyanígy hiábavaló N. Zs.-nak az a jószándékú igyekezete, hogy 'orvosolja' P. G. sorrendjének hibáit könyve 113. oldalán.) Hogy jobban áttekinthessük ezt a legutóbbi – a témák és módszerek különállóságára vonatkozó – gondolatmenetet, álljon itt a 3. ábra.

Velejárók	Üzenetáramlás	'Energiaáramlás'
	Kutatás	
Figyelembe vett képek száma	16	19 (+8*)
A folyamat elemeinek száma	14 ünnep	14 + 9** lépés
Módszer	A névünnepek idősorrendje	A képek részecskefizikai analógiája
A kutatás 'helye'	A csillagászati évkör	A Szt. Korona felülete
Létszint	szellemi	fizikai
Eredmény	Az üzenet kiolvasása.	Az energiaáramlás útjának felderítése.

* = a pártázat 8 eleme.

** = főág + mellékág (: A 19 képből 14 főágban, a maradék, és 4 kép másodszor is a mellékágban).

3. ábra. Az üzenet- és az 'energiaáramlás' kutatásának összehasonlítása.

Kérem az igen tisztelt kutatókat, hogy kellő súllyal vegyék figyelembe: az üzenet az évkörből olvasható ki, és nem a Szt. K. felületének a bejárásával, az energiaáramlás viszont csakis a Szt. K. felületén követhető nyomon.⁵⁰ De az a

zett képek eszmei tartalmától? Különösen, hogy a képek ismert, hajdan élt személyek képei és az energiaáramlás azokhoz rendelt emberi tulajdonságok, feladatok függvényében halad? Mit jelent, amikor az egyes állomásokhoz jut az áramlás? De ha folyamatos és csak az útvonalat jelöli ez ki, az még inkább kérdéseket vet fel. — A szerk.

⁵⁰ *Az energiaáramlás lehetőségét ugyan meg lehet vizsgálni, és az Óvári-féle orvoscsoporthoz már annakidején olyasmint állított az INTART-konferencián, hogy külön az agyközpontokra hatást gyakorolt a Szent Korona elektromos szerkezete, aminek azóta se láttuk megerősítését, kísérleti bizonyítását, bár Dr. Teleki Péter szóban kijelentett, hogy a fénykép is hologram. Ezenkívül páran azt is emlegették, s talán Badinyi Jós Ferenc le is írta, hogy a bocskorokkal, kesztyűvel, a paláttal és a Szent Korona a vállra csüngőivel egy Faradaykalitkát jelentett a koronázáskor, ahol az elektromos hatás meg is hülyíthette az alkalmat-*

sorrend, ami az utóbbi témában kialakul, nem lehet irányadó, nem lehet mérce, nem lehet összehasonlítási alap az üzenet kiolvasását célzó eljárásra nézve, mert az üzenet szellemi minőségű, az energiaáramlás pedig fizikai minőségű.

Kérem az igen tisztelt kutatókat, hogy fogadják el a hosszas töprengéseim során nyert megvilágosodást, mint tanulságot: mivelhogy a Szt. Korona sokféle célból és sokféleképp közelíthető meg, (és ebben megvan az egyetértés is a kutatók között,) azért többféle módszer kell az egyes célok eléréséhez. Mindegyik célhoz saját módszer, nem pedig egyetlen, közös, általános érvényű. Ezért van eltérés N. Zs. és V. T. sorrendje között (az egyik az energiaáramlást, a másik az üzenetet kutatja), és ezért van eltérés P. G.-nál a sorrendben mindkét másik kutatóhoz képest, P. G. ugyanis mindkét célt megpróbálta szolgálni a sorrendjében.

Ne akarjuk egymás sorrendjét egyedül valamelyikünk sorrendjéhez igazítani, azt vélve, hogy ettől a másikunk sorrendje helyes lesz. Egyik sorrend sem tekinthető a másik mércéjének. Egyedül P. G. sorrendjénél van összehasonlítási lehetőség, de ott sem valamelyik másik sorrenddel, hanem a sorrendre vonatkozó saját követelményeivel. Röviden: N. Zs. sorrendje az energiaáramlásra, V. T. sorrendje az üzenet kiolvasására érvényes, P. G.-é pedig az egyik célra kinyilvánítottan, a másikkra burkoltan kellett volna, hogy érvényes legyen, de épp a lehetetlen kettősség miatt az egyikre sem lett érvényes.

(V. T.-nak – mondhatjuk – tulajdonképpen 'könnyű' dolga volt: csak be kellett tartania a P. G. által előírt követelményeket. Az pedig, hogy a kicserélt képekre nézve más feltételezéssel élt, mint P. G., nem érdeme V. T.-nak, hanem inkább Fentről kapott ajándék, ami az eredményhez jutás kulcsa lett.)⁵¹

P. G. sorrendjét nem lehet javítani, hanem csak vagy az egyik, vagy a másik cél irányában alapjaiban megváltoztatva átalakítani. (V. T. elnézést kér P. G.-tól, hogy – jóformán pszichológiai következtetéssel – megpróbált a lelkébe belelátani – mármint a ki nem mondott célt illetően – és megpróbálta a vitathatatlan következtetlenség igazi okát feltárni. De P. G. csak az ilyen, mélyebb megértés megléte és elismerése esetében nyerhet felmentést következtetlenségének nyomasztó súlya alól. A zseniális sejtést V. T. méltányolja, de a következtetlenséget nem hagyhatja jóvá.)

lant, mint a Habsburgoknál állítólag előfordult, de Szemere Bertalannal is, aki fejére tette Turnu-Severinnél, mikor elásták. Ezek inkább hiedelemként keringtek közszájon. De az energiaáramlással, Faraday-kalickával gondok vannak. Ha az agyat elektromosan tökéletesen leárnyékoljuk, akkor az nem okoz belső zavarokat, mert a sztatikus elektromosság, a külső elektromos tér hat elsősorban az agyra, azaz, ha ezektől leárnyékolja a korona, az nem okoz belső zavart, az ellenkezője okozhat (neutron bomba neutron sugárzása pl., de azért, mert ionizál). — A szerk.

⁵¹ *Ezek miatt értékelendő nagyra Végh Tibor munkássága, mert általa rendszerezhető az a terület, ahol eddig káoszt találtunk. És az semmiképpen nem hátrány ráadásul, hogy a mégiscsak egész Európa és valamennyire ezáltal a világ eszmei-erkölcsi alapját képező kereszténység gyökereire lelünk mindebben. Ami viszont sokunk gondolkodásának szerves folytatásaként bukkan fel előttünk. — A szerk.*

Legyünk tehát hálásak P. G.-nak a zseniális sejtése miatt, mert azzal olyan gondolatokat indított el másokban, amelyek fontos eredményekhez vezettek. Örülünk, hogy sikerült kiolvasni az üzenetet és felderíteni az energiaáramlás útját. P. G. munkásságát pedig a sorrenddel kapcsolatban ne tekintsük kudarcnak, hanem közbeeső állomásnak az eredményhez vezető úton.

A kiinduló 3 feltételezés közül tehát 2 valóra vált.⁵² Tudományos téren ez az arány igen kiválónak számít. A Szt. Koronában pedig igen gyakori ugyanez az arány. (Az $a+b=c$ feltételezés megghiúsulását – az analógia hiányát – lásd a 4. és 5. ábrán.)

Ezt az összefoglalást – majdnem kivétel nélkül – minden mondatában 3. személyben írtam. Ezzel kívántam jelezni, hogy a személyes vonatkozásokon messze felülemelkedve, tárgyilagos távolságból végeztem el ezt az elemzést, mert erre az eltelt hosszú évek, mialatt a témával foglalkoztam, módot adtak. Szeretném remélni, hogy az itt leírt tények, magyarázatok és érvek elérik az a célt, hogy a Szt. Korona kutatásának a tárgyalt 2 ágát az eddigi véleménykülönbségek után tisztábban lássuk.⁵³ (Lásd ehhez – vizuális megjelenítésként – a 6. ábrát.)

Kutatótársaimnak és magamnak is őszinte karácsonyi megbékélés gyanánt szánom ezeket a gondolatokat.

A 'nagy emberek' produktumait sokszor könyvtárnyi terjedelmet kitevően szokták – kortársak, de főleg utódok – elemezni, feldolgozni, kommentálni, értékelni, sőt félreérteni, meghamisítani, plagizálni, kisajátítani, hasznosítani, támadni és védeni.

P. G. – szerintem – elég 'nagy ember' ahhoz, hogy ezt a (pár oldalas) eszmefuttatást megérdemelje zseniális sejtése (de következetlen viselkedése) tisztázására.

Budapest, 2007. december 22.

⁵² *Ha a Szent Koronának élettani hatása van, az aranyszerkezet miatt lehet és nem azért, mert képek vannak rajta. Fémabronccsal a fej körül hajlamosabbak vagyunk agyrezonanciára, vagy éppen az ellentétére: nem kapunk külső ingert, véd a rezonanciától. Ez lehetséges, és megtörténhet a beavatásnál is, erős agyi tevékenység miatt, de ez sem a képek mondandójától függ. Már pedig erre hivatkozik Pap Gábor és Németh Zsolt is, de Végh Tibor egyértelműen: nem. — A szerk.*

⁵³ *Ezen írás megjelentetése mindenkinek lehetőséget ad a kérdéskör megismerésére és saját vélemény, álláspont kialakítására. A miénket lábjegyzetekkel jeleztük, a kérdéseket inkább csak felelevenítve és nem megválaszolva. Addig ugyanis nem is lehet képességünk ezekbe a kérdésekbe megfelelő mélységig elmerülni, még kevésbé onnan kritizálni, ameddig ehhez – tudományos feltárás hiányában – kötelezően hozzátartozik az a hit, hogy az itt előforduló fogalmakkal tényként manipuláljon az alkalmazó. Ez a hitünk pedig, mint az eddigi megjegyzések mutatták, nincs meg, és az erről szóló nyelvet sem sajátítottuk el az ebbéli meggyőződés hiányában, azaz vitaképtelenek vagyunk ezen a területen, és csak ezt azényt vagy állapotot szerettük volna rögzíteni a megjegyzésekkel. — A szerk.*

Lé- pé- sek	Képek	Névünnepek									
		III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
		19. 24. I I	24. I	1. I	24. 29. I I	25. I	24. I	27. 29. II	26. I	30. I	21. 27. II
1.	(Teremtő)										
2.	Péter				o						
3.	Jakab					O					
4.	Pál				o						
5.	János										o
6.	Bertalan						o				
7.	András										
8.	Tamás									o	
9.	(Mária)										o
10.	Keresztelő János					o					
11.	Damján							o			
12.	Demeter								o		
13.	Gábor	o									
14.	(Krisztus)										
15.	(Teremtő)										
16.	János										o
17.	Fülöp			o							
18.	(Mária)										
19.	József	o									
20.	Kozma							o			
21.	György			o							
22.	Mihály							o			
23.	(Krisztus)										
24.	(Teremtő)										

() = nem köthető egyetlen dátumhoz.

4. ábra. A névünnepek naptári sorrendjének és az 'energiaáramlás'⁵⁴ ké- penkénti lépéseinek összeegyeztethetlensége.

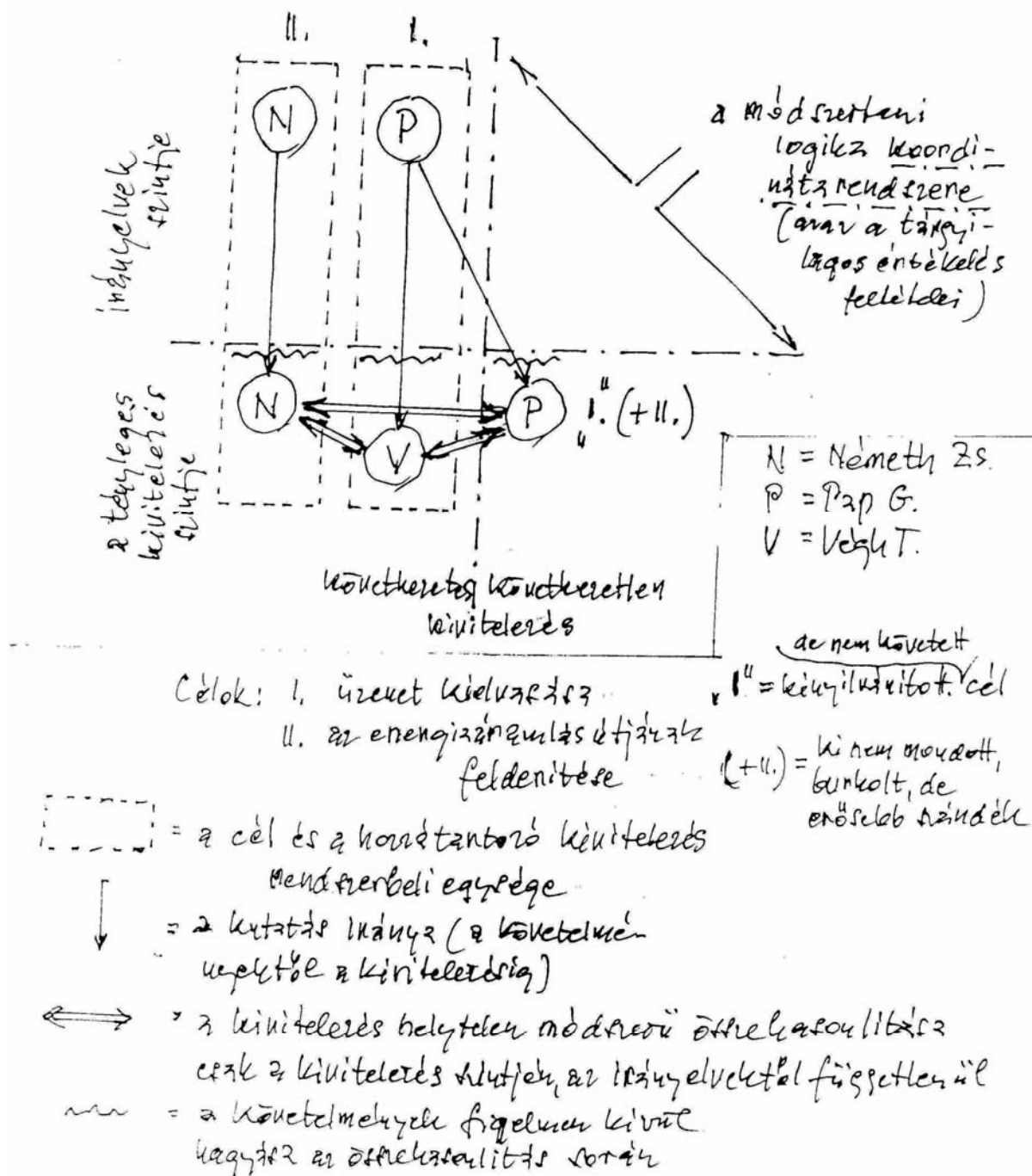
⁵⁴ A mágneses hatás, melytől a Korona nem véd ugyan, de az esetleg a belső működést ér-
kelve, azt fékezheti. Ez sem okozhat azonban tudati megzavarodást. Az agyban ugyan
vannak központok, de éppen a tarnszformált működése miatt az egész holografikus, azaz
egy-egy központ szerepét mások átveszik, a gondolat nem ezekben képződik, nem itt nyil-
vánul meg. Ezek pedig fölöttébb nagy agyterületek, nem apró pontok. Amikor olyasmit ol-
vasunk, hogy beépített mikroszipekkel gondolatokat, meg hasonlókat generálnak, vagy el-
fojtanak, akkor mosolyoghatunk: holografikus rendszernél ez lehetetlen! A gondolat nem
direkt információ az agyban, hanem transzformált. Ugyanúgy, ahogy a DNS sem direkten

Főág	Mel- lék- ág	Névünnepek									
		III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
		19. 24. I I	24. 1. I I		24. 29. II	25. I	24. I	27. 29. II	26. I	30. I	21. 27. II
T											
Pé											
Ja											
Pá											
Já											
Be	Fü										
An											
Ta											
M											
U2	U1										
Da	Ko										
De	Gy										
Gá	Mi										
Kr											

5. ábra. Ugyanaz, mint a 4. sz. ábra, de az ágak *mellérendelten*.⁵⁵

ír le tulajdonságot, hanem azok úgy keletkeznek, hogy az a DNS olyan fehérjét kódol, amely egy, vagy több anyag előállítását katalizálja, – feltéve, hogy a kiindulási anyag is jelen van, – azaz komplex és áttételes valami. Tulajdonságokat keresztezéssel lehet átörökökíthető alakban módosítani, de közvetlen DNS cserével csak durva beavatkozás végezhető el – számtalan esetleges mellékhatással – és nem átörökökíthető módon. Transzformált tehát a vezérlés, nem direkt, ezért semmiféle ilyen megzavarosítás, tudatmódosítás nem következhet be – hacsak nem hisz benne a beavatott, mert akkor igen. — A szerk.

⁵⁵ Visszatérve a kereszténységre, sem a pogány-magyarkodás, sem az üres liberalizmus nem menthet meg bennünket a mai eszmeietlenségtől, de ha ilyen, a mérsékelt égövi szorgos

6. ábra. Magyarázat arra a kérdésre, hogy ('módszertanilag') „miért helytelen a Szt. Korona 2-féle vizsgálatának összehasonlítása – csak a kivitelezés szintjén – azaz ha a cél szerinti irányelvektől függetlenül történik?”

emberi munkára alapozott eszméket sikerül alappá tennünk, talán még tovább léphetünk. Ez nagy és hosszú munka eredménye lehet, de ha van ilyen fogalmi kifutás mögötte, talán érdemes elkezdni, és lépcsőfokként összerakni a dolgot. Ennek egyik első lépcsőjét máris megtettük Végh Tibor mondanivalójának kiemelésével. Mindez a szómágiát is teljesen kiküszöböli, és a kereszténységet tagadókat is helyre teszi, ha amiatt tagadják, hogy saját elképzelésük gyümölcseit tehessék a helyére. — A szerk.

FÜGGELÉK

Írásom tárgya az, hogy – végre! – sikerült megértenem Pap G.-nak a saját magához való következetlenségét a Szt. Koronában rejlő üzenet általa felvetett és megkísérelt keresésében.

Pap G. következetlenségét úgy értettem meg, hogy rájöttem: a téma kifejtése során *menet közben célt váltott*, de ezt vagy maga se vette észre (?!), vagy elhallgatta.

Pap G.-ról nagyon helyes irányelveket tűzött ki arra nézve, hogyan kell a Szt. Korona képeiből – bizonyos sorrend kialakításával – üzenetet kiolvasni, de aztán olyan sorrendet alakított ki, ami sokszorosan ellentmond ezeknek az irányelveknek.

Az energiaáramlás útjának meghatározásához egyáltalán nem kellene dátumok, az üzenet kiolvasásához igen.

Kb. 7 éve kezdtem foglalkozni a Szt. Korona üzenetének a megfejtésével, és rögtön az elején – intuícióval – meg is találtam. Úgy hogy ilyenformán azt mondhatjuk: 'fordított kutatást' végeztem, mert nem a végén állt elő az eredmény, hanem a legelején, és azután már 'csak' gyűltek, gyűltek, szinte maguktól gyűltek azok az összefüggések, és szabályszerűségek, amelyek mind visszahatólag a feltételezésem helytállóságát támasztották alá.⁵⁶

De ezenközben egyfolytában izgatott az a kérdés is, hogy P. G. miért volt olyan annyira következetlen. És ahogy az idő múlt, egyre több és több következetlenségét fedeztem fel, és egyre kevésbé értettem, hogyan tehetett ilyet.

És akkor találkoztam Németh Zsolttal és a Szt. Koronában folyó energiaáramlásra vonatkozó részecskefizikai analógiájával. És Pap G. sorrendjét jól ismerve akkor döbbsenem rá, hogy hiszen minden következetlensége abból adódik, hogy ezt az energiaáramlást kereste valójában a beharangozott üzenetkiolvasás helyett!

Furcsa, de így van: jobban megértettem Pap G.-t, mint ő saját magát!

Bár tudom, a filozófiai szintű gondolatmeneteimet alig érti meg valaki, márpedig a legtöbbször ezen a szinten kezdem el a munkát, vagy eddig viszem el, mert csak akkor vagyok nyugodt. Jelen esetben is épp ez történt: a célkövetési téma kidolgozását filozófiai szinten kezdtem, és Pap G. célváltását megértve pedig következetlensége filozófiai szintű elemzéséig jutottam el.

Ha Németh Zsolt elő nem áll a részecskefizikai analógiájával, talán soha nem jövök rá, hogy Pap G. menet közben célt váltott: üzenetkiolvasását ígért, de e helyett az energia útját kereste. De az energia Németh Zs.-féle útjának ismerete alapján már világos, hogy Pap G. sorrendje pont ott hasonlít az energia útjához,

⁵⁶ Karl Raimund Popper, a XX. század legnagyobb tudományfilozófusa (vagy akár legnagyobb filozófusa) szerint éppen ez a kutatás logikája, hogy egy ötletből, feltevésből indulunk ki, amely a tudományos problémát megoldja, és aztán keressük, mi cáfolja meg. — A szerk.

ahol következetlennek tűnik az üzenetkiolvasás feladatához és követelményeihez képest.

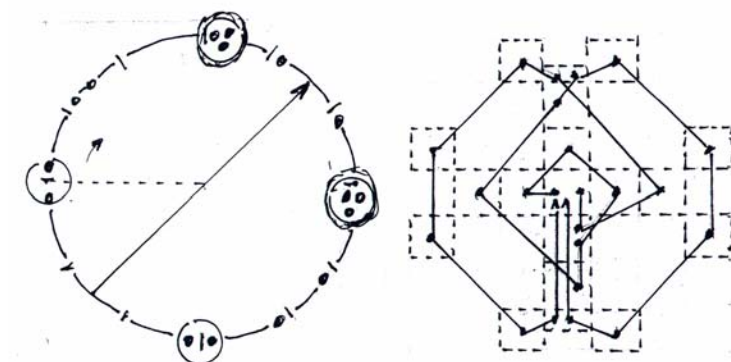
A legfeltűnőbb pl. Pap G.-nak az a kitétele (Hazatalálás 550. old.), hogy VI. 29-edike (az 'egyedülmaradt' Péter) után felkiált: „Nem lehet ezt a kanyart ebben az irányban tovább folytatni. Új menetet kell kezdeni.” Az idősorrendre vonatkozó alapvető követelmény függvényében ez a kitétel tökéletesen értelmezhetetlen. Hát mi akadályozza azt, hogy (pl.) júniusi dátum után júliusi jöjjön? És mi az, hogy irányt kell változtatni? Az idő egy irányban múlik, nem lehet megfordítani. Viszont ha tudjuk, hogy az energiaáramlásban 2 áramkör van, a folyamatnak 2 (párhuzamos?) szakasza, akkor érthető, hogy Pap G. is kettészakítja a sorrendet.

A karácsonyi *Összefoglaló*... után tavasszal még jobban leszűrődött a tanulás, és még tömörebben sikerült kifejeznem és láttatnom a lényegét. Ezért mellékelem a 3 sorrend együttes ábrázolását (5. ábra), ami kiváló összehasonlítási alkalom. Nem kell szakembernek lenni, hanem akinek csak egy csepp ízlése van, az is láthatja, hogy Pap G. sorrendje zavaros, a mási kettő rendezett.⁵⁷ (V. T. vonalhálózatának kiegyensúlyozottsága a Mit üzen a szt. Korona? c. tanulmánya 1.3. fejezetében *geometriailag* van bizonyítva.)

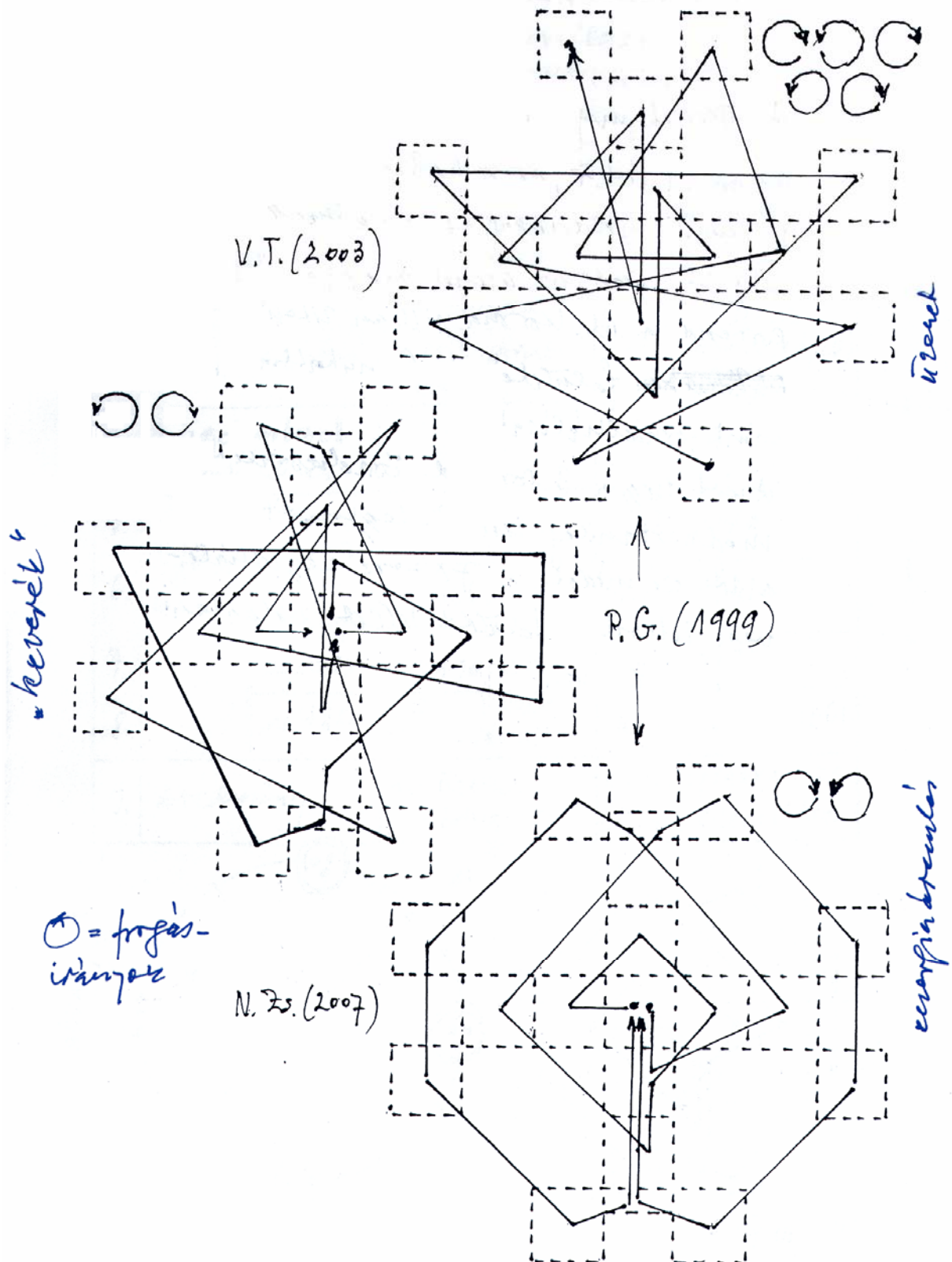
Az üzenet megjelenésének elsődleges helye ugyan az évkör, de a szellemi létezésre jellemző sokoldalúság és rugalmasság megléte miatt az üzenet alapját képező sorrend a Szt. Korona síkban kiterített felületén is bemutatatható, mint vonalhálózat. Azért, hogy a 3 sorrend összehasonlítása módszertanilag korrekt legyen, épp ezt a kifejezésmódot, a 7X7-es négyzethálóban kiterített felületet kellett választani az ábrázolásban.

⁵⁷ *Európa és a világ nagy részének eszmei-erkölcsi alapja ma a kereszténység, de ami miatt az, ami az egyik alapja, a lélekhit eszmevilága megelőzi a kereszténységet. A kereszténység misztikája viszont nem onnan ered, pedig a rítusok alapja a misztika, a tanítás mellékes. A Szent Korona viszont arra figyelmeztet, hogy az ember által valóban elérhető, megragadható isteni szféra tekintetében sokkal inkább kell építeni az emberiség összességére, sőt a természetre, és még az elérhetetlenben, felfoghatatlanban is ezeknek isteni nagyságát, végtelenségét szemlélhetjük, és ezeket kell megpróbálnunk eszmei alappá tenni, ami-ben aztán teljes erőnkkel hihetünk is! — A szerk.*

Sor sz.	Velejárók		Üzenetáramlás	'Energiaáramlás'
			kutatás	
1.	Létszint		Szellemi	fizikai
2.	Módszer		a névünnepek nap-tári sorrendje	a képek részecskefizikai analógiája
3.	A kutatás 'helye'		a csillagászati évkör	a Szt. Korona (képes) felülete
4.	A figyelembe vett képek száma		16	19
5.	A folyamat	elemeinek száma	14 ünnep	23 lépés
6.		forgásiránya	Jobbos	Jobbos + balos
7.		tagolása	Tagolatlan	2 szakasz
8.		indítása	a tavaszi Napéj-egyenlőségnél	a Teremtő képétől
9.	Eredmény		az üzenet kiolvása	az energiaáramlás útjának felderítése
10.	Látvány		↓	↓

7. ábra. A Szt. Korona üzenet- és az energiaáramlás-kutatása velejáróinak összehasonlítása. A 2007 karácsonyi Összefoglaló...kimutatásának továbbfejlesztett változata.

8. ábra. A 3 sorrend.

MAGYAR ABC

F a b ó L á s z l ó P á l :

Különleges nyelvemlékünk az isztambuli rovásfelirat!

Ráduly János nyomán.

2007. szeptemberében megkaptam Ráduly Jánostól AZ ISZTAMBULI SZÉKELY (MAGYAR) ROVÁSEMLÉK című, 2007-ben az Erdélyi Gondolat Könyvkiadó gondozásában megjelent remek könyvét. (A továbbiakban R. J., illetve ISZMR.) Ez úton is köszönöm Neki figyelmes kedvességét, szívélyes beírását! Öröm volt kézbe vennem! Olvasása felidézte bennem életem egy lelkes, a rovás gyakorlásával töltött időszakát és több akkori gondolatomat, melyek értő társak híján szinte már elenyésztek.

Több napon át rágódtam, vajon helyes-e, nem ront-e többet, mint amennyit használhat, ha leírom sok évvel ezelőtti meglátásaimat az isztambuli felirattal⁵⁸ kapcsolatban. Ami miatt emellett döntöttem, az volt, hogy az eddig hozzám eljutott írásai alapján olyan elkötelezett, gondos íráskutatónak ismertem meg Öt, aki számára fontosabb maguknak a feliratoknak a minél alaposabb feltárása, mintsem valamely korábbi véleményének mindenáron való védelmezése. Ezt bizonyítják számomra az egymást időben viszonylag távol követő, egy-egy részletet

⁵⁸ Ez másként konstantinápolyi rovásfelirat néven ismert, és róla eddig tudottakat Varga Gézától idézzük: „Bélai Barnabást és társait, II. Ulászló királyunk követeit, 1512 és 1519 között, hét esztendeig tartotta vissza Konstantinápolyban Szelim szultán. Kete(j)i Székely Tamás követ a Követek háza istállójának külső falára a következő feliratot véste: *Ezerőcáz tizenöt esztendőben írták eszt, László király öt követét váratták itt, Bilaji Barlabás kettő esztendéjéig itt vált, nem tőn császár ..., Keteji Székel Tamás irtán eszt, Szelimbök császár itt té ben száz lóval.* Az épület 1865-ben leégett és lebontották, a felirat szövegét Hans Derscham 1553-as naplójegyzete mentette meg. A naplóbejegyzést 1913-ban fedezte fel a Fuggerek családi levéltárában Babinger Ferenc, aki a felirat másolatát elküldte a magyarul tudó és a székely írást ismerő dán Wilhelm Thomsennek. Ő aztán megállapította, hogy az székely rovással készült s nagyrészt el is olvasta a szövegét. A felirat érdekessége, hogy a sorok balról jobbra haladnak, a betűk pedig tükrözöttek. Balról jobbrahaladó sorvezetésű rovásfelirat több is van, a betűk tükrözésére azonban ez az egyetlen példa. Ezt a tükrözést Németh Gyula a titkosítási szándékkal magyarázta (N. Gy.: A magyar rovássírás. A magyar nyelvtudomány kézikönyve. MTA. Bp. 1934/9).” http://www.virtus.hu/?id=detailed_article&aid=11280 — A szerkesztő lábjegyzete.

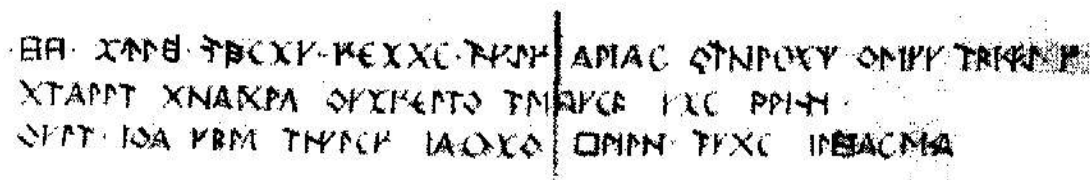
újból boncolgató, bizonyos korábbi álláspontjait helyesbítő, finomító cikkei, könyvei.

A most rögzített meglátásaim egy része egészen friss, melyeket az Ő könyvének figyelmes olvasása közben, annak hatása alatt leltem, és amelyekben már erősen megjelennek az etruszk-magyar olvasataimból szerzett tapasztalatok. Egyik-másik eleinte talán kissé szokatlanul hat majd, és esetenként ellenkezik is nagy tekintélyű kutatók sorának eredményeivel, de hasznosságuk reményében ajánlom őket.

Nagyjából a keletkezésük időbeli rendjét követendő, a felirat végétől visszafelé haladok. R. J. könyvének bizonyos helyeit fogom csak megemlíteni a jobb követhetőség érdekében.

Az augsburgi másolatot veszem alapul. (ISZMR 7. o., stb.)

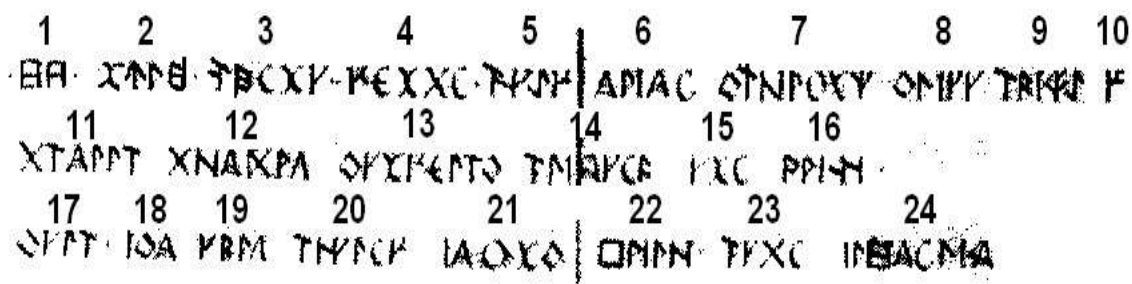
Íme a felirat első másolata (első ábra), amely 1515 után közel negyven évvel „készült”.

Közzöljük egyik régebbi, balról jobbra haladó olvasatát. A kisbetűk az elhagyott magánhangzókat jelölik (második ábra).

eZeR · ŐCÁZ · TIZeNÖT eSZTeNDÖBeN ·
 ÍRTáKeSZT LÁSZLÓ KIRÁLYÖT KÖVeTéT
 VÁRATTáK · eSZT
 BILAJI BaRLABÁS KeTÖeSZTeNDeJIK
 ITVALTNeM TÖN CSÁSZÁR ·
 KeTeJI · SZéKeL TaMÁS IRTÁNeSZT.
 SZeLIMBÖK CSÁSZÁR · ITtÉBeN SZÁZLÓVAL ·

E másolat szakaszolása alapján a felirat 24 szakaszból áll, ha az első sor végi ligatúrát is külön szakasznak számolom. A fenti rovás-másolatot kicsit széthúzással sorszámoztam.

A vizsgálatra elővett szakaszt az így képzett sorszámaival azonosítom.

23. szakasz.

Mintegy hét évvel ezelőtt akadtam fenn e szakaszon én is. Nagyon hasonló következtetésekre jutottam mint amit R.J. kifejt az ezzel foglalkozó fejezetében (ISZMR 19.o). Teljesen egyetértek a kezdő összerovás 'ID'-ként való azonosításával (ISZMR 20. o.). Szerintem is fel kell tételezni az 'e-é' hangok következetes ugratását az egész feliratban az egykori rovó részéről (ISZMR 28., 33. o.). Külön próbálni kell tehát az é hang lehetséges megjelenéseit. Pontosan úgy gondolom én is, hogy az ősi lejegyzési gyakorlatban a feliratok tagolása gyakran nem felelt meg a mainak, amennyiben az 'egy szuszra' kimondott szavakat nem választották mindig el egymástól! Ezért sok esetben a visszaolvasáskor kell szavakra tördelni a megszakítatlan jelsorokat.

Az etruszk feliratok olvasatait közlő ETERUSZK JELVARÁZS c. könyvemben, használok a 'szolgai' hangzósítás módszerét az olvasati lehetőségek felismerésének megkönnyítése érdekében. Első menetben kiírom minden más-salhangzóhoz a 'kötelező' 'e' előhangot, melyeket az értelem (értelmek) függvényében lehet aztán 'kigyomlálni'. (Az összerovásokat aláhúzással azonosítom.)

A 23. szakasz teljes hangzósítása a fentiekre figyelemmel:

IFXC IeDeTeBeN

Ebből egy lehetőségként valóban adódik a R. J. által javasolt olvasat: IDéTBeN (ISZMR 20. o.). Azonban nem csak ez adódik. Ha feltételezem e jelsor továbbszakaszolhatóságát, akkor az

IeDe Te BeN

szintén felvetődhet. Nem feledve a hosszú hangzók jelöletlenségét az ősi rovó gyakorlatban és esetleges 'é' hang jelenlétét sem zárva ki:

IDe Té BeN(n)

olvasat teljesen megengedhető. Mire vezethet ez? A 'té' szó a régies alakja a '(valahová) rakott, (valahová) tett' értelmű tett szónak. Ezt észrevéve a felirat utolsó négy szakaszának (21-24 szakaszok) lehetséges olvasata így alakul:

...Szelimbök Császár ide té, benn száz lóval.

Értelmezett olvasata pedig:

...Szelimbök Császár ide rakott (tett be), benne száz lóval.

Márpedig ez egy büntetés leírásának mutatkozik, miszerint a Császár az illetőt egy száz lóval telerakott istállóba záratta.

Ilyen közelítés kicsit közvetlenebb magyarázatot ad a száz ló emlegetésére. (ISZMR 23.-24. o.)

21. és 13. szakasz.

Talán jogosan vetődhet fel a kérdés, miért használta a felirat rovója e két szakasz utolsó jeleként a 'csúcsára állított négyzet' alakú K jelet, ellentétben a 9. szakasz végén használt fordított 'Z' formájúval? Szakács Gáborné (Friedrich Klára) többszörösen kifejtett álláspontja szerint „hogy miért a négyszög K-t használta a rovó a 13. és a 21. szakasz végén: azért, mert mind a két esetben magas hangrendű magánhangzó áll előtte, 'i és ö'. A 'váratták' végén azért van a másik K, mert az 'á' mély hangrendű.” (Pl.: *Tászk-tetőtől a bosnyák piramisokig*, 112-115. oldalak, Újabb adatok a két K betű használatához). Igen, ez nagyon elfogadható indoklás! Elképzelhető-e evvel nem ütköző, valamilyen egyéb hangképzési oka is erre a rovónak?

Mint azt R. J. megállapította (ISZMR 28. o.) a 9. szakasz olvasatánál:

VÁRADTÁK.

A végén nem vitatható K hanggal.

TRIKU

A 13. szakaszra térve, teljes hangzósítása (ISZMR 26. o.):

OFYFETU

eKeTÖeSZeTeNeDeJleK

Itt kissé kétséges, hogy az utolsó hang vajon a többesszám K jele-e. A szövegösszefüggés azonban alig vitatható módon a KETTŐ ESZTENEJIG olvasatot teszi természetessé. Akkor viszont miért nem a G jelet tette a szakasz végére készítője?

Gondolatom szerint azért, mert ez a G hang hallhatóság, vagy tájjellegű ejtémód szempontjából átmenetet képez a K felé. Ahhoz hasonlóan, mint pl. a 'megszab', 'legkésőbb', vagy 'hazugság', stb. szavak esetében, melyeket könnyen hallhatjuk (sőt mondjuk) 'mekszab', 'lekkésőbb', és 'hazukság' alakúnak.

A 21. szakasz (hagyományos) SZELIMBÖK olvasata e tapasztalatból kiindulva lehetséges még

LAOXO

SZELIMBÖG-ként is.

Fel tudom tételezni a XVI. század elejének szokásai alapján a SZELIM BÉG tájnyelvi változatának. (Netalán a BÉG lenne a BÖG, azaz 'üvöltözik' ejtémódosulata [böğ – béget]?)

Ha itt is alkalmazom a jel-következetes leírásomat, akkor

eSZeLeMBÖeK

lesz. Ez kiolvasási változatait tekintve öt további lehetőséget biztosan ad:

SZELEM BÖK, SZELEM BÖG, SZELLEM BÖK, E SZELLEM BÖK, SZELLEME BÖG (Azért még felbukkan az E SZÉL ÍM BÖG, s az ESZELEM [felfogom] ÍM BÖK alak is.)

Megengedve magunknak ezek közül bármelyik, vagy mindegyik elfogadhatóságát, amit kapunk, olyan rejtett bírálatát, olyan furfangos kifigurázását adhatják a császári önkénynek, amik a felirat készítőjét a nagyon okos és SZELLEM-es emberek közé emelik!

20. szakasz.

Igen fontos észrevételt és megállapítást tesz R. J. a 14. szakasz vizsgálatánál (ISZMR 25. o.), amikor az utolsó előtti N jel esetleges és lehetséges O jellel való alaki egyezését veti fel ezen írásemlékben. A 20. szakasz utolsó előtti jelét minden felemlített kutató N jelként feltételezte. Thomsennel kezdődően lerögzült az ÍRTÁNeSZT olvasat (ISZMR 18. o.).

Izgalmas lehetőség azonban az utolsó előtti N jel O jelkénti azonosítása. Teljes hangzósítással:

IeReTÁOeSZeT

Tördelve: IeReTÁ OeSZeT, vagy IeReTÁ O eSZeT lesz. Első esetben ÍRTÁ OSZT adódik. Felvethető az ÍRTÁ szónak 'irtja'-ként, valamint az OSZT szónak 'osztogat, eloszt'-ként értelmezése, illetve Ó ESZT (ezt), vagy Ó ESZET felbontása.

Szerintem is az ÍRTÁ itt 'írta, megírta' értelemben szerepel. Az OSZT (asztán) pedig az 'azután', illetve 'következtében, emiatt' kifejezés jól ismert, régies változata. Ezekkel együtt a felirat vége:

... írtá oszt Szelimbög Császár ide té, benn(e) száz lóval.

Ímígyen a szövegrész egy olyan parancs (büntetés) gondolatát adja, ami valamiféle írás folyománya lehetett, amit az értelmezett olvasat pontosan ad: ...megírta, emiatt Szelimbög Császár ide rakta (záratta be), száz lóval (együtt).

Eljutottam vizsgálódásom legkényesebb részéhez! Az etruszk olvasataim során rendszeresen ütköztem a nevek azonosíthatóságának, illetve az egyéb szövegektől való megkülönböztethetőségének nehézségével. Az ősi írásmódok – látószólag egyöntetű – gyakorlatában többnyire semmilyen formában nem különböztették meg a neveket! Bonyolítja a helyzetet, hogy ha voltak is nevek, azok 'beszédes nevek', vagyis önálló nyelvi értelemmel bíró szavak, szókapcsolatok is voltak egyidejűleg. Igen erősen vetődik fel bennem a kérdés: biztos-e, hogy a 17. - 19. szakaszok valóban egy nevet adnak?

17., 18. és 19. szakaszok.

Maga az a tény, hogy R. J. is komoly történeti kutatást szánt e szakaszok vizsgálatára felveti a mély továbbgondolás igényét (ISZMR 12.- 14. o.). Vegyük sorra!

A 17. szakasszal kapcsolatban felvetődik a kétely az azonosíthatóságot illetően (ISZMR 12. o.).

E négy jelre a teljes hangzósításom:

QYAT eKeTeJI

Bizony a fenti hangzósításnak az egyik jogos olvasata lehet a:

KéTeJI

Feltételezve a J jel LY-nal való azonosságát, – ami fölöttébb valószínű a továbbiak fényében, – ez egy önálló értelemmel bíró szavunk régies alakja. Azt jelenti: (valakinek a) KÉTELYEI, azaz kétségei!

R. J. említi még a korábban már többekben felmerült a Kéthely faluból származásra utaló "kéthelyi" értelmezést.

A **18. szakasz** hasonló.

Hangzósítása: **IOA** eSZeKeL

(Most kizárom a tördelés esetén előkerülhető eSZeK eL, eSZéK eL, vagyis a valakik, valamit éppen ELESZNEK. Szintúgy elvetem az eZ éK eL, azaz EZ A DÍSZ EL, és az eZ KeL lehetőségeket.)

R. J. felveti, miért nem használta a rovó az LY jelet, noha a szövegben alkalmazza azt a 7. szakaszban, tehát bizonyosan ismerte (ISZMR 13. o.). Ld. a 7. szakaszban az ötödik jel:

OTNIPOXY

Nos az én tapasztalatom alapján valaha nem működött következetesen a megkülönböztetés a J, az L és LY között! Leginkább a rovó képzettsége és nyelvhasználati szokásai, érzéke döntötte el melyiket részesítette előnyben.

A most vizsgált 18. szakasz alap olvasata: SZéKeL

A SZÉKEL megint egy saját jelentésű szó. Értelme: ül, helyet foglal, lefoglal, uralkodik, stb.

Ld. még: székhely (Székely!), szék(es)város (E-szék), székfoglalás, úrszék, széki, trónszék, stb.

A **19. szakasz** – bármennyire váratlan – sem különb. Hangzósítása:

TBM eTeMÁeS

(Ismét nem tekintem a tördelés után adódható: TE MÁS, ETTE MÁS, ETTEM ÁS változatokat.)

A kézenfekvő valóban a TAMÁS azonosítás! De nem az egyedüli! Emlékezve az 'é' ugratásra ugyanannyira védhető a TÉMÁS. Ennek a 'saját jogú' értelme: témával bíró, témájú!

Ezzel így áll össze a felirat utolsó sora:

Kéteji székel témás írtá oszt Szelimbög Császáz ide té, benn(e) száz lóval.

Mai gondolkodásmódunkra áttéve az értelmét: Kétségei (el)uralkodnak témájú írás(a) miatt Szelimbög Császáz ide tette be száz ló közé. Nem feledkezve

meg a 21. szakasszal kapcsolatban felvetődött SZELLEMESségről, bizony nagyon is adódik a gondolat, miszerint a felirat készítője ismerve a Porta keménységét úgy írta föl üzenetét, hogy annak esetleges elolvasása 'kimagyarázható legyen'. A Császár ra vonatkozó megengedhetetlen kételyei olvasási hibának, illetve személynévnek legyenek minősíthetők, s ezáltal elkerülhetővé váljon a fel ségsértés vádja. Áttérve a második sorra, a fenn már említett 13. szakaszon túl csak egy meggondolásom van.

14. szakasz.

Hagyományos olvasata: ITVAlTNeM

Amint R. J. is hosszasan elemzi e szakasz értelmezhetőségét (ISZMR 25. o.) úgy én is felvetnék további lehetőségeket.

7M1AFCB

A szakasz első jele, amely összerovás, pontosan olyan, mint a 23. szakaszé (ld. fenn). Ha ott védhető az ID, vagyis 'ide' olvasat, akkor itt sem különben.

Ezzel a szakasz teljes hangzósítása: IeDeVAeLeTeNeM

Mint a korábbi olvasati kísérletek alkotói feltételezték, e szakaszt igazán csak tördelve lehet érthetőség közeli formára hozni.

Lehetséges olvasatai hosszú mássalhangzót is megengedve:

IDe VALLT NeM, IDe VALL Te NeM

Ezzel a második sor teljes olvasata:

BILÁJI BARLABÁS KeTTŐ eSZTeNDeJIG IDe VALLT NeM TŐN CSÁSZÁR.

Értelme: Két éven át Biláji Barlabás ide vallotta (megvallotta): nem tesz a Császár!

Más közelítés is lehetséges ha az olvasat:

IDe VÁLT NeM

Ezzel a második sor teljes olvasata:

BILÁJI BARLABÁS KeTTŐ eSZTeNDeJIG IDe VÁLT NeM TŐN CSÁSZÁR.

Értelme: Két éven át Biláji Barlabás ide különült el (ide ragadt): nem tesz a Császár!

Nagyon kézenfekvő lehetőségként adódik egy R – L hangtorzulás (félrehalás) feltételezése:

IDe VÁRTa NeM

Ezzel a második sor teljes olvasata:

BILÁJI BARLABÁS KeTTŐ eSZTeNDeJIG IDe VÁRTa NeM TŐN CSÁSZÁR.

Értelme: Két éven át Biláji Barlabás ide várta, (de) nem tesz a Császár!

Számomra az összes közül ez utolsó lenne a legjobb változat, miközben ez a legkevésbé védhető!

A feliratban rejlő sok izgalmas lehetőség között felvetődik bennem még két ide hozható.

(1) A TŐN szó, mint a 'tesz' régies alakjának értelmezése kézenfekvő. Azonban a TŐN ma is használt értelme: tövön, törzsön, (család)fán. Így kezelve a TŐN CSÁSZÁR törzsökös, dinasztikus jelentést ad. Ha feltételezek rejtett bírálatot, kigúnyolási szándékot, akkor a NEM TŐN CSÁSZÁR éppen jöttmentet, akár trónbitorlót is adhat!

S lám! Az volt!

„Tardi Lajos kitűnő könyvéből (Régi magyar követjárások Keleten. Második kiadás. Bp. 1989.) értesülünk Bilaji (Bélay) Barlabás-vezette követség Isztambulba való megérkezése előtti történelmi eseményekről. Ezt írja: »1512-ben a becsvágyó és kegyetlen Szelim megelégedi II. Bajazid viszonylag 'békés' uralkodását, és miután apjával együtt fivérét is könnyörtelenül meggyilkoltatja, maga ül a trónra, s uralma soha nem látott hódítások révén még megdönthetlenebbé teszi az oszmán világhatalmat.«” (ISZMR 7. o.)

(2) Jelenleg nincs módom ellenőrizni, ám emlékeim szerint használatban volt a NEMTŐ kifejezés. Amennyire felidézni tudom nemző és/vagy mentő⁵⁹ volt az értelme.

Ha emlékem jó és a XVI. században létezett a NEMTŐ szó, akkor ez is alkalmas adhatott Biláji Barlabás követ úrnak epés mondanivalója dicséretbe bújtatására (álcázására). Vérbel politikus volt!

Benyomásom, alapján a felirat egyes sorai önálló, lényegüket illetően zárt gondolatmeneteket rögzítenek. Ha feltételezek a másolat készítőjéről pontos alakhűsége törekvést, akkor fel kell tételeznem a szöveg elrendezésének megtartását is. Ezt elég jól bizonyítja a második sor rövidsége, ami után legalább két szakasz befért volna az üresen maradt helyre, ha ott folytatódott volna az eredeti. Azért gondolom fontosnak kiemelni ezt, mert az első sor utolsó jele (az eSZT) szerintem a saját sorának zárásaként kezelendő.

Lassacskán elfogynak hozzáfűznivalóim.

7. szakasz.

Az első sor 7. szakasza maradt már csak hátra. Ebben azonban két észrevételem támadt.

ÖTNIPOXY

Rögtön az ötödik jellel kapcsolatban, amit a rovásábécé LY-ként tart számon és mindenki így is hangzósítja. Régebben több vélekedést olvastam (melyeket most nincs időm előkutatni) a székelymagyar rovásjelek önálló szóértékeiről. A belül-vonással, vagy -ponttal ellátott, vagy üres kört a 'forrás', a 'jó', a 'lyuk',

⁵⁹ Azaz védőszellem, védőszellem. — A szerk.

avagy a 'lik' jelölőjeként nevezték meg, kiemelve az utóbbi három kezdőhangja-
it, mint egymás változatait, s mint ilyeneket e rovásjel lehetséges, egyenértékű
hangértékeit. Nem mellesleg az LY-t két latin betűként kiolvassva 'LI'-t kapunk!
Ezt (feltételesen) elfogadva a 7. szakasz első öt jelének olvasata KIRÁLi-nak is
megengedhető! Ennél fontosabb a szakasz utolsó, 'eltévesztett' jelére vonatkozó
véleményem.

ÖTNIPOXY

R. J. is feltétlen szükségesnek ítéli e jel taglalását, mert korántsem természe-
tesen adódik értelmezése (ISZMR 40-41. o.).

Noha egyáltalán nem szorulnak rá, mégis védelmembe venném mind a fel-
irat eredeti alkotóját, mind másolóját.

Az eddigiekben azzal a feltételezéssel éltek a kutatók, hogy az utolsó jelet
készítője eltévesztette, vagyis T helyett véletlenül ZS-t írt, mert a szokásos jobb-
ról balra irány helyett balról jobbra haladóan véste az istálló márványlapjára, és
ez ütközött a beidegződéseivel. (Kiemelem én is, az iránnyal fokozta a feliratá-
nak olvasási nehézségeit.)

A T jel ilyenén tévesztésének valószínűségét nagyon kicsire teszem, mert
már a 3. szakasz is T jellel zárult, amin rögzülhetett az új írásirány és -mód. Sőt
további három rafinált, összerótt T jel előzi meg ezt a 3., 4. és 5. szakaszokban
(tehát összesen négy), és ezek egyike sem eltévesztett! Megfontolandónak tar-
tom a jel alakjából következő ZS hang elfogadását.

Ez esetben a szakasz olvasata:

KIRÁLYŐZS

Csupán egyetlen pillanatig érződik zavarónak! Felidézve a 13. és 21. szaka-
szok végén az általam kiemelt G hangok említett el-K-sodását, itt pedig
ZS-izsegőssé válhatott egy S hang, ami igen gyakori a tájnyelvi beszédekben!

Olvasata máris érthetővé vált:

KIRÁLiŐS

Lássuk miként alakul vele az első sor második fele:

LÁSZLÓ KIRÁLiŐS KöVeTéT VÁRADTÁK, eSZT!

A rendkívül jelentős nyelvi tanúságon túl, miszerint nevezhette Királyősnek
az uralkodót akkoriban, elmarad az olvasatokból a nagyon zavaró ÖT, ami után
értelmezhetetlen a sorzáró, egyes számú (a valódi hangzása szerint SZ-szel írt)
Ezt (itt ni, aki írja e sorokat)! Emellett szükségtelenné válik a kényszeredett ku-
tatás a 'további négy' királyi követ után!

Őszintén remélem sikerült még közelebb hozni e terjedelme miatt is rendkí-
vüli jelentőségű rovásírás emlékünket a megnyugtató értelmezéshez.

Budapest, 2007. szeptember 17.

Ábrákkal kiegészítve: 2008. április 4.-én e kéziratomat elküldtem véleményezni egyik nagy rovásgyakorlattal és széles ismeretekkel rendelkező kedves barátomnak. Nagyon köszönöm Neki áldozat- és segítőkészségét! Íme rövid levele (részlete):

„A Tamás szó 'témás'-nak olvasását viszont két okból is vitatom. Az egyik, hogy véleményem szerint a 'téma' szót nem használták a magyarok abban az időben, ennek régi szótárainkban is utána néztem, nincs bennük. A téma szó görög eredetű, (thema), de a 'tematika' már a latinba is átment. A másik, hogy a szóban a hiányzó magánhangzónak mély hangrendűnek kell lenni, tehát nem lehet É, mivel az Á mély hangrendű. Szerintem, nagyon hiányzik a végéről az egész szövegnek a leírása a te olvasatodban, ezt még hozzá kéne tenned. Küldd el Rádulyinak, kíváncsi vagyok a véleményére.”

Már elküldtem Ráduly Jánosnak, de eddig nem kaptam választ tőle. Úgy hallottam gyengélkedik. Ezúton kívánok lehető legjobb egészséget, töretlen kutatási kedvet Neki!

Barátom értékes észrevételei, felvetései további indoklásra, illetve újabb átgondolásra késztettek. Néhány rövid beszúrást és javítást tettem a szövegbe (pl.: a kétféle K témakörhöz, stb.), illetve az alábbiakkal egészítem ki.

Valóban több példa is van a hangrendi illeszkedés 'visszaható' alkalmazására a különböző rovásfeliratokban. Pl.: a bolognai rovásírásos botnaptáron – éppen a felvetés szerint – TMÁS lejegyzéssel szerepel a TAMÁS név (December 21., 29.), egyezően e vizsgált isztambuli (19.) szakasszal. Itt fontos újból jelezni, hogy R. J. is külön szükségesnek tartotta magyarázni a Tamás olvasatot. (ISZMR 13. o.). Tehát mint hatalmas tudású rovásírás kutatónak, Neki is feltűnt a hangugratás eme módjának többféle (egyenértékű) megközelíthetősége!

Aki elegendő rovás-olvasási tapasztalattal rendelkezik már, az tudja, hogy egyáltalán nem következetes az egykori rovók jelhasználata. Néhány példa ugyancsak a Marsigli-féle botnaptárról (Tarics Péter: A MAGYAR ROVÁSÍRÁS ÉS ANNAK ELSAJÁTÍTÁSI MÓDJA, 63-68. o.):

ALPNA (február 7.) elfogadott olvasata ALPINA. Hangrendi következetesség esetén ALAPANA, ALPONA, ALPÚNA, stb. lenne a várható olvasat.

ALBRT (április 23.) elfogadott olvasata ALBERT. Hangrendi következetesség esetén ALBARAT, ALABORT, ALÁBÚRÁT, stb. lenne a várható.

SZNISZLÓ elfogadott olvasata SZANISZLÓ. Ebben a hangrendi illeszkedés 'visszaható' alkalmazása nem következetes, mert különben SZENISZLÓ, SZINISZLÓ, SZÜNISZLÓ, stb. képződne a kiírt magas fekvésű I 'visszahatására'.

Azért nevezem 'visszahatásnak', mert egyes ugratott hangokat a jelsor későbbi helyén kiírt hangzó által adott fekvésben pótolnak vissza olvasói. Ez elvileg ellentmond a nyelvi logikának, hogy a folytatás fekvését rögzít(het)i csak a kiírt magánhangzó.

Miért lehetséges ez mégis? Mert a rovásírás gyakorlata az élő nyelv részletes és mély ismeretére épít!

Az élő nyelv ismerete nélkül nem olvashatók el a rovásírásos feliratok!

Mi, akik tudjuk egy-egy szó használatos alakját, alakjait, akkor is felismerjük őket, ha következtelen kihagyásokat tett, vagy élőbeszéd szerinti hangalakokat rögzített lejegyzője. Éppen ez okoz nehézségeket a használatból kikerült szavak esetén!

Mindezek fényében és egyezően a fenti (19. szakaszt elemző rész végével) egyáltalán nem vitatom a TAMÁS olvasat helyességét, mert ez adódik természetes módon, valamint ez ad alkalmat a nagyon okos rovó számára, hogy egy névbe rejtse mondanivalójának veszélyes értelmű változatát.

Ezirányú gondolatomat csak erősíti a TAMÁS név köztudott "kétkedő" jelentése! Ld.: hitetlen, tévelygő Tamás! Behelyettesítve a Tamást a kétkedővel, az utolsó sor olvasata fokozott kételyt rögzít:

Kéteji székel kétkedő(n) írtá oszt Szelimbög Császár ide té, benn(e) száz lóval.

Az így keletkezett változat játékonnyan feloldja e jelsor Tamás helyett általam témás formában való olvasatából származott fenti ellenvetést. Természetesen, mivel részemről csupán egy megfontolásra ajánlott változatként lett felvetve, és nem megmászhatatlan ítéletként, egyáltalán nem okoz gondot az esetleges elutasítását tudomásul vennem. Ám a felvetésemet még életben tartanám! Teljesen elfogadom, hogy a XVI. századi általános közbeszédében, illetve az akkori szókészletet rögzítő szótárakban nem volt benn a téma (thema) görög (latin) szó. Ha ezt a feliratot egy közember írta volna, azonnal visszavonnám javaslatomat! Azonban éppen a feliratról egyértelmű készítőjének átlagon felüli képzettsége, hiszen a király követe – mai megnevezéssel – diplomata volt, aki biztosan sok nyelvet beszélő, így görögül és latinul tudó kellett legyen!

Tehát, ha valakinél, akkor nála feltételezhető és elfogadható a téma szó használata! Sőt e szó akkori szűkebb elterjedtsége szintén a veszélyesebb mondanivaló elrejtését segíthette.

Rákényszerülve a felirat újbóli átgondolására ismét fennakadtam – sok kitűnő kutatóval együtt, R. J.-sal az élen – a 9. szakasz értelmezési nehézségén!

Jobbat nem tudván fenn a 3. oldal tetején elfogadtam R. J. javaslatát, a VÁRADTÁK olvasatot.

Idézem R. J. ide tartozó fejezetét, mely szépen sorolja az adódó gondolati változatokat (az alábbi 3. sorszám az ISZMR-ben az ábra száma):

„Sok fejtörést okozott az első sor utolsó előtti szava is ... A mondat logikája szerint itt a várták szónak kellene állnia, a szövegben viszont ez olvasható: IÁRADTÁK, vagy IÁRATTÁK. A hosszú T más-salhangzó helyett mi a DT olvasat mellett érvelünk: így elkerülhetővé válik a hosszú más-salhangzó jelölése (jelölésének rovás-gyakorlattal ellenes feltételezése, F. L. P.).

3. TÁRIK

„Az első I betű minden bizonnyal a V helyett került szóba, azaz másolási hiba történt (kiemelés F. L.). Ezt már Sebestyén Gyula is felismerte (a 20. század elején), s mi az általa javasolt helyreállítást látjuk a legcélszerűbbnek. Az ő elgondolása szerint próbáltuk/próbáljuk mellőzni a hibát (lásd a rajz 3. szavát). Látható, hogy másoláskor mindössze egy kis vonalacska maradt el (pontokkal jelöltük), amely az első betűt V-vé (magyar M betűvé) minősítette volna. Elvetjük a járatták olvasatot, hiszen az első betű a szóban tisztán megformált I. És elvetjük az íratatták formát is, mert ez az olvasat képtelenség: ... öt követét iratták itt. S legvégül indokolatlannak látjuk a Ferenczi által újrjavasolt JÁTSZATTÁK megoldást, ugyanis a szóból hiányzik az első T betű. Különböző is a TSZ hangkapcsolatot Keteji Székel Tamás, a felirat 'szerzője' C betűvel jelölte volna, akár csak az ötszáz - öcáz szó esetében.” (ISZMR 28.-29.o)

Kezdetől fogva piszkált ez a szakasz, mert a felirat kiegyensúlyozott alakításából sehogy sem következett számomra a rovó elhibázott vésetének, vagy a másoló hibájának feltételezése!

Mindig zavar őseinkkel kapcsolatban a 'nehézkedő, nehézfejű mester' bélyeg előrántása, amikor nekünk támad értelmezési bénultságunk!

Nézzük meg alaposan! Még ezen a rossz minőségű, nagyított másolaton is téveszthetetlenül ismerhetőek fel az egyes rovásjelek! Sorban véve: I, ÁR ligatúra, SZ, ADT ligatúra, aK.

Az általam használt teljes hangzósítással leírva: IÁReSZADTaK az eredmény. No jutottunk-e valahova?

Látszólag nem! De csak látszólag! Ha ugyanis nem esünk megint bele az egy jelszakasz egy szó (kényszer)képzetbe, és legalább részben elfogadjuk Ferenczi meglátását, nevezetesen az első két jel, az IÁ adja a JÁ hangzást, akkor:

JÁReSZ ADTaK

lesz, amihez jutunk! Ezzel az első sor második fele a következőképpen alakul:

LÁSZLÓ KIRÁLiŐS KöVeTeT JÁReSZ ADTaK eSZT!

Szokásos írásmóddal írva:

László Királyős követet jársz adták ezt!

Szép, szép! Szép lenne, ha nem adták, hanem adta állna ott! Mivel akkor:

László Királyős: követet jársz, adta (parancsba) ezt!

tényleg értelmes mondat lenne az olvasat eredménye!

Nos! Mégis pontosan az ADTÁK a legvédehetőbb olvasata, ha nem feledjük, hogy a Király a nemzet megtestesítője, aki nem felfogható egyesszámban! Ez a királyi többes!

A tisztességes olvasat tehát:

László Királyős: követet jársz, adták (Ők parancsba) ezt!

Végül, eleget téve jóbarátom fenti kíváncsúságának, két összesített (értelmezett) olvasatomat adom.

Első: a császári felséget kímélő változat:

1. sor

Ezer öcáz tizenöt esztendőben írták ezt: László Királyős: követet jársz, adták ezt.

2. sor *Biláji Barlabás kettő esztendejig ide vallt: nem tőn Császár!*

3. sor *Kéteji székel témás írtá, oszt Szelimbög Császár ide té, benn(e) száz lóval.*

Megjegyzem a szöveg logikája szerint írásban kaphatta az utasítást a Király-östől a bizonyára már régebben a helyszínen tartózkodó követ a "járásra", vagyis az aktivitásra!

Második: a bök változat:

1. sor

Ezer öcáz tizenöt esztendőben írták ezt: László Királyős: kő-vetet jársz, adták ezt.

2. sor

Bélajji, bár lábás - kettő -, esztendejig ide vall: Te nem-tőn (jöttment) Császár!

3. sor

Két heji székel té, más: írtá Ő eszt, szelem bög: Császár, ide té, benne(!) száz lóval.

Ha az ember kellő figyelemmel és nyelvi érzéssel alaposan végigelemzi, kiderül, hogy e feliratnak tucatnál több, egymással szorosan összefüggő, változataiban egymásra vonatkoztatható, egyenértékű olvasata van, amik izgalmas képet kerekítenek ki (tökéletes megfelelésben az etruszk feliratokkal) a magyar nyelv és rovása szédítő együtteséről.

Szó mi szó: e Szellem ma is nagyon bök!

Budapest, 2008. 04. 04.—09. 06.

MAGYAR ÓKORTÖRTÉNET

Cser Ferenc—Darai Lajos:

Kárpát-medencébe gyökérző magyar ókor¹

Bevezetés: a kérdés súlyossága.

Ha a magyar ókor kutatást már a magyar reneszánsz elindította,² akkor nekünk se szabad erről a korszakunkról elfeledkeznünk. Szükséges múltunk igaz ismeretét kiterjesztenünk erre az időszakra is, mert csak így érhetjük el valós őstörténetünket. Ezzel kiteljesedhet jelenünk történelmi alapozottsága.

Hunyadi Mátyás királyunkat azért is vélték igazságosságosnak,³ merthogy ő egyesítette az addig pogánynak tekintett és ezért megtagadott népi felfogást és az attól független eredetű hatalom származási elképzeléseit. Hunyadi Mátyás királlyá választásának 550. évfordulóján ideje már, hogy a Kárpát-medencei magyar eredet és folytonosság részleteiben kidolgozott elméletével⁴ újra meghaladjuk – mint Mátyás király és szellemi holdudvara tette – a kizárólag az uralkodó réteghez kötött, s így hiányos történelmi tudatunkat.

Módszertanilag a Kárpát-medencei magyar eredet és folytonosság elmélete különbséget képes tenni az ókor egyetemes emberi és magyar történeti eseményei és fejleményei, valamint az általános emberiségi és a Kárpát-medencei magyar őstörténet között. Ennek következtében kezelhetővé válik a későbbi kettős társadalmunk kérdésköre, ahol az ősi népi műveltségünk eredete a Kárpát-medencéhez kötődik, és a második, az ún. hatalmi ág származhat a keletebbi környezetből.

¹ **A Fordulat. MAGYAROK VII. VILÁGKONGRESSZUSA. A MAGYARSÁG ÉS A KELET - II. ŐSTÖRTÉNETI KONFERENCIA. Nyelv, írás, művészetek szekció.** Budapest, Magyarok Háza, Kossuth-kerengő, 2008. aug. 18.

² A magyar reneszánsz ugyanúgy visszanyúlt a magyar ókorhoz, mint az olasz az itáliaihoz.

³ Igazságossága másik összetevője, hogy ő volt az utolsó magyar király, akit a magyar királykoronázási előírások szerint koronáztak királlyá. (Csak a harmadik, az előzőből származó elem a nép ajkán megmaradt regei sor álruhás és királyi igazságosztó tevékenységéről.)

⁴ Cser Ferenc és Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében*. Fríg Kiadó, 2005. Cser—Darai: *Az újkőkori forradalom népe*. Fríg Kiadó. H. n. [Pilisszentiván] 2007. Cser—Darai: *Európa mi vagyunk I-II*. Fríg Kiadó, 2007-2008. Cser—Darai: „Kárpát-medencébe gyökérző magyar folytonosság”. in *Magyarságtudományi tanulmányok*. HUN-idea Szellemi Hagyományörző Műhely, Budapest, 2008. pp.: 229-256.

Kiemelten hangsúlyozandó ezért, hogy a magyarság, mint összetett társadalom őstörténetének ismeretéhez minden részlet ismerete szükséges, azaz a Kárpát-medencén belüli, a Kárpátok közvetlen környezetét alkotó területi és a még távolabbról eredő kisebb-nagyobb arányú összetevőké egyaránt. Miközben figyelembe kell venni a tényt, hogy a műveltséget folytató emberek döntő többségét a Kárpát-medencei eredetű magyarság alkotja, ámde őstörténetünk, ókori történelmünk során és az utána jövő időkben ide érkezettek sem mellőzhetők.

Ennek a többségi népi összetevőnek mellérendelő felfogása és műveltsége határozza meg a későbbi kettős társadalom számos alapvető jellemzőjét is, köztük a Szent Korona Tanban megtestesülő alkotmányos értékrendet. Az eredeti népességhez képest év tízezrekkel későbbi sorozatos hódítók – kurgán invázióktól a két szovjetig – műveltsége, társadalmi hatása ennek csak kiegészítő része.

S mialatt a nagyvilágban a XX. század első és második felében elért igen gazdag régészeti eredmények a korábbi – főleg XIX. századi – tudományos eredmények számos feltételezését megsemmisítették, a miránk vonatkozókat a régi tudomány képviselőinek sikerült figyelmen kívül hagyniuk. Ennek következtében mintha azok a XIX. század közepi hatalmi érdekek mentén született hamisítások, amelyek megtagadták tőlünk valós ókorunkra és őstörténetünkre vonatkozó emlékezésünket, leleteinket és ezekből összeálló ismereteinket, ma is, valamilyen mai hasonló céllal, igyekeznének történelmi és nemzettudatunkat megfosztani e tudománytól. A Kárpát-medencei magyar eredetünk és folytonosságunk körüli feltűnő médiacsend és tudósi hallgatás mindenesetre ebbe az irányba mutat, bár az igazság közlése megindult, s talán hamar eljuthat ifjúságunkhoz is.

Ókorunkat megelőző őskorunk.

A magyar nép őskora – ahogy azt korábban több munkában is igyekeztünk bemutatni⁵ – a Kárpát-medence őskorával párhuzamos. Ennek a korszerű geofizikai módszerekkel megállapított időrendjét mutatja be az alábbi táblázat.

A KÁRPÁT-MEDENCE ŐSKORI MŰVELTSÉGI IDŐRENDJE

<i>Időszak</i>	<i>Anyagi műveltség</i>	<i>Szellemi műveltség</i>
jelen előtt 130–50 évezred	Bükk, Subalyuk moustieri	<i>összehangolt tevékenység: kőszáli kecske vadászat</i>
j. e. ~120–90-85 évezred	érdei moustieri, s annak Szelim barlangi továbbfejlesztése	<i>legrégebbi nyíltszíni emberi település, kavics és kovakő eszköz, barlangi medve, vadló és gyapjas orrszarvú vadászata</i>
j. e. 80 évezred	tatai moustieri	<i>legkorábbi csiszolt eszközök: csiszolt mamut csonttárgyak</i>

⁵ Lásd a fentebbi lábjegyzetben.

j. e. 60-55–40-35 évezred	Bükk, Istállóskő I. moustieri, aurignaci	<i>az első hegylábi, dombvidéki megje-lenés, csonteszközök, nyílvevő első használata: csont nyílhegyek</i>
j. e. 50–11 évezred	Bükk, Szeleta (Subalyuk utód)	<i>gyönyörűen megmunkált nagyméretű lándzsahegyek</i>
j. e. 35 ezer után	Istállóskő II.	<i>az első hangszer: csont furulya, ötfogású: pentaton dallam</i>
j. e. 29 évezred	Bodrogkeresztúr, stb. gravetti	<i>mamut majd szarvas vadászat, Hold-naptár, kozmikus szemlélet</i>
j. e. 28-11 évezred	Árka, Szegvár, Szeged, Sárvár	<i>csiszolt csonteszközök (kapa), első mesterséges, favázás sátorlakások</i>
j. e. 11 évezred	Pilis, Bükk, Balla barlang	<i>barlangi gravetti, finom apró (sarlóba való) kőpengék</i>

Van-e magyar ókor, és milyen volt?

Az ókortörténetben nem szokás **magyar ókorról** beszélni,⁶ de most megteszük: vázlatosan áttekintjük lehetőségeit, keretét, ismertebb és kutatandó adatait.

Mivel elsősorban a Kárpát-medencei műveltségeket, illetve ezek időrendjét tekintjük a múltunkat adó folytonosság hordozójának, egyúttal adottságként kezeljük az itteni magyar eredet általunk korábban bizonyítottnak tekinthető kérdéskörét.⁷ A kérdést bonyolítja, hogy az őskor végén Euráziában szinte általánossá váló kettős kultúra létrejötte miatt az egyenes ági visszavezetések általában kudarcba fulladnak.

E jelen összefoglalóban viszont elsősorban azzal érvelünk a magyar elődök ókori jelentősége mellett, hogy szerepkörük eléri a későbbi ú.n. civilizációk minőségi, műveltségi kritériumait, sőt színvonaluk több tekintetben meg is haladja azt, ezért általuk **az ókor mint civilizációs teljesítmény** sokkal korábbra ugrik előre az emberiség történetében. Itt civilizáció alatt nem a városi létet magát, hanem a társadalom szellemi életének összességét értjük.

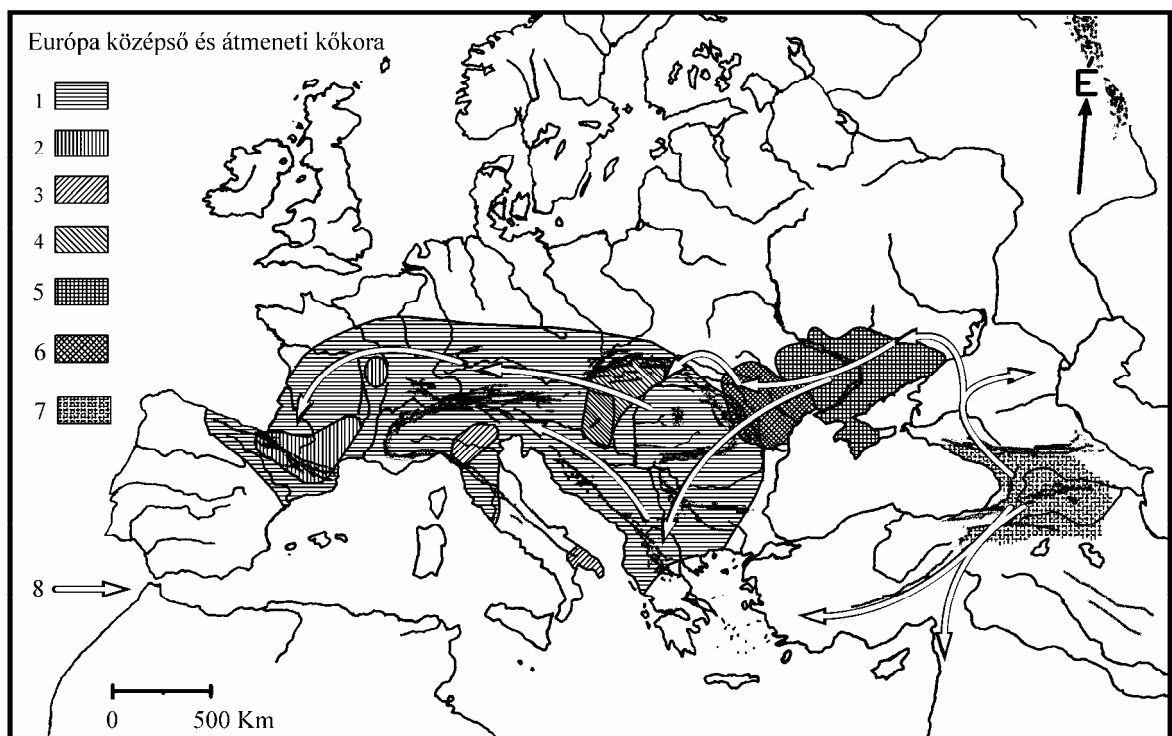
S máris adódik egy érdekes, és a mostani tudományos tanácskozás fő tárgyát jelentő összefüggés is, hogy a **magyar népmesék** mondanivalója mélyebb eszmei rétegből jön, mint a mítosz, mert a mítosztörténetek már hatalmi jellegű beállítottsággal és céllal bírnak az erkölcsi és eszmei mondanivalón túl, míg nép-

⁶ Az egyetlen dicséretes kivétel ebből a szempontból Mesterházy Zsolt munkája: *A magyar ókor. A nagy ókori világháború és a „Róma-szindróma”, avagy Az indoeurópai történetírás cáfolata*. Magyar Ház könyvek, Budapest, 2002.

⁷ V. ö.: Cser Ferenc: *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról*. Szerzői kiadás, Melbourne, 2000. Darai Lajos: „Egy tudomány, egy történelem”. *Magyar történelem. Tízezer év — ezer oldalról*. ZMTE, Budapest, 2002. pp.: 11-32. és: http://www.zmte.org/hu/e107_files/public/37.pdf

meséink az eredeti egyenrangú emberi mellérendelő együttműködés szép példázatai, és mint ilyenek az emberi erkölcs, együttélés csodálatos tárházát képezik.

Kárpát-medencei eredetünk egyik nagyon fontos igazolója az európai tulajdonság örökítőknél (férfi Y kromoszóma változat) a magyar lakosság tulajdonság átörökítőiben való uralkodó jelenléte (~83%), amely alapvetően a bükki műveltség és a Körös-Tisza-i műveltség emberétől származhat, s ehhez a Vinča műveltség embere által behozott rész (Eu4) a maga közel 10%-os részesedésével csupán kiegészítést jelent. A magyarság származásában döntő tényező, hogy az ős-európai génállományból kiemelkedő arányban részesül. Ezt a helyzetet hűen kifejezi korábban közölt térképünk (1. ábra), mely a Kárpát-medence átmeneti kőkorszakának műveltségeit szemlélteti.

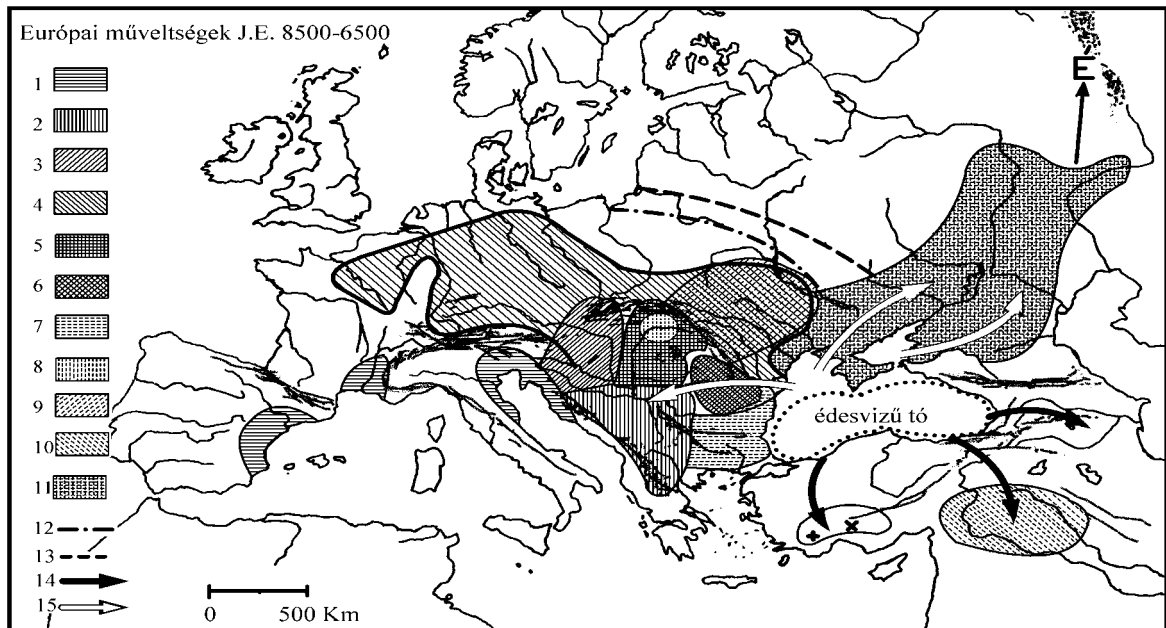

1. ábra. **Európa műveltségei a würm végén.** 1. Aurignaci, 2. Chatelperoni, 3. Uluzzi, 4. Szeleta, 5. krimi Muzra Kobe, 6. Dnyeszter-Bug, 7. Kaukázusi műveltségek, 8. Gravetti műveltség terjedése.

Kiterjedve a Kárpátokon túlra, többször e szomszédságból és a Kaukázusból töltöttünk fel kisebb-nagyobb népességgel. Genetikai képünkre a későbbi időkben betelepedettek viszonylag csekély hatást gyakoroltak, az arányuk csekély. Ám a Fekete-tavi katasztrófa-események⁸ hatására az ottani kevert műveltség eltorzult, alárendelővé vált és szétszóródva terjedt egész Euráziában. Így európai magyar létünk fenntartása nemcsak magunk miatt szent kötelességünk, hanem

⁸ A jelen előtt kb. 7550 évvel, az addigi édesvízü Fekete-tengeri medence hirtelen sós vízzel töltődött fel.

egyetemes emberi érdek is, ha mintájára a mellérendelő megtartó műveltség lesz az emberi jövő. Ezt a műveltségi megoszlást szemlélteti a 2. ábra.

2. ábra. *Európai műveltségek a würm fölmelegedését követő időben.* 1. legkorábbi európai földművelés, 2. Vinča, 3. lengyeli, 4. vonaldíszes kerámia, 5. tiszai, 6. bojan, 7: Karanovo, 8. bükki, 9. kukutyini, 10. folyamközi öntöző, 11. sztyeppei pásztor, 12. Dnyeszter-Bug műveltség észak-keleti határa, 13. Nemuna műveltség határa, 14, 15. Fekete-tó feltöltésekor szétszóródott műveltségek, + Hacilar, x Çatal Hüyük.

A magyarság a Kárpát-medence és Európa őslakosaként mindig magyar nyelven beszélt és írt, későbbi hódítóit, vagy csak egyszerűen közé települőket sorra beolvasztotta és az ú.n. Honfoglalás idejéig egységes, bár meglehetősen színes műveltségét megőrizte. A magyar nyelv fejlettsége, hangzó- és szókészlete, nyelvtana mind egy hosszú ideig letelepedett, zárt, nagy sűrűségben élő népet és időszakot igényel, amit csak Kárpát-medencei magyar elődök jelenléte teljesít, magyarázatot adva, hol, mikor és hogyan alakult ki nyelvünk tömörsége, szavaink ősi jellege, magánhangzó harmóniája, a ragozás következetessége, a szóképzés hihetetlen hajlékonysága.

Ilyenformán tehát logikusan összetartozónak foghatjuk fel a két jelenséget, azaz kijelenthetjük, hogy a magyar nyelv és a magyar nyelvet beszélők az utódai a Kárpát-medencében hosszú ideig békésen fejlődő műveltségnek, amivel összhangban van a magyarság mellérendelő kulturális szemlélete, népi ábrázoló művészete, dal-, mese- és regekinccse, embertani összetétele s genetikai jellemzői is.

A magyar nép és műveltség a honfoglalást megelőző évszázadoktól kezdődően már nem egynemű, ekkor már kettős kultúra jellemzi, azaz mai népünk nem egygyökerű, mert az eredeti népi, és a későbbi hatalmi ág összegződésével alakult azzá, ami a Kr.u. első évezred második felében. Az előbbi, népi összetevő a Kárpát-medencéhez, utóbbi, a hatalmi pedig egész Euráziához köt minket.

A Kárpát-medence ókorának időrendjét és műveltségeit az alábbi táblázatba foglaltuk össze.

A KÁRPÁT-MEDENCE ÓKORI MŰVELTSÉGI IDŐRENDJE

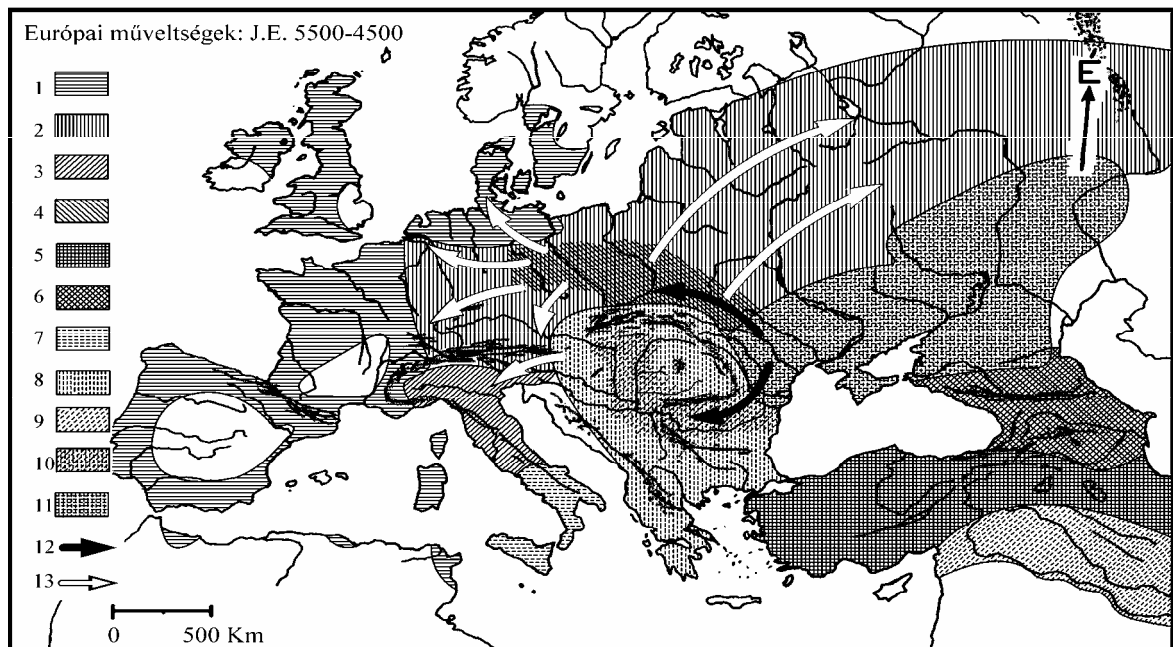
<i>Időszak</i>	<i>Anyagi és hatalmi műveltség</i>	<i>Szellemi műveltség</i>
j. e. 8-7 évezred	Körös-Tisza-i (Duna I)	<i>földművesség, gabona, kerámia</i>
j. e. 7,5-6,5 évezred	Vinča (Duna II)	<i>írás, öntött réz, szalagdís</i>
j. e. 6 évezred	bükki és kukutyini (cucuteny), I. kurgán hódítás	<i>szalagdíszes kultúra keletre terjed és ember formájú kerámia, termékenység tisztelet</i>
j. e. 5,5 évezred	II. kurgán hódítás	<i>rész eszközök, szalagdíseseink nyugat és dél felé menekülnek</i>
j. e. 5 évezred	Kárpát-medence, Budakalász	<i>antimonbronz, szekér</i>
j. e. 4,7 évezred	III. kurgán és harangedényes hódítás	<i>a hódítók megszelídítése, feloldása, és azóta minden hódítás feloldása</i>
j. e. 4-3,8 évezred	Kárpát-medencei badeni	<i>vaskohó a Tátrában, Erdélyben, vas, mészbetétes edények</i>
j. e. 3,5-3 évezred	halomsír és urnamező	<i>illír erődök, urnaábrázolások</i>
j. e. 2900–2700,	kimmer vezértörzs érkezik (hatalma végén)	<i>koravaskor, lótarás,</i>
j. e. 2700-2300,	szkíták Kelet-Európában	<i>vaskor, egalitáriusság, lélekhit, fegyveres hódítók feloldása, azonos népesség betelepülése, a hatalmi szerkezet módosítása</i>
j. e. 2300-2000	La Tene, kelták nyugaton	
Kr. e. kb. 50	dák uralom	
Kr. u. 70	rómaiak Pannóniában	
Kr. u. 100	szarmaták és jazigok	<i>népvándorláskor: hatalmi átrendeződés és függetlenség</i>
400	gótok, hunok	
450	Gepidák	

Európa jégkorszakot követő valóságos benépesedése, és ezzel párhuzamosan kezdetben a Balkán északi részén, majd Európa északi felén a kurgán ‘inváziók’ eredményeként alakultak ki a későbbi indeurópainak nyilvánított, azonban lényegüket és valóságukat tekintve két eltérő szemléletű műveltség ötvöződésével kialakult kettős társadalmak. Ennek kezdeti szakaszát szemlélteti a 3. ábra.

A kurgán műveltség a pontuszi sztyeppén alakult ki a jégkorszak utolsó felmelegedését követő évezred során. Alapvetően pásztor társadalmat jelent, ahol az emberölő fegyver isteni jelleggel viszonylag hamar (Kr.e. 5500 körül) már megjelenik és hamarosan a lovaglás tudománya is felismerhető. Hitvilága a nordikus, társadalmi elképzelése a tripartitumot tükrözi. Az ábrán feltüntetett

időszakban mozdul meg eredeti helyéről és indul el Európa letelepedett társadalmi felé, és azokat kezdetben fölégeti, majd második hullámában már rájuk telepszik, ötvöződik velük, és ettől kezdve beszélhetünk ezen a területen kettős műveltségekről.

A letelepedett társadalmak válasza kettős volt. Az egyik, hogy igyekeztek elmenekülni a hódítók elől — és ezt jelzik a fehér nyilak. A másik, hogy népességük meglehetősen lecsökkent és az új társadalom harmadik, alantas rétegévé váltak. A Kárpát-medence löszös, a földművelésre alkalmas, dombos területei azonban – mind a Medencén belül, mind azon kívül, a Dunántúl kivételével – nem estek a hódítások áldozatául, megőrizték mellérendelő műveltségüket. Föltehetően azért, mert fémeket tudtak előállítani és megmunkálni – már pedig a kurgán embere a későbbi szittyákhoz hasonlóan – isteni tiszteletben részesítette a kardkovácsot!

3. ábra. Európa műveltségei a késő réz-, kora bronzkorban, és a kurgánvándorlások. 1. nyugat-európai megalit, 2. kurgán elől menekülő szalagdiszes kerámia terjedése, 3. észak-olasz csoport, 4. a szalagdiszes-kottafejes kerámiás műveltség forrása, 5. anatóliai kora-bronz kori, 6. kaukázusi kora-bronz kori, 7. dél-olasz, 8. Kárpát-medencei bronzkori fémutánzó kerámia, 9. folyamközi városi, 10. a kurgán Kárpát-medencei terjedése, 11. sztyeppei kurgán, 12. II. kurgán mozgás, 13. szalagdiszesek menekülése.

A Kárpátoktól keletre húzódó sztyeppe alapnépessége még az ókorhoz tartozik, és vaskorszaki teremtménye a kurgán műveltségre alapozódó szkíta műveltség, amelynek jellegzetességei a magyar műveltségben nem tükröződnek. De a Kárpát-medence északi és keleti fele – ide értve Erdélyt is – egészen a hun időkig megőrizte korábbi sajátosságait. Így az ókort elemezve a hunoknál kell valószínűleg befejeznünk vizsgálatainkat. Az utánuk következő középkori államalakulatokat a népünkkel ötvöződött avar, s aztán a magyar hatalmi elit hozta létre és

tartotta fenn évszázadokon át az idővel táguló környezet támadásainak kereszt-tüzében. S amint az első ú.n. honfoglalás kori háborúkat is megtanultuk kivédeni, ugyanúgy meg fogjuk tanulni a mai immár világméretűre kiterjedő támadások elleni védekezést is.

Ókori történelmünk tanulságai

Ezen a helyen mindenképp el kell mondanunk, hogy bár mi ketten a Kárpát-medencei eredetünket – kutatásainkkal alátámasztva – meggyőződéssel valljuk, attól függetlenül sosem kívántunk a szittya eredet ellen hadakozni. Népünk önértékeléséhez esetleg hozzájárulhat az is, ha heroikus múltat lát maga előtt, de az elmúlt évek tapasztalata arra döbbsített rá, hogy a sztyeppei eredet hangsúlyozása hatalmas veszélyeket rejt magában, mindamellet, hogy csak részben igaz, nagyon kis részben. A IX. századi bevándorlásunk gondolatát vannak, akik arra használják fel, hogy bizonygassák vele: egy magas szintű kultúrát taposott el az ún. 'honfoglalásunk'. Ez ellen a legfontosabb ellenérvünk éppen az tehát, hogy a magyarság itt őshonos, őslakos. Ugyanakkor az egyoldalú bevándorlás tétele éppen a mai őslakosság inneni kiebrudalásához, vagy rabszolga sorba döntéséhez ürügyül szolgálhat. Ezért síkra kell szállnunk a népi egység származáselmélete mellett.

Minderre az az alapunk, hogy a kurgán hódítások kezdete óta, azaz több mint hatezer éve Európa társadalmi kettős jelleget mutatnak, és azokban a hódító elit és a letelepedett kultúrát alkotó népesség nem azonos. A Kárpát-medence hegy- és dombvidéke, – túlnyomórészt azok a területek, amelyeket ma a trianoni hódítók bitorolnak, – még a hun időkig sem mutatott kettős jelleget, csakis azóta látszik ez. Ezért a magyar középkort nem tekinthetjük másként, mint az ókor végére kialakult állapotok folytatását, a magyar őslakosok és a sztyeppei lovas katonák szervezett egységét. Nem foglaltak hont, hanem a már itt telepedettekkel egyetemben alkottak folytonosan államot.

Ezért ami a keleti eredetet illeti, az csakis az őslakos földművelő népességre rátelepült, azzal egységes 'államot' alkotó katonákra jellemző, nem pedig a magyar nyelvű népességre. Az ú.n. 'honfoglalók' ezért nem romboltak le magas szintű kultúrákat, sem szlávot, sem hébert, hanem a földműves letelepedettekkel alkottak egységes államot, amely a nyugati hódító törekvések kivédése érdekében végülis királysággá alakult. Mindamellet még évszázadokig őrizte mellérendelő jellegét, melyet csakis a Habsburg-ház uralma idején erőszakoltak meg. A népi műveltség ma is mellérendelő, és ez a műveltség visszavezet minket az ókorba, s még az elé.

Európa földművelői a Kárpát-medencében kialakult vonaldíszes kerámia műveltségével terjedtek északra és nyugatra. A letelepedett földművesek mellérendelő szemlélete a sírmellékletekből egyértelműen látszik, valamint az is, hogy az alárendelő jellegű társadalmuk a rájuk telepedő hódítókkal való ötvöződés eredménye. Ekkor a két csoport nyelve ötvöződhetett, részben azért, mert a

hódítók a fémkorszakok kezdetén sokkal nagyobb viszonylagos létszámot jelentettek a letelepedettekhez képest, és ezért az a későbbi jelenség, miszerint az uralkodó nemesség veszíti el a nyelvét, akkoriban még nem rendelkezett a szükséges feltételekkel.

Az ú.n. indoeurópai nyelvcsalád számos közös elemet tartalmaz a magyar nyelvvel, számos szó hasonló kiejtésben, hasonló értelemben használatos.⁹ A nyelvek ötvöződése a műveltségek ötvöződését tükrözi.¹⁰ Ezt az eseményt Götz helyi nyelvkiegyenlítődésként magyarázza.¹¹ Így a későbbiekben az egész egységes európai eredetet a kettős kultúra jellemezte: népi és uralkodói.¹² Gimbutas 1991-es könyvéből¹³ kiolvasható a kurgán és a későbbi nordikus kultúra szoros rokonsága. Fontos, hogy a különböző időszakokban létező lovas kultúrák nem azonosak és nem is egyformák. A kurgán lovas kultúra volt, de sem fegyvereit, sem felfogását, sem társadalmi rendjét tekintve nem azonos a későbbi, az azonos területre keletről érkező turk vagy türk lovas kultúrákkal. A kurgán szkíta irányba való fejlődése szépen nyomon követhető az orosz sztyeppéken, és a turk kultúrák ebből csakis a nyíl használatát 'vették át', szinte semmi mást. A szkíta nem azonos a kimmerrel, a szkíták szorították ki a kimmereket éppen azért, hogy visszacsapó nyiluk volt. A szkíta elit – ez volt a szkíta és tökéletesen kurgán felfogású volt – nem azonos az általuk meghódított, majd uralt területükön élőkkel.¹⁴ A szkíta művészet nem szkíta volt, hanem görög és kaukázusi, a szkíták csak fizettek érte. A mesterek nem szkíták voltak. A szkíta kapcsolatokat tehát nem zárhatjuk ki Közép-Európából: kapcsolatban álltunk velük is, és a szkíták a kelettel is kapcsolatban állhattak.

⁹ Varga Csaba sorozatban tárta fel több száz magyar szó európai nyelvekben megjelenő egymásra vonatkozó hangzását és rokon jelentését. V. ö.: Varga Csaba: *Az angol szókincs magyar szemmel*. Frig Kiadó, 2007.

¹⁰ Marija Gimbutas: *The civilization of the Goddess*. Harper, San Francisco. 1991. pp.: 369-371.

¹¹ Götz László: *Keleten kél a nap*. Püski, Budapest, 1994. pp.: 407-428.

¹² Cser Gyökerek c. idézett könyvében erre több forrást is megad. Cunliff könyvében több tanulmány is elemzi ezt (Barry Cunliffe: *Prehistoric Europe; An Illustrated History*, Oxford univ. Press, Oxford, 1998.) Mellaart is leírja (James Mellaart: *The Neolithic of the Near East*, Thames and Hudson, London, 1981.)

¹³ Gimbutas *The civilization of the Goddess* c. idézett könyvében. Gimbutasnak nem a feminizmus érdemel figyelmet, hanem az idézett adathalmaz. Gimbutas módosította a véleményét: korábban ő is úgy vélte, hogy a közel-keleti farmerek voltak az indoeurópaiak, aztán megismerkedve az adatok halmazával, a kurgánban látja azt.

¹⁴ Cser a *Gyökerekben* hivatkozik Ascherson e területről szóló kiváló könyvére, melyben elemzi a kurgán utókultúrákat. (Neal Ascherson: *Black Sea*. Vintage, London, 1996.) Hérodotosz könyvében olvasható a szkítákra vonatkozóan jellemzés. (Herodotos: *The Histories*. Ford. Aubrey de Sélincourt. Penguin Books, London, 1954.) Ha belenézünk egy szkíta kurgánba és összeszámoljuk az emberi csontvázakat, akiket a másvilágra küldtek az urukkal, sem igazságosaknak, sem az emberiség jótevőinek nem tartjuk majd őket.

Műveltségünk kapcsolatainak tanulságai

Az egymástól nagyon messze élő népek ősműveltségének nagyfokú azonos-sága és a késői műveltség messzi földre elterjedése önmagában elegendő magya-rázatra lel abban, hogy az emberi társadalom már kezdeti állapotában is aktív kapcsolatban állt a szomszédjával. Ez nem csak kereskedelmet, árucserét, ter-mékek, vagy eszközök cseréjét jelentheti, hanem nagyon sok esetben a gondola-tok, ismeretek cseréjét. Éppen ezért egy adott régészeti műveltség elterjedése nem jelent rögtön népvándorlást is. Ugyancsak ezért nem szükséges Kárpát-medencei ősnép vagy ősnyelv eurázsiai szétraajzását feltételezni annak magya-rázatára, hogy sok a hasonlóság az eurázsiai népek műveltségével. A szétraajzási elv igazolásához ugyanis lépésenként bizonyítani kellene először, hogy az itteni kultúra régészeti, embertani és műveltségi vonatkozásai olyan régiek, mint ami ehhez elengedhetetlen.

Ez ugyan esetünkben fennáll, de csak részben, mert a közép-keleti és kaukázusi szétválás után az eltérő eredetűek tevékenysége más-más ütemben alakult. Másodszor a terjedési elmélet igazságához be kellene bizonyítani, hogy a Kárpát-medencei ősnép vagy ősnyelv eurázsiai szétraajzásának nyomai időben fiatalabbak az itteni, itthoni nyomoknál, ami szintén csak részben igaz az előbbie-k miatt, és mert még egészen későn is történtek kisebb nagyobb betelepülések Eu-rópából Ázsia felé és viszont. Ugyanakkor minden forrásadat a maga műfajában születik ugyan, de végső soron egymást erősítő párhuzamos végeredményhez vezetve, időben rétegezve tudjuk bemutatni, ha nem is egyetlen nép szétraajzását, de az emberiség életének egész félmillió éves alakulását, terjedését, elágazásait az eurázsiai térségben.

A magyar népi művészet, emlékezet alapvetően mellérendelő szemléletű. Pontosan ugyanez mondható el a nyelvre vonatkozóan is. Ábrázoló művésze-tünk valójában a lélekelemeket ábrázolja – a levegőt, mint madarat, a tüzet, mint napot, a vizet, mint békát, kígyót, meanderező hullámvonalat, és a földet, mint növényt. Magyar különlegesség, hogy egyetlen növényi száron számtalan kü-lönböző jellegű virág nyílik, de alapvetően két típusba sorolhatók a virágok: kelyhes virág, mint pl. a tulipán, vagy sokszirmú, mint pl. a rózsa, vagy a marga-réta. Ez a viráglánc nem a tudatlanság, hanem a családi eredet bizonyítéka, ugyanis a virágok a családból származó lelkeket jelenthetik, és ezek közül a kelyhes virágok a termékenységét biztosító nőt.

A mellérendelő szemléletet és az erre alapuló életformát tükrözi, hogy még a török kor végén is a magyar falvak közel egyharmada faluközösségekben élt.¹⁵ Ez az arány a korábbi időben csak nagyobb lehetett. A faluközösségekben nincs földtulajdon, a földön közösen gazdálkodnak. A nagy sűrűségben letelepedett

¹⁵ Tagányi Károly: *A faluközösségek története Magyarországon*. (1878?) in: *A magyar néprajz klasszikusai; Az ősi társadalom magyar kutatói*, szerk. Ortutay Gyula. Gondolat, Buda-pest, 1977. pp.: 336-380.

társadalom faluközössége hatékonyan tudja megvalósítani a társadalmi oktatást, bíraskodást, szociális ellátást és egészségszolgáltatást. A magyar faluközösségekben ismert volt a táltos (tátos—tudós) fogalma. Sokan a táltost a sámánnal azonosítják, ami durva tévedés. Ugyancsak annak tekinthetjük, amikor a perzsa mágusokkal teszik azonossá őket.¹⁶ A magyar népmesék táltosai, – ha átváltoznak valamivé, – akkor leginkább lélekjelképeknek felelnek meg. A falvakban élő táltosok pedig a műveltséget fenntartó, az egész területen egységesítő és továbbfejlesztő tanítók, papok, orvosok, bírák lehettek. Semmi közülük nincs a szibériai sámánokhoz, de annál több a kelta druidokhoz, bár ez a kapcsolat sem jelent azonosságot, még kevésbé erre alapozott származást. A Kárpát-medencében nagyon kevés nyom utal a sámánhitre, azok is a sztyeppei népek által megszállt és használt sztyeppei jellegű területekről származnak, azaz nem a Kárpát-medence földművelő őslakói hitét tükrözik.

A táltos rendszer – a Kárpát-medencében az újkőkorszakot megelőzően ismert – rovásírással egyetemben megmagyarázza mind a nyelvi egységességet és fejlettséget, mind pedig az alapvető ábrázoló művészeti jelleget. Ugyancsak kiemelkedő jelentőségű, hogy a magyarok zenei anyanyelve pentaton. Ez ugyan a turk népekre is jellemző, mégis a Kárpát-medence ebből a szempontból kiemelkedően jelentős hely, hiszen itt találták meg a legősibb fűvós hangszert, – medvecsontból készült háromlyukú furulyát, – amelyen pentaton dallam szólaltatható meg. A forrás pedig a Bükk-hegység aurignaci műveltsége, az Istállóskői-barlang. A pentaton zene egyébként Magyarországtól keletre, a ragozó nyelvű, földművelő lakosság műveltségében elterjedt, északra, délre, nyugatra azonban nem. Egyetlen kivételt ebben az írek képeznek.

Mindez a sztyeppe katonanépeire vonatkozóan nem áll — az egyetlen kivétel, hogy a türk sztyeppe-lakók zenéje is pentaton. A lovas pásztorok ábrázoló művészetére a ragadozó állatok – az oroszlán, a sas – a jellemzőek. Ezeket leginkább a szkíta időkből származó művészeti leletekkel – a kurgánokból kiásott aranytárgyakkal – lehet igazolni. A honfoglaló katonanépek nemzetségjegyei részben a hadi címereikről, részben pedig a tarsolylemezeikről is megállapíthatók. Ha azonban ezeket összevetjük a Kárpát-medence nem sztyeppei területein földet művelők hasonló jelképeivel, nem az azonosság, hanem az alapvető szemléletbeli különbség az uralkodó. A honfoglaló sztyeppeieknél a nemzetségcímerek ragadozó állatot – egyetlen esetben halat – tartalmaznak, – a letelepedettek-

¹⁶ BunyevácZ Zsuzsa: *A Szent Grál és annak magyar vonatkozásai*. Alexandra Kiadó, Pécs, 2007. p.: 162. Marton Veronika személyes közleményére hivatkozva: TAL.TAS = *bölcs úr* – ebből vezeti le a fogalmat. Szerinte TAL sumér szó jelentése bölcs. Valójában a TAL szónak ilyen jelentése nincs, tálat jelent, mint a magyarban. TAS szót Halloram sumér szótára nem tartalmaz, TAL:TAS-t sem. Az egyetlen viszonylat, amelyben ez a szótag előfordul – (gtildeiř) tařkarin, taskarin[TÚG]: *box shrub or small tree (or its heavy, hard wood) (may be Akk. loan)*. – Magyarul: puszpáng bokor, vagy alacsony fa, vagy annak kemény fája, föltehetően akkádból kölcsönzött szó.

nél meg nem találkozunk címerekkel, ott nemzetségjelet a sírokban található tarsolylemezek jelentenek, de ezeknél a jellegzetességbeli különbségek jelentősek.

A honfoglaló katonanépek hitvilágára vonatkozóan nincs pontos értesülésünk. Amennyiben a manicheus hitvilágnak hódoltak, – és erre vonatkozóan vannak figyelembe vehető írásos adatok is – akkor megint csak arra a következtetésre kell jutnunk, hogy Árpád népe műveltségét tekintve a turk népekhez állt közel. Még akkor is, ha pl. Padányi határozottan és keményen tagadja, hogy a hunok turk népek lettek volna¹⁷ – ezzel párhuzamosan azt is, hogy a honfoglaló katonanépek is azok lennének.

1000 végére, miután egyértelműen bebizonyosodott, hogy a világvége még sem következik be,¹⁸ Vajkot, Géza fejedelem fiát pápai koronával királlyá koronázták, és ettől kezdve ismert Magyarország, mint Magyar Királyság. István római szellemben irányította az országot, verte le az ellene lázadókat, terjesztette a római katolicizmust, építtette a templomokat, és folytatta külpolitikáját. Három évtizedes uralkodás után fiát készítette fel az uralkodói szerepkörre, jóllehet, német felesége mást akart a magyar trónon látni: rokonát, Pétert. Ekkor azonban két váratlan esemény is történt, és ezeket követte István ugyancsak váratlan intézkedése. Addig az országot Szent Péter – azaz Róma – kezeiben lévőnek vélték, de miután István fia – a krónikák szerint – váratlanul meghalt, és a trón a magyar jogrend szerinti várományosát valakik parancsára megvakították és megsüketítették,¹⁹ István megváltoztatta addigi véleményét. Mindenekelőtt Vazul két fiát – a későbbi I. Endrét és I. Bélát – Lengyelországba menekíttette,²⁰ majd az országot Pétertől visszavette és más keresztény szent védelmébe ajánlotta. Ez utóbbi lépésnek két következménye volt. Az egyik az, hogy megtagadta a római egyháznak az ország életébe való közvetlen beavatkozását. A másik még ennél is nagyobb jelentőségű: minthogy az országot Szűz Mária kezeibe ajánlotta, a katolicizmuson belül elindította a Szűz Mária kultuszt. Ami addig volt Mária kultusz – elsősorban a Pireneusok körzetében a francia területeken, Marseilles mellett, stb. – az Mária Magdalénának szólt (Fekete Madonna). Neki szenteltek később is több gótikus katedrális a *Notre Dame* megnevezéssel.

A Szűz Mária kultusz Magyarországon még azért is jelentős, mert a katolicizmussal törölt korábbi népi hitvilág asszonyalakját – a Boldogasszonyt – személyesítette meg, és annak kultuszát segített feltámasztani azzal, hogy egy keresztény személyiségre lehetett alkalmazni. Magyarország ettől kezdve egyelőre csak elfogadottan, később hivatalosan is Mária Országá – *Regnum Marianum*.

¹⁷ Padányi Viktor: *Dentu-Magyarica*. Turul Kiadó, Veszprém, 1989. p.: 246. Bizánciak szerint szabírok, más bizánciak szerint masszagéták voltak.

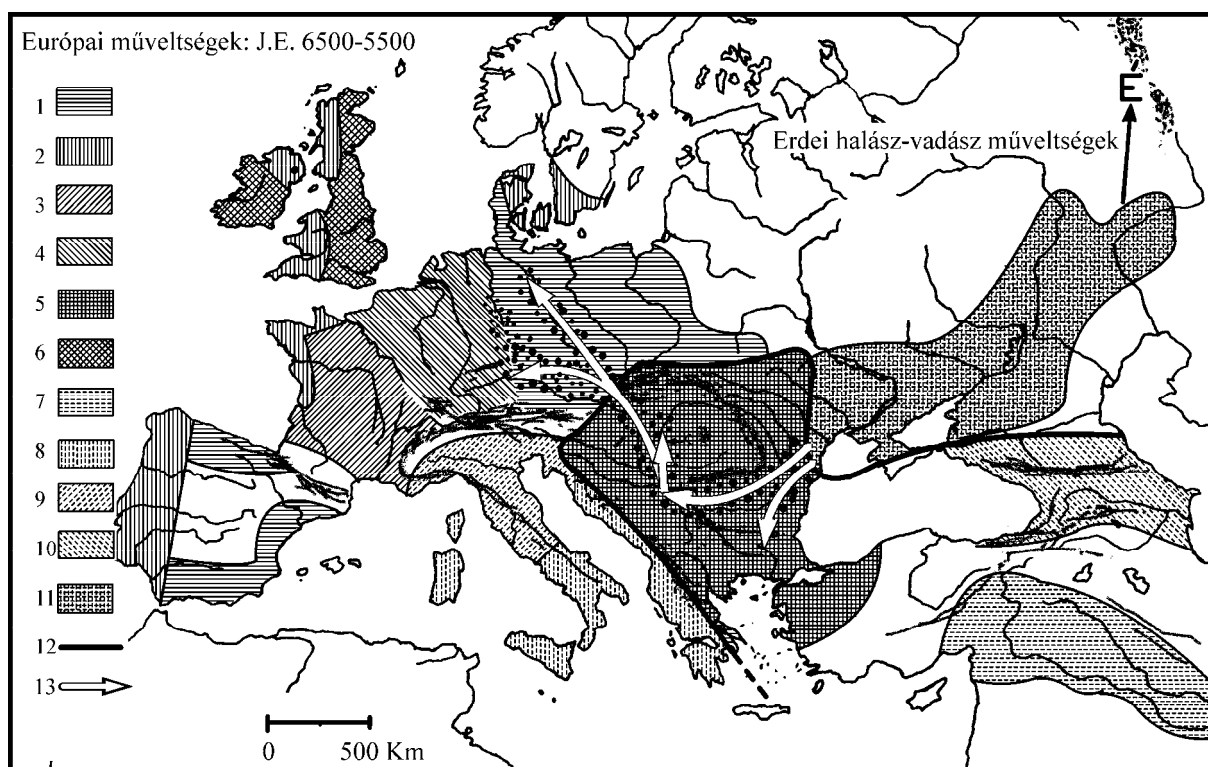
¹⁸ Amit a keresztény nyugat egyöntetűen várt.

¹⁹ A krónikák egy részében ugyan Gizella királyné szerepel, de Péter király vele való viselkedése (bebörtönöztette), a királyné kegyessége, s tisztelete a magyarok részéről ezt kizárja.

²⁰ Feltételezik, hogy a Vazulnak keresztelt Vászoly egy leleplezett lázadás miatt volt börtönben, és az ő fiait már akkor száműzte István király, viszont a krónikák nem ilyen véget ért apától származtatták későbbi királyainkat, hanem a nem létező Szár (Kopasz) Lászlótól.

A magyar ókor tagadása az Árpád-házi királyok kihalása után hamarosan megkezdődött és a Habsburg királyok idején, azok egyértelmű magyarellenessége mellett, felerősödött. Östörténetünkre a legnagyobb csapást a Széchenyi által a magyarságtudat fejlesztésére alapított Magyar Tudományos Akadémia kezdeti működése mérte a finnugorizmus kötelező elméletével. Az igazi magyar múltnak a felderítése – még elemi csírájában is – azóta szenved a tudomány hatalmi uralmától. A XIX. század második felében ugyan felerősödött az Árpád-házi krónikákra alapozott keleti eredet hangsúlyozása, de éppen az Akadémia politikája akadályozta meg a magyar történészeket abban, hogy ennek jelentőségét – és valós jelentését – tudományosan feldolgozzák és a megfelelő helyre tegyék.

Összegzésképp azt kell mondanunk, hogy a magyarság eredetét, őstörténetét a valósághoz leginkább közelítve az egységes honfoglaláskori társadalom elve alapján nem tudjuk kifejtetni. A magyarul beszélő földművelő műveltség és az I. évezred során rátelepedett katonai nemesség nem csak műveltségi jegyeiben, hanem eredetében és őstörténetében is alapvetően különbözik. Ámbár Árpád katonái egyértelműen a fél évezreddel korábban a Kárpátok közé telepedett hunok utódainak foghatók fel, de a hunok – bizony – nem vezethetők vissza a tőlük szögesen eltérő felfogású és kultúrájú szkítákra. Ezért mondjuk, hogy a keleti eredetünk eszméje hamis – de a mai politikai körülmények között nem kevésbé veszélyes – tan, mint a Habsburgok kezében a finnugorizmus volt.

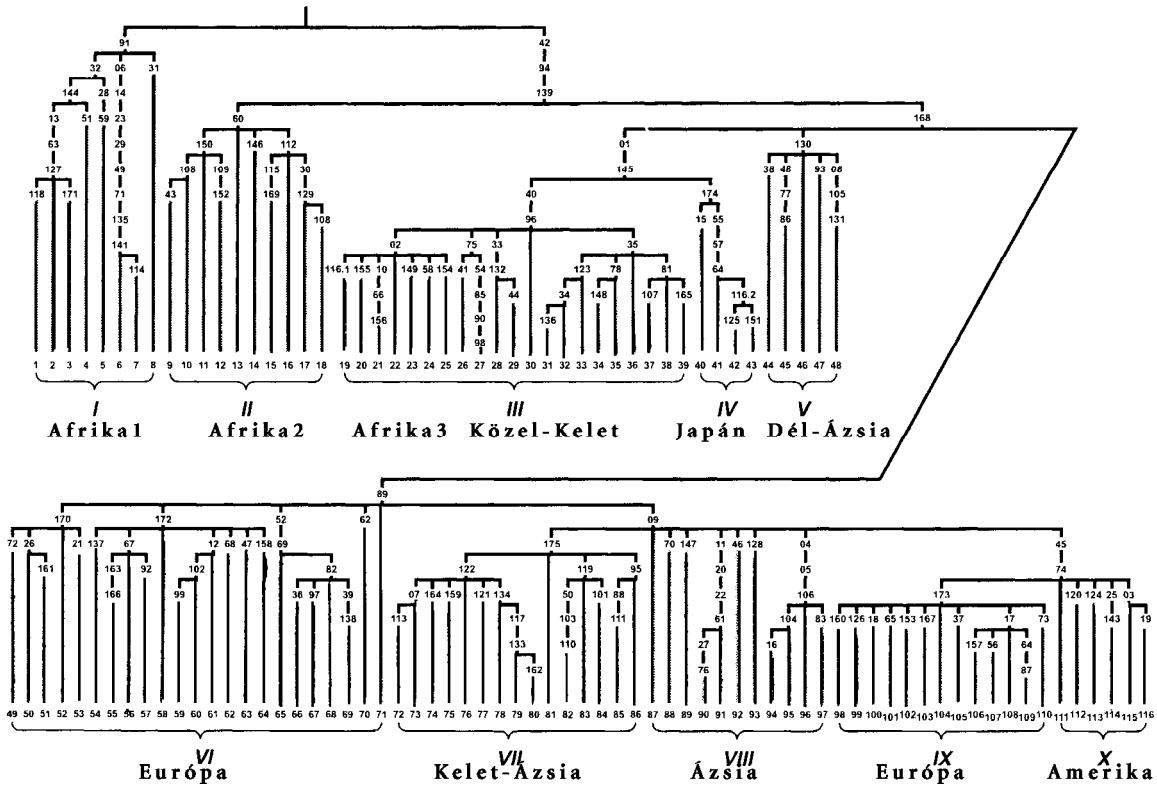

4. ábra. Európa rézkora Kr.e. 4500-3500, az I. és a II. kurgán invázió.²¹ 1. északi földművelés, 2. megalit, 3. nyugat-francia földművelés, 4. Rajna-Szájna földművelés, 5. közép-kelet európai réz műveltség, 6. brit földművelés, 7. ubaidi városelőtti műveltség, 8. dél-

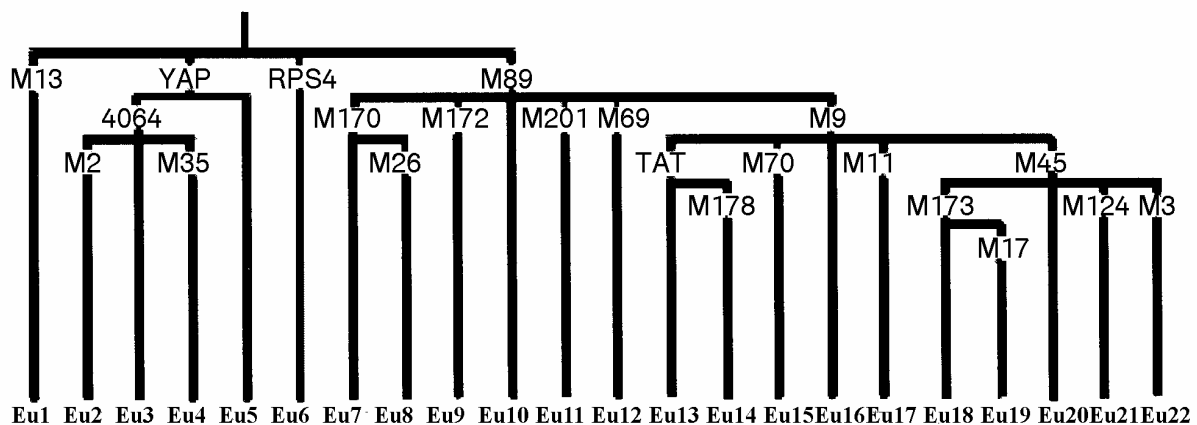
²¹ Sherrat (1998), p.: 168, Gimbutas (1991), pp.: 358-359. alapján.

olasz földművelés, 9. észak-olasz és tirrén földművelés, 10. kaukázusi réz műveltség, 11. sztyeppei pásztor, kurgán síros műveltség, 12. A rézműveltség északi határa Kr.e. 3500 körül. 13. Vastag pontok és a nyilak jelzik a kurgán temetkezés terjedését és helyi műveltségekkel való ötvöződését Kr.e. 4500 és 3500 közötti két hullámban.

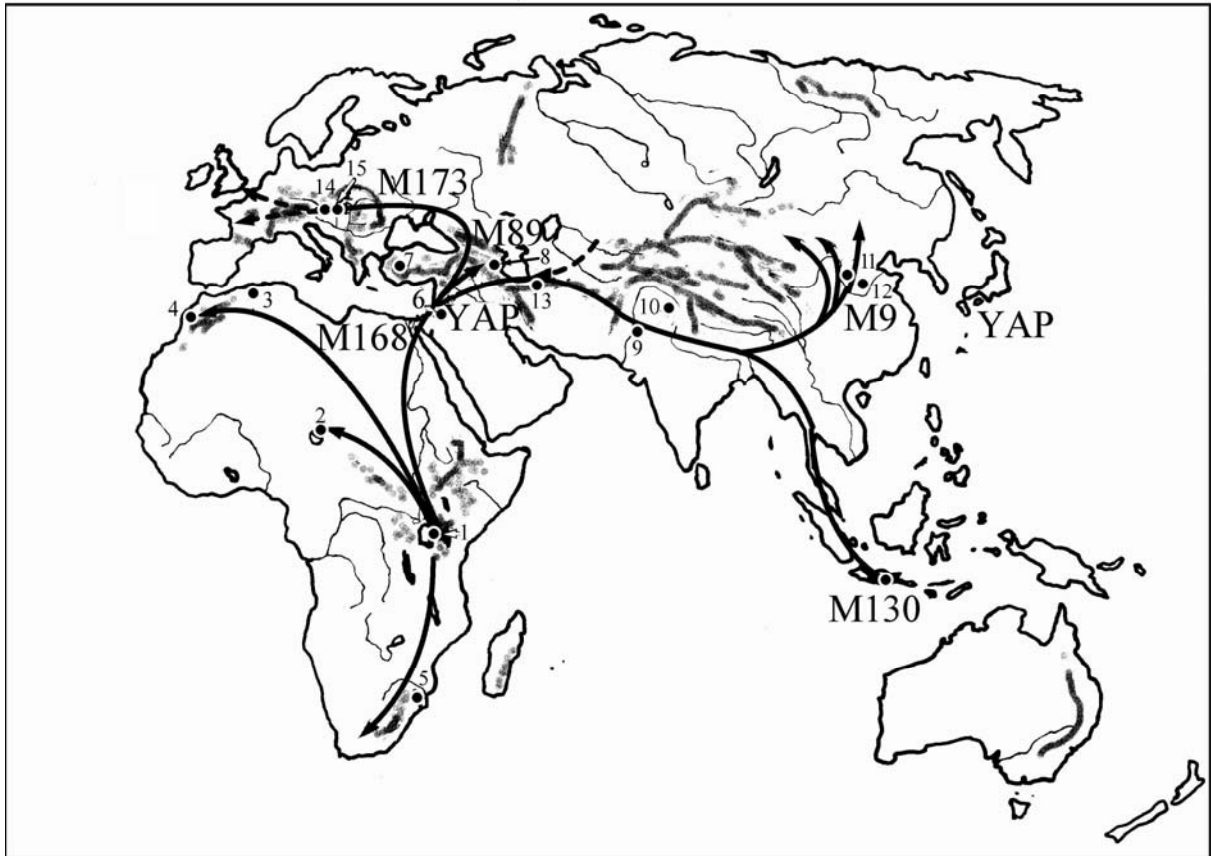
Függelék: Kiegészítések

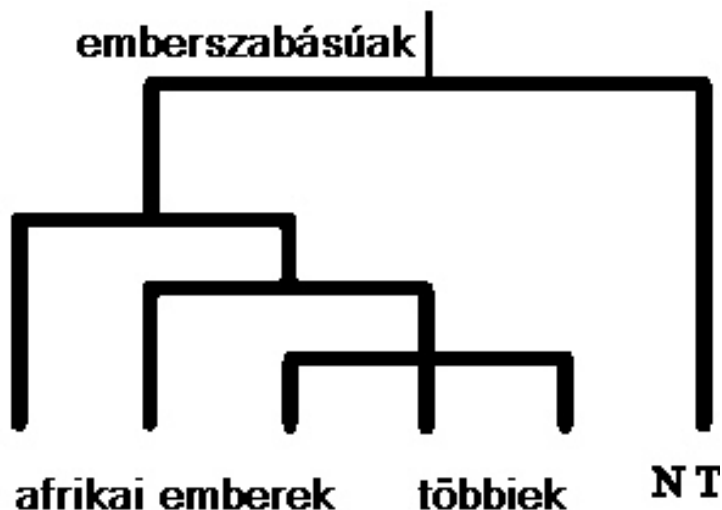
5. ábra. Az Y-kromoszóma változatainak kapcsolata és a változatok legnagyobb gyakoriságának helye a földgolyón. Underhill (2000), p.: 359. alapján.

6. ábra. Az európai férfi lakosság származástani fája. (Nagy nehézség ma, hogy a genetikáról olyanok szónokolnak, akik bár részletekkel foglalkoznak, az egészet és annak régészeti vonzatát nem értik — ellenben hangosan nyilatkoznak! — Esetleg egy eszme megrendelt alátámasztására?)

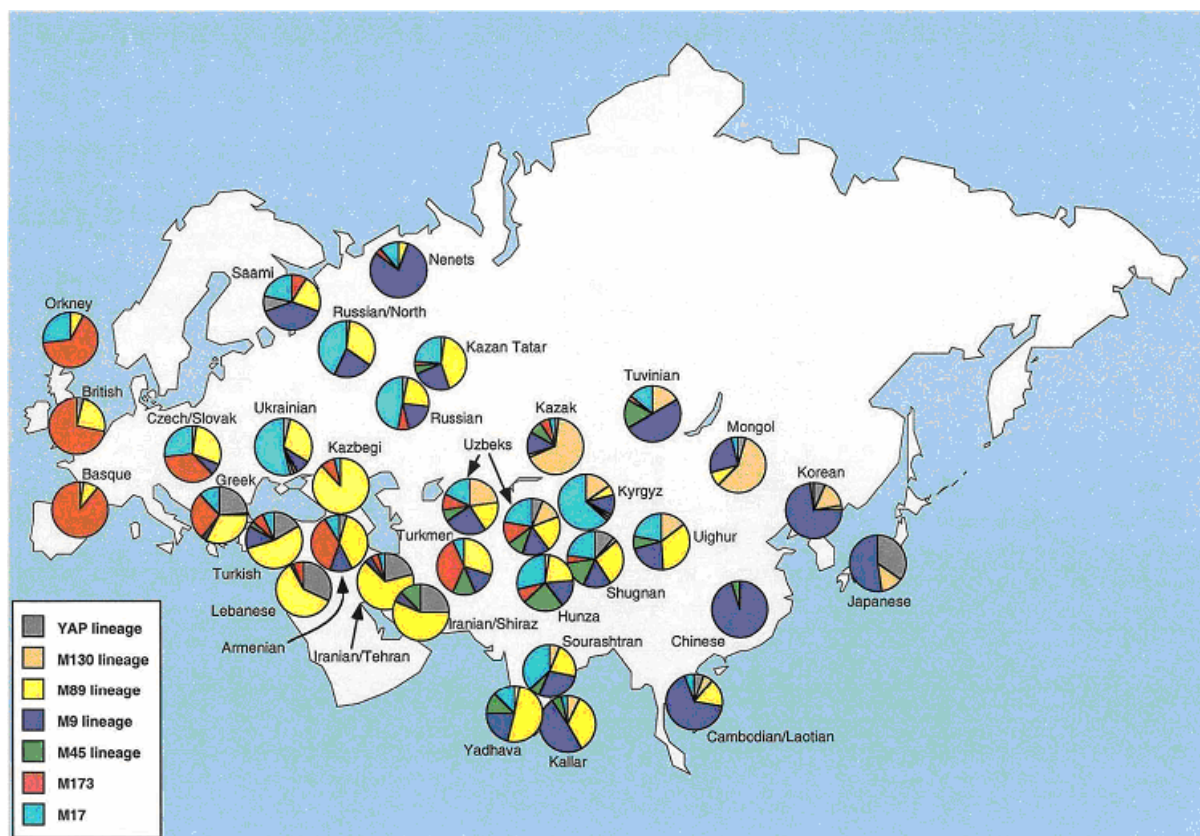
7. ábra. A *Homo erectus* vándorlása Vértess²² szerint: 1: Olduvai, 2: Koro-Toro, 3: Temifine, 4: Sidi Abderrahman, 5: Swartkrans, 6: Ubeidiya, 7: Karain, 8: Borda balka, 9: Soan, 10: Guler, 11: Chaukau-tien, 12: Lantian, 13: Dushanbe, 14: Buda, 15: Vértesszőlős. Mai kiegészítés: a legfontosabb férfi tulajdon-ságörökítő jelzők az elágazások mellett.

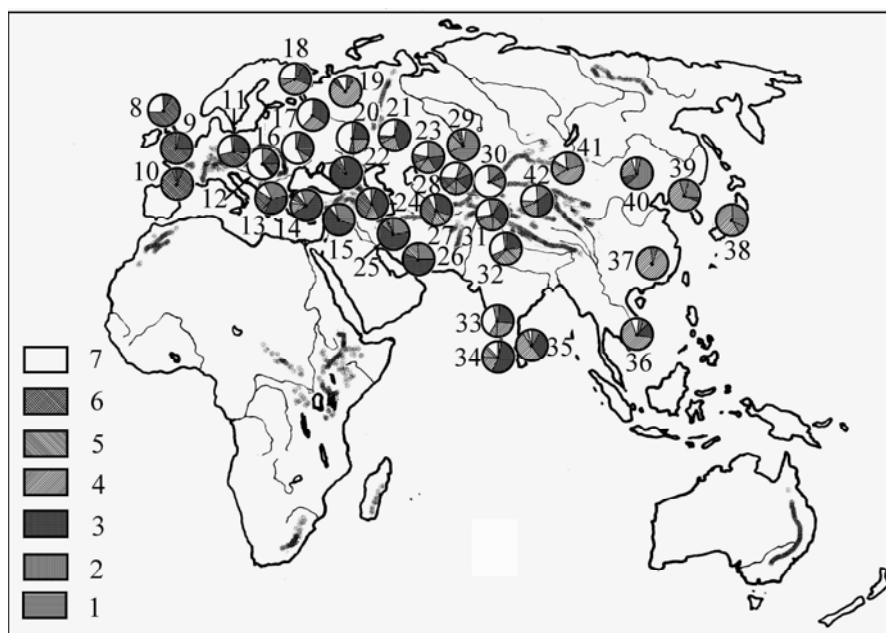
8. ábra. Az mtDNS helyre nem álló szakaszainak vizsgálata alapján felállított származási fa.²³ Szegmensbeli távolságok: csimpánztól 94 (5 millió év), egymástól a legnagyobb 36, neandervölgyitől 35, átlagos 11 (5-600 ezer év). Ezek bennünk lévő gének: a modern ember fél-millió éves!

²² Vértess (1995), 79. ábra.

²³ Vö.: Sykes (2001).

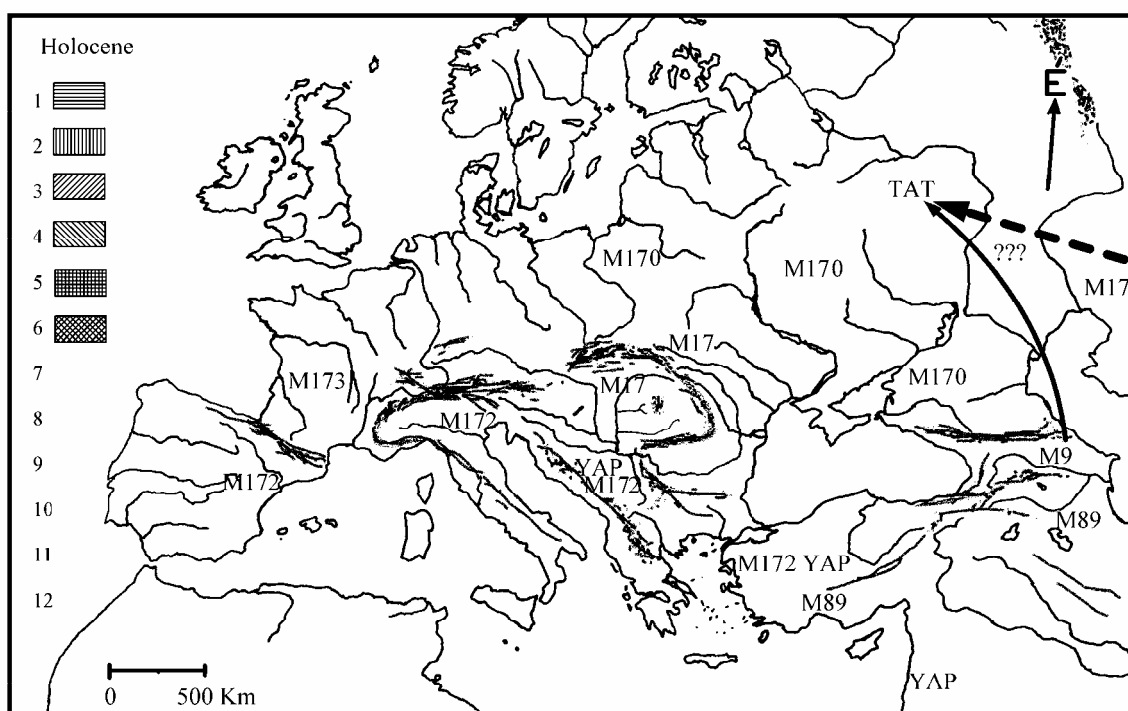

9. ábra. Az általános eurázsiai géntábla. M9 nem jellemzi a Kárpát-medence lakosságát, ellenben keleten uralkodó. M9 nem nyúlik vissza számottevően Európára, de a mongolid lakosságot felmutató Szibériára igen, a lappokig elér, de TAT nincs Európa más részén!

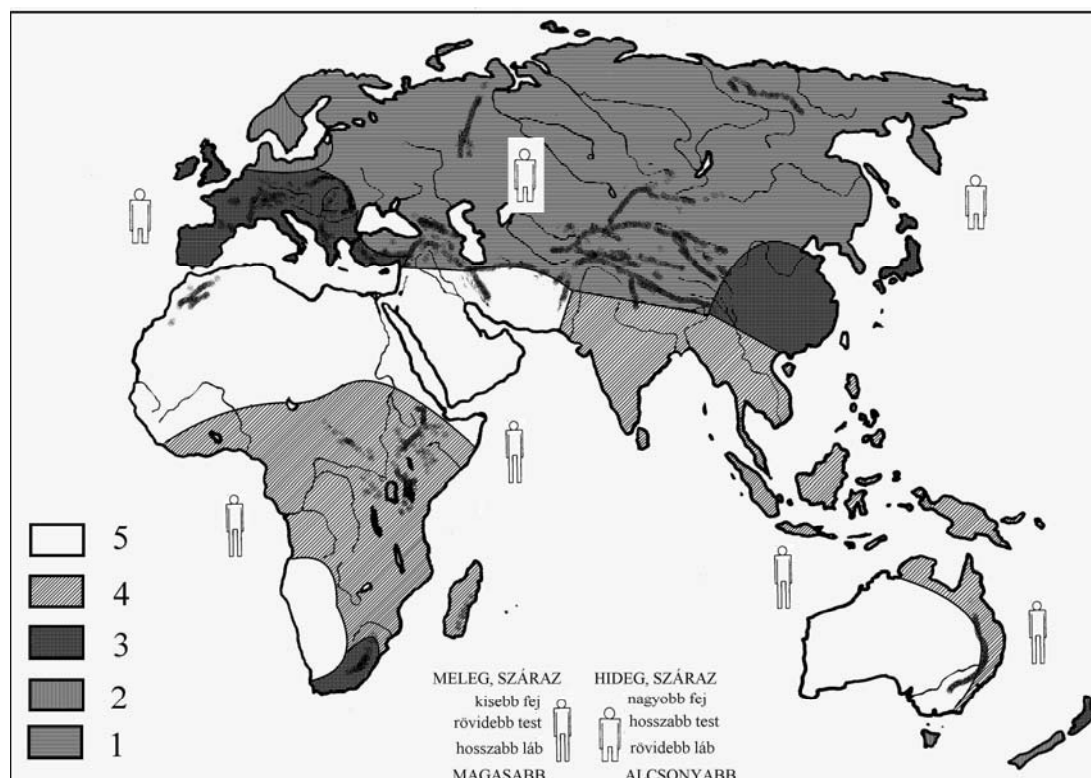

10. ábra. Az általános eurázsiai géntábla.²⁴ 1: YAP, 2: M130, 3: M89, 4: M9, 5: M45, 6: M173, 7: M17, 8: orkney, 9: brit, 10: baszk, 11: cseh-szlovák, 12: magyar, 13: görög, 14: török, 15: libanoni, 16: ukrán, 18: lapp, 17: észak-orosz, 20: orosz, 21: kazáni tatár, 22: kazbeg, 24: örmény, 29: kazah, 30: kirgiz, 32: hunza, 19: nyenyec, 25: iráni (Teherán), 26: iráni (Shiraz), 27: türkmén, 23: üzbég (1), 28: üzbég (2), 31: shugiai, 33: sourashivai, 34: yadhava, 35: kallar, 38: japán, 36: kambodzsai, 39: koreai, 37: kínai, 40: mongol, 41: tuvai. **A magyar: nem keleti!**

²⁴ Wells (2001) és Semino (2000) alapján.

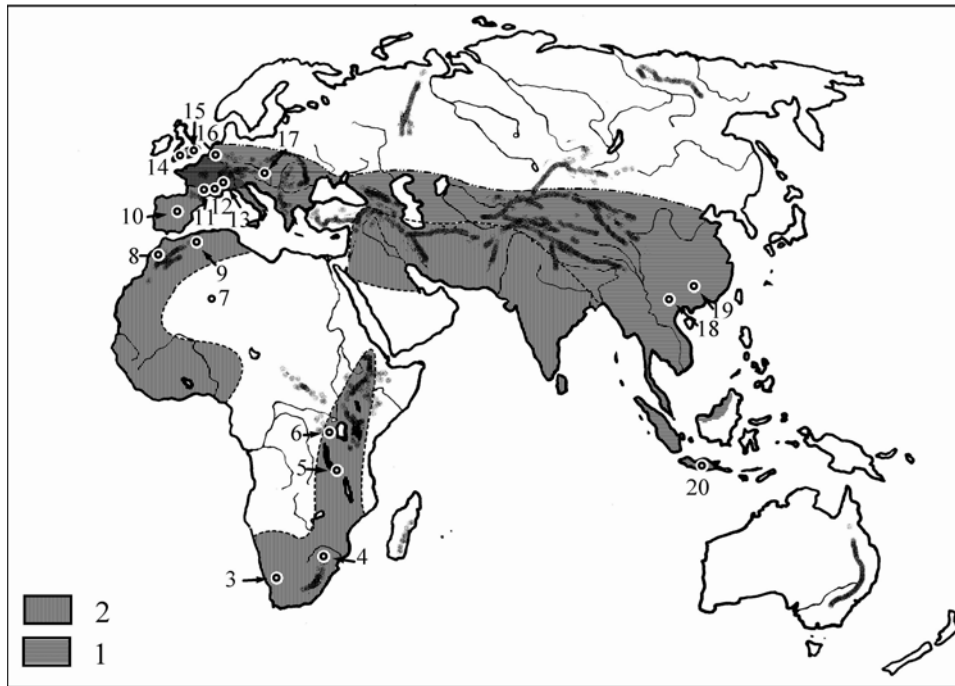

11. ábra. A génáramlás a würm fölmelegedése után, s eloszlásuk jelenkorban.

12. ábra. A Föld jelenlegi éghajlati övezetei és az azokhoz tartozó ember típusa.²⁵ 1: hideg, száraz, 2: hideg nedves, 3: mérsékelt, 4: meleg, nedves, 5: meleg, száraz.

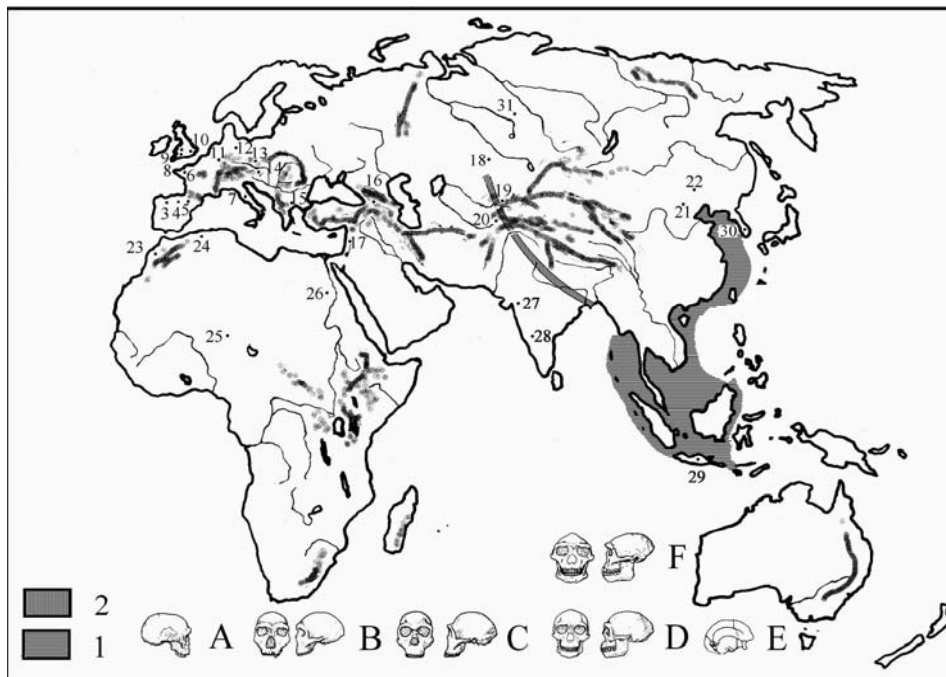
²⁵ Gamble (1995) alapján.

13. ábra.
Az ősem-
beri szer-
számcsó-
portok el-
terjedése
Afrikában
és Eurá-
zsiában.

1: hasító
iparok, 2:
kézibalta
iparok, 3:
Montague
cave, 4:
Cave of
hearth, 5:
Kalambo

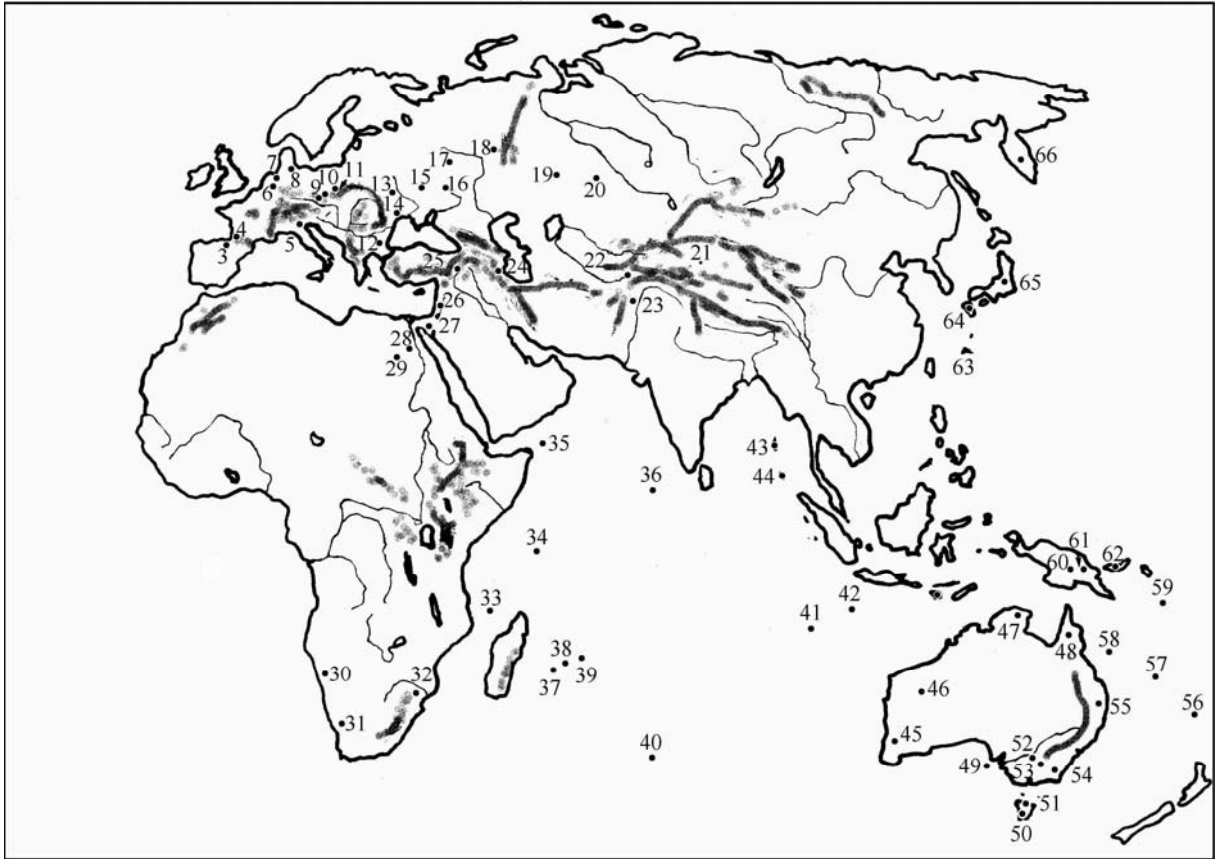
Falls, 6: Orduvai Gorge, 7: Tazazmout, 8: Sidi Abderrahman, 9: Temifine, 10: Torralba Ambrona, 11: Escale, 12: Terra Amata, 13: Vallonnel, 14: Pitdown, Swanscomb, 15: Hoxne, Clacton, 16: Mauver, 17: Vértesszőlös, 18: Lant'ien, 19: Choukoutien, 20: Trinil Sangiran.

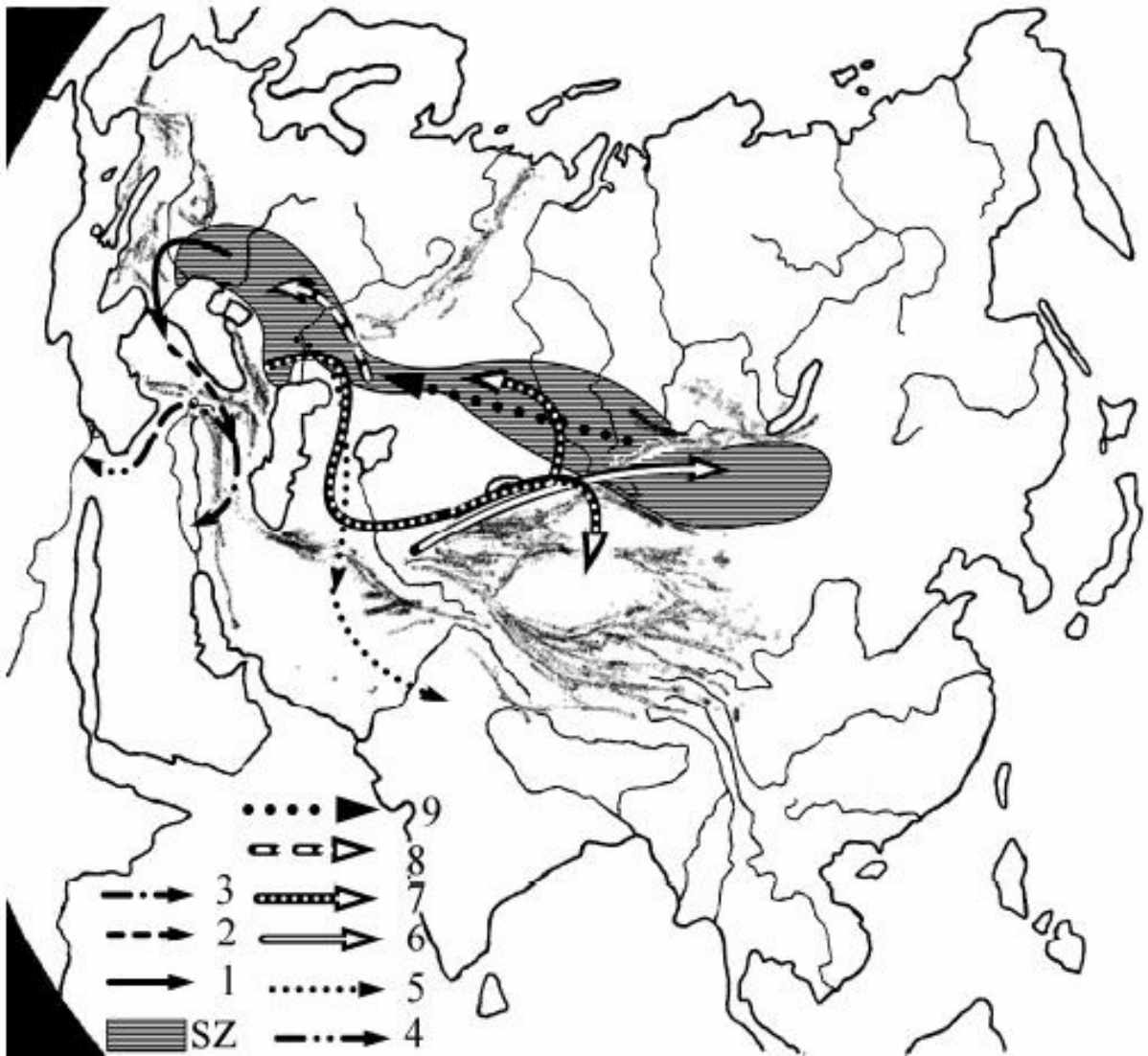
14. ábra. Az
archaikus em-
ber fejtípusai
és elterjedése
Afrikában és
Eurázsiban.

1: szárazulat, 2:
Movius vonal.
Lelőhelyek: 3:
Atapuarca, 4:
Torraba, 5: Terra
Amata, 6:
Boxgrove La
Cotte, 7: Isernia,
10: Hoxne, 8:
Swanscomb, 9:
Pontnewydd, 11:
Steinheim, 12:

Bitzibgsleeb, 13: Stranska Skala, 14: Vértesszőlös, 15: Petralona, 16: Dmanisi, 17: Ubeidiya, 18: Kuldara Karatau, 19: Riwat, 20: Siwaliks, 21: Lantian, 22: Zhoukoudian, 23: Sidi Abderahman, 24: Temifine, 25: Yayo, 26: Bir Tartawi, 27: Nar-mada, 28: Hungsi, 29: Solo River Trinil Nangdong, 30: Sokejang-Ni, 31: Tuva. **Koponyák származási helye:** A: Steinheim – archaikus Homo sapiens, B: Petralona – archaikus Homo sapiens, C: Afrikai Homo erectus, D: Zhoukoudian– Homo erectus, E: Narmada koponya – Homo erectus, F: Indonéz Homo erectus.

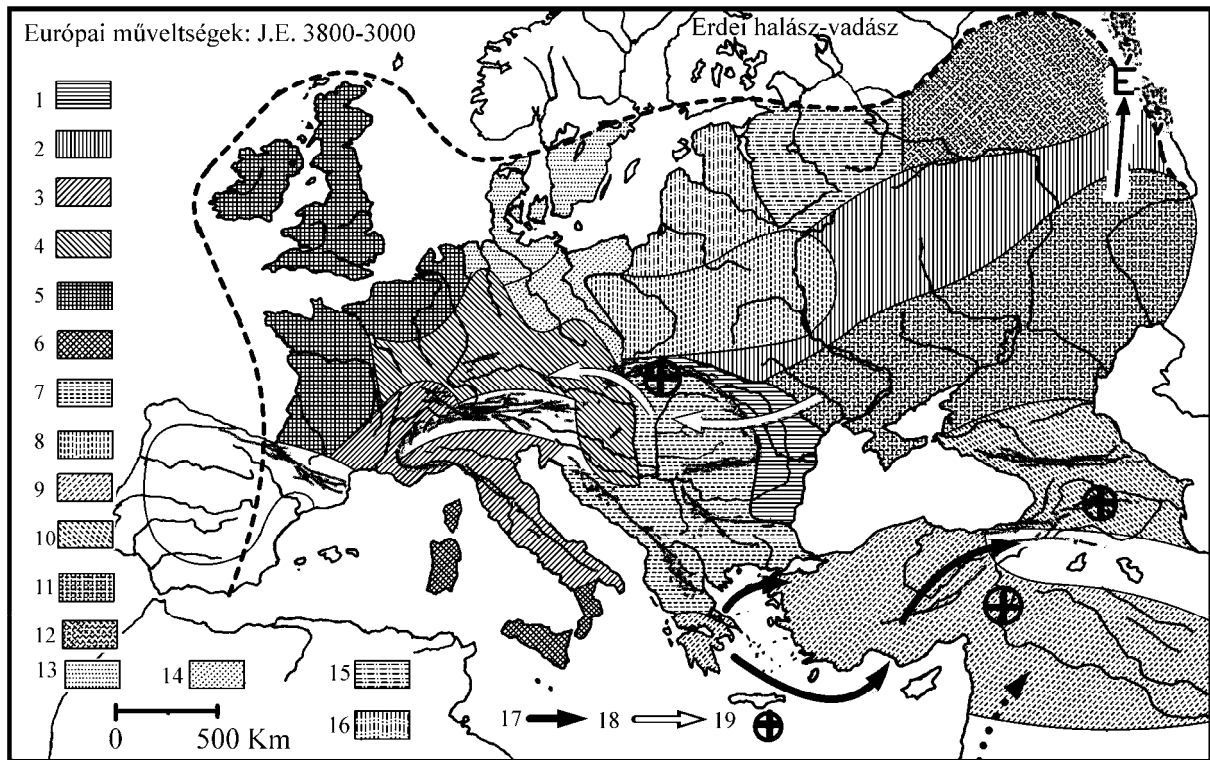

10. ábra. *A modern ember telepei Euráziában, Afrikában, Ausztráliában, Mikronéziában és Melanéziában.* 3: Tito Bustillo Altamira, 4: Pech merle lascaux, 5: Cobricon, 6: Pincevernt, 7: Stellmoore, 8: Salzitter lebenstedt, 9: Drachen, 10: Dolni Veštonice, 11: Spadzista, 12: Bach Kiro, 13: Molodova, 14: Mezhirich, 15: Khotylevo, 16: Kostenki, 17: Sungir, 18: Kapova, 19: Kara Born, 20: Golobaya Kokorevo Malta, 21: Shenya, 22: Teshik Tash, 23: Thar, 24: Houmain, 25: Shanidar, 26: Jilat, Uwaynid, Wadi Hammeh, 27: Boker, Tahtit, Farah II, 28: Wadi kubbaniya, 29: Wadi Arid, 30: Apolli II, Erongo, 31: Elandsfontain, 32: Drakensberg, 33: Comoros, 34: Seychelles, 35: Socotra, 36: Maldives, 37: Reunion, 38: Mauritius, 39: Rodriques, 40: Amsterdam, 41: Cocos, 42: Christmas-sziget, 43: Andaman, 44: Nicobar, 45: Swan River, 46: Puritjarra, 47: Malakunanja, 48: Laura, 49: Kangaroo-sziget, 50: Kutikina, Juds, Nunamira, Ballawinne, Warreen, 51: Cave Bay Cave, 52: Willandra lakes, 53: Murray, 54: Clogs, 55: Kenniff, 56: Norfolk-tavak, 57: Keppels, 58: Percy, 59: Solomon-szigetek, 60: Kosipe, 61: Huon, 62 New Ireland Mateikupkum, 63: Ryukyu Okinawa, 64: Sozudai, 65: Kanto Plain, 66: Uski-tó. (Gamble, 1995. pp.: 183 és 227 alapján.)

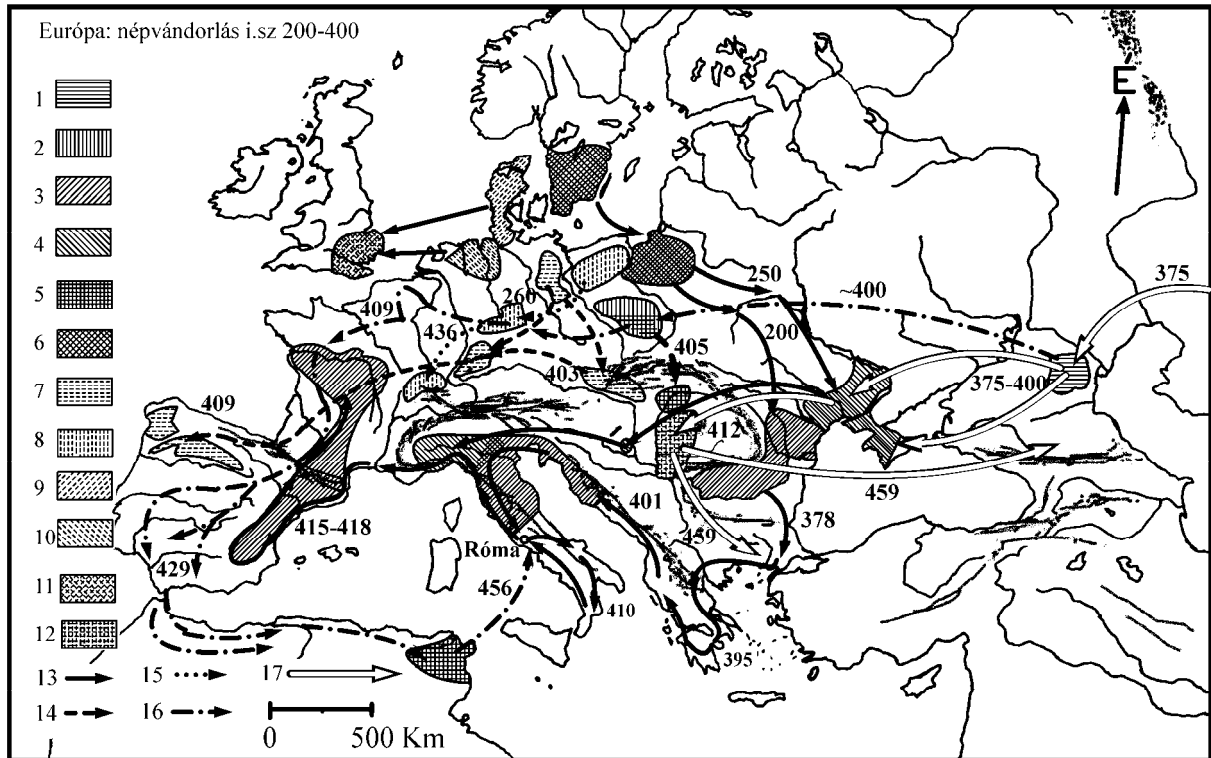
15. ábra. 1.: Kurgán harciszekér J. e. 4000 körül. Belőlük lesz aztán a Mükéné-i királyság. 2. Harci szekér Anatóliában, J. e. 3900 körül. Kései utódaik a hettiták. 3. Harci szekér a Zagroszba. Kassiták. J. e. 3700 körül. 4. harci szekér J. e. 3500 körül Egyiptomba. Hükszoszok. 5. Pásztornépek Iránba és Indiába J. e. 3900—3700. Turkok mozgása J. e. 4000—3800. 7. Szkíták mozgása J. e. 3000—2900. 8. Tochárok mozgása J. e. 3900 körül. Ők nyomhatták meg a turkokat keletre. 9. A tochárok ágából jöhetett létre a későbbi szkíta, merthogy északnak fordult. SZ. Az akkori sztyeppe terület. Az Aral tótól délre nem sztyeppe volt, ott letelepedettek éltek, de erős pásztorság mellett. A Khorezm állam eredete jégkorszaki, de az északról és délről jövő nyomás hatására keletnek mozog. A keletnek mozgók meg a sztyeppeire adnak nyomást és ott nyugati a mozgás. De ez csak J. e. 3000 körül lesz komolyabb, aztán fokozódik egészen a Kr.e. 500-as évekig. Később már csak átszáguldanak rajta a mongol—tatár lovasok, de azok is északon, nem pedig a Káspi-tengertől délre. Akik a Káspi-tól délre mennek, azok aztán Levantin felé veszik útjukat, nem mennek fel északra. A lényeg az, hogy nagyobb tömegben - tör-

zsi, vagy nagyobb, azaz kocsikkal, asszonyokkal s nem csak lóháton katonaként - a déli útvonal nehezen járható. Főként nincs kapcsolat a Kaukázustól északra elterülő részek és az iráni fennsík között, mert itt csak lovas katonák tudnak közlekedni - ahogy a szkíták is katonaként törtek oda be, és viszont: később arabok is csak katonacsapatokat vezettek át ott –lóháton. Kínában is vannak sztyeppei területek, de azokra nem mehettek be a lovas nagyállattenyésztők, mert ott kínaiak gyakorolták a hatalmat, pedig akartak. A későbbiek - a turkok - már a Kaukázus hágóit is használták délre törésükben, ahogy ezt már a szkíták is megtették. De akkor a Kaspi-tó nyugati szélén is levonulhattak - de azok csak lóháton ügetők voltak. A korábbiak, akik kocsikkal közlekedtek, ez utakat általában nem használhatták, ezért hogy délre kerüljenek nagyobb tömegben, az Aral- és a Káspi-tó közötti arid területen kellett átvonulniuk. Sztyeppe van még Irán északkeleti részén is és vékony sávban a nagy hegyektől északnyugatra is, de az jelentéktelen - de pásztorvonuláshoz azonban elegendő.

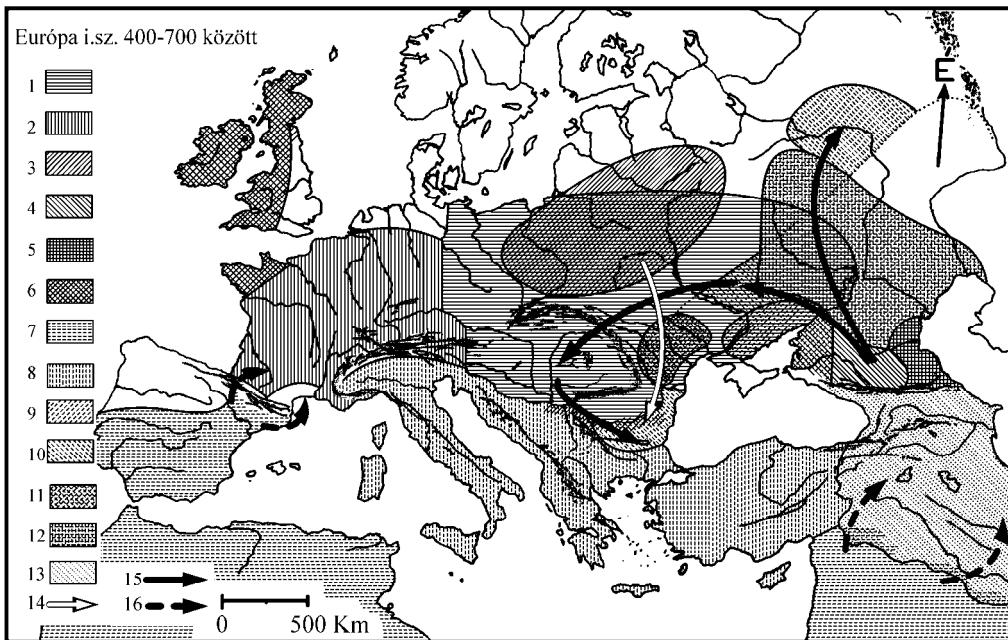

16. ábra. **Európa a bronzkor végső szakaszában**²⁶. 1. Cucuteny műveltség, 2. Abashevo műveltség, 3. Rhoni-Appennin műveltség, 4. tumulus temetkezés műveltsége, 5. késői Wessex műveltség, 6. dél-olasz műveltség, 7. kárpáti és balkáni bronzművesség, 8. Trzciniec műveltség, 9. városias műveltségek, 10. Kaukázus műveltsége, 11. sztyeppei pásztor, gerendasíros (kurgán) műveltség, 12. uráli bronzművesség, 13. északi bronzművesség, 14. késői Unetice műveltség, 15. észak-keleti bronzművesség, 16. késői szalagdiszes műveltség, 17. a harci szekér terjedését kísérő népmozgás, 18. harci szekér európai terjedése. 19. korai vasgyártás. Szaggatott vonal: bronzművesség határa. Pontozott nyíl: az egyiptomi XIX. dinasztia hódító útja.

²⁶ Sherrat (1998b), p.: 247, Gimbutas (1991), p.: 385, Glatz (1995), p.: 11.

17. ábra. **Európa a népvándorlások első szakaszában, Kr.u. 200-450²⁷**. 1. alánok, 376-ban. 2. vandálok 400-ban. 3. vizigótok 270-376, 401, ill. 407 után, 4. ostrogótok 200-375, 400, ill. 452 után, 5. alán-vandál szövetség, 6. gótok szétválásuk előtt, 7. suevik 170, 200-403, ill. 411 után, 8. burgundiaik 160-250, 250-436 ill. 443 után, 9. herulesek, 10. szaxonok, 11. angolok, 12. hunok 412-454, 13. a gótok vándorlása, 14. a suevik vándorlása, 15. a burgundik vándorlása, 16. az alán-vandál szövetség vándorlása, 17. a hunok mozgása.

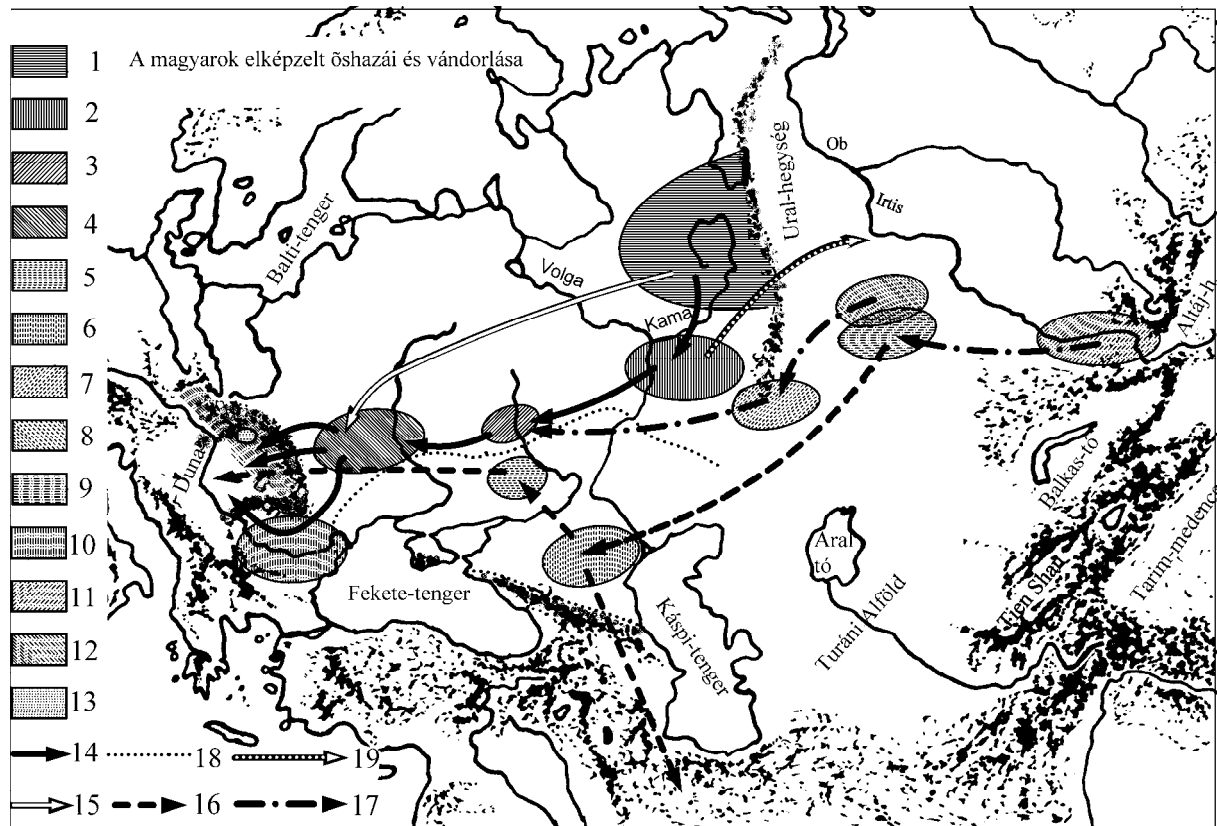

18. ábra. **Európa a népvándorlás második szakaszában: Kr.u. 500-700²⁸**. 1. Avar birodalom a legnagyobb kiterjedésekor, 2. Frank birodalom, 3.

²⁷ Howarth (1995), belső fedőlapok.

²⁸ Nagy (1995), pp.: 70-74, ill. Padányi (1989), Dümmerth (1977) és Baráthosi Balogh (1976) leírásai alapján.

szlávok, 4. alánok (szabirok?) területe, 5. szabirok (?) területe, 6. ír-kelta, 7. Arab kalifátus, 8. Bizánci (Római) birodalom, 9. Dentu-Magyaria (Padányi), 10. Bolgár töredékek, 11. Etelköz, 12. Kazár birodalom, 13. Perzsa birodalom, 14. szláv törzsek mozgása, 15. bolgár törzsek telepítése, 16. muzulmán terjeszkedés.

16. ábra. A magyarok korábban elképzelt, téves őshazái és vándorlásai. 1: Voloszojó műveltség, 2: Ananyinó műveltség, 3: Levédia, 4: Etelköz, 5: Avarok (Dentu Magyaria), 6: Kaukázus – Ingus-folyó, 7: Magna Hungaria (Baskíria), 8: Ob-folyó Kr.e. 1. évezred, 9: Ob-folyó az Altájból érkező, 10: Dunai bolgárok, 11: Altáji őshaza, 12: Kárpát-medencébe érkezés, 13: Bükk-műveltség, 14: Nyugat-Urálból a Kárpát-medencébe vezető ligetes-sztyeppe út, 15: Voloszojó műveltségből vezető közvetlen út Etelközbe, 16: Avar területről vezető út, vándorlás a Kaukázusból és a Kaukázusba, 17: Altáji őshazából vezető út, 18: Kazár uralom határa, 19: Ugorok vándorlása az Ob-folyóhoz.

29. ábra. 10000 éves rovásírási fuvola²⁹. A Vinča műveltség már bizonyítottan írt. Írásjeleiket nem csak a Tatárlakai táblákon, hanem számtalan cseréptöredékeken is megtaláljuk.

²⁹ Kozák József: „Az istállóskői csontfurulya és rokonai” *Honlevél – a Magyarok Világszövetségének lapja*. 2007. március.

déken, nem csak a Kárpát-medencében, hanem a Balkánon több helyen meg lehetett találni. Így pl. Thesszalonikiben, a Karanovó műveltségében, majd Erdélyben is több helyen. Ugyanezen a területen az újkőkorból már hasonló metszésű írásjeleket használtak az itt letelepedett műveltséget folytató, és alapvetően békés, fémfeldolgozó emberek, amint erre a Tatárlakán kiásott ún. amulett alapvető példaként szolgál

19. ábra. **Eredeti magyar jelek a tatárlakai táblákon.** Torma Zsófia, az első magyar régész a XIX. században már ástott ki ehhez a műveltséghez tartozó írásjeleket tartalmazó cseréptöredékeket. Az írásjelek mintegy kétharmada megtalálható a későbbi ún. Lineáris A írásjelei között, aminek a fele viszont a még későbbi Lineáris B jeleinek felelt meg. A lineáris A jeleit találjuk meg aztán a ciprusi írásjelek között is. Az itt megtalált írás nem kereskedelmi, elszámoló jellegű, mint a másfél-két évezreddel később megszületett sumér írás, hanem minden bizonnyal vallási emlékeket rögzítő. Ez a legkorábbi írott (8 évezreddel a jelen előtti) emlék, amelyik 3-as számmal jelzett részén 13 rovásírásos jelet tartalmaz, amiből 8 megtalálható a későbbi magyar rovásírás jelei között is. A 3. táblán Cser Ferenc megfejtése szerint: Egy holdforduló jelképei, nem szöveg hangértékkel. A négy részre osztott mező a mítoszi föld jelképe. A Nap az életet, a Hold pedig a halált jelképezi. A táblán balról jobbra haladva 1) a bal felső negyed: Első negyed, 2) a jobb felső negyed: a teli holdat jelképezi: Teleholdnál az égi-földi hatalom jele látszik. 3) a bal alsó negyed: tólsó negyed. 4) A jobb alsó negyed: Az Újholdat jelzi, a Nap uralmát, ami mögött rejtve marad a Hold.

Irodalomjegyzék

- Bordes (1968)**, Francois: *The Old Stone Age*. World Univ. Library, London.
- Dümmerth (1977)** Dezső: *Az Árpádok nyomában*. Panoráma, Budapest.
- Cser (2005)**: Cser Ferenc és Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében avagy Kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván.
- Cser (2007)**: Cser Ferenc és Darai Lajos: *Az újkőkori forradalom népe*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván.
- Cser (2007a)**: Cser Ferenc és Darai Lajos: *Európa mi vagyunk. Európa történeti kapcsolai a sejti átörökítő jelzőkhöz és a Kárpát-medencei magyar népi, nyelvi, műveltségi folytonossághoz. I. kötet*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván.
- Cser (2008)**: Cser Ferenc és Darai Lajos: *Európa mi vagyunk. Európa történeti kapcsolai a sejti átörökítő jelzőkhöz és a Kárpát-medencei magyar népi, nyelvi, műveltségi folytonossághoz. II. kötet*. Fríg Kiadó, Pilisszentiván.
- Fagan (1974)**: Brian M.: *People of the Earth; An introduction to world prehistory*. VI. kiadás. Scott, Forshman, London.
- Gamble (1995)**, Clive: *Time Walkers*. Penguin Books, London.
- Gimbutas (1991)**, Marija: *The Civilization of the Goddess*. Harper, San Francisco.
- Glatz (1996)** Ferenc: *Magyarok Krónikája. 2. kiadás*. Officina Nova, Budapest.
- Graves (1970)**, Robert: *A görög mítoszok*. Európa Könyvkiadó, Budapest.
- Howarth (1994)**, Patrick: *Attila, King of the Huns. The Man and the Myth*. Constable, London.
- Semino (2000)**, Ornella és mások: „*The Genetic Legacy of Paleolithic Homo sapiens in Extant Europeans: A Y Chromosome Perspective*.” *Science* **290**. Nov. 10.
- Sherratt (1998a)**, Andrew: „*The Transformation of Early Agrarian Europe: The later Neolithic and Copper Ages 4500-2500 BC*.” *Prehistoric Europe*, Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford.
- Sherratt (1998b)**, Andrew: „*The Emergence of Elites: Earlier Bronze Age Europe, 2500-1300 BC*.” *Prehistoric Europe*. Ed. B. Cunliffe, Oxford Univ. Press, Oxford. pp.: 244-276.
- Underhill (2000)**, Peter és mások: „*Y Chromosome Sequence Variation and the History of Human Population*.” *Nature Genetics*, **26**.
- Vértés (1990)** László & Viola T. Dobos: „*Settlement and Technology: The Evaluation of the Site and its Connections*.” *Vértesszőlős: Site, Man and Culture*. Ed. Miklós Kretzói and Viola T. Dobos. Akadémiai Kiadó, Budapest.
- Sykes (2001)**, Bryan: *The Seven Daughters of Eve*. Bantam Press, London.
- Wells (2001)**, R. Spencer és mások: „*The Eurasian Heartland: A continental perspective on Y-chromosome diversity*.” *PNAS* 98/18 (Aug. 28), pp.: 10244-10249
- Zeuner (1946)**, Frederick E.: *Dating the Past; An Introduction to Geochronology*. Methuen & Co. London.

KÖNYVISMERTETŐ ÉS BÍRÁLAT

Dr. Csámpai Ottó:

**Etnikai szocializáció a hagyományos és modern udmurt társadalomban
(Pozdejev, I. L.: Etnicseszkaja szocializacija v doindusztrialnom i szovremennom obszsesztve: opit i problemi prejemsztvennosztyi)¹**

Sokak számára Udmurtia teljesen ismeretlen világ. Pedig már a szovjet időkben is autonóm köztársaságként szerepelt. 1990. november 4-edikétől az Orosz Föderáció önálló tagköztársasága lett. Napjainkban az Udmurt Köztársaságban, amely 42,1 ezer km², legalább száz különböző etnikum tagjai élnek, legtöbben oroszok (58%), udmurtok (31%) és tatárok (7%). Az udmurtok összlétszáma az Orosz Föderáció területén kb. 750 ezer fő, ebből 250 ezer Udmurtia határain kívül, szórványban él. Az udmurtok számunkra, magyarok számára, azért is érdekesek, mert olyan finnugor népcsoportról van szó, amelyhez genetikai rokoni szálak is fűznek bennünket. A monográfia szerzője fiatal kutató, aki a kandidátusi disszertációjához gyűjtött gazdag empirikus anyagot használta fel az etnikai szocializáció jelentőségének bizonyítására a specifikus udmurtiai körülmények között.

A munka négy fejezetben taglalja a kutatott kérdéskört. Az első fejezet az etnikai szocializáció kutatásánál használt módszereket mutatja be. Természetesen itt nem mellőzi a kérdéskörrel való eddigi foglalkozás történetét sem, hiszen ez már a 19. század második felében elkezdődött, amikor Udmurtia főleg a néprajzosok kedvelt kutatási céljává vált. A felhasznált fogalmi szerkezetben főleg a személyiségnek szentel nagyobb teret, hisz mindenfajta szocializáció folyamata

¹ Pozdejev, I. L.: *Etnicseszkaja szocializacija v doindusztrialnom i szovremen-nom obszsesztve: opit i problemi prejemsztvennosztyi*. Izsevszk 2007, 232 p.

a személyiségformáláshoz vezet. Nem kisebb jelentőséggel bír a „kulturális transzmisszió” fogalma, amely majdnemhogyan ismeretlen, pedig nem jelent mást, mint olyan mechanizmust, amelynek segítségével az etnikai csoport megvalósítja az etnokulturális információk átadását a generációk között.

A következő fejezet már egy konkrét jelenséget ragad meg, és pedig a hagyományos udmurt társadalomban végbemenő etnikai szocializációt. A fejezetben különösképp érdekes a személyiség etnikai ideálját, eszményét tárgyaló rész. Értérendszerükben a legelső helyen van a „jó emberekkel való jó kapcsolat”. Az udmurt jellem tanulmányozásánál olyan vonások kerültek felszínre mint a rendkívüli dolgosság, mértékletesség és tartózkodás a saját érzéseik megnyilvánulásánál. Még a 19. század végén is így jellemzik az udmurtokat: csöndben járnak és szemlesütve a földbe néznek. Az udmurtok szomszéd etnikumokhoz és önmagukhoz való viszonyát a következő közmondás fejezi ki a legjobban: „Az orosz az medve, a tatár farkas, az udmurt pedig fogoly”.

A szocializáció szubjektumait és intézményeit taglalva a család szerepét emeli ki, ugyanakkor hangsúlyozza a rokoni közösség jelentőségét is. Az etnikai tényezők között alapvető szerepet töltött be az anyanyelv, a munkára, az életre való nevelés és a vallás. A hivatalos egyház támadásai és üldözései ellenére, az udmurtok megőrizték hagyományos vallásukat, amely a családi-nemzetségi és földművelő kultuszok körül koncentrálódott, ugyanakkor bizonyos változásokon ment keresztül a pravoszláv és iszlám vallás hatása alatt.

A harmadik fejezet az udmurtok etnizációjával foglalkozik a mai modern társadalomban. Itt is főleg a család szerepének tulajdonít kiemelt jelentőséget. Egyben kritikusan szól az anyanyelvhasználatról. A kutatás ideje alatt az Orosz Föderációban 433,8 ezer ember, tehát az udmurtok 68%-a beszélt az udmurt nyelvet (1989-ben ez 70,8% volt), de szigorúan véve egymás közt a családokon belül csak 8% kommunikál ezen a nyelven. Érdekesnek számít az a megállapítás, amely szerint a nők ellenállóbbak az asszimilációs tendenciákkal szemben mint a férfiak.

A család mellett a további intézmény, amelynek jelentős szerep jut az etnikai szocializációban, az iskola. Sajnos, Udmurtiában is hasonló jelenséggel találkozhatunk, mint Közép-Európában. Míg 1990-től 2001-ig az udmurt nemzetiségi iskolák száma növekedett, 2003-tól ezek száma kimondottan csökken. A 2006/07-es tanévben 320 iskolát tartottak számon, amelyekben 20.974 tanuló tanult. Ezeknek is nap mint nap tömérdek nehézséggel kell megküzdeniük, amelyek közé tartozik főleg az ellátottság udmurt nyelvű tudományos-módszertani, tanulmányi, didaktikai és szemléltető eszközökkel. Másfelől az iskola pillanatnyilag nem képes áttörni a hagyományos nézeteken a nemzetiségi oktatással kapcsolatban, esetleg korrekciókkal próbálkozhat. Hogy képes legyen radikális változásokra, ehhez a nemzetiségi művelődési intézmények státuszának emelése szükséges. A nevelési és oktatási folyamatok eredményessége nagyban függ az iskola és a család együttműködésétől, ugyanúgy, mint társadalmi szervezetek

bevonásától ebbe a folyamatba. Szerencsére ilyen szervezetek ma már tucatjával működnek Udmurtiában. A szerző helyesen állapítja meg, hogy a mai társadalomban a személyiségformálási folyamatokba nemcsak az ember közvetlen környezete, a mikroszociális környezet kapcsolódik be, hanem nagy hatást gyakorolnak a másodlagos társadalmi intézmények is, többek között a tömegtájékoztatási eszközök. A szerző kritikusan jegyzi meg, hogy alacsony az érdeklődés az udmurt tömegtájékoztatás iránt. Ennek okai többfélék: egyfelől a nyelv gyenge ismerete a lakosság részéről, másfelől a tömegtájékoztatási eszközök alacsony anyagi támogatása a költségvetésből, nem utolsósorban az udmurtok nemzeti-etnikai öntudatosodásának az alacsony szintje, de nagyban hozzájárul az alacsony életszínvonal is.

A monográfiában kiemelt helyet foglal el a szocializáció gazdasági aspektusait taglaló rész, nevezetesen az ifjúság adaptációja a piaci viszonyokhoz és az új társadalmi értékekhez. A külső intézményes környezet lényeges változásai oda hatottak, hogy a még szovjet érában született és nevelkedett szülők többsége is kénytelen volt változtatni a megszokott viselkedésformákon, a megszokott világképen és alkalmazkodni az új körülményekhez. Ebben a bonyolult helyzetben változtak a mai ifjúság etnizációjának körülményei is. A fiatal korosztály ugyanúgy kénytelen választani: elfogadni, vagy ellenkezőleg elutasítani szüleik kulturális tapasztalatait. A kép majdnemhogy azonos a közép-európai helyzettel: a városba való migráció és beolvadás a többségi nemzetbe.

Az utolsó, negyedik fejezet az udmurt szórvány etnikai szocializációját tárgyalja. A szerző négy területen végzett kutatást, ahol szórványban élnek az udmurtok: Mari Köztársaságban (kb. 2500 személy) és Tatársztánban (kb. 24 ezer), Baskortosztánban (kb. 22,5 ezer) és a Kirovi területen (kb. 18 ezer). Életkörülményeik és öntudatosodásuk is különböző: míg az első területen, ahol többségében földműveléssel foglalkoznak, a nehéz életkörülmények ellenére (vagy éppen emiatt) erős az öntudatosodásuk – a család az alapvető és fő intézmény, amely főleg hagyományokhoz való kötődésükön keresztül lényegesen formálja az etnikai tudatot. Tatársztánban pl. az életkörülmények az udmurtok számára jobbak, itt már az oktatási intézmények és a sajtó mellett, pozitív szerepe van a keresztény vallásnak is: „aki nincs megkeresztelve az nem udmurt, hanem tatár”. A legrosszabb helyzet a Kirovi térségben van, ahol az alacsony gazdasági körülményekhez, sajnos a gyenge etnikai öntudat is leginkább társul.

A szerzővel egyet kell érteni abban, hogy a mai modern társadalomban, amelyben magas az információs technológiák fejlettsége, magas fokú az urbanizáció és a lakosság migrációs aktivitása, nagyban kitágul az etnikai információs tér. A kisgyerek már születésétől kezdve a kulturális variációk sokaságával találkozik, nemcsak a legközelebbi környezetétől kapja az információkat és nemcsak közvetlen kapcsolatokon keresztül. A társadalom aktívan hat rá a tömegtájékoztatási eszközökön keresztül is. Az ember gyakorlatilag ki van tépve a monoetnikus környezetből, nagy hatást gyakorolnak rá a más nemzetek kultúrái,

különlegesen a domináns nemzet kultúrája. A könyv pozitívuma, többek között éppen az, hogy a modern társadalom lehetőségei mellett, figyelmezteti az olvasót az etnikumokat érintő veszélyhelyzetekre is.

Dr. Cser Ferenc:

Még hosszabb vándorlásunk? (Szabó István Mihály: A magyar nép eredete. Az uráli népek eurázsiai-amerikai őstörténete.)²

Szabó István Mihály akadémikus könyve előszavában lefekteti: „Az itt közreadott munka a magyarság önismerete elmélyítésének nemes feladatához szándékozik hozzájárulni.”

Nemes cél, csakis támogatható, érdemes lesz erre később visszaemlékeznünk. Ennek érdekében 4 feltételt határoz meg, amiből:

„Másodszor: Szilárd meggyőződése, hogy a múlt megismerésének útja csak is konkrét adatok, terepen és laboratóriumokban elvégzett mérési eredmények, dokumentált leletek, korrekt számítások és mindezek szinkrónba hozott értékelésén át vezet.”

Ugyancsak tisztességes alapföltétel, érdemes lesz erre is emlékeznünk a továbbiakban. Majd:

„Negyedszer: A magyarok őstörténetének kutatása mindezidáig, nagy részletességgel és elismerésre méltó eredményekkel bár, de csaknem kizárólag a holocénre korlátozódott, és legfeljebb 8-9 ezer évig hatolt a múltba vissza. Kontinensünk népei korai történetének legújabb kutatási eredményei azonban nyilvánvalóvá teszik, hogy az európai felső paleolitikum glaciális és interglaciális időszakai folyamán végbement humán népesedési folyamatok dinamikájának ismerete nélkül a magyar őstörténet sem érthető meg.”

Ugyancsak támogatható és elismerésre méltó álláspont. Azonban már itt azonnal le kell szögeznünk egy apró – de következményeit tekintve nem föltétlenül jelentéktelen – félreértelmezést. Ez pedig az, hogy a felső paleolitikum egyetlen jégkorszak (glaciális) ideje alatti eseményeket jelent, ez pedig a würm. Ezen belül csakis két – vagy nyugat-európai, atlanti partoknál három – lehülési szakaszt ismerünk, amelyet egy, ill. két interstadiális szakított meg. Voltak ugyan kisebb ingadozások, – ahogy ez Szabó 13. ábrájából (89. oldal) is előtűnik – de ezek nem glaciálisok és interglaciálisok váltakozását jelzik, ahogy később is következetesen így hivatkozik rájuk. Mentségére szolgáljon, hogy néhány idézett irodalom ugyancsak félreérti a jégkorszakok szakaszait és hasonló elnevezéssel él.

² Szabó István Mihály: *A magyar nép eredete. Az uráli népek eurázsiai-amerikai őstörténete.* Mundus - Régészeti Tanulmányok. Szerk. Erdélyi István, Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2004. Kemény kötés, színes elő és hátlappal, 142 oldal A4, 26 ábra.

Szabó könyvében a ‘modern’ tudomány egy-egy eredményét rendkívüli leegyszerűsített módon, a szakirodalomból kivonatolva táblázatokba foglalja össze, aztán az egymondatos összefoglalókra telepíti széles ívű elméletét. Szokatlan módszer, mert szinte teljesen lehetetlenné teszi az így ‘idézett’ irodalmi anyag felkutatását és értékelését. Ugyanis így nem derül ki, hogy mi az, amit az irodalom állít és mi az, amit ebből Szabó magának leszűrt.

Az elmélet három szakaszból áll. Alapjait azok a genetikai ‘eredmények’ adják, miszerint a modern ember Afrikából áramlott volna ki, aminek során hozta létre kaukázusi telepét, majd több lépcsőben terjedt szét Euráziában. Ezt a modellt képviseli Szabó 2. ábrája, a 75. oldalon. Erre vonatkozó adatokat azonban nem hoz, egyszerűen elfogadja a xenofóbnak tekinthető egy-központra települő, egyetlen ágon kifejlődő ember elméletét. Ez az ú.n. Őséva és Ősádám elmélet. Ezzel nem foglalkozom, mert külön tanulmányt érdemelne ennek tételes cáfolata. Csupán annyit jegyzek meg, hogy a modern embernek a Szírián keresztüli Európába érkezését már Semino munkájára alapuló vitaanyagban is tagadják,³ jóllehet, Szabó a könyvében Semino és társai munkáját meglehetősen súllyal használja.

Ugyanakkor magyar szerzőktől is olvasható,⁴ hogy a kaukázusi embernek nem volt szükséges Afrikából bevándorolnia oda, hiszen a Kaukázusban a *homo ergatrastól* kezdve folyamatos és fölöttébb gazdag emberi ‘fejlődés’ mutatható ki. Egyik műveltség folyamatosan alakult át a másikba, új népesség az ottani közel félmillió éves emberi élet során nem érkezett oda. Sőt, a Kaukázusból történt Szíria felé is műveltség kiterjedése, hiszen az Ararát környéki obszidián szerszámok föllelhetők a Termékeny Félhold számos helyén, a kaukázusi iparokra jellemző tipológiával egyetemben. Ugyanakkor a modern emberré alakulás két helyszínen is föllelhető a Kaukázus nyugati völgyeiben, pl. a Devisz-hvrel, vagy a Szvanta-szvane lelőhelyeken, ahol a korábbi moustéri szerszámoknak mind az aurignaciba, mind a gravettibe alakulása egyértelműen föllelhető.

Ugyanis a korábbi moustéri szerszámokkal együtt, keverten találhatók meg az újabb kor, a modern ember szerszámai.⁵ Ez mindenképp azt jelenti, hogy az ottani hagyományokat folytató ember megtette a neandervölgyiből a modern ember műveltségébe átvezető lépést, még ha emberi csontok hiányában ez human-genetikailag nem is annyira szembetűnő. De az is megismerhető Gábori munkájából, hogy a Kaukázusból népesedett be Kelet-Európa a würm, második lehűlési időszakába.

³ Az eredeti közleményből is, de az azt kiegészítő közleményből ez teljesen nyilvánvalóan kiderül. V.ö: Gibbons, Anne: *Evolutionary Genetics. Europeans Trace Ancestry to Palaeolithic People*, *Science* **290**, pp.: 1080-1081, (2000). Ugyanebben a számban olvasható Semino és társai munkája.

⁴ Gábori Miklós: *Ala Tau-Ararát, Régészeti utazások*, Gondolat, Budapest, 1978, különösen a 276-278 oldalakat ajánlom. Gáboriné Csánk Vera: *Az ősember Magyarországon*, Gondolat, Budapest, 1980.

⁵ Gábori i.m. p.: 278.

Szabó önálló elmélete a második szakasszal kezdődik. Szerinte Krisztus előtt 43 000-ben (figyelemreméltó pontos szám, a 24a ábrán, a 103. oldalon látható) mégis Szíriából indul egy népmozgás (VI), amely a Balkánon áthaladva a Duna alsó völgyében elágazik. Szerinte *a már Afrikában nyelvcsaládokká tagozódott népesség* Kr. e. 40 000 és 35 000 között a Balkánon áthaladva elágazott. Ennek a proto-baszk nyelveket jelentő nyugati ága a Kárpát medencén áthaladva a Párizsi-medencébe, azaz Nyugat-Európába ment, ahol az aurignaci műveltséget képviselte. A másik (I) a proto-uráli ág pedig egyenesen felhúzott a sarkkörön túlra, hiszen 40 évezreddel ezelőtt már Mamantovaja Kurjánál van egy telepük. Ezt követően sokáig valahol „*a Fekete-tenger és az Urál-hegység, ill. a Kárpátok és a Keleti-tenger között hatalmas területen szétszóródnak*” (p.: 60), majd 14000-13000 évvel a jelen előtt ismét a Pecsora környékére ‘szorulnak’. Ez lett aztán az ő valódi őshazájuk.

Mindez természetesen a mamutokat követő vadász népességet jelentette. Azért ment oda ekkor, mert a Duna–Dnyeper vidékről a mamutok kipusztultak, és az immár ugorokként ‘meghatározott’ nagy tömegű népesség állítólag a würm fölmelegedésekor oda távozott.

J. e. 12,5 évezrede ez a terület nedves tajgává alakult, amit benőtt a tűlevelű erdő is és ezért már ekkor innen is kipusztultak a mamutok,⁶ (járvány, vagy táplálkozási élettér megváltozása miatt, lényegtelen), és ezért az ugorok népe – talán több tízezres nagyságú embertömeg!!!! – Kr. e. (a szövegben azonban jelen előtt) 12 500 és 11 800 között (micsoda pontos évszám behatárolás megint!), gyorsan átvándorolt az Urál északi hágóin a keleti oldalra, ahol még mindig nagy számban éltek mamutok.

Itt aztán, ismét csak Szabó szerint, ősi telepeseikkel is találkoztak, akik mongolid rasszhoz tartoztak, és azoknak átadva nyelvüket, hozták létre a finneket, lappokat, no meg a finnugor elméletben szereplő ugorokat, azaz a vogul és az osztják népességet. Erre az okot az szolgáltatja, hogy a finn–lapp–obi-ugor népesség embertanilag nem tartozik a kaukázusi rasszhoz, míg az ugoroknak oda illik tartozniuk, hiszen a magyarság kaukázusi rasszként a kaukázusi gént tartalmazza – szemben a lappokkal meg az obi-ugorokkal, akik zömmel mongolidok, és bennük a délkelet-ázsiai gén lelhető fel.⁷ A finnek gén állománya inkább hozzájuk és nem a magyarokhoz hasonlít.

Az ugorok népe tehát Kr. e. 11800 és 11000 között az Ob torkolatvidékén (2. szállásterület) a csatlakozott mongolid nagyvadászok népével egyetemben mamutra vadászik (ismét mily pontos évszámok, csudálatos! Vajon, honnan ered a forrásuk? Nem derül ki.), de sajnos hamarosan onnan is kipusztulnak a mamutok, tehát az ugor népesség gyorsan több részre szakad.

⁶ Hubertson, H. W. és társai: *The periglacial climate and environment in Northern Eurasia during the Last Glaciation*, Quaternary Science Review, **23**, 1337-1357 (2003), p.: 1353.

⁷ Oppenheimer, Stephen: *Eden in the East; The Drowned Continent of South Asia*, Phoenix, London, 1999, pp.: 210, 211.

Egy részük, a ‘legkonzervatívabb mamutvadászok’ már 11800 és 11500 között elindulnak és Szibérián áttörve, – de állítólag békében haladnak el a már ott szállásterületeket birtokló mongolid embertömeg fölött – még a száraz Bering-szoroson átgyalogolnak Amerikába, ahol a későbbi penut nyelvű néptömeget alkotják.

Ez Szabó szerint legalább tízezernyi embert jelent (p.: 61 szerint 15-20 ezer). Másik legalább ugyanennyi ott maradt, majd egy részük – a későbbi magyarság – hátrahagyva a későbbi obi ugorokat, meg Ázsiát később meghódítók eleit, Kr. e. 8000 és 3000 között a Tobol és Irtisz partjai mentén (3. szállásterület) vadászgat, halászgat és éli a finnugor elméletekből egyébként jól ismert életét.

Innen lép be a harmadik szakasz, ami gyakorlatilag megfelel a szabványos finnugorizmusnak, bár Szabó csak elnagyoltan tárgyalja. Ennek során Kr. e. 3000 és 2500 között visszavezeti a magyarok népét a már ismert Volga–Káma vidékére (4. szállásterület), ahonnan Kr. u. 600-ban Levédiába (5. szállásterület az Azovi-tenger fölött), Etelközbe (6. szállásterület), majd a végén a Kárpátok közé (7. szállásterület) juttatja.

A finnekkel és lappokkal Szabó kegyesen bánik, mert ugyan még átviteti őket a 2. szállásterületre, majd onnan Kr. e. 10000 és 8000 között vissza a mai területeikre, és aztán viszont már nem háborgatja őket.

Ezért az egyébként a finnugornak tekinthető népességet már csak ugorrá nevezi át, és végig, mint ugor népet, a nyelvüket, meg mint ugor nyelvet kezeli. Mindebben nem zavarja az, hogy ilyen nevű nép és nyelv sohasem létezett, mert hogy erre utaló adat nem lelhető fel, ezt a XIX. századi kreatív nyelvtudomány hozta létre talán az Onogur, vagy a hun-gur (turk nyelven hun törzs) hasonlóságára, nem tudni.

Többségüket aztán a világon szétszórja, részben Ázsiában, részben visszaviteti Európába, ám egyik részüket, ahogy fentebb már láthattuk, egészen Amerikába vándoroltatja. Mindezek alapját a mamutok vándorlásából és abból a meglehetősen laza ‘tényből’ vezeti le, hogy a penut indián nyelveket az ugor nyelvekkel lehet talán rokonítani.

Szabó irodalmi anyagát nem kívánom kritizálni, elemezni. Pedig lenne miért. Pl. átvette a jégkorszaki nyelveket képviselő népességi ábrát, (7. a, b és c), ami-ben teljesen önkényesen megrajzolt nyelvi határok olvashatók le (baszk, uráli és ismeretlen, az *a* ábrarészen, baszk, indoeurópai és uráli a *b* ábrarészen, majd sokkal bonyolultabb részletekkel telített a *c* ábrarészen). Az egyes ábrák, ábrarészek a holocén előttre, annak kezdeti, majd második szakaszára vonatkoznak, holott ezekből a korokból semmiféle adat erre nem utal, nem utal nyelvekre, mert hogy nincs adat. Szinte tényként írja le, hogy az ugor (uráli) nyelv és népesség már Afrikában elvált a többiektől, bár erre vonatkozó tényleges adat sem lelhető fel.

Akkor már most hivatkoznom kell a Szabó előszavában megfogalmazottakra. Csakis mért, tapasztalt adatokkal alátámasztott az elmélete? Sajnos, nem. Már az alapföltevés is légből kapott. Komolyabb gondok vannak a Kelet-európai szét-

szóródással is, mert hogy erre vonatkozóan nem nagyon található régészeti adat. Gábori meg is jegyzi, hogy a jégkorszak fölmelegedése előtt, pl. az Orosz-síkság közepén 500 km-es sáv tökéletesen néptelen volt. Ugyanakkor bőven van adat arról, hogy a Dnyepertől nyugatra és a Kárpát medencében igen komoly élet folyt a würm utolsó lehülési időszakában. Semino és társai munkájában is arra utalnak, hogy a jégkorszak végén a népesség gyakorlatilag három kis központba szorult be.

Az ugorok akkor hová szorultak? Ha a Dnyepertől nyugatra eső területre, akkor mindenképp keveredniük kellett volna az Eu19 gént hordozókkal, vagy a Kárpát-medencébe is belátogathattak volna, mint a gravetti népe. Ugyanis Amerikába nem az Eu19 került, hanem ugyanannak az szub-allél forrásnak egy másik ága, az Eu22.

További gondom a 2. szálláshellyel van, amelyet Szabó a tulajdonképpeni őshazának tekint. Ugyanis a valóságban a 24. ábra szerinti j. e. 12500 és 11800 között azon a területen, a két Dryas közötti meleg időszakban, a skandináv jég-tömeg olvadékvizei hatalmas tavat képeztek, így ott nehezen képzelhető el mamutvadász nép élete. Az ottani emberi életről kizárólag a würm fölmelegedését megelőző időről van adat. Azaz amikor oda vezet a mamutvadászokat, akkorról sajnos nincs. A Mamantovaja Kurja rétegszelvényében egyébként csakis a 34-37 évezreddel jelen előtti rétegben vannak emberi életet igazoló tárgyak,⁸ azaz a würm lehülő időszakát az ember itt nem érte meg.

Szabó tudja, hogy ott még a würm mélypontján sem volt jégtakaró, ami azonban nem jelenti azt, hogy növénytakarónak lennie kellett, hiszen azért nem volt jég, mert a száraz időjárás miatt nem volt csapadék. Ellenben állandóan lefagyott földfelszín igenis volt.⁹

Szabó a holocén elejére dátumozva nagyvonalúan berajzolt *boreal* (tülevelű) erdőket helyez oda, ami azonban köztudottan nem alkalmas sem nagyobb tömegű vad számára, de még kevésbé halászvadász életmódú emberi életre. Ugyan hozzáteszi, hogy tundrába átmenő terület volt, de ezt az ábrájáról nem lehet leolvasni.

Pusztán csak az adatok 'hitelességét' illetően meg kell azonban jegyezni, hogy a 24. ábrát kísérő szövegben ugyanazok az évszámok szerepelnek, mint a 24. ábrán, de már jelen előtti és nem Krisztus előtti adatnak feltüntetve. Akkor melyik a helyes? Az összefoglalók szerint az ábra a hibás.

Sajnálatos azonban az is, hogy Szibéria északi, a Jeges-tengerhez közeli területeiről megint csak nincs emberi településre utaló adat egészen az újkorig.¹⁰ Akkor kik is azok az őslakosok, akiknek az ugorok átadták a nyelvüket?

⁸ Pavlov, P., Svendsen, J. I., Indrelid, S.: *Human presence in the European arctic nearly 40,000 years ago*, *Nature*, **413**, Letters to the Nature, 2001, p.: 65

⁹ Hubertson és társai, i.m.

¹⁰ Goebel, T.: *Pleistocene human colonization of Siberia and peopling of the Americas : an ecological approach*, *Evolutionary Anthropology*, **8**, 208-227, (1999). A szerző p.: 213-on kiemeli, hogy az északi területeken nem élt ember a würm utolsó lehüléséig.

További gondot jelent az Urálon való átkelés. Az ugyanis akkoriban zárt erdővel borított volt és azon kőkori ember nem igen szokott áthatolni. Az ember elterjedését nem a hegyek, hanem a zárt erdő korlátozta jobban. Aztán ugyancsak gondot okoz az észak-szibériai séta is, ugyanis Szibéria keleti oldalán eljegesedett hegység, a Cserszkij 1000 km hosszban keresztezte a mamut-sztyeppét, amin sem az ember, sem a mamut nem tudott volna áthatolni, legfeljebb megkerülni.¹¹ De merre? Viszont a Bering szoroson Amerikába nem mehetett az ember később, mint 14-12 évezreddel a jelen előtt,¹² tehát az előtt kellett oda menniük, hogy az ugorok egyáltalán északra visszakerülhettek volna.

A 25. ábrán (106. oldal) Szabó az Ob torkolatától elinduló 6 szétvándorló ugor útvonalat jelöl meg, aminek alapján a magyarok a Kárpát-medencébe (1), mások több felé ágazóan a Kaukázus, a Folyamköz és a Mediterrán felé (2), megint csak mások Nyugat-Kína és Észak-India felé (3), aztán Belső-Ázsia felé (4) és végül Alaszka felé (5) áramoltak. A hatodik a lappok (nem számozott) visszavándorlása mai helyükre.

De hogy mindegyik oda a már megtelepedett népek tömegén át megérkezzen, egyenként tízezres tömeget kellene mozgatnia, ha Szabó saját föltételeit hagyánánk érvényesíteni (p.: 61). Hány embernek kellett akkor az Ob torkolatánál élni a tundrán? Ott, ahol ma sem haladja meg a népsűrűség a 0.05 fő/km² nagyságot?

Valóban, a lapp, a finn és az obi-ugorok génjei különböznek a magyarokétól. Szabó bemutatja Semino ábráit, adatait, de laza előkelőséggel megfélekedzik a TAT allérra felhívni a figyelmet, – amire a szerzők viszont fel is hívták az olvasók figyelmét – miszerint ez az újabb kori mutáció nincs meg a magyarokban, holott komoly mértékben jelen van az északi finnugorokéban.

Semino és társai vizsgálata előtt már nyilvánvaló volt, hogy az északi finnugor népek elsősorban a délkelet-ázsiai genetikai anyagból részesülnek, míg a magyar nem. Az amerikai indiánok is a délkelet-ázsiai gént hordozzák magukban, ezért föltehető az, hogy az emberek délről áramoltak ezekre a helyekre és ott keveredtek a nyugatról érkezett európaiakkal. A gén állományban ugyanis mind a kettő jelen van, csak az egyik a másik rovására esetleg túlsúlyban.

Ha a magyarok azon a területen közel 10 évezredig tartózkodtak volna, az ottani őslakosok embertani és genetikai állományából törvényszerűen részesedniük kellene. Nem részesülnek. Minthogy eleinknek az elmélet szerint j. e. 3000-ig ott volt a szállásuk, az akkor már ott kifejlődött TAT génből is részesedniük kellene. Ezt sem teszik.

Így megint csak Szabónak az előszóban emlegetett föltételeit kérem tőle számon: hogyan kezelte az adatokat? Ami jelen van, az a másikat azonnal törli? Fekete vagy fehér a világ és az emberi származástan? Kétlem.

¹¹ Goebel i.m.: p.: 224.

¹² Goebel i.m. p.: 224.

Szabó a sungiri leleteket (27 évezreddel a jelen előtt Moszkvától nem messze eltemetett ‘család’ csontjai, 11. ábra, 87. oldal) is közli, és nagyvonalúan ugor ‘törzsfő/fejedelem’ címkével látja el azokat, valamint „*összeurópai viszonylatban is kiemelkedően magas kulturális-technológiai szintű kelet-európai vezető központok*” létrejöttéről ír (p.: 60), amire utaló példának tekinti Sungirt. Van-e más is, ha már ‘központokat’ emleget, így többes számban? Kétlem.

Valóban a sungiri telepen talált csontvázak korabeli csont és kagyló ékszerekkel gazdagon díszítettek, meg mamut agyarból való lándzsájuk is van temetési mellékeltként, ám a nyelvük nincs a sírba fölírva, még kevésbé az, hogy törzsfőnők, fejedelmek lettek volna. Még kevesebb adat van arról, hogy az valamiféle központ lett volna.

Ezt a vonatkozó irodalom, mint a gravetti műveltség díszítő művészetének példáját idézi,¹³ és nem tesz megjegyzést a társadalmi szervezetre, sem arra, hogy kulturális-technológiai központ lett volna, amire vonatkozóan egyébként megint csak nincsenek adatok. Szabó ezzel a címkével azonban teremt!

A 3. szálláshelyre és az amerikai vándorlásra nem sok szót érdemes vesztegetni, mert az egyetlen ‘adat’ amiből erre esetleg következtetni lehet, az Sadosky nyelvi elemzéseiből fölállított elmélete, miszerint a penut nyelvek – aminek még az ú. n. ősnyelvi alakját sem hozták létre és 5 csoportba sorolhatóan 19 nyelvet képviselnek (lásd 19. ábra a 97. oldalon) – az ugor nyelvek rokonai lennének.

Szabó a táblázatában 80%-os rokonságot idéz (p.: 45, Henderson, 1995), ami megdöbbenítő szám, és sajnos, önmagában semmit sem jelent. Ismét csak az előszóban kifejtett föltételekre hivatkozom, amit Szabó ismét kecsesen átlépett.

Tudvalévő, hogy a magyar ‘legközelebbi’ nyelvi rokonai a vogul és az osztjákok is önmagukban már különböznek egymástól, és a magyar nyelvvel az alapszókészletüket tekintve is csupán 23-25%-ban fednek át, azaz már ezek a ‘rokonnak’ tekintett nyelvek rokonsága is sokkal, de sokkal kisebb, mint 80%. A nyelvtanról akár már ne is beszéljünk, hiszen nem az azonosság, hanem a különbség uralja a teljes körű összehasonlítást.¹⁴ Akkor hogyan képzelhető el a már 19 nyelvre bomlott penut indián nyelvekről globálisan az ugor nyelvekkel 80% rokonság? De még csak a vogullal és az osztjakkal sem. Anélkül, hogy megadnák, hogy melyik jelenséget vizsgálják, ilyen adat nem adat, hanem csakis hamisító erőlködés.

¹³ Mellars, Paul: *The Upper Palaeolithic Revolution*, in: *Prehistoric Europe; an Illustrated History*, ed B. Cunliffe, Oxford University Press, Oxford, 1998.p.: 66.

¹⁴ Cser Ferenc: Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról, Szerzői Kiadás, Melbourne-Miskolc, 2000, pp.: 103-108. Cser Ferenc: Gondolatok a magyar nyelv és nép Kárpát-medencei eredetéről, ZMTE előadás és kiadvány, Zürich–Budapest, 2000. Cser Ferenc: Gondolatok a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei eredetéről, in: Magyar történelem. Tízezer év — ezer oldalról. Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, Zürich–Budapest, 2002. pp.: 195-224.

Egyébként Szabó ismeri – és meg is említi –, hogy Amerikába az őslakosok esetleg több helyről, több időben és több útvonalon is eljuthattak, és az egyik forrás éppen Délkelet-Ázsia lehetett.

Szabó egyik munkámra is hivatkozik, amiben a magyar nyelv és műveltség Kárpát-medencei eredetét illetően foglalkozik állást, és ebből azt idézi pozitívan, hogy a magyar nyelv kialakulásához hosszú, zárt időszakra van szükség.¹⁵ Ám nem idézi a mondat második részét, amiben állást foglalkozik amellett, hogy ezt sem a finnugor, sem a turk (vándorló) eredet nem biztosítja, merthogy zárt, *letelepedett* módot említek, azaz pontosan azt cáfolom, amit aztán Szabó maga is követ: az Urál mellőli Kárpát-medencébe költözés modelljét. Szabó névtelenül, de kritizálja az általánosabb érvényű felfogásomat is (p.: 81): „Az az állítás viszont, hogy a Kárpát-medencében a jégkorszak alatt (pontosabban a felső paleolitikum időszaka során) magyar nyelven beszélhettek, már igencsak valószínűtlennek tűnik. A magyar nyelv, mintegy 10 000 esztendővel ezelőtt, az ugorból ágazott le, akkor, amikor az utóbbinak már délkelet-európai uráli nyelvektől elkülönülten fejlődött 20-25 ezer esztendő észak-európai múltja lehetett!”

És ebben összegezhetjük is Szabó felfogásának a lényegét. Az előszóban oly méltósággal kifejtett szellem itt bicsaklik meg a leginkább szembetűnő módon: azért nem beszélhették a Kárpát-medencében a magyar nyelv őseit, mert az csak később és északról ágazott le az ugorból! Most lényegtelen, hogy 4, vagy 10 évezreddel ezelőtt, a lényeg az, hogy a finnugorizmus eszméje ne sérüljön. A kijelentés ellenben mindenképp *ex cathedra* jellegű, és valahogy semmiképp sincs összhangban a bevezetésben kiemelt szándékokkal.

Végso soron sajnálom Szabó munkásságának ilyen alakulását. Sajnálom, mert az MTA hivatalos álláspontjától ugyan eltért és ezzel magára szabadítja a tudománypolitika haragját, pusztán talán csak ezért, mert eltér a magyarok alacsonyabb rendűségét hangoztató tételektől, – meg hogy esetleg a keletről eredeztetők kedvébe is járjon –, azonban még sem tud olyan magabiztos elméletet teremteni, ami a valósággal köszönő viszonyban lenne.

Nem azért irritáló a finnugorizmus, mert ‘halszagú’ – ahogy egyesek ezt az ellenzők orrára kenik –, hanem azért, mert nyilvánvaló tényekkel ellenkezik. Ebbe tartozik az is, hogy nem a magyar szakadt le az ugor nyelvekről – mert az ugor fogalomban tulajdonképp soha sem létező fogalmakkal operál a tudomány – és vándorolt a pusztákon összelopkodva nyelvtanát és szókészletét, hanem a magyar őrizte meg az ősi nyelvi szókészletet, nyelvtana nem összeszedett, hanem a sajátja, amit hosszú, zárt, letelepedett körülmények között emelt a jelenlegi hihetetlen logikai szintre.

¹⁵ Cser Ferenc: *Gondolatok a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei eredetéről*, in: *Magyar történelem. Tízezer év — ezer oldalról*. Zürichi Magyar Történelmi Egyesület, Zürich–Budapest, 2002. pp.: 195–224. Vö.: Cser Ferenc. *Gyökerek. Töprengések a magyar nép és nyelv Kárpát-medencei származásáról*. Szerzői Kiadás, Melbourne–Miskolc, 2000.

E tényeket viszont a vándorlási elméletek sajnos nem támogatják. Pedig hát nem a tényeket kell törölni, hanem a hozzájuk ragasztott elméleteket. Ezért is elfogadhatatlan Szabó elmélete. A magyarság ugyanis minden bizonnyal nem hosszú hányatott vándorlással került a mai helyére, hanem innen esetleg sohasem ment el.

Ami meg a genetikát illeti, annak nem az az egyetlen értelmezése, melyet Szabó is képvisel. Sőt, éppen ez az, ami leginkább kritizálható. Ezt külön munkában megtettük,¹⁶ és kimutattuk, hogy az adatok helyes értelmezése éppen hogy nem cáfolja, hanem alátámasztja a Kárpát-medencei eredetünket.

Nem azért helyes az általunk javasolt értelmezés, mert alátámasztja a Kárpát-medencei eredetet, hanem a genetikai feltételeket a maguk teljességében kell figyelembe vennünk, no, meg az ezekhez az adatokhoz csatlakozó régészeti adatokat is, amiket Semino és munkatársai nem tettek meg. Pl. a szerintük csak kb. 30 évezrede kialakult M173-as allél szétterjedését már évezredekkel a kialakulása előtt megengedik, holott ez ellenkezik az alapföltévésükkel, miszerint a szét-szóródást meg kell előznie a zárt kialakuló időszaknak. Ezért az M173 allél úgymond nem lehet az aurignaci gén jelzője, hanem sokkal inkább a gravetti népé.

Semino csoportja ráadásul semmit sem tud a würm utolsó lehülési szakasza Kárpát-medencei régészeti anyagáról, vagy laza eleganciával a Kárpát-medencét Balkánnak tekinti.

Végso soron megállapíthatom, hogy Szabó István Mihály könyve akár kellemes esti olvasmány is lehetne, csak hát az előszóban jelzett föltételeket nem szabad komolyan venni, még kevésbé a bemutatott ‘tényeket’ kritikusan megkaspírgálni, mert akkor azonnal összeomlik ez a ‘*mamutprémmel kibélelt álmodozás*’ –, hogy már a tobzódó finnugorizmus kifejezéstárából merítve ‘minősítsünk’.

Queanbeyan, 2005. október 14.

Utóirat:

A fenti kritikát a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület Tudományos Tanácsa számára készítettem el a fent jelzett időpontban és a tanács tagjainak e-mailben megküldtem. Nem volt tudomásom arról, hogy alig egy hónappal korábban a Magyar Tudományban is megjelent egy kritika Simon Zsolttól, és a <http://epa.oszk.hu/00600/00691/00021/11.html> honlapon olvasható. Szabó István Mihály ez utóbbi kritikára válaszolt. A válasza itt olvasható:

¹⁶ Cser Ferenc és Darai Lajos: *Magyar folytonosság a Kárpát-medencében, avagy kőkori eredetünk és a sejti tulajdonság-örökítő kutatás*, FRIG kiadó, Budapest, 2005.

<http://www.matud.iif.hu/05dec/25.html>. Simon viszontválasza, pedig erről a honlapról érhető el: <http://www.matud.iif.hu/05dec/28.html>.

A fenti kritikára máig nem kaptam választ Szabó István Mihálytól a munkacsoportban, ezért már pár hónapja elérhetővé tettem írásomat a www.nemenyi.net honlap KÖNYVTÁR rovatában és a Turán folyóiratban, s most a ZMTE-honlap olvasói számára is elérhetővé válik.

Ugyancsak ide kívánczik még, hogy ez alatt az év alatt végigkísértem a terület időjárási adatait. Az Urál észak-nyugati lejtőitől, az Ob torkolata, a tőle keletre lévő domb- és hegyvidék egészen a Kamcsatka-félsziget északi részeiig lefagyott állapotban van 8 hónapon át. Itt mérik a föld leghidegebb hőmérsékleteit, időnként -50°C alatti hőmérsékleteket. A terület vegetációs időszaka nem haladja meg a 4 hónapot.

További adatként megtudhattam, hogy az Ob torkolatvidéke a würm teljes fölmelegedéséig, azaz kb. 8 évezreddel ezelőttig víz alatt volt. Itt addig, amíg a jég teljesen el nem olvadt és a kontinens terhelése le nem csökkent, nyugatkeleti irányban áthatolni nem lehetett, mert az Ob torkolatvidéke több mint száz km széles víztükröt jelentett Szibéria felé mintegy 1500 km mélységig. Sem mamut, sem ember a nevezett időszakban itt megélni nem tudott.

Cser Ferenc:

Turáni szómágia (Sípos Erzsébet: Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a Kárpát-medencében. Dél-Mezopotámiai városok.)¹⁷

A kötet két tanulmányt tartalmaz.

Az első tanulmány, a *Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a Kárpát-medencében* című a közel-keleti őskultúráktól elindulva bemutatja a mezopotámiai városi kultúra kialakulását, és nagy vonalakban ismerteti azok jellegzetességeit, történelmét, királyait. Ismerteti a mezopotámiai vallási ismeretek alapján a „hajdankor nagy isteneit”. Ezt követően áttér a Kárpát-medencére és annak újkőkori kultúráját mutatja be, mint a Kárpát-medence őskultúráit, majd nagy vonalakban végigvezeti az olvasót a rézkor és a bronzkor műveltségein, elemzi azok sajátosságait, területi bontásban. A tanulmányt 29 oldalas Függelék zárja, amelyben ismét visszatér a mezopotámiai városokra, majd Egyiptom érintésével részletes kiegészítéseket közöl a főbb témakörök mentén. A 157 oldal hosszúságú munkát a képek jegyzéke (55 kép, 3 színes), majd 58 irodalom felsorolása zárja le.

A kötet második tanulmányának címe: *Dél-Mezopotámiai városok*. 21 oldalon, 17 ábra bemutatásával és 21 irodalom felsorolásával ismerteti 4 város – Tell-el-Ubaid, Eridu, Uruk, majd Ur – keletkezését, történetét, a település sajátosságait.

A tanulmány a rendelkezésre álló irodalom töredékét használja fel, valójában zömmel Roaf, kisebb mértékben Oats munkáját tükrözi. Ez a tanulmány az elsőként említett tanulmány Sumérral foglalkozó részének kiegészítéseként kezelhető, az olvasónak hasznos ismereteket nyújt.

Forduljunk most az első tanulmányhoz, hiszen abban foglalkozik a minket, magyarokat is érintő kérdésekkel.

A munka négy fő részre osztható. Az első részben, két fejezetre osztva, a szerző bemutatja a Közel-Kelet korai kultúráját, majd a mezopotámiai őskultúrákat. Itt a Kebara, a Natúfi és a kerámiát megelőző újkőkori anyagot ismerhetünk meg, majd a Jarmo, a Hasszúna-Szamarra, Csoga-Mami, Tell-Esz-

¹⁷ Sípos Erzsébet: Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a Kárpát-medencében. Dél-Mezopotámiai városok. Antológia Kiadó, 2005, Kecskemét. B5, 215 oldal, 72 kép – közülük 4 színes.

Szawwan, Yarim-Tepe, Tell-Brak, Arpacsije műveltségekről kapunk a forrásokból ismert anyagot. Ezt követően Sípos Erzsébet már áttér az Arxxx típusú nevek boncolgatására és belebonyolódik a szabír nép vélt jelenlétének és történetének kérdésébe.

A tanulmány második része ebből nő ki, és a *Hajdankor nagy istenei* címet viseli. Itt elemzi Sumér isteneit, azok egymásra vonatkozó szövevényes rendszerét, neveit, szerepüket. Az embernek az a benyomása, hogy Sípos a hitvilág isteneit valóságos, földön járó lényeknek fogja fel, azok hosszú életének indokaként a 'fehér arany'-at teszi felelőssé, amely kissé elgondolkodtató.

A tanulmány első két részében a szerző a terület történelmének, műveltségi jellemzőinek adatait szinte kizárólag Roaf könyvére alapítja, a szóelemzései, népnév-elemzései Labat szótárára alapszanak.

A tanulmány harmadik részében Sípos a Kárpát-medence újkőkori műveltségeivel foglalkozik, majd röviden érinti a bronzkort és a rézkort is. Ez utóbbinál megemlíti ugyan a pásztor életmód megjelenését, de láthatóan nem tud arról, hogy ez a sztyepei lovas nagyállattenyésztők több hullámban való hódításainak az eredménye.

Sípos Erzsébet tanulmányának harmadik részét gyakorlatilag Kalitz munkájára alapozza, független, más jellegű ismeretet nem mutat be.

Negyedik fő résznek tekinthető a Függelék, ahol meglehetősen laza rendben ad további kiegészítő jellegű adatokat az egyes témakörökkel kapcsolatban. Itt olvashatjuk a földrajzi nevek felsorolását, amelyből aztán a MA-gy-AR nép világszerte elterjedésének gondolata csillan át, Csicsáki Jenő Mú, ill. Paál Zoltán Arvisura könyveinek szellemében.

A dolgozat legfőbb mondanivalója a következőkben foglalható össze:

A sumér népesség turáni eredetű. A sumér magaskultúra nem csak időben előzi meg az európaiakat, hanem genetikai elődként is szolgál.

1. A sumér kultúra forrását tekintve később is a turáni népekre támaszkodik, amelyek Szubar, Szabir, stb. néven ismertek és a Folyamköztől északkeletre éltek. Ezekből ered a magyar népesség is.

2. A népnévben az AR, a MA és a SU, SA, stb. kezdetűek a magyar népességet jelentik, lett légyenek bárhol is a világon.

3. A sumér műveltség és nép év tízezrekkel visszanyúlik a jégkorszak elé, föltehető forrása az azóta elsüllyedt Mu nevű kontinens.

Nézzük ezeket konkrétan a maguk megjelenési alakjában.

1. Embertípus.

Ezzel az alapállással indul a könyv: turáni emberfaj volt a sumér. Sípos a mezopotámiai népességből a sumért turáni eredetűnek írja le (pl. az 5., 6., 22., 23, 34., stb. oldalak). A 34. oldalon így zárja a Halaf kultúra ismertetését: „*Halaf*

*nem volt sem szír, sem indoeurópai eredetű település, mint ahogy manapság sokan ezt szeretnék elhitetni. Alapnépessége az arab-invázióig **turáni szabír volt.*** Sajnos, hogy mit ért turáni alatt, azt nem adja meg, de azt sem, hogy miért tekinti ezt a népet turáninak.

Ismert viszont, hogy a Sumér és az Akkád népessége embertanilag nagyjából azonos volt, és pedig 2/3 részben mediterrán és 1/3 részben armenoid embertípusból állt. A mediterrán embertípus hosszú fejű, vékony csontozatú, közepes, vagy alacsony termetű ember és föltehetően az afrikoid embertípusból alakult azzá a natufi műveltség idejére. Az armenoid embertípus pedig a Kis-Kaukázus déli felében elterjedt, közepesen rövid fejű, vékony csontozatú típus és feltehetően a kaukázusi emberfejlődés eredménye. Egyik sem felel meg a később, csupán az időszámításunk kezdetére kialakult ún. turáni embertípusnak, amely kifejezetten rövid fejű, közepesen magas, bár vékony csontozatú volt. Sumér kialakulását megelőzően (i.e. 5. évezred) a Turáni Alföld nagyrészt lakatlan volt, legfeljebb elszórtan, a mai iráni határhoz közelebbi részeken volt némi település, de maga a Turáni Alföld akkor sem tartalmazta a később turáninak nevezett embertípust.

A Körös kultúra leírásánál (78. oldal) ezt olvashatjuk: *„Nem volt dunántúli megfelelője, ez is azt bizonyítja, hogy ez a népesség, amely elindította az első kultúránkat a Kárpát-medencében, dél-kelet, azaz Mezopotámia felől terjeszkedett fölfelé.”* Jellemző Sípos elfogultságára, hogy neki a dél-kelet Mezopotámiát jelent, holott ennek a népességnek a feltehető forrása Anatólia, azaz nem Mezopotámia, ahol ebben az időszakban éppen a kiszáradó időjárás miatt ember nem is élt. Erre a királyoknál is érdemes odafigyelnünk (40. o), hiszen a királyok uralkodását messze a jégkorszak előtről eredezteti, holott arra, hogy királyi uralom, de általában hatalmi elrendeződés létezett volna a Fekete-tó feltöltődését megelőző időben (i.e. 6. évezred előtt) sehol semmiféle jel nincs. Legkevesbé Mezopotámiában, ahol már a natufi időszakban sem mutatható ki emberi élet, előtte meg egyáltalán nem.

2. Időrend.

Sípos ezt írja a Hasszúna-Szamarra-kultúra bevezetőjében: *„Sokan ezzel a periódussal azonosítják a Kárpát-medencében a Körös-kultúrát. Legidősebb lelőhelye Hasszúna, kora i.e. 6500-tól kezdődik; Roaf idősebbnek, J. Klima fiatalabbnak, csak 4800-tól számítja kezdetét.”*

Sípos időrendi gondjai már itt jelentkeznek, később ezek csak fokozódnak. Pl. a 107. oldalon kijelenti: *„Igen nagy vita alakult ki a kormeghatározás körül. A C₁₄-es vizsgálatok kb. i.e. 5300-ra teszik keletkezésének idejét (Még korábbi lenne a Körös-kultúra kezdeténél?) A régészek, kutatók jóval fiatalabbnak vélik, az ő kormeghatározásuk legalsó határa i.e. 3500-3400 körüli idő, ez megegyezik az Uruk IV. ásatási réteg legidősebb szintjével. Többben, pl. Falkenstein 2800 és 2750 közé helyezi, amikor szerinte kapcsolat jött létre a mezopotámiai területek-*

kel. (Makkay J. 31. o.), *Gelb is i.e. 2800-ra, Uruk III. kori idejével egyezteteti.*” — és ezt fogadja el a szerző is.

A sumér műveltség ismertetéséhez Sípos M. Roaf: *Mezopotámiai világ atlasz* c. eredetileg angolul, a Times gondozásában megjelent Kulturális Atlaszok sorozat tagjának anyagát használja fel. Innen veszi a bemutatott ábrák nagy hányadát is. A könyv jó alap a mezopotámiai kultúrák rövid taglalásához, csak hát, mint minden összefoglaló munka, számos hiányossággal rendelkezik. Ezeket a hiányosságokat számos más könyvből pótolni lehetett volna – így pl. G. Roux: *Ancient Iraque*, Penguin Books, a III. kiadás 1992-ből, vagy G. Leick mostanában megjelent *Mesopotamia* c. könyvéből (Penguin Books, 2002), de magyar nyelven is elérhető még jó néhány könyv, amelynek segítségével a sumér műveltség, városi civilizáció bemutatható lett volna. Ilyen pl. Götz László: *Keleten kél a nap* c. könyve, amelyben komolyabban foglalkozik Sumér kérdésével, igaz, könyvében keményen hadakozik Gimbutas időrendjével, azaz a faévgyűrűkkel kalibrált ^{14}C időrenddel. Ám maradjunk Roaf könyvénél.

A könyv angol változatának 19. oldalán mutatja be Roaf azt a módszert, amelynek alapján a mezopotámiai műveltségek időrendjét fölépítette. Sípos helyenként kritizálja Roaf időrendjét, mondván, hogy idősebbnek tünteti fel egyes rétegek korát, mint mások. Pedig Roaf a 19. oldalon pontosan megmondja: a ^{14}C , azaz carbon-14, azaz Sípos jelölésével: C_{14} -es időmeghatározás faévgyűrűkkel kalibrált – ezért a valósághoz legközelebbi – módszerét veszi alapul. Ez természetesen eltérő időket ad a régészeti rétegek korábban becsült idejéhez képest, bár Mezopotámiában ez az eltérés jelentéktelennek nevezhető.

Azonban nem nevezhető ez jelentéktelennek a Mezopotámiához viszonyított Kárpát-medence korainak meghatározásában, ugyanis ott a hagyományos régészeti korok 1969-ig nem lettek összekötve a Közel-Kelet megfelelő rétegtanával, ezért a Kárpát-medence – de egész Közép- és Nyugat-Európa – hagyományos rétegtani időrendje mintegy két-három évezreddel fiatalabbnak jelent meg, mint ami az évgyűrűkkel kalibrált ^{14}C módszerrel meghatározott időrend, amely ezért évtizedekig eltért a hagyományos régészetitől, míg nem 1968-69-es ásatások során M. Gimbutas és C. Renfrew a görögországi Sitagroiban a két rétegtant összekötötte (lásd C. Renfrew: *Before Civilization*, Penguin Books, 1978, p.: 109.). Ekkor kiderült, hogy a telep Vinča korú rétege két méterrel van az addig azonos korúnak vélt Trója I-II rétege alatt. Ekkor már hagyományos régészeti módszerrel is bebizonyosodott, hogy Közép-Európa hagyományos régészeti időrendje hibás. Kalicz könyvében, amelyet Sípos a Kárpát-medence korai időszaka műveltségeinek bemutatásához használ, mint kizárólagos forrást, még ez az időrend szerepel. Mellette azért feltüntették a nem kalibrált ^{14}C időrendet is, de a 7-8 évezred távlatában már ez is egy évezredet meghaladó mértékben fiatalabb, mint a valódi, mint az évgyűrűkkel kalibrált idő. Tehát az az időrend, amelyet Sípos könyvében végig használ, következetesen évezredekkel fiatalabbnak fogja fel a Kárpát-medence műveltségeit, mint azok valódi kora. Sípos pl. a 89. oldalon ezt írja a Tiszai kultúrával kapcsolatban: „*Kezdeté: 2.800; a természettudo-*

mányos vizsgálat két szakaszra osztja korát: a korai 4.045-ben, a késői 3.450-ben kezdődik. Korban megegyezőnek tartom a mezopotámiai Dzsemdet-Naszr korszakkal, a kb. 3.300-3.200 közötti periódussal.” Mért? Ha a természettudományos meghatározást tekintjük, akkor évszázadokkal idősebb, ha a valódit, akkor évezreddel is, de ha a hagyományost, akkor meg fiatalabb a mezopotámiai-nál. És ez a fajta összehasonlítás lépten-nyomon föllelhető Sípos munkájában.

Nem hasonlíthatók össze a Kárpát-medencei és a mezopotámiai régészeti adatok a hagyományos rétegtani időrend alapján, ám Sípos mégis ezt teszi. Hogy a hagyományos rétegtani időrend valóban hibás, az tehát 1970 óta ismert. Renfrew könyve 1970-ben, majd papírborítással 1973-ban jelent meg, de magyarul is kiadták a könyvet 2005-ben. M. Gimbutas valamennyi 1970 utáni munkájában a valós időrend alapján ismerteti Európa újkőkori, réz- és bronzkori műveltségeit és ez alapvetően a Sípos által megfogalmazottaktól eltérő következtetéssel jár. Lásd pl. M. Gimbutas: *The Civilization of the Goddess*, Harper, San Francisco, 1991. Következtetés tehát: Közép-Európa ekkori műveltségei nem a sumérból származó, azt követő műveltségek, hanem fordítva: azt megelőzőek. Éppen ezért azok a sumérból semmiképp sem vezethetők le, a kettő viszonya meglehetősen labilis. Különösen igaz ez abban a vonatkozásban, miszerint a sumérok fémbányászként éltek volna Közép-Európában (23. oldal). Tudvalévő, hogy a sumérok sehol sem bányásztak, nem „kutattak fel” sehol sem fémeket, a fémeket kereskedelem révén szerezték be, és Közép-Európa fémkorszakai – különösen igaz ez a rézkorszakra – megelőzték Sumér létét. Sumér határaihoz sokkal közelebb meglehetősen nagy kapacitású rézbányák és réz, ill. bronzöntödék voltak, pl. az Ararát tövében Mecamor (lásd erről Gábori Miklós: *Ala-Tau – Ararát, Régészeti utazások*, Gondolat, Budapest, 1978, könyve 314-317 oldalait). A bronzkorszakban pedig a Kárpátokon belül antimon és nem ónbronzzal készült, azaz az itteni bronz alaposan különbözött attól, ami Sumérból ismert.

3-4. Népnevek, istennevek – szómágia.

Sípos érvelési módszerének rendkívül fontos eszköze a névelemzés, azaz személy és földrajzi neveket a sumér nyelv alapján próbál összetevőkre bontani és sumér fogalmakkal azonosítani. Munkájában ilyen alapszavak az AR, a MA, a SU és hasonló szótagok. Labat szótárát használja, és onnan merít hangalakokat. De ugyanígy sumér istenségek nevére igyekszik visszavezetni számos olyan jelrendszer olvasatát, amelynek valójában semmi köze sincs a sumér műveltséghez.

Ismert, hogy a sumér nyelv írását – és ennek alapján magát a nyelvet is – az akkád nyelv alapján fejtették meg. A ma elérhető legkorszerűbb sumér szótár Halloram gondozásában ismert és a világhálóról letölthető (<http://www.sumerian.org/sumerlex.htm>). Ez a szótár 25 évi szorgalmas munka eredménye, amelynek során a korábban feltételezett hangalakokat csiszolták és az egyes jelek hangértékét igyekeztek a lehető legkisebb ellentmondással meg-

oldani. Halloram véleménye szerint az 1935-ös szótárakban szereplő hangalakok nagyon nagy része hamisnak bizonyult, ma már használhatatlanok. Sípos mégis erre alapoz. Igaz, elődei, Bobula és Badinyi is ezt használták a közelmúltig.

Ugyancsak ismert ma már a sumér nyelvtan is. Megállapították, hogy a kezdeti időszakból származó írások – itt most nem a kereskedelmi jegyzetekre gondolok – nem tartalmaztak nyelvtani elemeket, csakis a szavak pusztá egymás mögé helyezésével fejeztek ki gondolatokat. Hayes (Hayes, John Lewis: *A Manual of Sumerian Grammar and Texts*, Undena, Malibu. 1990) felteszi, hogy akkor még a szövegeket olvasók biztos sumér nyelvtudással rendelkeztek – használták az élő nyelvet – ezért nem írták ki a nyelvtani vonzatokat. Később – Hammurabi korszaka után – már csak szakrális nyelvnek használták a sumért és csakis szűk kör beszélte a nyelvet, ezért ki kellett tenniük a nyelvtani elemeket, azok nem akkoriban keletkeztek. Sípos erről azonban ugyancsak nem tud.

Halloram szótárából egyértelmű, hogy a sumérok valamennyi hangkombinációt használták szóképzésre, azaz a rendelkezésükre álló mássalhangzókból (b, d, g, ng, h, ch, k, l, m, n, p, r, s, sz, t, z) és magánhangzókból (a, e, u, i) valamennyi lehetséges egy tagú szót képezték és írásjelként használták is. Minthogy sokkal több fogalom létezett már akkoriban is, semmint amit egyszótagú szavakkal kifejezni lehetett, ezért a szótagok zömének többszörös a jelentése. Ezért bármelyik nyelven leírt, kimondott összetett, többszótagú szót fel lehet bontani a sumér szótagok szerint, hiszen az összes lehetséges kombinációban léteznek, a nyelv saját, sokkal bővebb hangkészletét pedig tetszés szerinti sumér hangra lehet lefokozni. Sípos ezt használja fel, amikor akár magyar szóképzésből, akár földrajzi nevek közül emel ki szavakat és bontja fel részeire. Példaként had említsem meg a Tatárlaka-i táblákkal kapcsolatos elemzését, ahol Tartaria-nak fogja fel a szót – és felteszi, hogy ez volt a hely ősi neve – és aztán így bontja fel: T-AR-t-AR-ia – kibontva belőle kétszer is a számára oly fontos AR szócskát, bár a kétszer előforduló t-hanggal nem törődik. Ismeretei hiányára jellemző, hogy *Tartarianak* véli a hely elnevezését, és Tatárlakát csak későbbi névnek érzi, holott sajnos ez éppen fordítva van. A név a tatár invázió előtt ismeretlen volt, a *tartar* egyébként azonos a *tatárral*, az angolok a két szót felváltva használják, azaz ez a név nem ősi, semmiképp sem vonatkoztatható az évezredekkel korábban kihalt nyelvre.

Az ú.n. *szómágiára* jellemző az AR szótagon felül a SU szótag kezelése. Könyve hátlapján és bevezetőjében egyaránt a SU-BIR névvel foglalkozik, és azt Labat alapján a sumérok önelnevezésének véli, azaz Mezopotámiát ért alatta. Holott ez messze nincs így. A sumérok valóban SU.BAR nevet használtak a tőlük északra élő nem sumér népekre és ennek a jelentése *ellenség, rabszolga* (SU: *test*, BAR: *idegen*). A SU szótag és a SA szótag egymással nem keverhető, más a jelentésük, de a ŠA szótaggal sem keverhetők, ami megint mást jelent. Ezért a SUBAR, a SABIR, majd a ŠUBAR nem egymást helyettesítő szavak és nem jelentenek egyazonos népeiséget, etnikumot. A tatárlakai kerek tábla jobb alsó negyedének az olvasata (109. oldal) ezért alapvetően félrevezető. A tábla jelei

nem sumér-specifikusak, ezek a jelek a Kárpát-medencében már évezredekkel korábban ismertek (lásd Varga Csaba: *Jel, jel, jel ...* c. könyvét, amelyre ugyan hivatkozik, de ez nem tűnt fel Síposnak), különösen mert a korrekt időrend alapján a tábla olyan rétegből került elő, amely műveltségének már vége szakadt, mielőtt Sumér megjelent volna, mint sumér (i.e. 5.500 és 4.500 között élt, a sumér írás ellenben ismeretlen i.e. 3.500 előtt).

Éppen ezért értelmetlennek vélem a Tiszai kultúra írásjeleinek a sumér alapján való elemzését is (pp. 89-99.). Számos jelről igazolható, hogy az szinte minden műveltségben megjelenhet és a jelentése azonos. Ez különösen érvényes a nőiséget jelképező rombuszra, vonalkával ellátott háromszögre (p. 93), mert ez nem nyelvi kérdés, ez egyszerűen az, amit minden nőnél lehet látni. Ide kapcsolódik az M jel kérdése is, amelyet a MA szómagiáján (pp.: 38-40, 58, 85) keresztül Sípos a magyarhoz, a magyar népességhez köt. Könyvének címlapján látni a szolnoki arcos edény színes képét, ahol az M jel vastagon kitűnik. De az is, hogy ez nem a magyar első betűjét jelenti, hanem a férfit hívó nőt, ahogy a tulipán jelképnek is ez az értelme. Ezt látja valamennyi férfi ebben a helyzetben – és ez a termékenység, és nem a magyart jelenti. Sípos foglalkozik az M jellel, de nem ismeri, hogy a hasonló jelek – több hullámcsúccsal – általában a víz hullámozó mozgásához tartoznak és elsősorban nem istenséget, hanem a lélek-elemek közül a vizet jelentik. Ez pontosan kiderül azokról az írásokról, ahol ez a jel meg van és ismert az olvasata. A székely/magyar rovásírásban az olvasata: *v*, az egyiptomiban *m* és érthető, hiszen amit magyarul a víz, az egyiptomiaknál *me* szó írja le. Így ezek az elemzések egyáltalán nem azt bizonyítják, hogy a Szegvár-tűzkövesi és Kökénydombi szobrok sumér istenneveket tartalmaznak, hanem azt, hogy Sípos a nem-sumér jelképek és hit világában járatlan.

Vissza kell még térnünk itt az AR szótagra. Ezzel külön fejezetben foglalkozik (pp.: 47-54). A szótag Árpád-dal kapcsolatban merült fel. Valóban volt egy ARPAD nevű helység Mezopotámia északi részén, de sajnos nem a sumér, hanem már a hettita időkben (lásd Roaf, p.: 164 térképen). Arpachiyech név ismert, de ez jelenkori név, Ninive melletti tell nevét jelenti. Sípos azonban több mint száz földrajzi nevet gyűjtött össze, amelyben az AR szótag előfordul, és azokat egytől egyig egy nagy AR nevű népességhez köti (a MA szótaggal egyetemben, mint *magura* szót is elemezve a Függelékben, pp.: 141-151, természetesen Sípos szerint a szó végi *ra* az AR szótag fordítottja). Hogy csak néhányat idézzek: *Ararát* – ebben kétszer is felismerni véli az AR szótagot, de az idézett *Tartaria* névben is. Aztán Ausztráliából idézi *Armada*-t (p.: 150). Nem jegyzi meg, hogy ez nem az itt járt AR nép jele, hanem a név a XVIII. század végétől betelepülő angolszászoktól származik, – pontosabban föltehetően az ír *armagh*-ból, mert a *dale* völgyet jelent – és nem pedig az AR és a MA nép jele. Egyébként Ausztráliát a korábbi neve, SA.HUL alapján elemzi, ahol megint csak a SA népességet véli felfedezni.

Nem zárhatjuk le a névmágiát boncolgató fejtegetéseinket a *hurri/hurrita* név és nép lényegére utaló gondolatok nélkül. Nem csak Sípos, hanem más hasonló

gondolatokat taglaló szerzők is úgy tekintenek a Közel-Kelet misztikus ősi népére, mint valami szentre. Sípos csak ezeket a gondolatokat ismétli. A *hurrik* a mai Örményország területéről ismertek, fekete különleges kerámiájuk különböztette meg őket a környezetüktől. Nyelvüket ragozónak ismerik, és ebben a vonatkozásban rokonnak tekinthető mind a magyar, mind a sumér nyelvvel. Ismert, hogy a harci szekér birtokában – amelynek forrása az orosz sztyeppe és a későbbi indoeurópai és nem a türk népekhez köthető – a Kr.e. XVII. század környékén megmozdultak, és hódító elitként rátelepedtek a Közel-Kelet több népére, országára, városára és annak arisztokrataivá váltak. Nyelvüket ezek után hamar elvesztették, amely nem csoda, hiszen általában a hódító veszi fel a hódítottak nyelvét. Sípos könyvében az 52-54. oldalakon foglalkozik a kérdéssel és fogalmazza meg a *hurri* és a *szabír* nép azonosságát, holott ha a tényekhez ragaszkodunk, legfeljebb a *hurri* és a *subar* fogalom azonosságáról beszélhetünk. Láthattuk, hogy a *subar* a suméroknál az északi népeket jelölte, azaz nem kitüntetetten egy népet. Így értelemszerűen nem jelölhette a *hurri*-vá keresztelt *szabírt* sem, amelyből Sípos (54. oldal) és mások is a magyart igyekeznek levezetni.

Évtizedek óta elérhető már a hurriták nyelvét ismertető tanulmány (Speiser, E. A.: *Introduction to Hurrian*, Reprinted from *Annual of the American Schools of Oriental Research*, XX. 1940-41), amelyből viszonylag kevés nyelvi felkészültséggel is kitűnik, hogy a *hurrita* nyelvnek sem a sumérhoz, sem a magyarhoz nincs köze. Sem a nyelvtana, sem a szókészlete nem harmonizál egyikkel sem. Ellenben *hurri* származásúnak tekinthető Európa legfelsőbb arisztokráciája, de ugyanúgy az a jeruzsálemi arisztokrácia is, aki a zsidó vallás és felfogás megalakításáért felelős (lásd részletesebben a jelen szerző Benjámín c. könyvében). A szabírokkal alább még foglalkozunk.

Egy gondolat erejéig még a sumér nyelv fordítóira kell visszatérnünk. Sípos munkájában számos helyen idéz verseket Z. Sitchintől. A 66. oldalon pl. a vers-idézetet követően ezt olvashatjuk zárójelben: „Z. Sitchin, 124. o.; – *sajnos soha nem közli a fordító, hogy kitől származnak a felhasznált vers-idézetek fordításai.*” No, én angolul olvastam Sitchin nevezett könyvét és ott kifejezetten tudatta az olvasóval, hogy ezek az ő saját fordításai. Mondjuk a ‘nagy elődökre’ vezető munkában ezek kifejezett és szándékos félrefordítások, azért, hogy Sitchin igazolni tudja, miszerint az a civilizáció, amely a földön aranyat keresett és a 12. bolygón él, manipulálta az emberi géneket, hogy aranybányász rabszolgákat teremtsen magának. Ez a gondolat nem idegen Sípostól sem (23. oldal), pedig nem árt tudni, hogy Sitchin annak a szellemi körnek a ‘terméke’, aki ma a tévészmék terjesztésével igyekszik mosni az emberiség agyát, hogy a felsőbbrendű ember gondolatát elterjessze, az olvasóival elfogadtassa (lásd ezzel kapcsolatosan Jim Marss: *Titkos uralom*. Kapu, Budapest, 2003, 118. és 443. oldalait).

5. Ősidők kérdése

Végezetül térjünk vissza Sípos irodalmi adataira. Könyvében számos helyen hivatkozik az Arvisurára, Csicsáki Mú-jára, majd a Függelék végén ezek hasznosságára ‘bizonyítékokat’ sorol fel. Szerinte a Mú kontinens valahol a Csendes-óceánban volt, Aturán, Mú vagy hasonló neve volt, és itt élt az AR nevű népesség (p.: 153). A sziget katasztrófája miatt költözött ez a nép Mezopotámiába. Hogy mikor volt ez a ‘katasztrófa’? Létezett-e ez a földrész? Erre sorol fel a 153. oldalon néhány ú.n. forrást. Köztük egy Lhassában lévő emlékkövet, amelyen úgymond: „*olyan csillag-konstellációt ábrázol, mely kb. 70.000 évvel ezelőtt volt látható az égbolton.*” Akkor had’ tegyem hozzá azonnal, hogy ugyanaz látható ma is az égbolton, ami 70 évezrede volt, mert a napok egymás erőterében mozognak, és az elmozdulásuk Newton törvényei alapján fölöttébb pontosan számítható a tömegük és az egymástól való távolságuk alapján. Nos, egy-egy 4-8 fényév távol lévő nap – csillag – egymás erőterében évmilliók alatt kerüli meg egymást, azaz ha a kő tábla felismerhető csillagképet jelöl, akkor legalább 50-70 évezred kell ahhoz, hogy az azon ábrázolt csillagok egymáshoz képest 0,1 mm-rel különbözzenek. Azt pedig nem hiszem, hogy 70 évezrede ilyen pontosan karcoltak volna be egy csillagképet a kőbe és ma ilyen pontosan azt onnan le is olvasnák. Föltételezve itt azt, hogy a csillagkép éppen a naprendszerünkhöz legközelebbi csillagot is tartalmazza. A többiről kár is szót ejteni, évmilliókig az állócsillagok elrendeződése a földről nem lesz más, mint most. A Csendes-óceán fenéke ismert, nyoma nincs ott egy földrész eltűnésének – és az csakis a mesében süllyed el egy éjszaka alatt, ahogy arról írnak a mesemondók.

Ide sorolható a föltehetően Sumérban élt istenek és királyok hihetetlen hosszú életkora is, amelyeket Sípos igyekszik úgy bemutatni, hogy azok nem a hitnek, hanem a valóságot tükröző népi legendák termékei.

Forrásai hiteléhez egy idézetet had’ vegyek még elő. Sípos írja könyve 38. oldalán: „*Az Arvisura (Igazszólás) is ír Arpach/Árpád származásáról. Nem lehet tudni, hogy egyelőre mi fogadható el a könyvben leírtakból. Ugyanis az eredeti, aranylapokra és más táblákra rótt írások alapján lehetne teljesen hitelesnek tekinteni. Ezekből mindössze 315 oldalnyi másolt anyag került átadásra. A szerző, Paál Zoltán írja: ‘Tura elbeszéléseit meséknek nevezem. A mesék valódiságát igazoló eredeti iratok, ugyanis ... ma még nincsenek a kezemben.’ (14. o.)*”

Hát ez az! Maga a szerző is mesének tekinti a meséjét! Én is. De Csicsáki bácsi Mú című meséjét is. És ezzel fogalmazhatjuk meg Sípos Erzsébet dolgozatáról alkotott véleményünket is: *Ha Sípos Erzsébet a munkáját mesének tekintve adja a kezünkbe, hogy olvassuk, mint egy andalító mesét, akkor rendben van.*

Csak hogy nem így kapjuk ezt a kezünkbe, hanem mint a valóságot leíró munkát. De láthattuk, az időrendje alapvetően hibás. A szövelemzése fölöttébb komoly ismerethiányt árulnak el. Erős az előítéletes hit a munkában. Olyan fogalmakkal operál, amelyek abban a korban nem léteztek – pl. a sumér időszakra te-

szi az iráni területekre a hunok törzseit, számszerint 24-et, akkor, amikor ott még nem lehettek.

Viszont onnan indult el a sumér korszak elején a Karassuk műveltség, az orosz sztyeppéről kimozduló, lovas, harci-szekerekkel ellátott árja népesség nyomására, és tolta a korábbi szintén kaukázusi eredetű hosszúfejű Hisszár műveltség népességét keletre, majd foglalta el a helyét. Ebből a népességből alakul ki időszámításunk kezdetére a mongolid elemekkel ötvöződés révén a rövidfejű, ú.n. turanid ember, a mai török népek alaptípusa. Ezekből alakul ki az időszámítás előtti utolsó évezred végére a magát már hunnak nevező törzsek csoportja, természetesen a kínaiak rájuk akasztott neve alapján. Ennek a katonanépnek egy része jön aztán vissza a IV. században Európába és váltja fel a szarmaták uralmát, ötvöződik az Észak-Íránból a mohamedán vallásháborúk elől elmenekülőkkel és alakítja Kelet-Európa pásztor népességét. Ezek között található meg a szabír nevű is, amely nem népnév a klasszikus értelmében véve, hanem a pusztán kóborló emberek perzsa neve. A török nevük: kazár (lásd Sebestyén László: *Kézai Simon védelmében*, Nap Kiadó, Budapest, 1997, 66. oldal). Semmi közük a sumérok által SUBAR-nak nevezettekhez, ami, ahogy utaltunk már rá, nem egy népet, valódi népnevet jelent, mert így hívták a tőlük északra élőket, majd később a babiloniak így nevezték az asszírokat.

A névmágia tehát sehova sem vezet!

Sípos Erzsébet könyve ugyanakkor remek fegyvert ad az MTA hivatalosainak a kezébe, mert az ebben a munkában csípőből cáfolható anyagot minden, a finnugorizmust tagadóval szembe lehet fordítani. De nem csak azokkal szembe, hanem az egész magyarsággal szembe, mert úgymond, „*ha ti turániak vagytok, akkor ezt az országot jogtalanul bitoroljátok a jogos őslakóitól, akkor most vagy behódoltok az általatok leigázottaknak és büntetésből kiszolgáljátok őket, vagy mars vissza őshazátokba, vár titeket Turán sivatagja.*” Turán és nem Mezopotámia. Az a Mezopotámia, amely Sípos könyvében alaktalan terület csupán, valami dicsfény lengi körül, ám még sem jelenti a magyarság eredetét.

Ajánlom Sípos Erzsébetnek, hogy bővítse ki olvasási területét, ne csak Roaf, Kalitz, Paál, Csicsáki és Sitchin könyvét olvassa el, hanem mielőtt újra írni szeretne, néhányat a fentebb idézettekől is. Ugyanezt tudom ajánlani a kedves olvasómnak is.

Queanbeyan, 2007. augusztus 6.

Cser Ferenc:

**Időhídépítés a Világ Első Királyához
(Gönczi Tamás: Nimród gyűrűje. Nimród
a régi magyar múltban és az archaikus
magyar hagyományban)**¹⁸

A kötet a *Bevezetés*-t követően *A mítoszból és a hagyományról egy kicsit másképpen* ír, majd „Jucika néni, egy alföldi parasztasszony” megfogalmazásában bevezeti *Nimród királyt*, akit aztán Gönczi a magyar népi hagyományban általánosan ismert figuraként értelmez.

A további fejezetcímek a következők: 1. Gyűrű és korona, 2. Nevek, nyelvek, emlékek, 3. Széttépett ősapa és a napgyermek, 4. Táltoskovács és a nimródfa 5. Nimród gyűrűje, Pilisnek pecsétje, 6. Világkirály, napharcos óriás, 7. Hagyományok elágazó kertje, 8. Tűz a neve, Nap a száma, 9. Bél, kit Nimródnak mondanak, 10. Ember arca, táltos teste, 11. Ékes koronával teljes, 12. Kő fedi ruháját Nimródnak, Attilának, 13. Hely nevéből, titkos emlékéből, 14. Aranyos kor, kerek tündérvilág, 15. Bábel várának magos ablakából, 16. Madárasszony és Naporoszlán, 17. Óskos, kettősbalta és párdackacagány, 18. Magos Égből, Kaszáscsillag rejtekéből, 19. Nimród lova, táltos lova, 20. Nimród és Álmos, 21. Ég a földje, agy az országa, 22. Ama Naptartó kegyes állat, 23. Növény lelke, szellem teste, aranypalotája, 24. Két sárkány, két király, 25. Lát, mint a táltos, éber, mint a kakas, 26. Nevében titok pedig rejtekezik, 27. Fehérló, fehér hagyomány, 28. Nimród lánya, 29. Nimród száma, szent rovása, 30. Nimródtorony, nimródhalom, kettőskereszt, 31. Felszálló tűznek szép imádása, 32. Otthona ama szép sólyommadárnak, 33. Nimród mindensége, 34. Táncritus és csillaglepel, 35. Templom van ott, körös templom, 36. Él az Isten, 37. Hét tűz, egy beszéd, 38. Hajtsd le ágad, mutasd gyökered, és végül 39. Nimród labirintusa, Nádi Boldogasszony titka.

A könyvbíráló – a fenti felsorolásból láthatóan – nehéz helyzetben van: miről is szól tulajdonképpen Gönczi könyve? Ha röviden kívánjuk megfogalmazni, akkor arról, hogy a magyar hagyomány úgy tartja, hogy Nimród, a Világ Első Királya, a magyarok ősapja nem csupán a mítosz terméke, hanem az élő valóság része. „Ami fenn az lenn – ami lenn az Fenn” – idézi Gönczi munkája során

¹⁸ Gönczi Tamás: *Nimród gyűrűje (Nimród a régi magyar múltban és az archaikus magyar hagyományban)*. 403 oldal, A5, 31 kép. Bibliográfia: 308, kézirat lezárva: 2004. február 26. Sárosi Kiadó, Fót. 2004, ISBN: 963 86479 1 4,

többször is a Tabula Smaragdinából Hermes Trismegistos szavait. Ez azt jelenti, hogy a csillagmítoszokból előbukó eseményeknek igyekeznek megragadni a földi megfelelőit. Így aztán Nimródot, mint a Világ Első Királyát értelmezve megpróbálja elhelyezni a valós földi történelem színpadán.

Csakhowy mindehhez a valós történelem egy töredékét veszi szemügyre. Forrásai – jöllehet 303 könyvet, cikket sorol fel – ezen a téren fölöttébb szűkösek lehetnek, hiszen valódi történelmi munka nem szerepel köztük. De sok olyan is szerepel (több mint kétharmad), amelyre a munka során nem hivatkozik, amelyek szerzőjét meg sem említi.

A lényeges, hogy Gönczi Nimródot a kusitáknál véli megtalálni, és a Baráth-féle levezetés – kus—kos—fokos – alapján oda helyezi a magyarság őseit is. Ugyan a kusiták feketék, akik aztán Gönczi szerint később a sumér, az iráni dinasztiákat alkotva immár nem azok, majd Álmos és Árpád magyarjaiként még kevésbé azok. Hogy miként valósul meg az a transzkonfiguráció, arról nem ír Gönczi, igaz, Nimródnál megengedi, hogy bármiféle alakban – párdúc, turul, szarvas, stb. – megjelenhet mint égi-földi szereplő. De itt kell megemlítenem Gönczi olyan szövelemzéseit is – mint pl. az ékírás *ék* szava és az *ékesítés ék* szavának azonosítását, majd Szeth-tel kapcsolatban a *szét*- előtagét –, amelyek meglehetősen hiányos nyelvészeti felkészültségről tanúskodnak.

A magyar hagyományok bemutatásánál azt az érzetet kelti a szerző, hogy ez a magyarság általános mitikus hitét jelenti, azaz Nimród, mint a magyarok ősapja nem csak a krónikák második generációjából eredő és egyes szűkebb területekre korlátozódó elképzelés, hanem az egész magyarságot jellemzi. A végén derül csak ki, hogy ezek az elképzelések a körtemplomok elterjedésével mutatnak szorosabb összefüggést, és ezek a területek sem mások, mint a honfoglalás idejének sztyeppei, legeltető területei, ill. azok a területek, amelyekre Árpád katonái és azok nemzetségei települtek. Ezek a területek a kárpát-medence területeinek a töredékét jelentik csupán. Továbbá sajnálatos, hogy a körtemplomok megjelenése nem köthető a honfoglalókhoz, azok igazoltan a templomos lovagok megjelenésétől láthatók. Viszont a nemzetközi irodalomból (pl. Andrew Sinclair: *The Sword and the Grail*) ismert, hogy körtemplomok nem csupán ezen a magyar és az örmény területeken ismeretesek, hanem gyakorlatilag mindenütt, ahol a templomos lovagok telepei megjelentek. Az is ismeretese, hogy a Grál gyakorlatilag nem szerepel a magyar mesékben, legendákban, de nem is egyiptomi, sem kusita eredetű, hanem leginkább a sztyeppe a forrása, és föltehetően a Nyugat-Európába telepedett alánok vitték el kelta területekre (lásd pl. C. Scott Littleton és Linda A. Malcor: *Szkítiától Camelotig – Az Arthur királyról, a Kerekasztal Lovagjairól és a Szent Grálról szóló legendák eredetének radikális újraértelmezése*. Nyíregyháza, 2005).

Gönczi ugyanis kusita hagyománynak írja le Nimród csillagmítoszáat. Aztán a manicheizmusához kapcsolja, merthogy az is a fény – a Nap – kultuszát jelenti. A magyar hagyományokban is keresi a fény kultuszát, és örömmel azonosít min-

den jelenséget, amely ebbe a szellemi felfogásba beleesik. Többször hivatkozik a „*manicheus—bogumil—katar spiritualizmusra*”, amelyek valójában a gnosztikus felfogás késői megjelenései. Csakhogy a gnosztikus felfogást valójában nem ismeri, így azt se tudja, hogy az általa bűvösnek és különösnek tekintett *hetes* szám, a gnoszticizmus hét égboltjával a Fényatyától a földre ereszkedő lélek hét zónáját jelenti, azaz a hét-bolygó (Szaturnusz, Jupiter, Mars, Nap, Hold, Vénusz, Merkúr) égi övezeteit. Ennek semmi köze az afrikai hitvilághoz, még kevésbé az Ószövetséghez, ahonnan Nimród alakját meríti, és amelynek adatait tényként kezelve határozza meg mind az időrendet, mind pedig az események rendjét.

A legfontosabb ószövetségi következtetése az, hogy Nimród volt Bábel tornyának építője, és ennek következménye az addigi egynyelvűség felbomlása és a földi nyelvek kialakulása. Elemzi, hogy vajon Nimród lázadott-e isten ellen (melyik istenről van szó? – ezt nem tudjuk meg), vagy éppen hogy hidat akart hozzá építeni. Ennek időpontja Gönczi szerint a feltételezett özönvíz utáni időpont, azaz bőven a jól ismert történelmi időszak, ahonnan ellenben immár határozott ismereteink vannak a nyelvekről. Tudjuk, hogy nem volt „*egynyelv*” sem a sumér, sem az azt követő időszakok egyikében sem. Nimród, mint a Világ Első Királya sem lehetett a sumér és az egyiptomi időszakot megelőzően – különösen, mert Jeruzsálemet is Nimród által épített városnak tekinti a szerző, és annak születése a hükszosz időszak közelére tehető, és ez már a bronzkorszak. Nem is szólva arról, hogy ekkor már mind a sumér, mind az egyiptomi állam területi, és nem is városi királyság volt, azaz a Világ Első Királyának itt nincs helye.

Még spirituális értelemben sem értelmezhető az egynyelvűség, hiszen olyan emberiséget tételez fel, amely nem létezett. A kínai és az európai nyelvek közös gyökere még a jégkorszakok előttre vetítve sem képzelhető el, de az eurázsiai nyelvek azonossága sem. Gönczi szerint ez az „*egynyelv*” a magyar volt, de erre vonatkozóan adatot nem idéz.

További gondot okoz, hogy Gönczi számtalan össze nem tartozó fogalmat egyszerűen összemos, azonosnak vél. Itt csak a legfontosabbakat emelem ki. Szerinte Nimród, Ozirisz, Bél, Bál, a Napistenség, Dionüszosz, Toth, Hermész, Zeus, Zoroaszter, stb. mind-mind azonosak – de nem csak mitológiai, hanem valós történelmi szemmel is. A lélekelemek, a fény és a tűz tisztelete, imádata, a Nap tisztelete és imádata is szerinte azonosak és egy-azonos gyökérből származnak. Gönczinek a fogalmak ilyen mértékű összemosására van szüksége ahhoz, hogy a mitikus múltból magyar jelent teremtsen. De hát ez annyi is ér!

Van azonban számos kifejezetten durva tévedése is. Elemzi a lápok nagyszonyát, és itt hivatkozik a lápok alatti hatalmas barlangrendszerre, mint alvilágra. Ugyancsak hatalmas, feltáratlan barlangrendszert feltételez a Pilis alatt, – amely egészen Budáig nyúlik, – és amelyet a pálosok még ismerhettek. Sajnos, ezeket nem csak spirituális, hanem fizikai értelemben is elfogadja, propagálja. Mint hajdani barlangkutató és a földtannal meglehetősen szoros kapcsolatban ál-

ló anyagkutató mindezekben csak mosolyogni tudnék, ha nem tudnám, hogy ezek a gondolatok immár nem csak Gönczinél, hanem másoknál is tény erejével bukkannak fel. Ugyancsak ilyen durva tévedésnek tekinthető, hogy a déli égbolt legfényesebb csillagaként a Szaturnuszt jelöli meg.

Itt az égi lények – Nimród, Napisten, Él, mint istenség, stb. – egymáshoz való kapcsolatát nem elemzem, az mítosz, a valósághoz nem sok köze van. Gönczi Nimród családjáról is regél, gyakorlatilag a földi körülményeket vetítve fel az égre. Ellenben nem ismeri a csillagmítoszok rejtett mondandóit, vagy azokat nemes egyszerűséggel átlépi, jóllehet az ezzel foglalkozó legújabb magyar kiadású könyv de Santilla és von Dechend könyve, a *Hamlet malma* szerepel a bibliográfiájában. Ugyancsak nem jelzi, mintha fogalma lenne a lélekhitről, annak elemeiről, amellyel pl. Lükő Gábor foglalkozik meglehetősen részletesen *A magyar lélek formái* c. könyvében, jóllehet, ez a könyv is szerepel Gönczi bibliográfiájában. A vélt azonosságok pedig csupán a lélekelemek azonosságát, nem pedig a mitikus elképzelések valóságtartalmának több kontinensnyi azonosságát jelentik. Még akkor is, ha Gönczi számtalanszor „megdöbbenő” hasonlóságról ír, meg azt jelzi, hogy „nem lehet véletlen, hogy...”. Persze, hogy nem véletlen, csak az ilyenkor egymáshoz illesztett hivatkozásoknak sokszor semmi köze egymáshoz, azaz Gönczi durván csúsztat.

A bírálónak ez is megütötte a szemét, de leginkább az a gondatlanság, amellyel a könyvet megszerkesztették. Azonos fogalmak, nevek nagyon gyakran és következetlenül eltérő helyesírással szerepelnek a könyvben. Néha az elemi magyar helyesírás is sérül – és ezzel a könyv mondandójának a súlya is.

Ajánlom a könyvet a szórakozásra vágyó olvasónak, de figyelmeztetem is: ne vegye komolyan a könyvben egymásra csúsztatott következtetéseket. Gönczi itt semmit sem bizonyít, legfeljebb azt, hogy mint mítoszkutató meglehetősen sok ponton ismerethiánnyal küzd. Azon szándéka pedig, hogy az égi jelenségeket a földiekkel azonosítsa, csupán azért látszik teljesülni, mert valójában egyiket sem igazán ismeri. Ez pedig kevés ahhoz, hogy a könyv hátsó borítóján szereplő magasztos égbé emeléseket és a könyvben többször is elhangzó ítéletét elfogadjuk: *a magyar elfelejtette a mítoszait, mert azt kitörölték a tudatából*. No, meg aki nem fogadja el az elemzéseit, az nemzetáruló.

E SZÁMUNK SZERZŐI

Dr. Csámpai Ottó etnopszociológus, habilitált egyetemi docens, Pozsony.

Dr. Cser Ferenc az MTA doktora (kémia tudomány) ny. kutatásvezető mérnök, Queanbeyan, Ausztrália.

Dr. Csihák György közgazdász, történész, a ZMTE elnöke, Zürich.

Dr. Darai Lajos a filozófiai tudományok kandidátusa, főiskolai tanár KJF, Kápolnásnyék.

Fabó László Pál íráskutató, Budapest.

Dr. Végh Tibor ny. közgazdász, Budapest.

TARTALOMJEGYZÉK

E SZÁMUNK TARTALMA 3

JELENÜNK 4

A Nagy Csalás — a világ pénzügyével 4
Pénzt fiadzó pénz, vagy fenntartó törődés? 16

SZENT KORONA 48

Összefoglaló a Magyar Szent Korona üzenetének kutatásáról 48

MAGYAR ABC 67

Különleges nyelvemléküink az isztambuli rovásfelirat! 67

MAGYAR ÓKORTÖRTÉNET 80

Kárpát-medencébe gyökérző magyar ókor 80

KÖNYVISMERTETŐ ÉS BÍRÁLAT 105

Etnikai szocializáció a hagyományos és modern udmurt társadalomban
(Pozdejev, I. L.: Etnicseszkaja szocializacija v doindusztrialnom i szovremennom
obszcsesztve: opit i problemi prejemsztvennosztyi) 105

Még hosszabb vándorlásunk? (Szabó István Mihály: A magyar nép eredete. Az
uráli népek eurázsiai-amerikai őstörténete.) 109

Turáni szómágia (Sípos Erzsébet: Kultúrák kialakulása Mezopotámiában és a
Kárpát-medencében. Dél-Mezopotámiai városok.) 119

Időhidépítés a Világ Első Királyához (Gönczi Tamás: Nimród gyűrűje. Nimród a
régi magyar múltban és az archaikus magyar hagyományban) 129

E SZÁMUNK SZERZŐI 133

TARTALOMJEGYZÉK 134